

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego 2021

Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship 2021

Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Lublin 2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Lublin – Lublin Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Sławomir Dziaduch, Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman,

Elżbieta Sochacka, Elżbieta Syta, Magdalena Ściborek-Rycyk

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman, Elżbieta Sochacka

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Siemiaszko

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman, Elżbieta Sochacka

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

W społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy bardzo duże znaczenie ma dostęp do rzetelnych danych i możliwość ich profesjonalnej analizy. Od tego często zależy zarówno jakość podejmowanych decyzji na różnych szczeblach zarządzania, jak również powodzenie wielu przedsięwzięć. Urząd Statystyczny w Lublinie wychodząc naprzeciw potrzebom informacyjnym przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, pracowników naukowych oraz mieszkańców naszego regionu, przygotował kolejną edycję „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego”. Publikacja ta obejmuje zjawiska najbardziej istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, do których można zaliczyć m.in. procesy demograficzne, sytuację na rynku pracy, zmiany cen, kształtowanie się poziomu wynagrodzeń i świadczeń społecznych, zmiany w podstawowych obszarach gospodarki narodowej (tj. w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, handlu itp.), wyniki finansowe przedsiębiorstw, nakłady inwestycyjne, itp.

Opracowanie składa się z kilku części, tj. z krótkiej syntezy przedstawiającej podstawowe tendencje, tablicy przedstawiającej dane regionu lubelskiego na tle kraju, zestawu wykresów przedstawiających województwo lubelskie na tle innych województw, części analitycznej, uwag ogólnych oraz tablic przeglądowych prezentujących dane dla województwa lubelskiego i Lublina. Część analityczna podzielona została na działy tematyczne, w których przedstawiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w okresie ostatnich lat. Poszczególne działy zostały wzbogacone licznymi tabelami oraz prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów. Z kolei zamieszczone na końcu publikacji tablice prezentują dane dla województwa lubelskiego i Lublina w retrospekcji od 2010.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa użytecznym źródłem wiedzy w zakresie przedstawianych zagadnień, jak również zachętą do głębszego zaznajomienia się z problematyką bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dostępną m.in. na naszej stronie internetowej <http://lublin.stat.gov.pl>. Dotyczy to szczególnie publikacji: „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” oraz „Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego”, które zawierają szczegółowe dane w ujęciu miesięcznym i kwartalnym.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

Krzysztof Markowski

dr Krzysztof Markowski

Lublin, maj 2021 r.

Preface

In information society and knowledge-based economy, the access to reliable data and the possibility of professional data analysis is very important. This is the main factor determining the quality of decisions made on various levels of the management process as well as the success of varied undertakings. In order to meet the information needs of businesses, local governments, academics and residents of the region, the Statistical Office in Lublin prepared another edition of "Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship". The thematic scope of the publication covers the most important phenomena in terms of the socio-economic development of the region, including demographic changes, situation on the labour market, price changes, the evolution of the level of wages and social benefits, changes in the key areas of national economy (i.e. industry, construction, agriculture, trade), financial results of enterprises or investment outlays.

The compilation consists of a short synthesis summarizing the main trends observed in the Voivodship, a table presenting the data on Lubelskie Voivodship on the background of the country, a set of graphs depicting Lubelskie Voivodship compared to other regions, the analytical part, general notes and an appendix containing review tables presenting the data on Lubelskie Voivodship and Lublin. The analytical part was divided into thematic sections, in which the most important phenomena and trends in recent years were presented. The sections were enriched by numerous tables and a graphical presentation in the form of a set of maps and charts. On the other hand, the appendix placed at the end of this publication contains the tables showing data for Lubelskie Voivodship in retrospection since 2010.

I hope that this study will be a useful source of knowledge in the scope of the presented issues as well as an incentive to acquaint with the problems of current changes in the socio-economic situation of the region available among others on our website <http://lublin.stat.gov.pl>. It especially concerns the following publications: "Information on socio-economic situation of Lubelskie Voivodship" and "Statistical Bulletin of Lubelskie Voivodship" including detailed data on a monthly and quarterly basis.

Director
of Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, PhD

Lublin, May 2021

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa.....	3
Preface.....	4
Znaki umowne. Skróty.....	8
Symbols. Abbreviations	
Synteza	9
Executive summary	11
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	13
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	16
Chapter 2. Voivodship against the background of the other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	24
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	25
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne.....	25
4.1. Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia.....	28
4.2. Area	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe.....	31
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza.....	36
4.4. Pollution and protection of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	38
4.5. Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne.....	42
4.6. Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	46
4.7. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	48
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	48
5.1. Human capital	
Demografia	48
Demography	
Edukacja.....	57
Education	

	Zasoby pracy	66
	Labour resources	
	5.2. Jakość życia	76
	5.2. Quality of life	
	Zamożność mieszkańców.....	76
	Inhabitants' wealth	
	Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	82
	Social assistance and family support	
	Warunki mieszkaniowe.....	89
	Housing conditions	
	Ochrona zdrowia.....	97
	Health care	
	Kultura.....	103
	Culture	
	Bezpieczeństwo publiczne.....	107
	Public safety	
	Społeczeństwo informacyjne	109
	Information society	
	Aktywność społeczna.....	111
	Social activity	
Rozdział 6.	Gospodarka	114
Chapter 6.	Economy	
	6.1. Produkt krajowy brutto.....	114
	6.1. Gross domestic product	
	6.2. Koniunktura gospodarcza.....	118
	6.2. Business tendency	
	6.3. Przedsiębiorczość.....	121
	6.3. Entrepreneurship	
	Podmioty gospodarki narodowej.....	121
	Entities of the national economy	
	Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	125
	Research and development as well as innovation activity	
	Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	130
	Use of information and communication technologies in enterprises	
	Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	133
	Financial results of non-financial enterprises	
	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	137
	Investment outlays of enterprises	
	6.4. Produkcja i usługi	140
	6.4. Production and services	
	Rolnictwo.....	140
	Agriculture	

	Przemysł	144
	Industry	
	Budownictwo	147
	Construction	
	Rynek wewnętrzny	154
	Internal market	
	Transport.....	156
	Transport	
	Energia	162
	Energy	
Rozdział 7. Chapter 7.	Finanse jednostek samorządu terytorialnego	166
	Finance of local government units	
	7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	166
	7.1. Revenue of budgets of local government units	
	7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	170
	7.2. Expenditure of budgets of local government units	
	7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego.....	173
	7.3. Result of budgets of local government units	
	7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności	176
	7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund	
Rozdział 8. Chapter 8.	Wybrane dane o województwie lubelskim.....	178
	Selected data on Lubelskie Voivodship	
Rozdział 9. Chapter 9.	Wybrane dane o Lublinie	182
	Selected data on Lublin	

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (+)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	km	kilometr kilometre	°C	stopień Celsjusza centigrade
mln	milion million	m ²	metr kwadratowy square metre	d	doba
mld bn	miliard billion	ha	hektar hectare	r.	rok
zł PLN	złoty Polish zloty	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	r/r y/y	rok do roku year on year
szt.	sztuka piece, unit	m ³	metr sześcienny cubic metre	cd. cont.	ciąg dalszy continued
kg	kilogram kilogram	dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre	dok. cont.	dokończenie continued
dt	decytona deciton	hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre	pkt	punkt point
t	tona tonne	MW	megawat megawatt	p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
mm	milimetr millimetre	kWh	kilowatogodzina kilowatt hour	Dz.U.	Dziennik Ustaw
m	metr metre	GWh	gigawatogodzina gigawatt hour	UE EU	Unia Europejska European Union

Synteza

Demografia w 2020 r.

liczba ludności na 1000 ludności:	-0,6% r/r
urodzenia żywe	8,57
zgony	12,95
przyrost naturalny	-4,38
saldo migracji stałej	-2,06

Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku z roku na rok systematycznie maleje liczba ludności województwa lubelskiego. W porównaniu z 2019 rokiem odnotowano zmniejszenie liczby urodzeń oraz zwiększenie liczby zgonów. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały w omawianym okresie było ujemne.

Rynek pracy

pracujący w 2019 r.	+0,7% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r.	6,2%

W 2019 r. zaobserwowano wzrost w skali roku liczby pracujących w gospodarce narodowej. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła. Odnotowano większą liczbę bezrobotnych oraz mniej ofert pracy.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale 2020 r.

pracujący	+0,7% r/r
bezrobotni	- r/r
stopa bezrobocia	4,8%

Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności liczba pracujących była wyższa niż przed rokiem, a liczba bezrobotnych nie zmieniła się. W tym czasie współczynnik aktywności zawodowej wzrósł o 0,5 p. proc., a wskaźnik zatrudnienia o 0,1 p. proc., natomiast stopa bezrobocia była niższa o 0,1 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie	+5,4% r/r
przeciętne wynagrodzenie godzinowe	+5,5% r/r

Tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż rok wcześniej. Zmniejszył się czas przepracowany przez zatrudnionych, a średnie wynagrodzenie za godzinę pracy zwiększyło się.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w 2020 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	+5,9% r/r
rolników indywidualnych	+6,7% r/r

W skali roku zwiększyła się liczba emerytów i rencistów. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty, zarówno z ZUS, jak i KRUS.

Rolnictwo w 2020 r.

pogłowie: bydło	-1,3% r/r
trzoda chlewna	+13,8 r/r
wartość skupu produktów rolnych ogółem	-7,2% r/r

W czerwcu 2020 r. odnotowano spadek w skali roku pogłowia bydła, zaś wzrost pogłowia trzody chlewnej. Wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r.

Dynamika produkcji rolniczej w 2019 r. (ceny stałe)

globalna	-4,4% r/r
końcowa	-1,5% r/r
towarowa	-4,6% r/r

Globalna produkcja rolnicza zmniejszyła się w porównaniu z 2018 r., podobnie produkcja końcowa i towarowa. Odnotowano spadek produkcji zwierzęcej oraz produkcji roślinnej.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	-1,1% r/r
--	-----------

Tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu było niższe (w cenach stałych) niż przed rokiem. Wyższy poziom produkcji sprzedanej odnotowano w 18 spośród 31 występujących w województwie działach przemysłu. Wzrosła także wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2020 r.

produkcja sprzedana budownictwa	-2,1% r/r
produkcja budowlano-montażowa	-0,1% r/r

Zmalała w skali roku produkcja sprzedana budownictwa, produkcja budowlano-montażowa oraz wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej budownictwa na 1 zatrudnionego.

Budownictwo mieszkaniowe w 2020 r.

mieszkania oddane do użytkowania	+15,6% r/r
wydane pozwolenia na budowę lub dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym	-0,5% r/r
rozpoczęte budowy mieszkań	+0,1% r/r

Oddano do użytkowania więcej mieszkań niż rok wcześniej. Zmniejszyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, a zwiększyła liczba mieszkań rozpoczętych. Zmniejszyła się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania.

Rynek wewnętrzny w 2020 r.

sprzedaż detaliczna	+2,1% r/r
sprzedaż hurtowa	-0,4% r/r

Sprzedaż detaliczna w jednostkach handlowych i niehandlowych była wyższa niż przed rokiem, a sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych niższa.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2020 r.

wynik finansowy brutto	+6,9% r/r
wynik finansowy netto	+10,5% r/r
wskaźnik poziomu kosztów	93,2%
wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,8%
wskaźnik rentowności obrotu netto	5,7%

Wyniki finansowe przedsiębiorstw były wyższe od uzyskanych rok wcześniej. Poprawiły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem płynności finansowej I stopnia.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2020 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	-3,5% r/r
rozpoczęte inwestycje	-15,6% r/r
wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji	-26,1% r/r

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek wartości nakładów inwestycyjnych. Zmniejszyła się liczba rozpoczętych inwestycji, jak również ich wartość kosztorysowa.

Executive summary

Demography in 2020

number of population per 1,000 population:	
live births	-0.6% y/y
deaths	8.57
natural increase	12.95
net migration for permanent residence	-4.38
	-2.06

The number of population in Lubelskie Voivodship has been systematically decreasing since the mid-1990s. It was noted that the birth rate decreased and the death rate increased in comparison with 2019. Both natural increase and net migration for permanent residence were negative in the discussed period.

Labour market

employed persons in 2019	+0.7% y/y
registered unemployment rate in 2020	6.2%

The number of employed persons in the national economy increased in a yearly perspective. The registered unemployment rate decreased. A bigger number of unemployed persons was noted as well as a smaller number of job offers.

Labour Force Survey (LFS) in the quarter 4 of 2020

employed persons	+0.7% y/y
unemployed persons	- y/y
unemployment rate	4.8%

According to the Labour Force Survey (LFS), the number of employed persons was higher than a year before and the number of unemployed persons did not change. During this time, the activity rate increased by 0.5 pp., the employment rate increased by 0.1 pp. and the unemployment rate was lower by 0.1 pp.

Average monthly gross wages and salaries in the corporate sector in 2020

average monthly gross wages and salaries	+5.4% y/y
average hourly gross wages and salaries	+5.5% y/y

The growth rate of average monthly gross wages and salaries in the corporate sector was higher than in the previous year. The amount of time worked by the employed persons decreased and the average hourly gross wages and salaries increased.

Average monthly gross retirement pay and pension in 2020

from non-agricultural social security system for farmers	+5.9% y/y
	+6.7% y/y

The number of retirees and pensioners increased in a yearly perspective. The increase in the average monthly gross retirement pay and pension was noted, both from the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

Agriculture in 2020

livestock of:	
cattle	-1.3% y/y
pigs	+13.8% y/y
value of procurement of agricultural products in total	-7.2% y/y

A decrease in the livestock of cattle was noted in a yearly perspective in June 2020, whereas an increase was noted in relation to the livestock of pigs. The value of procurement of agricultural products in total was lower in relation to 2019.

Indices of agricultural output in 2019 (constant prices)

global output	-4.4% y/y
final output	-1.5% y/y
market output	-4.6% y/y

Global agricultural output decreased in comparison with 2018 as well as final output and market output. A decrease in the animal and crop output was noted.

Sold production of industry in 2020

sold production of industry (constant prices)	-1.1% y/y
---	-----------

The growth rate of industry sold production was lower (in constant prices) than in the previous year. The higher level of sold production was noted in 18 out of 31 sectors of industry present in the Voivodship. Labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee, increased as well.

Sold production of construction in 2020

sold production of construction	-2.1% y/y
construction and assembly production	-0.1% y/y

Within a year there was a decrease in the sold production of construction, construction and assembly production as well as labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee.

Residential construction in 2020

completed dwellings	+15.6% y/y	More dwellings were completed than in the previous year. The number of dwellings for construction of which permits were granted or which were registered with a construction project decreased and the number of dwellings in which construction began increased. The average useful floor area of a completed dwelling decreased.
granted building permits or registrations with a construction project	-0.5% y/y	
dwellings in which construction began	+0.1% y/y	

Internal market in 2020

retail sales	+2.1% y/y	In relation to the year before there was an increase in retail sales in trade and non-trade units and a decrease in the wholesale in trade enterprises.
wholesale	-0.4% y/y	

Financial results of non-financial corporations in 2020

gross financial result	+6.9% y/y	Financial results of corporations were higher than in the previous year. The key economic and financial indicators ameliorated, except for the first degree financial liquidity indicator.
net financial result	+10.5% y/y	
cost level indicator	93.2%	
gross turnover profitability indicator	6.8%	
net turnover profitability indicator	5.7%	

Investment outlays in non-financial corporations in 2020

investment outlays (current prices)	-3.5% y/y	A decrease in investment outlays was noted in comparison with the previous year. The number of started investments decreased as well as their cost estimate value.
started investments	-15.6% y/y	
cost estimate value of the started investments	-26.1% y/y	

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2019 r. w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2019 in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2019 r. w hm ³ Water consumption for the needs of the national economy and population in 2019 in hm ³	8816,0	276,2
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2019 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2019 in hm ³	7689,1	138,1
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2019 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated during the year in 2019 in dam ³	1336621	50815
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2019 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2019 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	198440735	4986509
pyłowych particulate pollutants	27091	1327
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Total of legal protected area in total area in 2019 (as of 31 December) in %	32,3	22,7
Lesistość w 2019 r. w % Forest cover in 2019 in %	29,6	23,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2020 (as of 31 December)	122	83
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r. Natural increase per 1,000 population in 2020	-3,2	-4,4
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2020	0,1	-2,1
Przeciętne trwanie życia w 2019 r. w latach: Life expectancy in 2019 in years:		
mężczyźni males	74,1	73,9
kobiety females	81,8	82,4
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w 2019/2020 r. Children in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2019/2020	904	877

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)
 Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2020 r. w % (przeciętne w roku) Employment rate by LFS in 2020 in % (annual averages)	54,3	51,5
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2020 r. w % (przeciętne w roku) Activity rate by LFS in 2020 in % (annual averages)	56,1	54,6
Stopa bezrobocia według BAEL w 2020 r. w % (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS in 2020 in % (annual averages)	3,2	5,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2020 r. Registered unemployed persons per job offer in 2020	24	66
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2020 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2020 in PLN	5411,45	4585,19
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2020 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2020 in PLN	2390,64	2170,28
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2019 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2019 in PLN	1819,14	1556,76
Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych w 2019 r. w % osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej: Poverty rates in households in 2019 in % of persons in households with expenditures below:		
relatywnej granicy ubóstwa relative poverty threshold	13,0	17,5
granicy ubóstwa skrajnego extreme poverty threshold	4,2	6,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2019 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2019 in %	4,6	5,4
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2019 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2019 in thousand PLN	3529011	175388
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. Children staying in nurseries and children's clubs ^b per 1,000 children up to the age of 3 in 2020	128,2	100,2
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 r. Population per out-patient health care unit in 2019	1461	1355
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2019 (as of 31 December):		
lekarze doctors	23,7	25,2
pielęgniarki nurses	50,3	59,1
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2019 (as of 31 December)	43,5	47,4
Produkt krajowy brutto ^c (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2019 r. w zł Gross domestic product ^c (current prices) per capita in 2019 in PLN	59598	40741

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przyzakładowymi. c Wstępny szacunek.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Podmioty gospodarki narodowej ^a na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy ^a per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	1219	920
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ^a na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation ^a per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	21	9
Pracujący personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2019 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^b in 2019	8,0	5,9
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2020 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^c in 2020 in %	80,5	83,7
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2020 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2020 in %	95,6	93,2
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2020 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2020 (previous year=100; current prices)	93,9	96,5
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^d w 2020 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^d in 2020 in heads	43,2	26,4
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^d w 2020 r. w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land ^d in 2020 in heads	77,8	33,4
Produkcja sprzedana przemysłu ^e (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2020 r. w zł Sold production of industry ^e (current prices) per average employed person in industry in 2020 in PLN	555212	399576
Produkcja sprzedana budownictwa ^e (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2020 r. w zł Sold production of construction ^e (current prices) per average employed person in construction in 2020 in PLN	626535	330299
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2020 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2020	5,8	4,0
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia) Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area in 2019 (as of 31 December)	82,6	77,6
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2019 (as of 31 December)	6,2	3,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2019 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2019 in %	15,5	23,2

a Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2020 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2019 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. b Active population (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d The data on agricultural land as of 1 June 2019 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2020. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2

Chaper 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2019 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2019

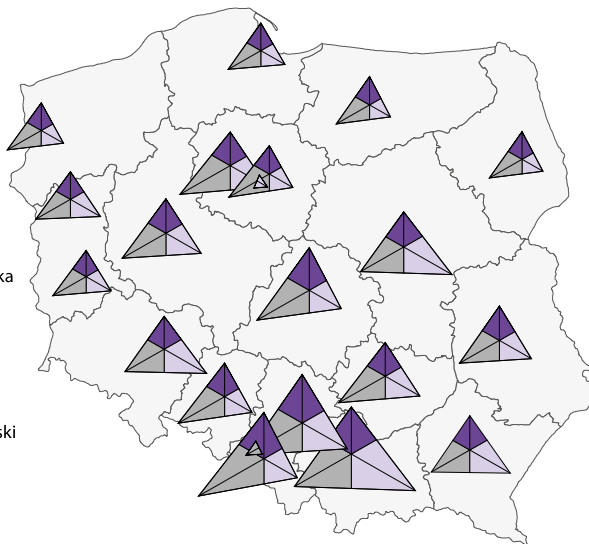
Wybrane obszary:
Chosen areas:

aglomeracje:
agglomerations:

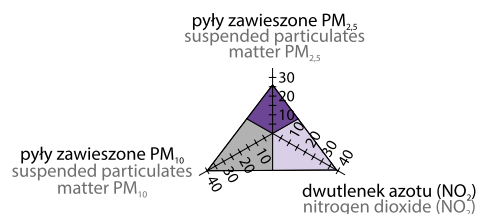
białostocka
bydgoska
górnśląska
krakowska
lubelska
łódzka
poznańska
rybnicko-jastrzębska
szczecińska
trójmiejska
warszawska
wrocławska

miasta:
cities:

Gorzów Wielkopolski
Kielce
Olsztyn
Opole
Rzeszów
Toruń
Zielona Góra

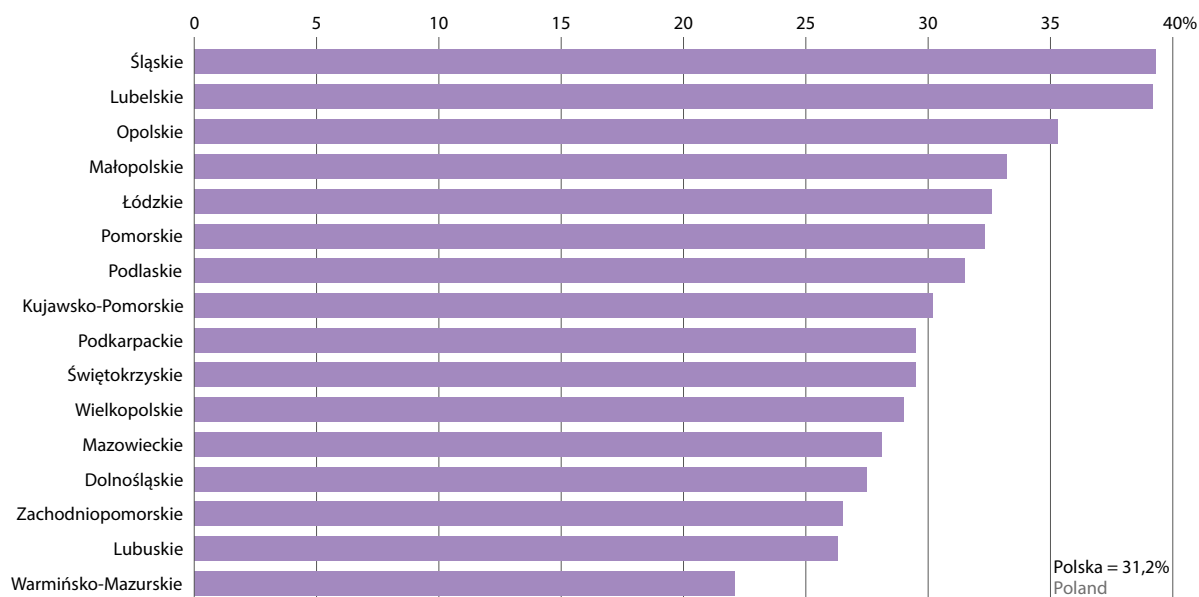

Średnia wartość normowanego stężenia
średniego rocznego w µg/m³:
Average value of standardized average
annual concentration in µg/m³:

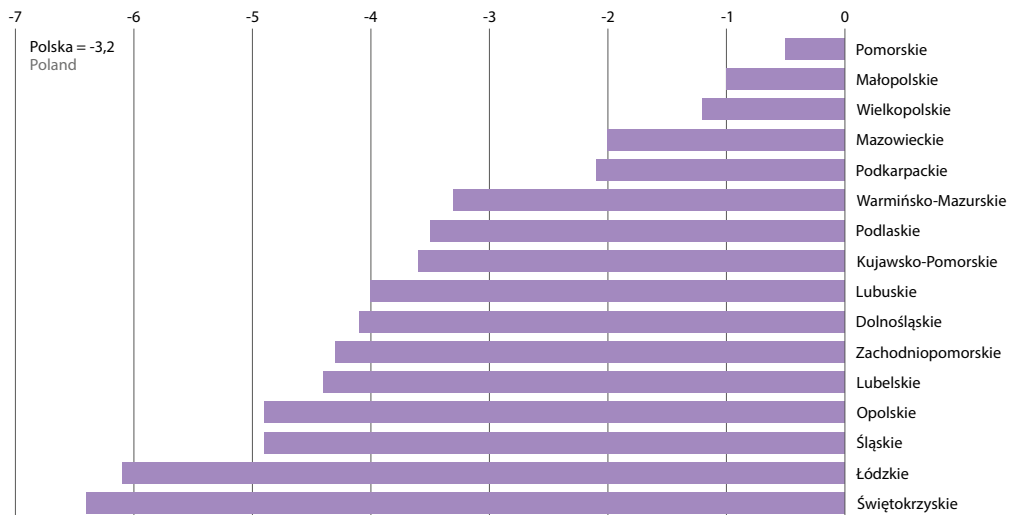
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2019 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2019

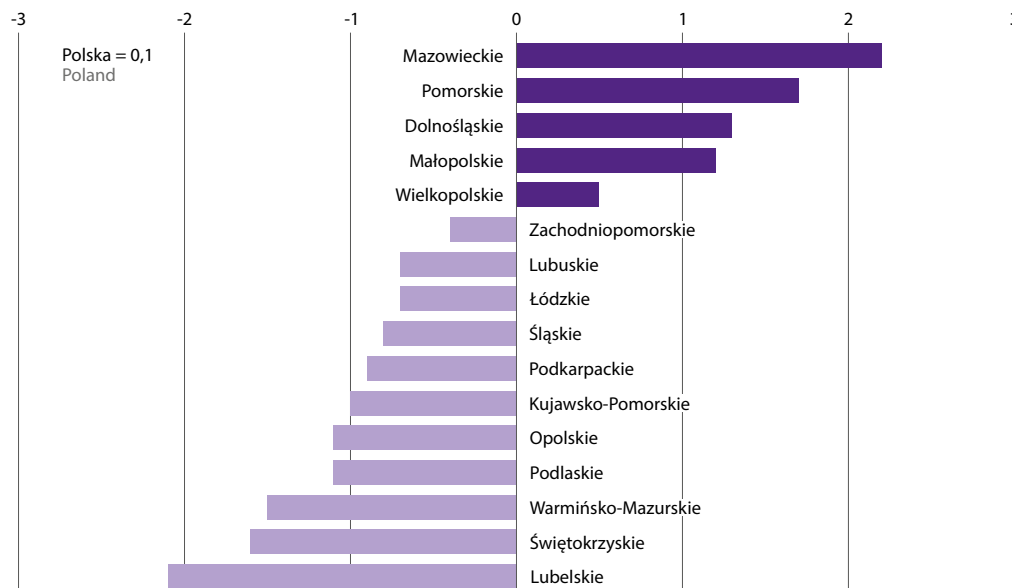
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2020

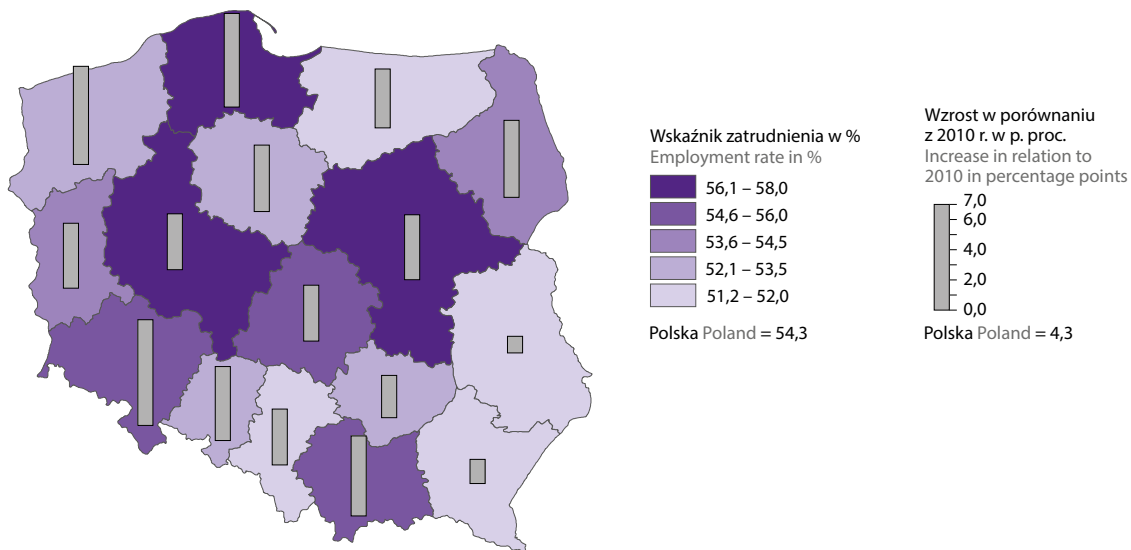
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.

Chart 3. Net internal and international migration for permanent residence per 1,000 population in 2020

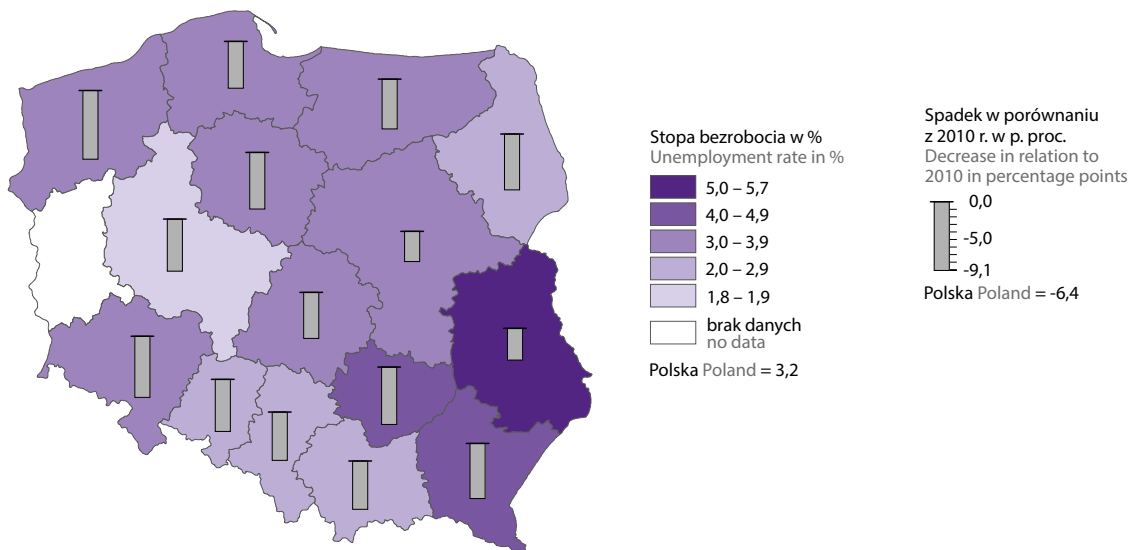
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2020 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2020 (annual average)

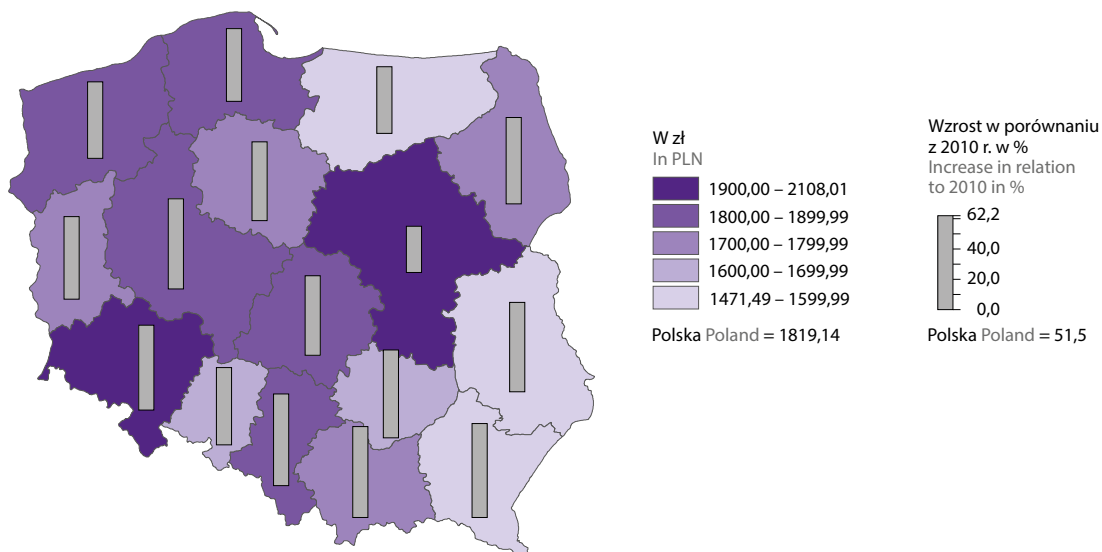

Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2020 r. (przeciętne w roku)

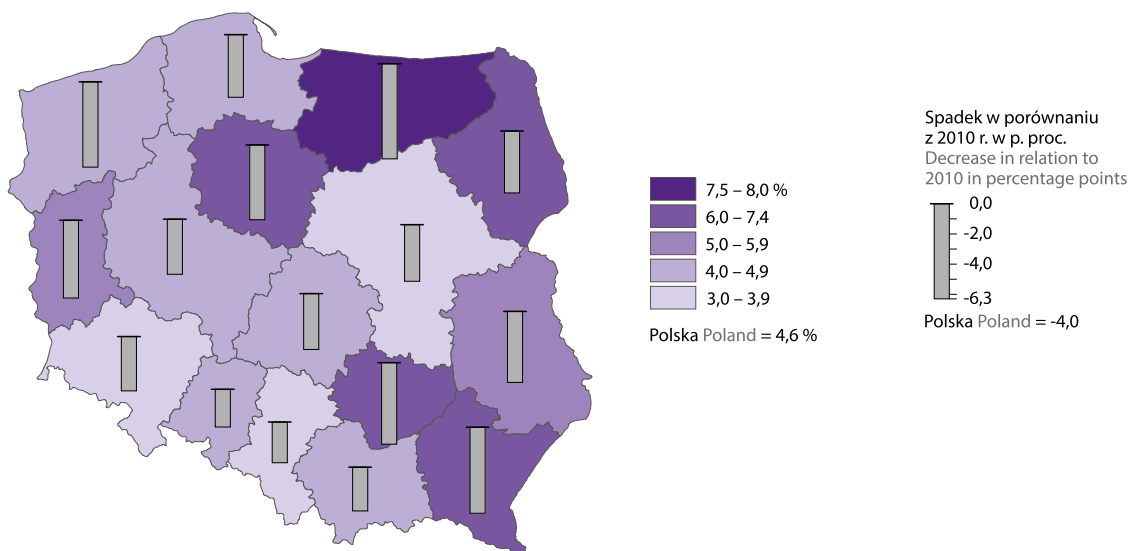
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2020 (annual average)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2019 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2019

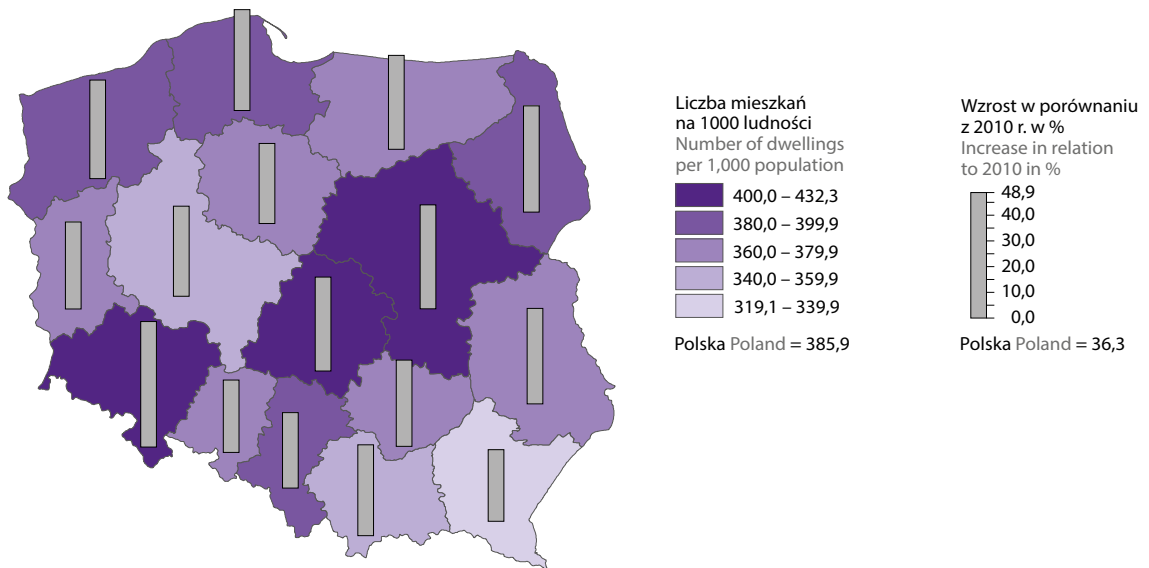

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2019 r.
 Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2019

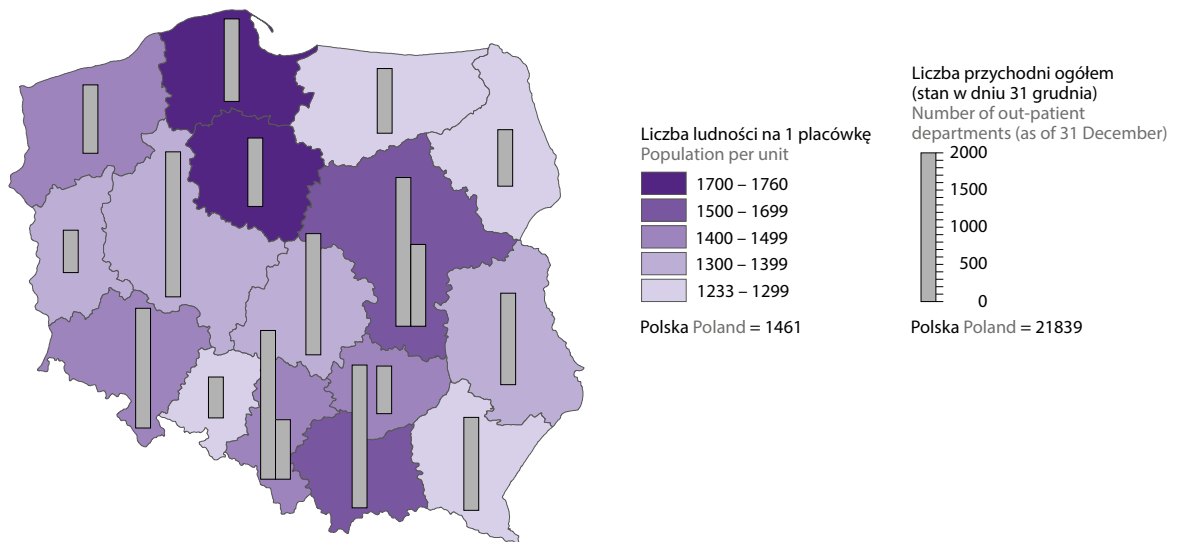
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2019 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 6. Dwellings stocks per 1000 population in 2019 (as of 31 December)

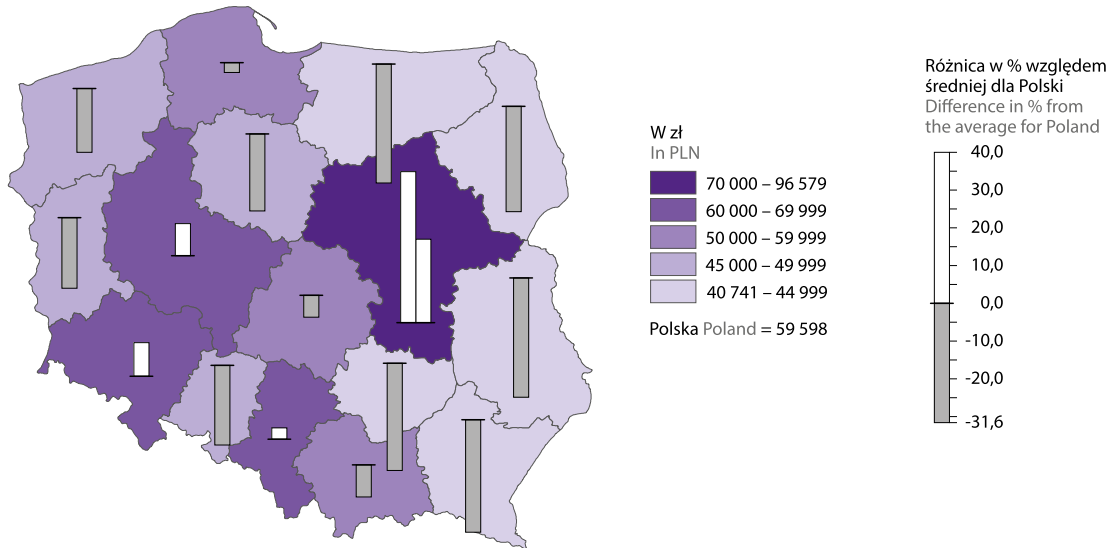
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 r.

Map 7. Out-patient health care units in 2019

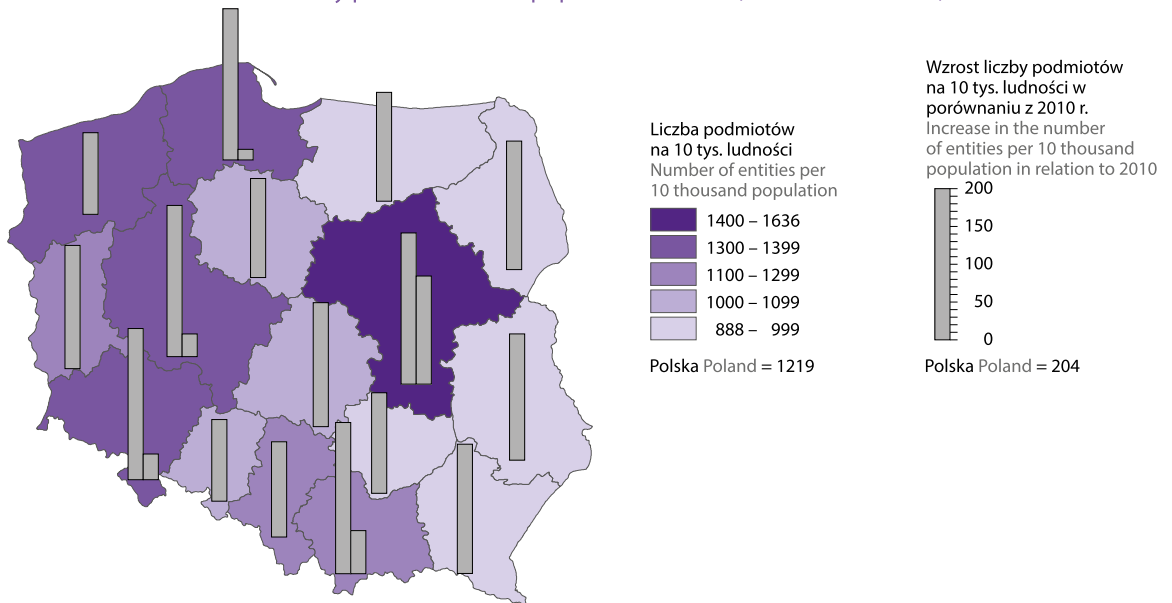

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2019 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2019 (current prices)

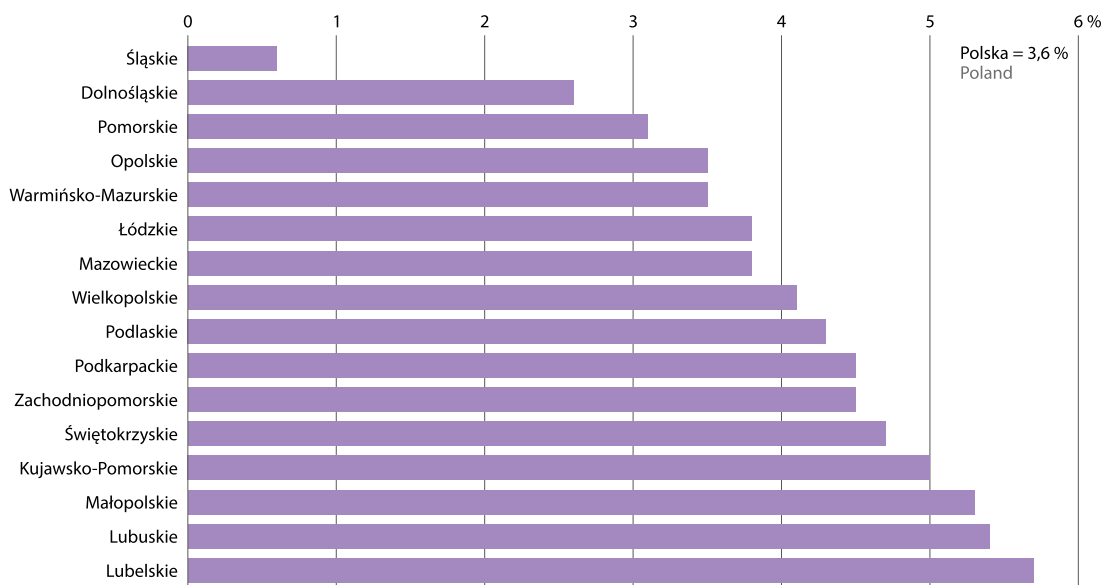
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; preliminary estimate.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)

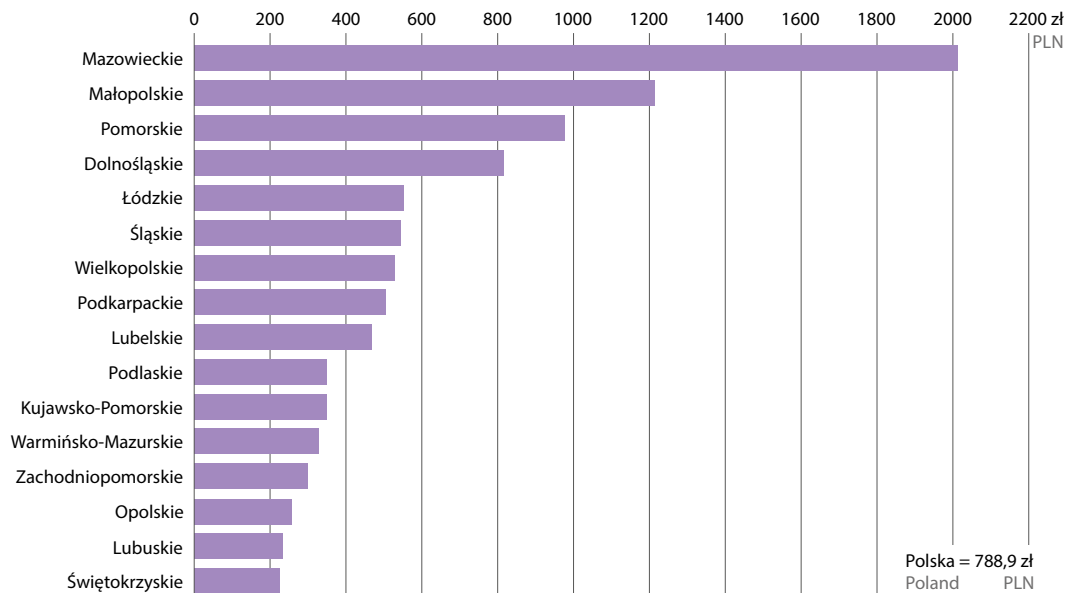
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2020 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2020

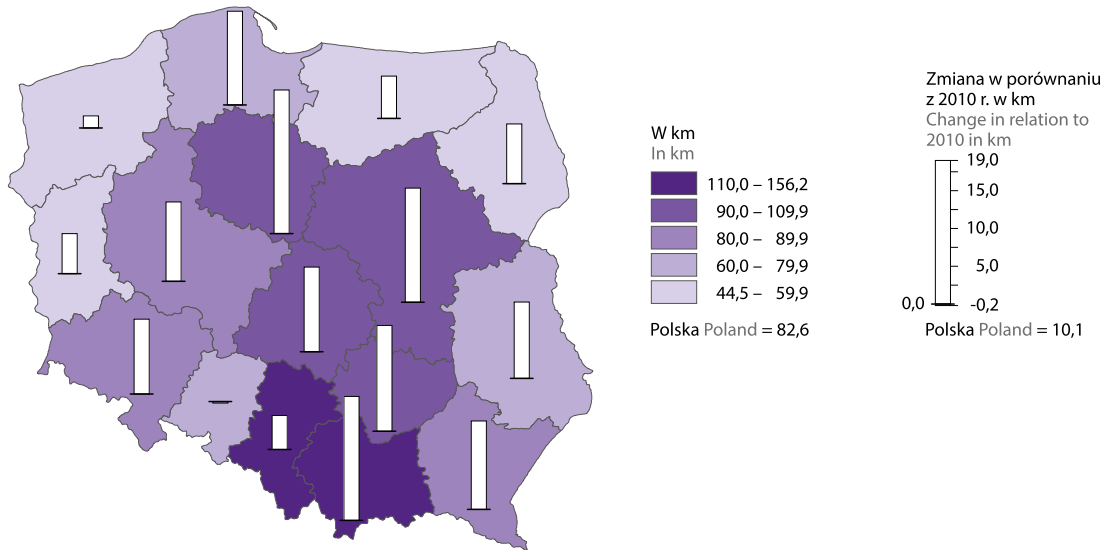
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2019 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2019 (current prices)

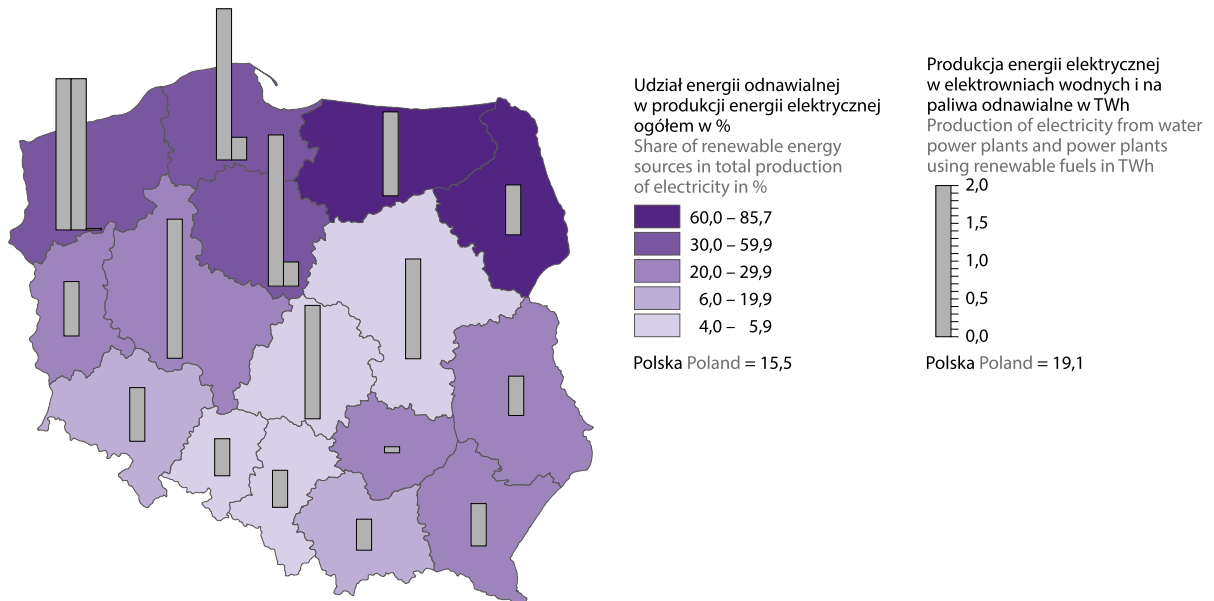
Mapa 10. Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2019 r.

Map 10. Hard surface communal and district roads per 100 km² of total area in 2019

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2019 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2019

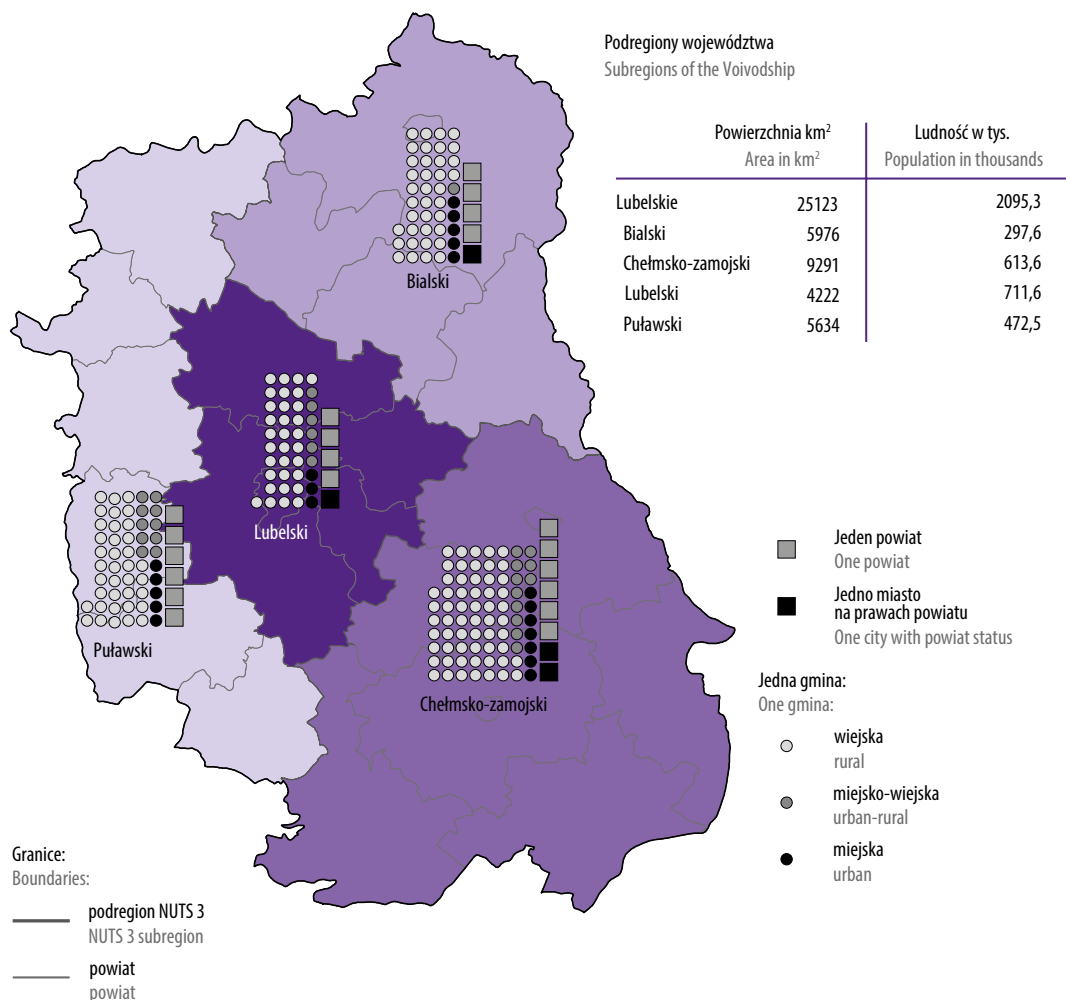
Rozdział 3 Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział województwa lubelskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Maps 12. Division of Lubelskie Voivodship by the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS) in 2020
As of 31 December

Według stanu w dniu 1 I 2020 r. województwo lubelskie zajmowało powierzchnię 25122,5 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 XII 2020 r.) mieszkało 2095,3 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 83 osoby (dwunasta lokata w kraju). W miastach mieszkało 46,4% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4. 1. Meteorological conditions

Średnie roczne temperatury powietrza, jak i roczne sumy opadów atmosferycznych w 2020 r. były wyższe niż wartości średnie w poprzednich okresach wieloletnich. Największe amplitudy temperatur skrajnych dla okresu wieloletniego 1971-2020 należą do najwyższych w Polsce (Terespol – 70,5°C, Włodawa – 70,2°C, Lublin – 69,0°C), co wynika z występowania mroźnych zim i ciepłych lat.

Informacje odnośnie warunków meteorologicznych na terenie województwa lubelskiego pochodzą są trzech stacji meteorologicznych: Lublin (wzniesienie stacji nad poziom morza – 238 m), Terespol (133 m) i Włodawa (177 m). Średnie roczne temperatury powietrza w 2020 r. w tych stacjach pomiarowych były wyższe niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r., natomiast w stosunku do 2019 r. we wszystkich stacjach pomiarowych odnotowano niższe średnie temperatury powietrza. Najwyższą średnią roczną temperaturę powietrza w 2020 r. odnotowano w stacji meteorologicznej Terespol (9,9°C).

Tablica 2.
Table 2.

Warunki meteorologiczne
Meteorological conditions

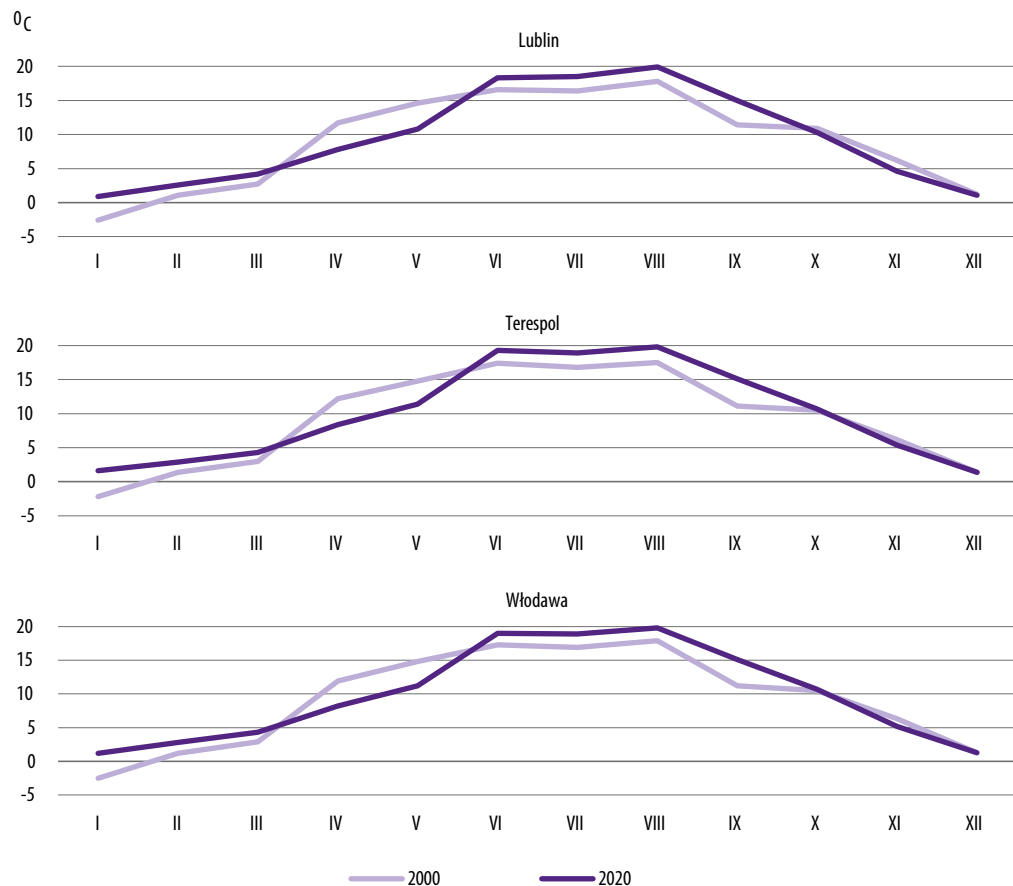
Wyszczególnienie Specification	1971-2000	1991-2000	2001-2005	2001-2010	2019	2020
	średnie ^a average ^a					
Temperatury w °C Temperatures in °C						
Lublin	7,4	7,7	7,9	8,1	9,8	9,6
Terespol	7,5	7,9	8,1	8,2	10,1	9,9
Włodawa	7,5	7,8	8,0	8,2	10,0	9,8
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm						
Lublin	572	590	575	614	531	698
Terespol	512	527	483	549	438	591
Włodawa	515	518	502	614	522	698

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Na terenie województwa lubelskiego maksymalną temperaturę powietrza dla okresu wieloletniego 1971-2020 odnotowano w stacji w Terespolu (36,2°C), w której także odnotowano minimalną temperaturę powietrza dla tego okresu (-34,3°C), i w związku z tym również w Terespolu została odnotowana największa amplituda skrajnych wartości temperatury (70,5°C) dla okresu wieloletniego 1971-2020.

W 2020 r. na terenie województwa lubelskiego nie odnotowano średnich miesięcznych temperatur powietrza przekraczających 20°C, a miesiącem z najwyższą średnią temperaturą powietrza był sierpień (Lublin – 19,9°C, Terespol i Włodawa – po 19,8°C), wobec najcieplejszego w 2019 r. czerwca (średnie miesięczne temperatury powyżej 21°C). W 2020 r. nie odnotowano również średnich miesięcznych temperatur powietrza poniżej 0°C, a najniższe odnotowano w styczniu (w stacji pomiarowej w Lublinie – 0,9°C i Włodawie – 1,2°C) oraz w grudniu (w Terespolu – 1,4°C). Rok wcześniej najniższe średnie miesięczne temperatury powietrza zanotowano w styczniu, który był jedynym miesiącem w 2019 r. w którym odnotowano ujemne średnie miesięczne temperatury.

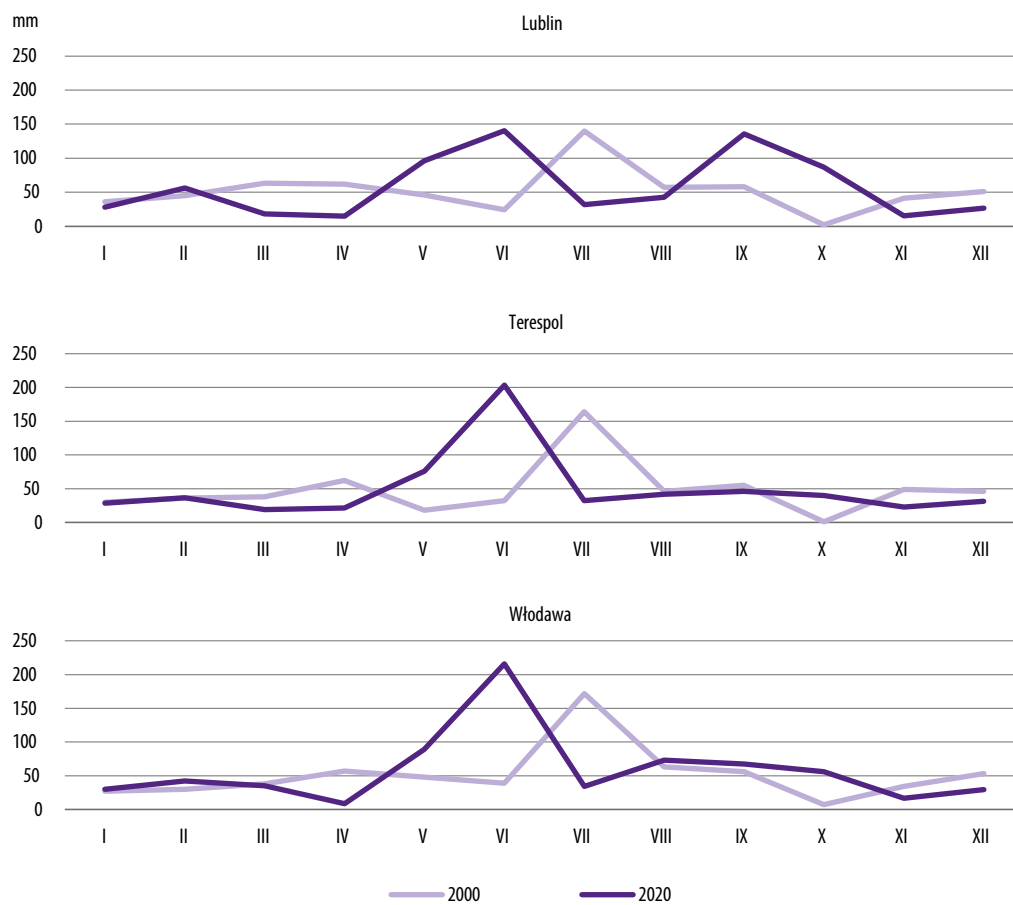
Wykres 6.
Chart 6.
Temperatury powietrza
Air temperatures

W 2020 r. w stacjach meteorologicznych odnotowano wzrost rocznej sumy opadów atmosferycznych w stosunku do wartości średnich dla poprzednich okresów wieloletnich oraz w stosunku do 2019 r. Najwyższą roczną sumę opadów atmosferycznych zanotowano w stacji we Włodawie (698 mm). Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2020 r. był czerwiec (Włodawa – 216 mm) Terespol – 203 mm i Lublin – 140 mm), podczas gdy w 2019 r. dla Lublina był to maj, dla Włodawy – sierpień, a dla Terespolu – lipiec (odpowiednio: 102 mm, 90 mm, 86 mm).

Wykres 7.
Chart 7.

Opady atmosferyczne
Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

Na podstawie ewidencji geodezyjnej prowadzonej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii wynika, że według stanu na 1 I 2020 r. użytki rolne oraz grunty leśne zajmowały 94% powierzchni województwa. W 2019 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji i zagospodarowania zmniejszyła się o 0,8% w porównaniu z 2018 r., zwiększyła się natomiast powierzchnia gruntów zrekultywowanych (o 42,6%) i gruntów zagospodarowanych (o 126,3%).

Województwo lubelskie usytuowane jest we wschodniej części Polski i jest trzecim co do wielkości regionem w Polsce. Od północy graniczy z województwem podlaskim (4 km), od zachodu z województwem mazowieckim (372 km) i województwem świętokrzyskim (33 km), od południa z województwem podkarpackim (321 km); a wschodnia granica jest granicą państwową z Białorusią (170 km) i Ukrainą (296 km). Granica z tymi państwami stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Table 3.
Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland =100)
Powierzchnia ogólna Total area	2512249	2512246	2512251	2512251	8,0
Użytki rolne Agricultural land	1778331	1757368	1769979 ^a	1768139 ^a	9,4
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	593977	608618	594272	594272	6,2
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	19039	18938	19065	19291	2,9
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	89786	95796	98712	100151	5,7
Użytki ekologiczne Ecological areas	4357	4567	4571	4552	11,2
Nieużytki Wasteland	22954	22349	22263	22192	4,8
Tereny różne ^b Miscellaneous land ^b	3805	4610	3389	3353	4,1

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Land designated for reclamation, unused reclaimed land, protective embankments not designated for vehicle traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Województwo lubelskie zajmuje obszar 25122,5 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Najwyżej położony punkt – Krągły Goraj – znajduje się w gminie Lubycza Królewska (388,7 m n.p.m.), najniższy położony punkt znajduje się na terenie gminy Stężycza (106,6 m n.p.m.).

Według ewidencji geodezyjnej w 2020 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (70,4%), grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione (23,7%) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (4,0%). Zdecydowanie mniejszy udział w powierzchni ogólnej mają: nieużytki (0,9%), grunty pod wodami powierzchniowymi (0,8%), użytki ekologiczne (0,2%) i tereny różne (0,1%). W porównaniu z 2019 r. powierzchnia województwa nie uległa zmianie, jednak w poszczególnych grupach nastąpiły niewielkie zmiany. Zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 1,5%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 1,2%) oraz gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych (o 0,1%). Zmniejszyła się natomiast powierzchnia terenów różnych (o 1,1%) oraz użytków ekologicznych, nieużytków, użytków rolnych (spadek poniżej 0,5%). W porównaniu z 2010 r. niższa była powierzchnia terenów różnych (o 11,9%), nieużytków (o 3,3%) oraz użytków rolnych (o 0,6%), wyższa zaś gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 11,5%) użytków ekologicznych (o 4,5%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 1,3%) oraz gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (o 0,1%).

W końcu 2019 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 3,1 tys. ha (w kraju 62,1 tys. ha). Większość spośród nich – 97,7% stanowią grunty zdewastowane (w kraju – 88,5%). W odniesieniu do stanu w końcu 2018 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zmniejszyła się o 24 ha, tj. o 0,8% (w kraju zwiększyła się o 226 ha, tj. o 0,4%) natomiast w porównaniu ze stanem w końcu 2010 r. zwiększyła się 14 ha, tj. o 0,5% (w kraju 928 ha tj. o 1,5%).

Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem województwa w 2019 r. wyniósł 0,1% i w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. pozostał na tym samym poziomie (w kraju wyniósł 0,2% i również pozostał na tym samym poziomie w co w 2018 r. i 2010 r.).

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

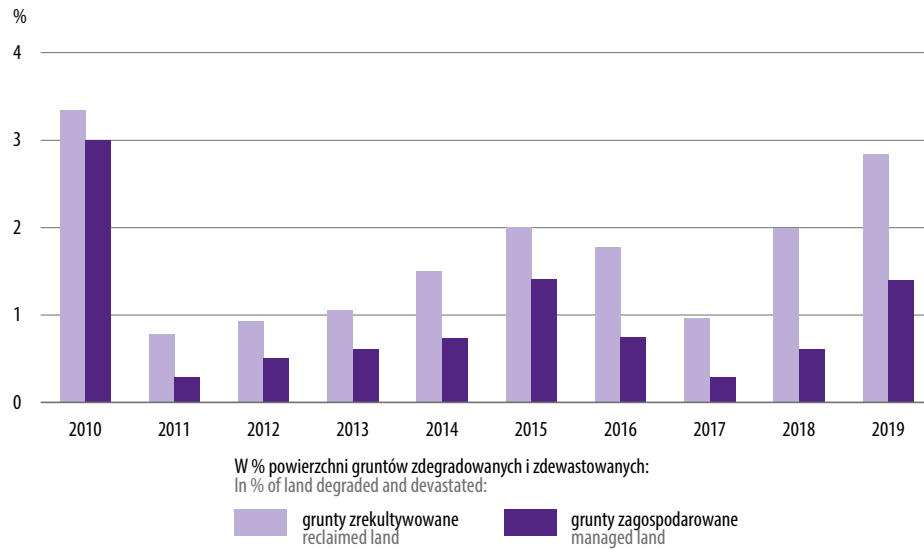
Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W 2019 r. zrehabilitowano 87 ha gruntów i w odniesieniu do 2018 r. odnotowano wzrost zrehabilitowanych gruntów o 42,6%, natomiast w stosunku do 2010 r. wystąpił spadek o 14,7%. W kraju zrehabilitowano 1,6 tys. ha gruntów (więcej o 6,7% niż w 2018 r. i o 33,6% niż w 2010 r.). Powierzchnia gruntów zagospodarowanych w 2019 r. wyniosła 43 ha i była wyższa o 126,3% niż w 2018 r., niższa zaś o 52,7% w stosunku do 2010 r. W kraju zagospodarowano 0,5 tys. ha gruntów (więcej o 3,0% niż w 2018 r. mniej zaś o 16,9% niż w 2010 r.).

Wykres 8.
Chart 8.

Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku
Land reclaimed and managed during the year

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2019 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności było niższe o 5,5% niż w roku poprzednim, odprowadzono mniej ścieków przemysłowych (o 4,3%), a więcej ścieków komunalnych (o 0,1%). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2019 r. wyniósł 58,0% i zwiększył się o 0,7 p. proc. w stosunku do 2018 r.

W 2019 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wynosiło 276,2 hm³ (3,1% zużycia krajowego) i było niższe o 5,5% niż w 2018 r. i o 20,6% niż w 2010 r. W kraju zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności także było niższe – o 6,6% niż w 2018 r. i o 14,9% niż w 2010 r.

Największe zużycie wody (36,6% zużycia w województwie) wystąpiło w rybactwie (napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych) – 101,1 hm³ (11,9% zużycia krajowego) i było niższe o 5,2% niż w 2018 r. i o 38,7% niż w 2010 r.

Na potrzeby przemysłu 129 zakładów zużyło 100,0 hm³ wody (1,6% zużycia krajowego), tj. mniej o 4,7% niż w 2018 r. i o 10,5% niż w 2010 r. Z tego na cele produkcyjne zużyto 97,6 hm³, wobec 102,6 hm³ w 2018 r. i 109,2 hm³ w 2010 r. W 2019 r. przychód wody na potrzeby przemysłu pochodził głównie z wód powierzchniowych 77,2% i wód podziemnych 18,1%, pozostałą część stanowiła woda z odwadniania zakładów górniczych i obiektów budowlanych oraz z zakupu od innych jednostek.

Zużycie wody w ramach eksploatacji sieci wodociągowej w 2019 r. wyniosło 75,2 hm³ (4,5% zużycia krajowego) i było wyższe o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego i o 10,1% do 2010 r. Zużycie wody z sieci wodociągowej na potrzeby gospodarstw domowych wynosiło 61,2 hm³ (4,7% zużycia krajowego) i wzrosło o 0,2% w stosunku do 2018 r. i o 6,9% do 2010 r.

Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Table 4. Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland =100)	
Ogółem^a Total^a	348,0	316,7	292,4	276,2	3,1
w tym: of which:					
Przemysł Industry	111,7	112,6	104,9	100,0	1,6
Rybactwo ^b Fishing ^b	168,0	131,4	112,9	101,1	11,9
Gospodarstwa domowe Households	57,2	61,1	61,0	61,2	4,7

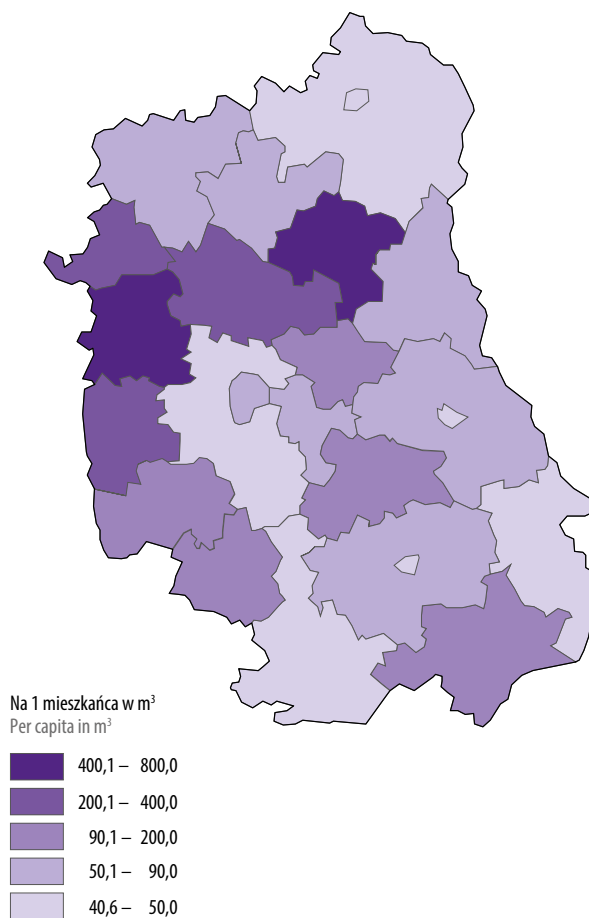
a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r. wyniosło 130,8 m³ i było o 43,1% niższe niż średnio w kraju; wskaźnik dla kraju wyniósł 229,7 m³. W porównaniu z 2010 r. wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 28,7 m³, a począwszy od roku 2014 systematycznie spada (w 2019 r. był o 7,0 m³ niższy niż w roku poprzednim). Najwyższe wartości omawianego wskaźnika

w 2019 r. odnotowano w powiecie puławskim (800,0 m³) i parczewskim (438,0 m³), najniższe zaś w miastach na prawach powiatu – Zamość (40,6 m³) i Chełm (40,9 m³).

Mapa 13.
Map 13.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2019 r.
Water consumption for the needs of the national economy and population in 2019

W 2019 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód lub do ziemi 138,1 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (mniej o 2,7% niż w poprzednim roku i o 8,0 niż w 2010 r.), spośród których 87,3 hm³ to ścieki odprowadzone bezpośrednio z zakładów, a 50,8 hm³ siecią kanalizacyjną. Łącznie oczyszczenia wymagało 73,2 hm³ ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi, tj. 3,4% ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w Polsce. Udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi wyniósł w 2019 r. 99,2% (w kraju 95,1%).

W 2019 r. w województwie lubelskim odprowadzono ogółem 92,7 hm³ ścieków przemysłowych (mniej o 4,3% niż rok wcześniej i o 12,6% niż w 2010 r.), z czego 87,3 hm³ odprowadzono do wód lub do ziemi, a 5,4 hm³ siecią kanalizacyjną. Oczyszczenia wymagało 22,4 hm³ ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi (mniej o 0,1% niż w 2018 r. i o 0,8% niż w 2010 r.), w tym 97,4% poddano procesowi oczyszczania (97,5% w 2018 r. i 97,8% w 2010 r.). W 2019 r. z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi najwięcej (63,9%) było oczyszczanych mechanicznie.

W 2019 r. w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 50,8 hm³ ścieków komunalnych (o 0,1% więcej niż w 2018 r. i o 1,3% niż w 2010 r.) i w omawianych latach były one w całości oczyszczane. Najwięcej ścieków komunalnych oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (77,7%).

Tablica 5.
Table 5.

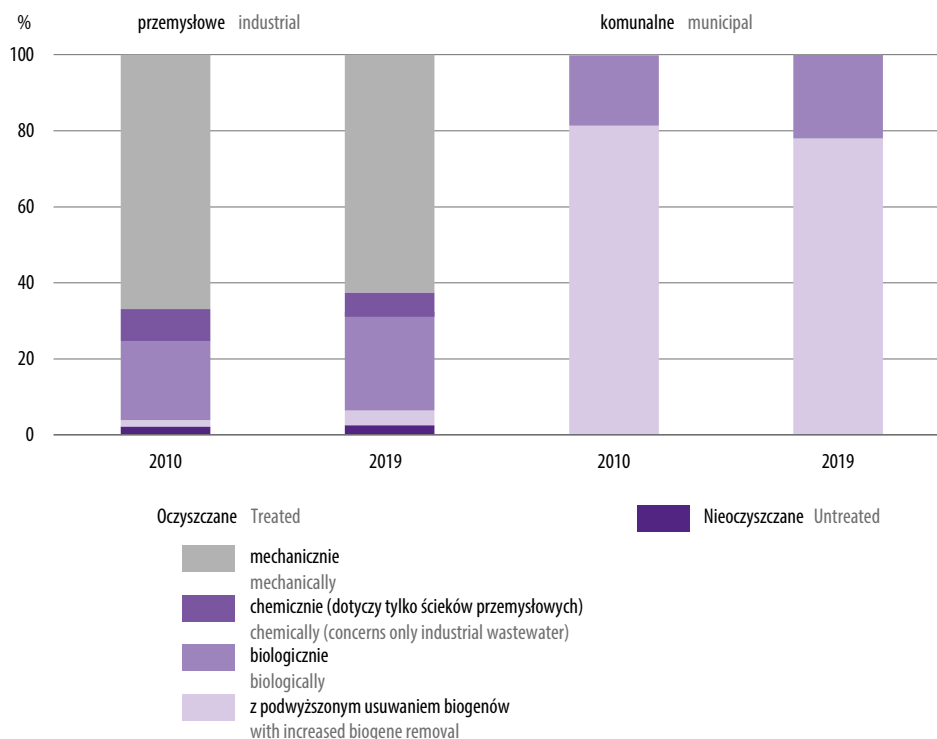
Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	330	352	350	348
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	50167	49136	50767	50815
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	22570	21182	22414	22385
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	53,0	57,2	57,3	58,0

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Wykres 9.
Chart 9.

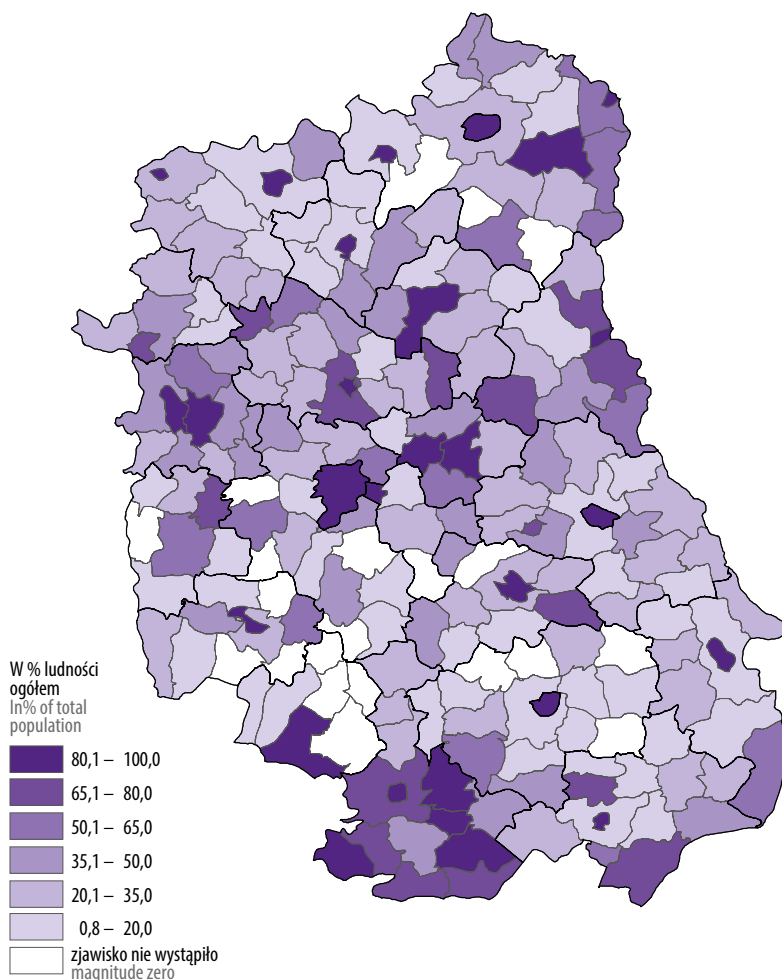
Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Mapa 14.
Map 14.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2019 r.
Population connected to wastewater treatment plants in 2019

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonowały 64 oczyszczalnie ścieków przemysłowych (7,5% działających w kraju). W porównaniu z 2018 r. ubyło 2 oczyszczalnie ścieków przemysłowych, a do 2010 r., ubyło ich 3, a przepustowość zmalała ze 140 dam³/d w 2010 r. do 136 dam³/d w 2019 r. Wśród oczyszczalni przemysłowych w 2019 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne – 70,3% (w kraju 60,7%).

Oprócz oczyszczalni przemysłowych w 2019 r. działały 284 oczyszczalnie komunalne (8,7% działających w kraju), tyle samo oczyszczalni działało w 2018 r. wobec 263 w 2010 r., a przepustowość ich zmalała z 349 dam³/d w 2010 r. do 347 dam³/d w 2019 r. Wśród oczyszczalni komunalnych w 2019 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne – 89,8% (w kraju 74,9%).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie lubelskim w 2019 r. wyniósł 58,0% wobec 57,3% w 2018 r. i 53,0% w 2010 r. Udział ten był dużo niższy od średniej krajowej (analogiczne wskaźniki w kraju wynosiły 74,5%, 74,0%, 64,7%). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w miastach województwa lubelskiego wzrósł z 92,8% w 2010 r. do 94,3% w 2019 r. (w kraju z 88,0% do 94,8%), a na wsi z 18,3% do 26,5% (w kraju z 28,5% do 44,0%).

W 2019 r. w mieście na prawach powiatu Biała Podlaska i w gminie wiejskiej Aleksandrów 100% ludności korzystało z oczyszczalni, niewiele mniejszy odsetek wystąpił w miastach Puławy i Włodawa oraz w gminie wiejskiej Potok Górny (po 99,9%), zaś najmniejszy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w gminach wiejskich Ulan Majorat (0,8%) oraz Wysokie (0,9%). Ponadto należy podkreślić, że w 21 gminach województwa ludność nie korzystała z oczyszczalni ścieków.

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

W województwie lubelskim w 2019 r. w porównaniu z 2018 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zmniejszyła się o 7,7%, a zanieczyszczeń gazowych – o 2,0%.

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń do powietrza, określonej na podstawie wysokości opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze. Są to głównie zakłady sektora energetyczno-przemysłowego, który decyduje o skali i strukturze emisji zanieczyszczeń. W końcu 2019 r. na terenie województwa lubelskiego działało 97 takich zakładów (5,2% zakładów tego rodzaju działających w kraju). Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 55 zakładów (56,7% ogółu), a 8 (8,2%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (w kraju odpowiednio 59,0% i 15,2%).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2019 r. w województwie lubelskim wyniosła 1,3 tys. t. (w Polsce 27,1 tys. t.). Ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się w stosunku do 2018 r. o 7,7% (w kraju o 14,9%), a w porównaniu z 2010 r. o 52,2% (w Polsce o 56,7%). Udział województwa w emisji zanieczyszczeń pyłowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju stanowił 4,9% i był o 0,4 p. proc. wyższy niż w 2018 r. i o 0,5 p. proc. niż w 2010 r. Najwięcej w województwie lubelskim było zanieczyszczeń pyłowych pochodzących ze spalania paliw (46,7%) i w stosunku do 2018 r. ich ilość zmniejszyła się o 18,6%, zaś w porównaniu z 2010 r. o 67,8%. W kraju również zanieczyszczenia pyłowe pochodzące ze spalania paliw stanowiły największy udział w zanieczyszczeniach pyłowych ogółem (54,7%), a ich ilość w stosunku do 2018 r. i 2010 r. zmniejszyła się odpowiednio o 14,6% i o 67,2%. W omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,05 t, wobec 0,06 t w 2018 r. i 0,11 t w 2010 r.

Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2019 r. w województwie lubelskim wyniosła 4986,5 tys. t i zmniejszyła się zarówno do 2018 r. – o 2,0%, jak i 2010 r. – o 4,0% (w Polsce zmniejszyła się odpowiednio o 6,9% i o 8,2%). Udział województwa lubelskiego w emisji zanieczyszczeń gazowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju stanowił 2,5% i w porównaniu z omawianymi latami pozostał na zbliżonym poziomie, a emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,7 t. wobec 0,8 t w 2018 r. i 1,3 t w 2010 r. Największy udział w emisji zanieczyszczeń gazowych stanowił dwutlenek węgla, i to zarówno w województwie lubelskim (99,6%), jak i w kraju (99,4%). Zarówno w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. odnotowano spadek emisji zanieczyszczeń dwutlenkiem węgla odpowiednio o 2,0% i 3,8% (w kraju o 6,9% i o 8,0%).

Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 6. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	5196,1	5000,2	5088,1	4986,5	2,5
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	13,1	6,0	5,9	4,5	2,5
Metan Methane	0,08	0,04	0,03	0,03	0,01
Tlenki azotu Nitrogen oxides	8,7	6,8	6,1	5,4	2,9
Tlenek węgla Carbon monoxide	8,7	5,7	5,5	5,2	1,8
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	5163,1	4978,7	5067,7	4968,5	2,5
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	2,8	2,0	1,4	1,3	4,9
Ze spalania paliw From fuel combustion	1,9	0,9	0,8	0,6	4,2
Niezorganizowana Unorganised	–	0,0	–	–	–

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2019 r. zatrzymano 97,8% pyłów i 91,1% gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, mające siedzibę w województwie lubelskim. Stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych zmniejszył się zarówno w stosunku do 2018 r. (o 0,6 p. proc.), jak i 2010 r. (o 0,7 p. proc.), natomiast wskaźnik redukcji zanieczyszczeń gazowych był o 1,2 p. proc. wyższy od osiągniętego w 2018 r. i o 9,5 p. proc. wyższy niż w 2010 r. W kraju w 2019 r. zatrzymano 99,8% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 70,3% gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza.

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W województwie lubelskim w 2019 r. udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w powierzchni ogólnej województwa wyniósł 22,7% i zarówno w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. pozostał na tym samym poziomie.

Wskaźnik lesistości w województwie lubelskim w 2019 r. obniżył się w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 0,1 p. proc., natomiast zwiększył się w stosunku do 2010 r. o 0,3 p. proc.

Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim w 2019 r. zajmowały ogółem 570,0 tys. ha (o 96,2 ha więcej niż w 2018 r., a mniej o 1,3 ha niż z 2010 r.). Stanowiły one 22,7% powierzchni ogólnej województwa i 5,6% obszarów prawnie chronionych w Polsce i zarówno w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. wskaźniki te nie uległy zmianie. W kraju udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w powierzchni ogólnej kraju był wyższy i w 2019 r. wyniósł 32,3%, wobec 32,6% rok wcześniej i 32,4% w 2010 r.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Na terenie województwa lubelskiego znajdują się dwa parki narodowe: Poleski Park Narodowy, utworzony w 1990 r., o powierzchni 9759,9 ha i Roztoczański Park Narodowy, utworzony w 1974 r., o powierzchni 8482,8 ha (łącznie 5,8% powierzchni parków narodowych w Polsce).

Na terenie województwa występuje również 86 rezerwatów przyrody (w kraju 1501) o łącznej powierzchni 11,9 tys. ha, które stanowiły 7,0% ogólnej powierzchni rezerwatów przyrody w kraju. Ponad połowę powierzchni rezerwatów w województwie lubelskim w 2019 r. zajmowały rezerваты leśne, a ponad jedną czwartą rezerваты torfowiskowe.

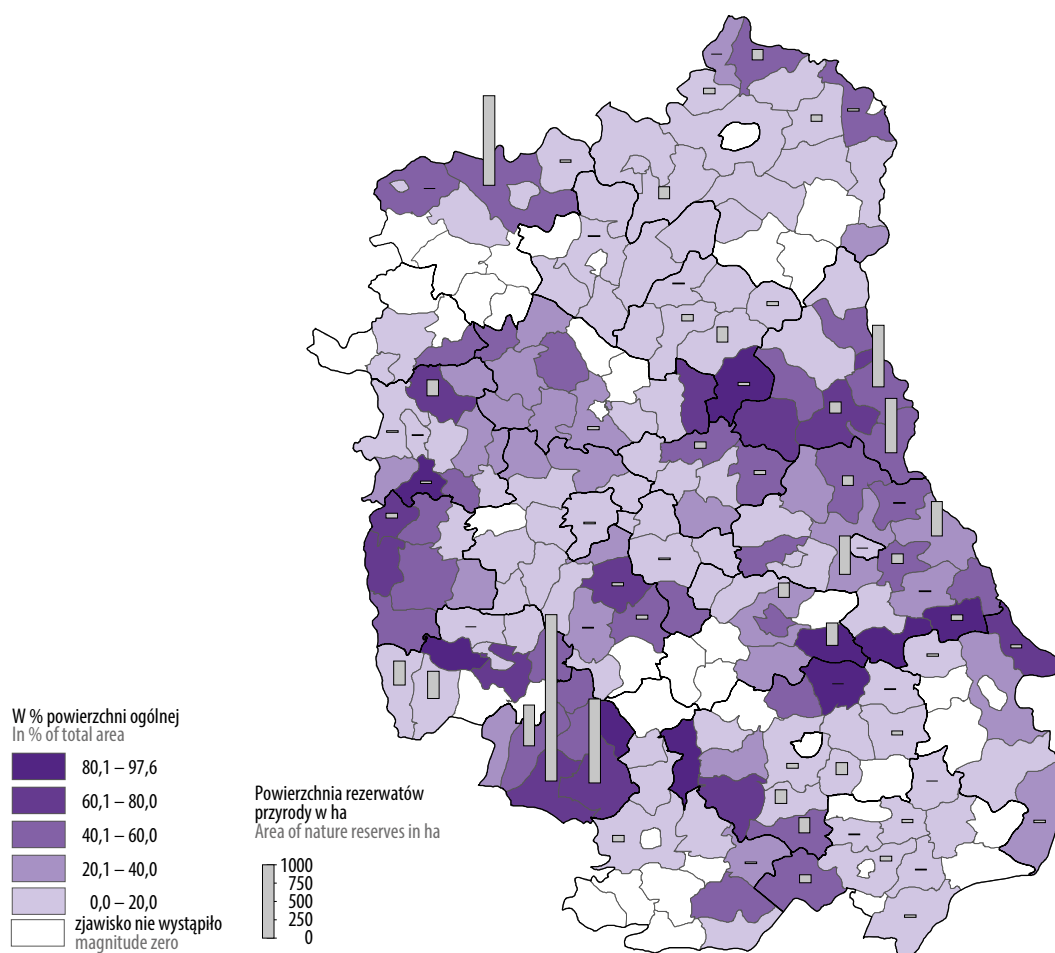
Na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 17 obszarów chronionego krajobrazu (w kraju 387) o łącznej powierzchni 299,6 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 4,3% ogólnej powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w Polsce. Funkcjonowało 16 parków krajobrazowych (w Polsce 125) o łącznej powierzchni 232,2 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 9,2% ogólnej powierzchni parków krajobrazowych w kraju.

Poza wyżej wymienionymi formami ochrony przyrody na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 1437 pomników przyrody, z czego najwięcej było pojedynczych drzew – 76,8% (w kraju 34,9 tys. i również najwięcej było pojedynczych drzew – 79,2%), 4 stanowiska dokumentacyjne (w kraju 178),

276 użytków ekologicznych o powierzchni 7,3 tys. ha (w kraju 8348 o powierzchni 55,4 tys. ha) oraz 7 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 0,8 tys. ha (w Polsce 322 o powierzchni 118,8 tys. ha).

Mapa 15.
Map 15.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2019 r.
Area of special nature value under legal protection in 2019

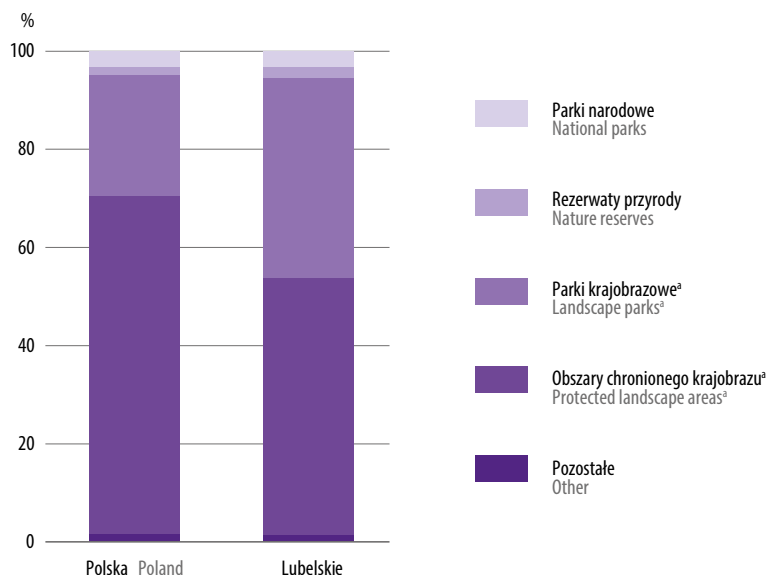
W województwie lubelskim w 2019 r. najwyższy odsetek obszarów prawnie chronionych odnotowano w gminie wiejskiej Chrzanów (97,6%), a najniższy – w gminie wiejskiej Rossosz (0,008%). Na terenie 44 gmin brak było obszarów prawnie chronionych.

Duża część obszarów prawnie chronionych w województwie lubelskim wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków wynosił w 2019 r. 335,8 tys. ha, tj. 13,4% powierzchni województwa, a specjalne obszary ochrony siedlisk zajmują 164,7 tys. ha, co stanowi 6,6% powierzchni województwa.

Na terenie województwa lubelskiego w 2019 r. wśród zwierząt chronionych były bobry europejskie (10680 osobników), wilki (280) i rysie (45). Populacja bobrów europejskich zwiększyła się w porównaniu z 2010 r. o 59,4%, wilków o 115,4% i rysie o 200,0%.

Wykres 10.
Chart 10.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2019 r.
Area of special nature value under legal protection in 2019

a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
a Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within their areas.

Ważną rolę w ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników odgrywają tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. W 2019 r. w województwie lubelskim powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej zajmowała 2,8 tys. ha (0,1% powierzchni województwa) i wzrosła od 2010 r. o 68,7 ha. Większość – 81,7% tych terenów znajdowała się w miastach i pokrywała 2,3% ich powierzchni.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

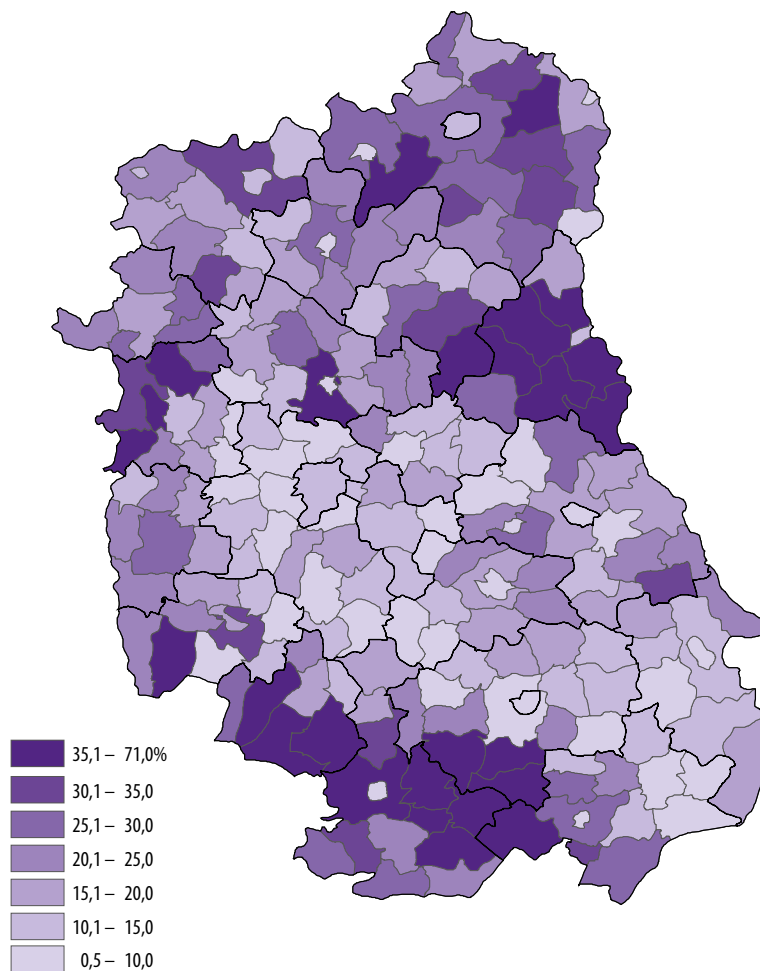
Powierzchnia gruntów leśnych na terenie województwa lubelskiego w 2019 r. wynosiła 594,1 tys. ha i stanowiła 6,3% ogółu gruntów leśnych w kraju. W porównaniu z 2018 r. powierzchnia gruntów leśnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 0,4% (w kraju pozostała na tym samym poziomie), a w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 1,4% (w kraju również o 1,4%). Lasy w 2019 r. zajmowały 585,7 tys. ha. (wobec 577,3 tys. ha w 2010 r.). W strukturze własnościowej dominowały lasy publiczne – 59,1% (w kraju – 80,7%), a wśród nich zdecydowaną większość (95,0%) stanowiły lasy znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych. Udział lasów prywatnych wyniósł 40,9%.

Województwo lubelskie jest jednym z najslabiej zalesionych regionów w kraju, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 23,3% (w Polsce 29,6%), mniejszy wskaźnik lesistości występował tylko w województwie łódzkim (21,5%), a najwyższy odnotowano w województwie lubuskim (49,3%). W 2019 r. wskaźnik lesistości w porównaniu z 2018 r. zmniejszył w województwie lubelskim o 0,1 p. proc., podczas gdy w kraju pozostał bez zmian. Natomiast w stosunku do 2010 r. zwiększył się w województwie lubelskim o 0,3 p. proc, a w kraju o 0,4 p. proc.

Mapa 16.

Lesistość w 2019 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Forest cover in 2019
As of 31 December

Map 16.

Wskaźnik lesistości wykazuje duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. Jego najwyższy poziom odnotowano w gminie wiejskiej Terespol (71,0%) oraz w gminach miejsko-wiejskich Zwierzyniec (70,8%) i Janów Lubelski (66,1%), najniższy zaś w mieście Lubartów (0,5%).

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2019 r. w województwie lubelskim ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 5,7% w stosunku do 2018 r., a zwiększyła się natomiast w stosunku do 2010 r. – o 43,5%. Wytworzono więcej odpadów komunalnych niż w 2018 r. (o 5,1%) i w 2010 r. (o 46,4%). Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych była również wyższa zarówno w stosunku do 2018 r. (o 26,2%), jak i 2010 r. (ponad 6-krotnie).

W 2019 r. w województwie lubelskim objętych badaniem było 76 zakładów wytwarzających odpady. Zakłady te wytworzyły łącznie 7,0 mln t odpadów przemysłowych. Najwięcej wytworzonych odpadów zostało przekazane innym odbiorcom (51,1%) lub zostało unieszkodliwione we własnym zakresie (46,6%) a poza tym odzyskowi poddano 2,1%, a do czasowego magazynowania przekazano 0,1%. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 5,7% porównując z 2018 r., zwiększyła się zaś o 43,5% w stosunku do 2010 r. W kraju, zakłady objęte badaniem (1928) wytworzyły łącznie 114,1 mln t odpadów przemysłowych, a ich spadek w porównaniu z rokiem wcześniejszym wyniósł 1,0% a w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost o 0,6%. Udział wytworzonych odpadów wojewódzkich w wielkości krajowej wyniósł 6,1% i zmniejszył się w stosunku do 2018 r. o 0,3 p. proc., a w porównaniu z 2010 r. był wyższy o 1,8 p. proc.

Tablica 7.
Table 7.

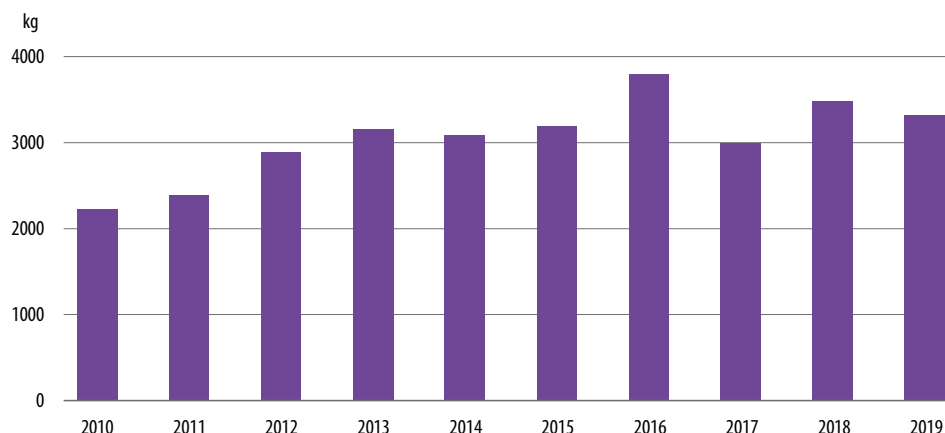
Odpady przemysłowe
Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2018	2019	
	w tysiącach ton in thousand tonnes			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total w tym: of which:	4860,4	7397,9	6976,9	6,1
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	.	3577,9	3254,6	13,7
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	3586,6	3564,9	5,4
magazynowane czasowo temporarily stored	39,7	10,3	8,5	0,6
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a ; stan w końcu roku – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a ; as of the end of the year – total	18429,7	41395,2	44639,9	2,5

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills and in facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

W województwie lubelskim według stanu na koniec 2019 r. ilość odpadów przemysłowych składowanych (nagromadzonych) w obiektach własnych wyniosła 44,6 mln ton była wyższa zarówno w porównaniu z 2018 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 7,8% i o 142,2%). Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów wyniosła 143,3 ha i w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa zmianie, natomiast w porównaniu z 2010 r. była większa o 37,4%. W kraju składowanych w tym czasie było 1794,5 mln t odpadów przemysłowych, a ich ilość w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 2,0%, a w stosunku do 2010 r. o 4,1%, a powierzchnia składowania wyniosła 8,1 tys ha i była niższa zarówno w porównaniu z 2018 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 2,8% i 7,6%). Udział województwa lubelskiego w ilości składowanych odpadów w kraju wyniósł 2,5% i był wyższy zarówno w stosunku do 2018 r. (o 0,1 p. proc.), jak i 2010 r. (o 1,4 p. proc.).

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2019 r. wytworzono 494,4 tys. t odpadów komunalnych (w kraju 12752,8 tys. t), czyli o 5,1% więcej niż rok wcześniej (w Polsce o 2,1%) i o 46,4% niż w 2010 r. (w kraju o 27,0%). Udział województwa lubelskiego w zebranych odpadach komunalnych w kraju wyniósł 3,9% i był wyższy zarówno w porównaniu z 2018 r. (o 0,1 p. proc.), jak i 2010 r. (o 0,5 p. proc.). Zdecydowana większość odpadów komunalnych (81,9%) pochodziła z gospodarstw domowych, a odpady z innych źródeł tzw. usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji stanowiły 18,1% ogółu odpadów komunalnych. Wskaźniki te pozostały na tym samym poziomie co w 2018 r. Ilości wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca województwa lubelskiego zwiększyła się ze 155 kg w 2010 r. do 234 kg w 2019 r. (w kraju analogicznie z 261 kg do 332 kg).

W 2019 r. selektywnie zebrano 193,6 tys. t odpadów (w Polsce 3977,4 tys. t) i w stosunku do 2018 r. zebrano ich więcej o 26,2% (w kraju o 10,2%), natomiast w stosunku do 2010 r. wzrost był ponad 6-krotny (w kraju ponad 4-krotny).

W latach 2010–2019 systematycznie zwiększała się ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2019 r. udział odpadów zebranych selektywnie stanowił 39,2% ogółu odpadów komunalnych, podczas gdy w 2010 r. 9,2% (w kraju odpowiednio 31,2% i 8,6%). W strukturze odpadów zebranych selektywnie dominującą frakcją były odpady biodegradowalne (28,2%), a następną to szkło (15,3%), tworzywa sztuczne (13,5%), zmieszane odpady opakowaniowe (10,7%), wielkogabarytowe (10,0%) oraz papier i tektura (8,2%). W stosunku do 2018 r. najwyższą dynamiką wzrostu ilości odpadów zebranych selektywnie odnotowano w przypadku tworzyw sztucznych (o 89,3%), natomiast porównując z 2010 r. w przypadku odpadów wielkogabarytowych (ponad 12-krotny).

Tablica 8.
Table 8.

Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Municipal waste collected separately during the year

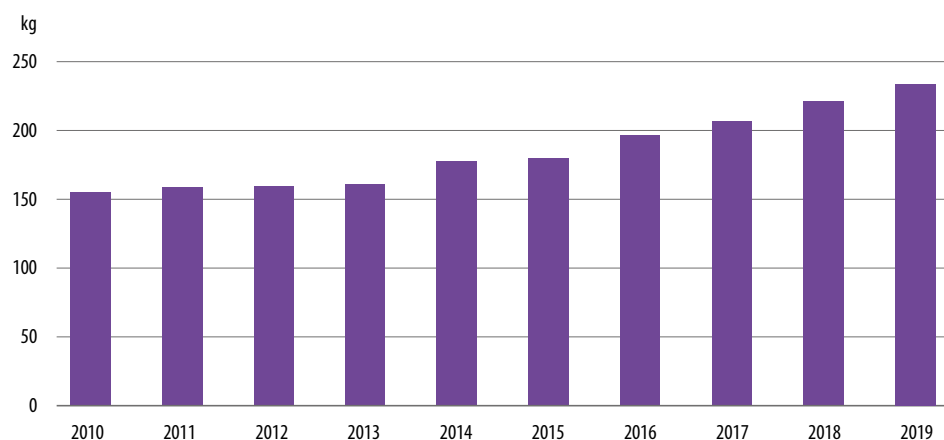
Wyszczególnienie Specification	2010		2019			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Ogółem Total w tym: of which:	31021,2	21304,6	193643,7	4,9	177103,4	4,8
Papier i tektura Paper and cardboard	7355,0	3944,5	15965,1	4,6	13170,9	4,6
Szkło Glass	10907,1	9427,6	29630,4	5,1	26943,7	5,0
Tworzywa sztuczne Plastics	3608,2	2 636,4	26139,6	6,6	23313,4	6,4
Metale Metals	370,3	348,1	776,1	5,4	426,4	3,3
Tekstylnia Textiles	1486,7	1477,6	157,6	5,1	109,9	3,9
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	421,3	390,2	2244,5	5,5	2186,7	5,7

Na koniec 2019 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 27 składowisk o łącznej powierzchni 71,9 ha (4,3% tej powierzchni w kraju). W porównaniu z 2018 r. funkcjonowało o 2 składowiska mniej, a powierzchnia czynnych składowisk była niższa o 8,3 ha, w stosunku do 2010 r. również zmniejszyła się liczba składowisk (o 43) oraz ich powierzchnia (o 65,2 ha). W 2019 r. do unieszkodliwienia poprzez składowanie po wcześniejszych procesach przetwarzania trafiło na składowiska 205,7 tys. ton odpadów komunalnych (41,6% ogółu zebranych).

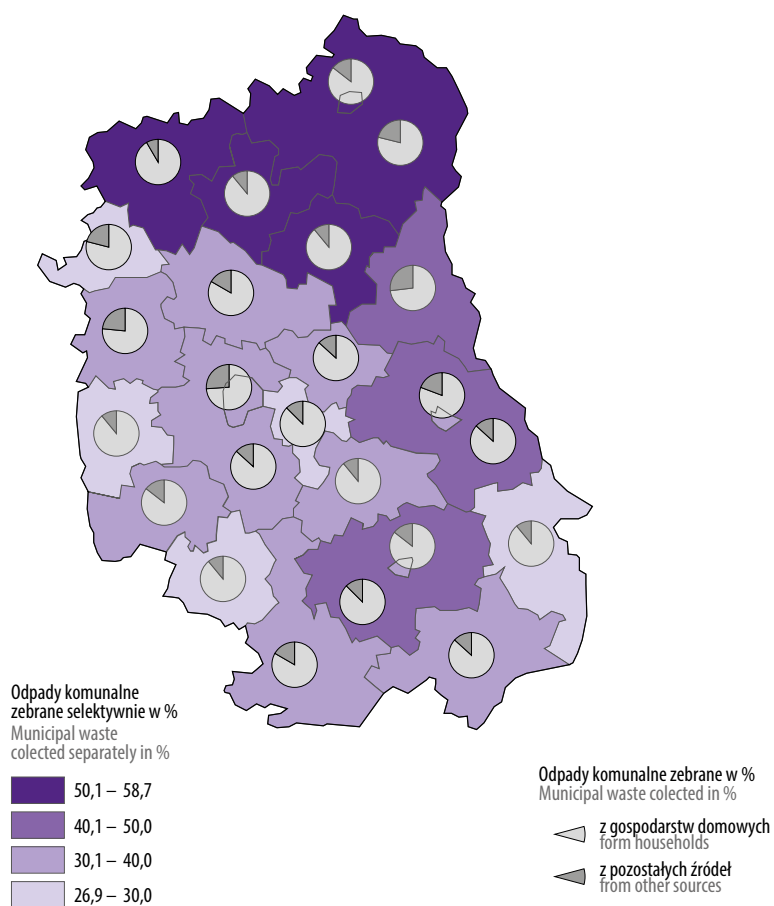
W ciągu 2019 r. na terenie województwa lubelskiego zlikwidowanych zostało 273 nielegalnych wysypisk, z których zebrano 0,7 tys. ton odpadów komunalnych. W latach 2010-2019 zlikwidowano ich 2,5 tys. a łączna masa odpadów zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk wyniosła 15,4 tys. ton. Nadal w województwie na koniec 2019 r. pozostało 67 dzikich wysypisk śmieci o łącznej powierzchni 12,5 ha.

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

Mapa 17. Odpady komunalne zebrane w 2019 r.
Map 17. Municipal waste collected in 2019

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2019 r., w porównaniu z rokiem poprzednim wystąpił spadek nakładów poniesionych na ochronę środowiska (o 9,8%), wzrost zaś na gospodarkę wodną (o 27,2%).

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2019 r. wyniosły 681,6 mln zł i były o 9,8% niższe niż 2018 r. (w kraju wyższe o 19,5%), natomiast w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 67,4% (w kraju o 13,6%). Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2019 r. w województwie lubelskim stanowił 5,5% nakładów w kraju, wobec 7,3% przed rokiem i 3,7% w 2010 r. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 323 zł wobec 356 zł w 2018 r. i 188 zł w 2010 r. (w kraju odpowiednio 323 zł, 271 zł i 286 zł).

Tablica 9. **Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej**
Table 9. **Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management**

Wyszczególnienie	2010-2019			Specification
	w tys. zł in PLN thousands	na 1 miesz- kańca ^b w zł per capita ^b in PLN	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Ochrona środowiska - ogółem	4789355,4	223	4,4	Environmental protection - total
w tym:				of which:
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1348123,9	63	4,4	protection of air and climate
gospodarka ściekowa i ochrona wód	2455535,6	114	4,5	wastewater management and protection of waters
gospodarka odpadami	413529,2	19	3,4	waste management
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem	31982,2	2	2,2	protection of biodiversity and landscape
pozostała działalność związana z ochroną środowiska	351898,9	17	5,4	other environmental protection activities
Gospodarka wodna – ogółem	1079236,9	50	3,7	Water management – total
w tym:				of which:
ujęcia i doprowadzenia wody	671432,6	31	5,5	water intakes and systems
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	132000,2	6	3,0	construction and modernisation of water treatment plants

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

W 2019 r. pod względem kierunków inwestowania w ochronie środowiska najwyższe nakłady na środki trwałe poniesione zostały na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 285,9 mln zł (42,0% ogółu nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie), wobec 363,3 mln zł (48,1%) rok wcześniej oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 239,5 mln zł (35,1%), wobec 263,9 mln zł (34,9%) rok wcześniej. Najważniejszymi źródłami finansowania nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska w 2019 r. były środki z zagranicy – 50,9% i środki własne jednostek – 34,3% (rok wcześniej odpowiednio 54,0% i 29,7%).

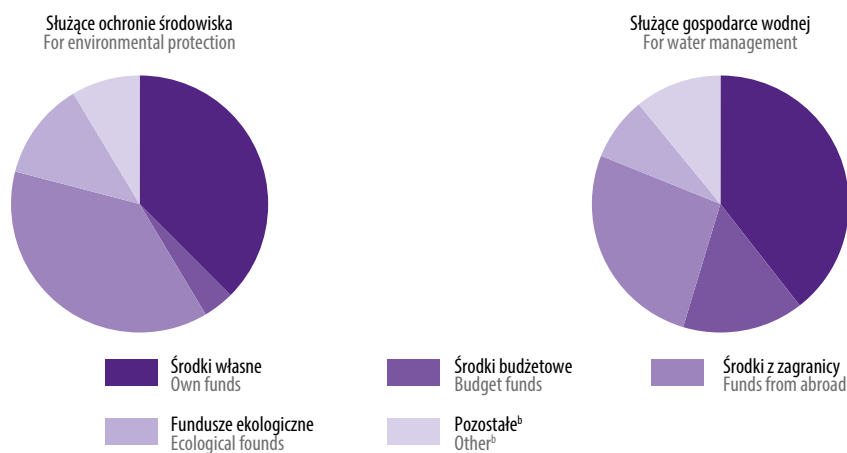
Wśród efektów rzeczowych inwestycji służących ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2019 r. należy wymienić przekazanie do eksploatacji 199,1 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (175,0 km w 2018 r.) oraz 33,1 km sieci odprowadzającej wody opadowe (14,9 km w 2018 r.). Ponadto do eksploatacji oddano 516 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 1016 m³ na dobę (w 2018 r. odpowiednio 1201 i 1175 m³/d).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2019 r. wyniosły 122,0 mln zł i były o 27,2% wyższe niż 2018 r. (w kraju o 30,6%), natomiast w porównaniu z 2010 r. niższe o 15,8% (w kraju o 9,6%). Udział nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2019 r. w województwie lubelskim stanowił 3,8% nakładów w kraju, wobec 3,9% przed rokiem i 4,1% w 2010 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 58 zł wobec 45 zł w 2018 r. i 67 zł w 2010 r. (w kraju odpowiednio 84 zł, 64 zł i 93 zł).

W 2019 r. pod względem kierunków inwestowania w gospodarce wodnej najwyższe nakłady na środki trwałe poniesione zostały na ujęcia i doprowadzenia wody – 85,7 mln zł (70,2% ogółu nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie), wobec 67,3 mln zł (70,1%) rok wcześniej oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 21,2 mln zł (17,3%), wobec 24,1 mln zł (25,1%) rok wcześniej. Najważniejszymi źródłami finansowania inwestycji służących gospodarce wodnej w 2019 r. były środki własne jednostek – 53,3% oraz środki z zagranicy – 32,2% (rok wcześniej odpowiednio 50,3% i 31,5%).

Efektami inwestycji służących gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2019 r. były urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 6,2 tys m³ na dobę (2,3 tys. m³ w 2018 r.), 237,8 km sieci wodociągowej (219,2 km w 2018 r.) oraz 1 zbiornik wodny o pojemności 942,9 tys. m³.

Wykres 13. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010-2019
Chart 13. Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2010-2019

a Według lokalizacji inwestycji. b Kredyty i pożyczki krajowe; inne środki w tym niesfinansowane.
a By site location of investment. b Domestic credits and loans; other funds including non-financed.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5. 1. Human capital

Demografia

Demography

Województwo lubelskie należy do obszarów depopulacyjnych. W 2020 r. odnotowano spadek liczby mieszkańców województwa lubelskiego. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały były ujemne. Trwa proces starzenia się ludności.

Według danych szacunkowych w końcu 2020 r. w województwie lubelskim mieszkało 2095,3 tys. osób, tj. 5,5% ludności w kraju. Pod względem liczby ludności województwo lubelskie zajmowało 9. miejsce w kraju.

W porównaniu z 2010 r. liczba ludności w województwie lubelskim zmniejszyła się o 83,4 tys. osób. Stan ludności zmniejszył się w prawie wszystkich powiatach. Wyjątkiem był powiat lubelski, w którym odnotowano przyrost liczby mieszkańców o 6,8% (o 9980 osób). Największy przyrost liczby ludności odnotowano w gminie Głusk (o 35,6%), Wólka (o 23,8%) i Konopnica (o 17,0%). Największy spadek liczby ludności odnotowano w powiecie hrubieszowskim (o 9,9%), Chełmie (o 8,1%) oraz powiecie krasnostawskim (o 7,8%). Największy ubytek ludności zaobserwowano w gminie Grabowiec (o 14,1%) Dołhobyczów (o 13,3%) oraz Kraśniczyn i Trzeszczany (po 13,1%).

Tablica 10.

Ludność

Stan w dniu 31 grudnia

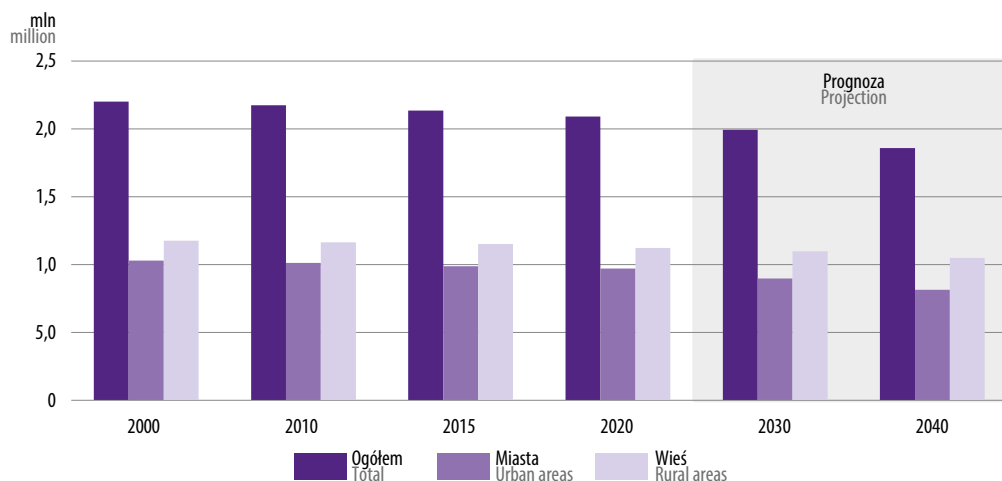
Table 10.

Population

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem Total	2178611	2139726	2108270	2095258
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	5,7	5,6	5,5	5,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	106	106	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	46,5	46,2	46,5	46,4
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	53,5	53,8	53,5	53,6
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	87	85	84	83

Wykres 14. Liczba ludności
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 14. Population
 As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia w województwie lubelskim w 2020 r. była niższa niż w kraju i wyniosła 83 osoby na km² wobec 122 osób na km² w kraju. W miastach na 1 km² przypadało średnio 954 osoby. W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności nie było równomierne – największe zagęszczenia występowały w Lublinie (2296 osób na 1 km²) i Zamościu (2069), a najmniejsze w powiecie włodawskim (30) i parczewskim (36). W okresie od 2010 r. gęstość zaludnienia zmniejszyła się o 4 osoby na 1 km², a w miastach o 90.

W 2020 r. w miastach mieszkało 46,4% ogółu ludności województwa lubelskiego (mniej o 0,1 p.proc. niż w 2010 r.). W Lublinie, największym mieście województwa, mieszkało 338,6 tys. osób – 34,8% mieszkańców miast (w 2010 r. – 34,5%). Natomiast najmniejszym miastem województwa w 2020 r. był Józefów nad Wisłą, który liczył 0,9 tys. mieszkańców, a w 2010 r. – Frampol, gdzie mieszkało 1,5 tys. osób.

Wśród powiatów ziemskich najbardziej zurbanizowany był powiat świdnicki (57,8%, a w 2010 r. – 59,2%), a następnie puławski (47,4%, 48,5%) i rycki (45,8%, 46,8%). Najmniejszy udział mieszkańców miast odnotowano w powiecie lubelskim (7,2%, 8,3%) oraz chełmskim (10,0%, 5,7%).

Struktura ludności według płci w województwie lubelskim od wielu lat nie ulega zmianie. W 2020 r. kobiety stanowiły 51,5% ogółu ludności województwa. Średnio na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet. W miastach na 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet wobec 101 na wsi. Powyższe proporcje zmieniały się w zależności od grupy wiekowej. W rocznikach do 48 roku życia włącznie oraz 50 i 52 lata liczba mężczyzn była większa, a w pozostałych (49, 51 oraz 53 lata i powyżej) przeważały kobiety.

Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w Lublinie (117), następnie w Chełmie i Zamościu (po 113), Białej Podlaskiej i powiecie puławskim (po 109). Najbardziej wyrównanym pod względem proporcji płci był powiat radzyński, w którym na 100 kobiet przypadało 100 mężczyzn.

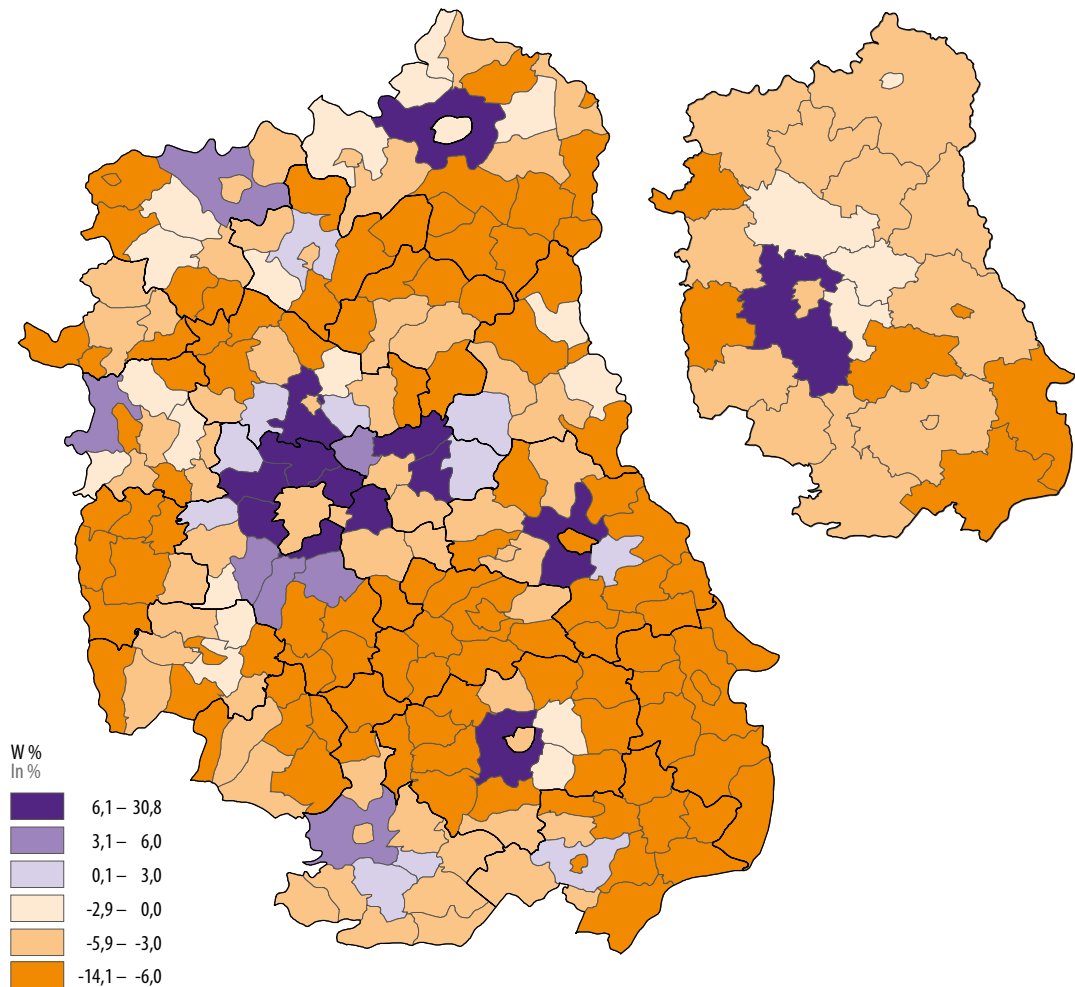
Mapa 18. Zmiana liczby ludności w latach 2010-2020

Stan w dniu 31 grudnia

Map 18.

Population changes in 2010-2020

As of 31 December

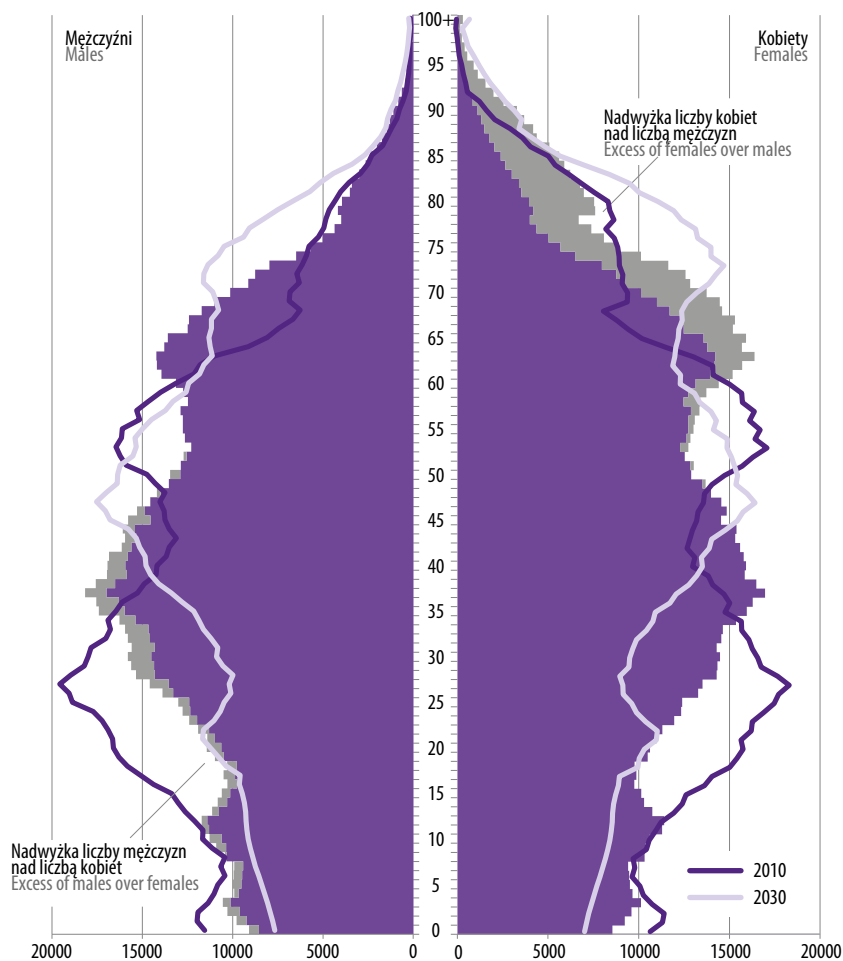

Struktura ludności według wieku w województwie lubelskim zmienia się z roku na rok. Systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży, a wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Liczba osób młodych w wieku poniżej 20 lat w okresie od 2010 r. zmalała o 15,0%, a liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrosła o 27,7%. Na 100 osób w wieku poniżej 20 roku życia przypadało 98 osób w wieku 65 lat i więcej, podczas gdy w 2010 r. było ich 65.

Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2020 r. przedstawiała się następująco: dzieci w wieku do 14 lat włącznie stanowiły 14,7% ogółu populacji województwa lubelskiego, ludność dorosła w wieku od 15 do 64 lat – 66,2%, a osoby w wieku 65 lat i więcej – 19,1%. W porównaniu z 2010 r. udział dzieci i osób dorosłych zmniejszył się odpowiednio o 0,7 p.proc. i 4,0 p.proc., a osób starszych wzrósł o 4,7 p.proc. Indeks starości określający relacje międzypokoleniowe „dziadków i wnuków” liczony jako iloraz liczby osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku poniżej 15 roku życia, w 2020 r. wyniósł 130 wobec 93 w 2010 r. Natomiast współczynnik obciążenia demograficznego mówiący o tym, ile dzieci i osób starszych przypada na 100 osób dorosłych zwiększył się z 42 do 51. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego również wzrósł w tym okresie. W 2020 r. na 100 osób w wieku 50-64 lata przypadało 12 osób w wieku 85 lat i więcej, podczas gdy w 2010 r. – 8.

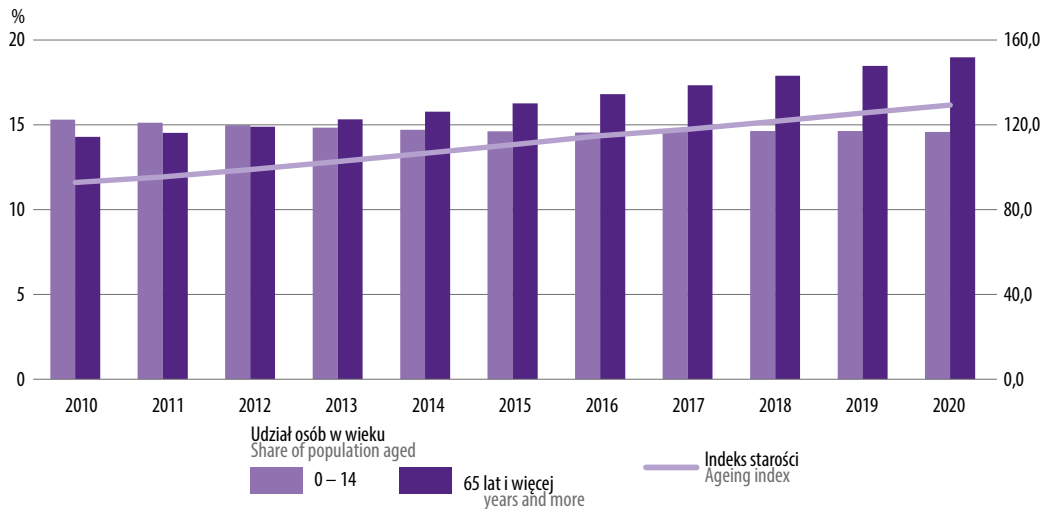
Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2020 i 2030

Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2020 and 2030
As of 31 December

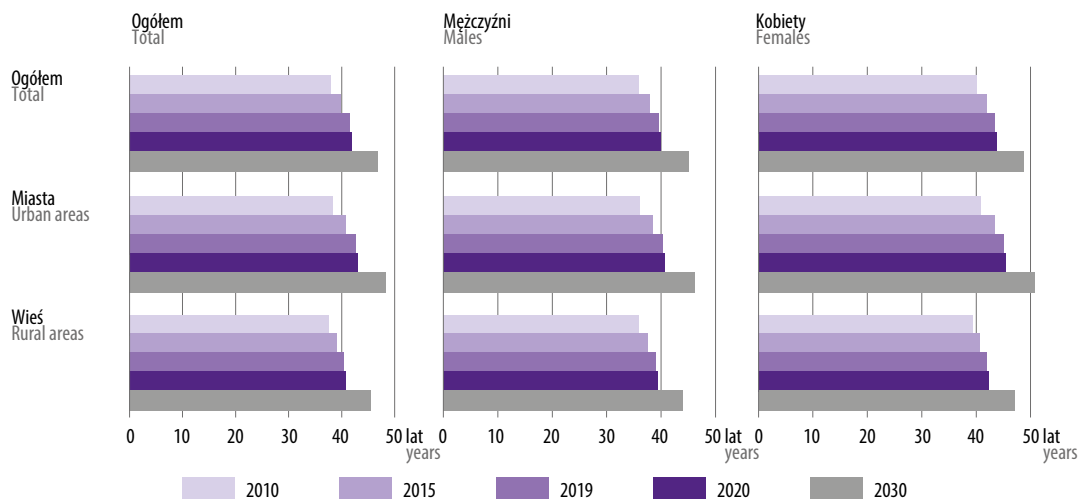
Struktura ludności według biologicznych grup wieku jest zróżnicowana pod względem płci. W 2020 r. dzieci do 14 roku życia włącznie było więcej wśród mężczyzn (15,5% ogółu mężczyzn) niż wśród kobiet (13,9% ogółu kobiet), podobnie jak osób dorosłych (odpowiednio 69,2% i 63,5%). Odsetek osób starszych wśród kobiet (22,6%) był wyższy niż wśród mężczyzn (15,4%).

Wykres 16. Indeks starości
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 16. Ageing index
 As of 31 December

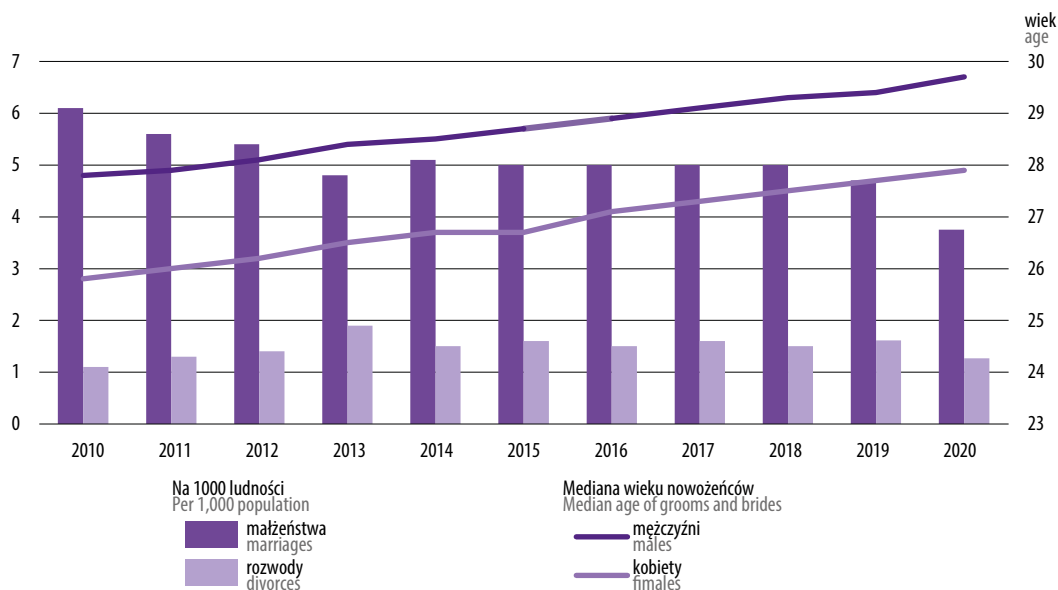
W wyniku zachodzących zmian demograficznych z roku na rok zwiększa się mediana wieku mieszkańców. W 2020 r. statystyczny mieszkaniec województwa był w wieku 41,9 lat (o 3,9 więcej niż w 2010 r.), przy czym mężczyzna miał 40,0 lat (więcej o 4,0), a kobieta 43,9 lat (więcej o 3,8). Mieszkaniec miasta był starszy od mieszkańca wsi o ponad 2 lata, a w 2010 r. o niecały rok.

Wykres 17. Mediana wieku ludności
 Chart 17. Median age of population

Wykres 18. Małżeństwa zawarte i rozwody
Chart 18. Marriages contracted and divorces

W 2020 r. w województwie lubelskim zawarto 7886 małżeństw. W porównaniu z 2010 r. liczba nowo zawartych małżeństw zmalała o 40,7%. Ponad połowę małżeństw (54,4%) zarejestrowano na wsi.

Współczynnik małżeństw (liczba nowo zawartych małżeństw na 1000 ludności) wyniósł 3,75‰, a w 2010 r. 6,10‰. Częstość zawierania związków małżeńskich na wsi (3,81‰) była większa niż w miastach (3,68‰). Najczęściej związki małżeńskie zawierano w powiecie radzyńskim (4,44‰), następnie łukowskim (4,31‰) i białskim (4,27‰), zaś najrzadziej w Chełmie (3,12‰) oraz powiecie kraśnickim i Zamościu (po 3,15‰).

W 2020 r. w województwie lubelskim orzeczono 2662 rozwody. W porównaniu z 2010 r. liczba orzeczonych rozwodów wzrosła o 7,2%. Częściej rozwodzili się mieszkańcy miast (60,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców orzeczono 1,27 rozwodów, podczas gdy w 2010 r. – 1,15. Częstość rozwodów w mieście (1,65‰) była większa niż na wsi (0,93‰). Najczęściej rozwodzono się w Zamościu (1,99‰), następnie w Lublinie (1,65‰) i Białej Podlaskiej (1,59‰), zaś najrzadziej w powiecie łukowskim (0,80‰), lubartowskim (0,92‰) i janowskim (0,97‰).

W 2020 r. w województwie lubelskim orzeczono 35 separacji. W porównaniu z 2010 r. liczba orzeczonych separacji zmniejszyła się prawie czterokrotnie. Częściej separację orzekano w miastach (60,0%).

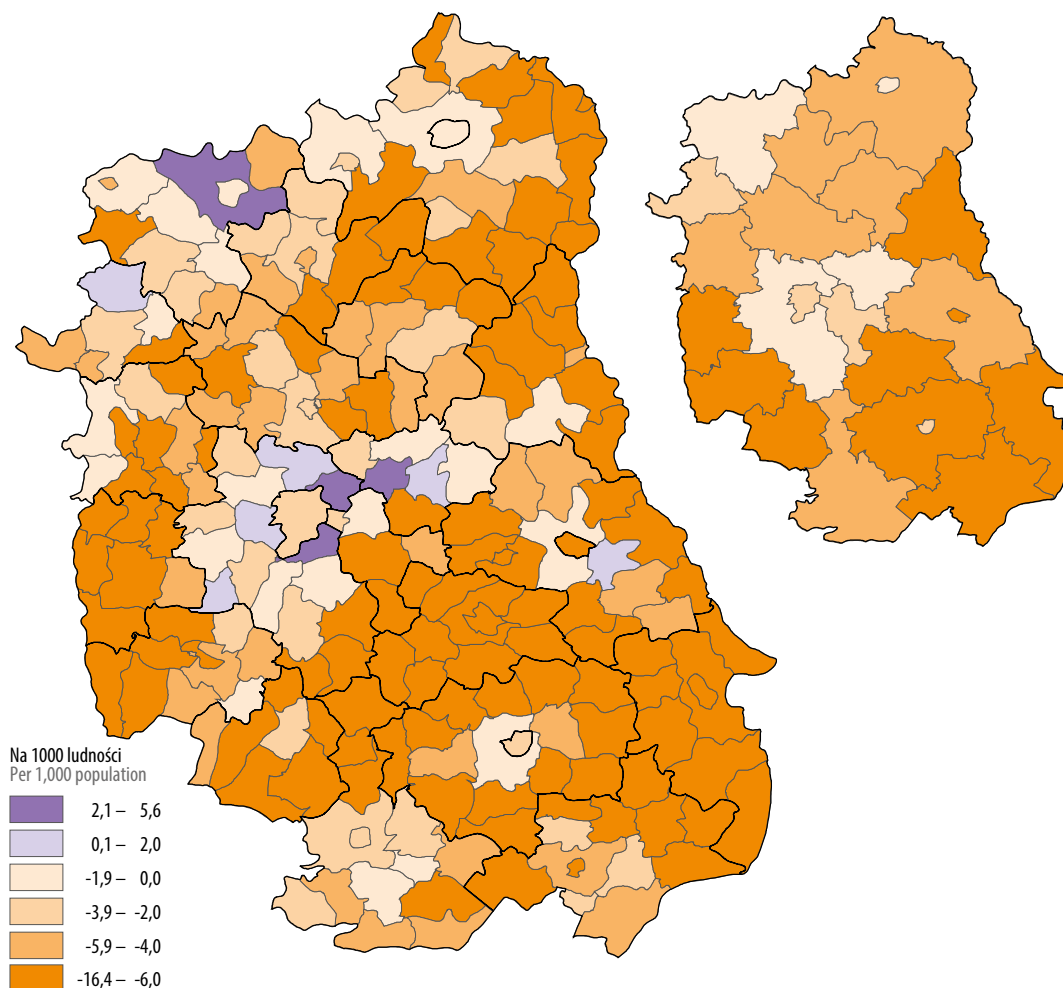
W przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców orzeczono 1,66 separacji, podczas gdy w 2010 r. – 6,95. Częstość separacji w mieście (2,15) była większa niż na wsi (1,24). Najczęściej separację orzekano w powiecie włodawskim (7,85), następnie lubelskim (3,85) i tomaszowskim (3,64), zaś najrzadziej w powiecie puławskim (0,89), białskim (0,91) i Zamościu (1,58). W 9 powiatach i jednym mieście na prawach powiatu nie orzeczono żadnej separacji.

W 2020 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 18034 urodzenia żywe. W porównaniu z 2010 r. liczba urodzeń zmalała o 20,3%. Na wsi urodziło się więcej dzieci (54,2% ogółu urodzeń żywych) niż w miastach. Wśród noworodków ponad połowę (51,6%) stanowili chłopcy. Współczynnik urodzeń (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) osiągnął poziom 8,57‰ wobec 10,38‰ w 2010 r. Największe natężenie urodzeń odnotowano w powiecie łukowskim (10,85‰), następnie w łęczyńskim (10,44‰) i ryckim (10,12‰), natomiast najmniejsze w powiecie hrubieszowskim (6,19‰), Chełmie (6,74‰) i powiecie krasnostawskim (6,85‰).

Utrzymujący się od lat niski poziom urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W 2020 r. w województwie lubelskim współczynnik dzietności wyniósł 1,27 wobec 1,37 w 2010 r. Zarówno w miastach, jak i na wsi omawiany współczynnik wyniósł 1,27.

Mapa 19.
Map 19.

Przyrost naturalny ludności w 2020 r.
Natural increase in 2020

W 2020 r. w województwie lubelskim kobiety najczęściej rodziły w wieku 30–34 lat (33,0% ogółu urodzeń żywych) oraz w grupie wieku 25–29 lat (32,4%). W 2010 r. najwięcej kobiet urodziło dziecko mając 25–29 lat (37,0%) oraz 30–34 lata (26,0%).

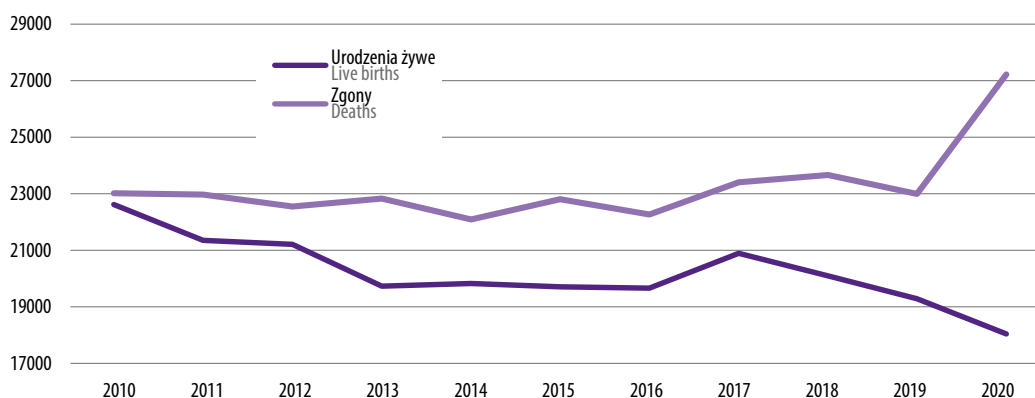
W wyniku zachodzących zmian systematycznie wzrasta mediana wieku kobiet rodzących dziecko. Statystyczna mieszkanka województwa lubelskiego, która urodziła dziecko w 2020 r. miała 30,5 lat wobec 28,4 w 2010 r. W odniesieniu do miejsca zamieszkania matki, to statystyczna mieszkanka miasta, która urodziła dziecko w 2020 r. była o rok starsza od mieszkanki wsi.

W 2020 r. w województwie lubelskim zmarło 27244 mieszkańców. W porównaniu z 2010 r. liczba zgonów zwiększyła się o 18,3%. Na wsi odnotowano 56,6% ogółu zgonów. Struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn, których udział w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 52,3%.

Współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) osiągnął poziom 12,95‰ wobec 10,56‰ w 2010 roku i w miastach (12,09‰) był niższy niż na wsi (13,70‰). Współczynnik zgonów wykazywał duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. Największe natężenie zgonów odnotowano w powiecie krasnostawskim (15,54‰), następnie hrubieszowskim (15,13‰) i opolskim (15,00‰), natomiast najmniejsze w Białej Podlaskiej (10,11‰), powiecie lubelskim (10,57‰) oraz w Zamościu (11,15‰).

W 2020 r. zarejestrowano 71 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). W porównaniu z 2010 r. liczba zgonów niemowląt zmalała o 33,0%. Współczynnik umieralności niemowląt, wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 3,94‰ wobec 4,68‰ w 2010 roku. W miastach osiągnął wyższy poziom (3,99‰) niż na wsi (3,89‰).

Wykres 19. Ruch naturalny ludności
Chart 19. Vital statistics of population

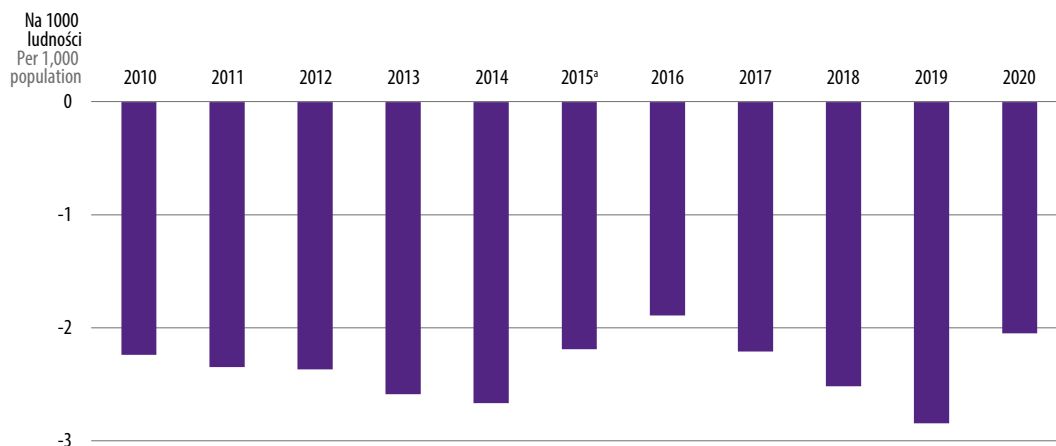
W 2019 r. podobnie jak w latach ubiegłych głównymi przyczynami zgonów w województwie lubelskim były choroby układu krążenia (43,4% ogółu zgonów) oraz choroby nowotworowe (22,8%). Duży udział miały również zgony z powodu przyczyn niedokładnie określonych (18,9% ogólnej liczby zgonów) oraz zewnętrzne przyczyny zgonów (4,8%). Dla porównania w 2010 r. zgony z powodu chorób układu krążenia stanowiły 51,5% ogółu zgonów, chorób nowotworowych 21,2%, przyczyn niedokładnie określonych 7,6%, a spowodowane zewnętrznymi przyczynami 6,4%.

W 2020 roku po raz kolejny w województwie lubelskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w wyniku którego liczba mieszkańców zmalała o 9210 osób (rok wcześniej o 3729 osób). W miastach odnotowano mniejszy ujemny przyrost naturalny (minus 3547 osób), niż na wsi (minus 5663 osoby).

Współczynnik przyrostu naturalnego w omawianym okresie wyniósł minus 4,38‰ wobec minus 0,18‰ w 2010 roku, przy czym w miastach ukształtował się na poziomie minus 3,63‰, a na wsi minus 5,03‰. We wszystkich powiatach województwa w 2020 r. wystąpił ujemny przyrost naturalny. Największy ubytek naturalny ludności odnotowano w powiecie hrubieszowskim (minus 8,93‰), następnie w krasnostawskim (minus 8,69 ‰) i zamojskim (minus 7,32‰). Najmniejszy ujemny przyrost naturalny odnotowano w Białej Podlaskiej (minus 0,77‰).

Wykres 20.
Chart 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały
Net migration of population for permanent residence

a Tylko migracje wewnętrzne.
a Only internal migration.

W województwie lubelskim liczba mieszkańców maleje od wielu lat. W wyniku ujemnego salda migracji stałych liczba mieszkańców województwa lubelskiego w 2020 r. zmniejszyła się o 4338 osób. W miastach ubyło 3572 mieszkańców, a na wsi 766 osób. Współczynnik salda migracji ogółem osiągnął wartość minus 2,06‰ wobec minus 2,25‰ w 2010 roku. Największy ubytek ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w Chełmie (minus 7,11‰), następnie w Zamościu (minus 5,71‰) i powiecie janowskim (minus 5,41‰). Przyrost liczby mieszkańców odnotowano tylko w powiecie lubelskim (6,63‰).

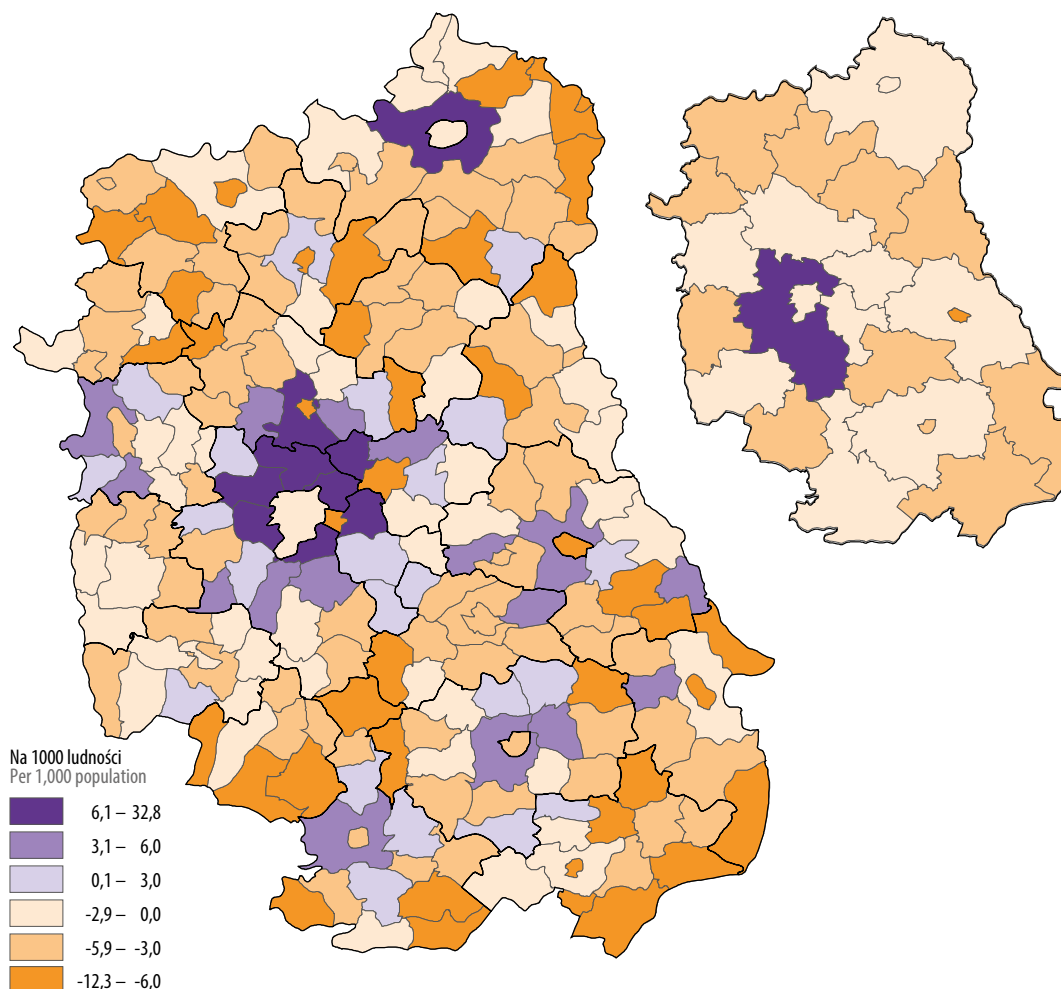
W ruchu wewnętrznym 2020 r. w województwie lubelskim zameldowano na pobyt stały 18199 osób, a wymeldowano 22884 osoby. W miastach ubyło 3780 mieszkańców, a na wsi 905 osób. Tym samym saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2020 r. w województwie lubelskim osiągnęło wartość minus 4685 osób wobec minus 4867 w 2010 r. Współczynnik salda migracji wewnętrznych osiągnął wartość minus -2,23‰, tyle samo, co w 2010 roku.

W ruchu międzywojewódzkim, który stanowił 17,0% (3099 osób) napływu wewnętrznego i 34,0% (7784 osoby) odpływu, najwięcej osób zarówno wyjechało (54,8% ogółu mieszkańców, którzy opuścili na stałe województwo lubelskie), jak i przyjechało (36,4% ogółu osób przybyłych na stałe) do i z województwa mazowieckiego.

W 2020 r. do województwa lubelskiego najczęściej przyjeżdżały osoby w wieku 25–29 lat (16,7%), następnie w wieku 30–34 lat (14,6%) oraz 35–39 lat (12,5%). Wśród wyjeżdżających z województwa najwięcej było osób w wieku 25–29 lat (23,2%), następnie w wieku 30–34 lat (22,2%) oraz 35–39 lat (12,3%).

Mapa 20.
Map 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2020 r.
Net migration of population for permanent residence in 2020

Edukacja

Education

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2019/20 zanotowano wzrost liczby **placówek wychowania przedszkolnego**, zarówno w stosunku do roku szkolnego 2018/19, jak i 2010/11. Natomiast liczba dzieci w tych placówkach zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, zaś wzrosła w porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11. W **szkołach podstawowych** w województwie lubelskim w omawianym roku szkolnym dziewczęta stanowiły 48,6% ogółu uczniów tych szkół.

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2017/18 świadectwa ukończenia **gimnazjum** otrzymała mniejsza liczba młodzieży, zarówno w porównaniu z wcześniejszym rokiem szkolnym, jak i 2010/11. Liczba **szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych** oraz liczba uczniów tych szkół w województwie lubelskim w roku szkolnym 2018/19 zmniejszyła się, zarówno w stosunku do roku szkolnego 2017/18, jak i 2010/11. W roku akademickim 2018/19 liczba studentów w **szkołach wyższych** mających siedzibę w województwie lubelskim zmniejszyła się zarówno w stosunku do roku akademickiego 2017/18, jak i 2010/11.

Wychowanie przedszkolne

Według stanu na koniec września 2019 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 1390 placówek wychowania przedszkolnego. W kraju natomiast działało ogółem 22318 placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu z wcześniejszym rokiem szkolnym liczba placówek ogółem w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,3% (w Polsce o 0,7%), a w stosunku do 2010 r. o 5,2% (w kraju o 16,9%).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11.
Table 11.

Wychowanie przedszkolne^a Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2018/19	2019/20
Placówki: Establishments:	1321	1350	1386	1390
miasta urban areas	359	403	487	491
wieś rural areas	962	947	899	899
w tym przedszkola of which nursery schools	414	540	590	600
w tym specjalne of which special	7	17	21	20
Miejsca^b: Places^b:	41353	50622	57603	.
w tym przedszkola of which nursery schools	39194	47713	54824	.
w tym specjalne of which special	129	470	545	.
Dzieci: Children:	55421	59715	70967	70165
miasta urban areas	33170	33605	40172	39822
wieś rural areas	22314	26110	30795	30343
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	17204	5276	19602	18136
5 lat 5	16177	21132	18036	18040
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat na 100 miejsc w przedszkolu Number of children aged 3-6 per 100 places in nursery school	200	185	146	.

a W latach szkolnych 2015/16-2018/19 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
b W przedszkolach, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

a In the 2015/16-2018/19 school years, including children staying in the units performing health care activities. b In nursery schools, pre-primary education groups and pre-primary points.

Spośród wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim w 2019 r. najwięcej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (685, z czego 86,4% działało na wsi) oraz

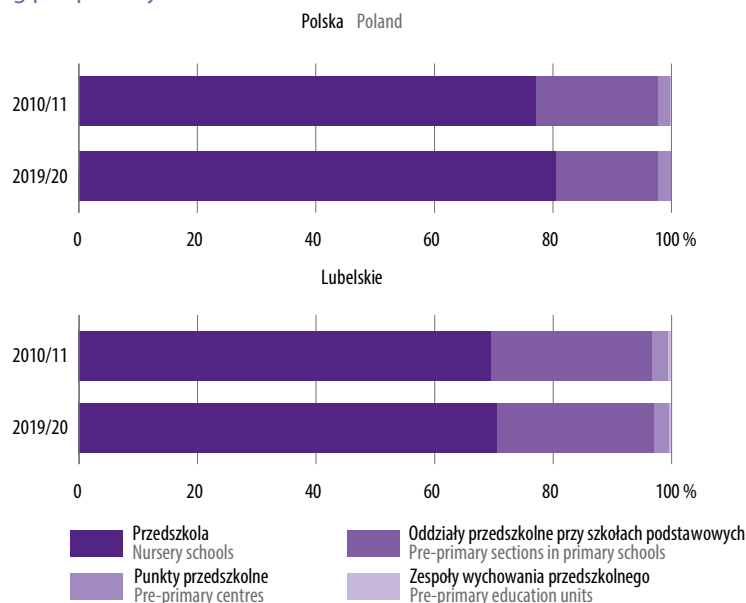
przedszkoli (600, z czego 64,2% funkcjonowało w mieście). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego stanowiły 7,6% ogółu placówek, przy czym zespołów przedszkolnych było 12, a punktów przedszkolnych 93. W Polsce natomiast najwięcej było przedszkoli (12911, z czego 67,8% miało siedzibę w miastach) oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (7808, z czego 74,9% funkcjonowało na wsi). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego w Polsce stanowiły 7,2% ogółu tych placówek, przy czym punktów przedszkolnych było 1533, zaś zespołów wychowania przedszkolnego 66.

Porównując liczbę i rodzaj placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim i w kraju w roku szkolnym 2019/20 z wcześniejszym rokiem szkolnym i z rokiem 2010/11 zaobserwować można podobną sytuację. W województwie lubelskim w obydwu omawianych latach najwięcej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2019/20 – 685, w 2010/11 – 805) oraz przedszkoli (2019/20 – 600, w 2010/11. – 414). Natomiast w Polsce najwięcej było przedszkoli (w 2019/20 – 12911, w 2010/11 – 8808) oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2019/20 – 7808, w 2010/11. – 9048). Jednocześnie analizując powyższe dane widzimy, że w województwie lubelskim liczba przedszkoli wzrosła zarówno w roku szkolnym 2019/20, jak i 2010/11, odpowiednio o 1,7% i o 44,9%. Natomiast liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych zmniejszyła się w stosunku do roku szkolnego 2018/19 o 1,0%, a w porównaniu z 2010/11 o 14,9 %. W Polsce natomiast liczba przedszkoli wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2018/19 o 3,0% i o 46,6% w porównaniu z 2010/11, zaś liczba oddziałów przedszkolnych zmniejszyła się odpowiednio o 1,3% i 13,7%.

Na początku roku szkolnego 2019/20 wychowaniem przedszkolnym w województwie lubelskim objętych było 70,2 tys. dzieci (w kraju 1401,0 tys.), z tego 39,8 tys. w miastach (w Polsce 938,0 tys.). Dziewczęta stanowiły prawie połowę (49,0%) ogółu dzieci we wszystkich placówkach wychowania przedszkolnego (w kraju 48,7%). W porównaniu z rokiem szkolnym 2018/19 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zmniejszyła się o 1,1% (w Polsce wzrosła o 0,6%), a w stosunku do roku szkolnego 2010/11 zwiększyła się o 26,6% (w kraju o 32,3%).

Wykres 21.
Chart 21.

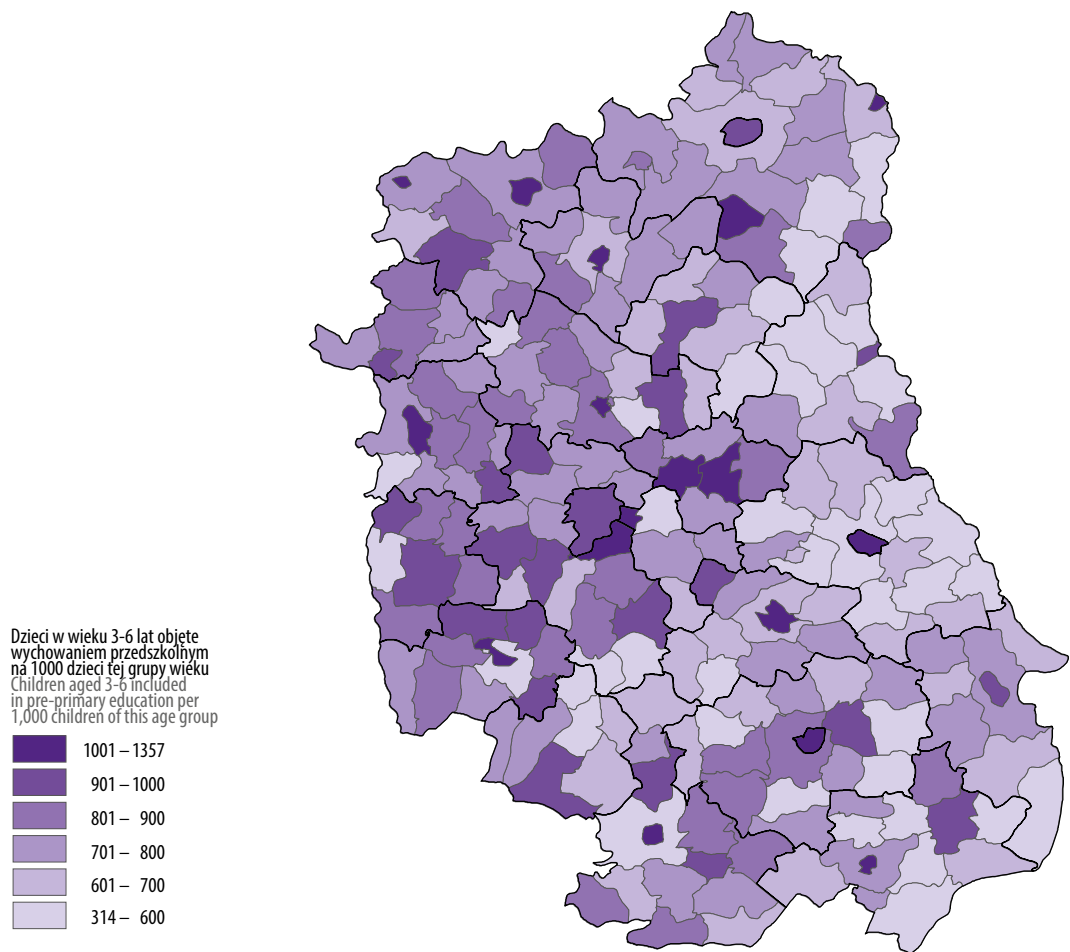
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
Children attending pre-primary establishments

Spośród wszystkich dzieci w wieku od 3 do 6 lat mieszkających w województwie lubelskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 86,6% dzieci (w kraju 90,1%). Dzieci 6-letnie uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 90,7% ogółu dzieci w tym wieku w województwie lubelskim (w Polsce 93,5% ogółu dzieci 6-letnich w kraju) (obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci 6-letnich reguluje art. 31 § 4 Ustawy Prawo oświatowe).

Mapa 21.
Map 21.

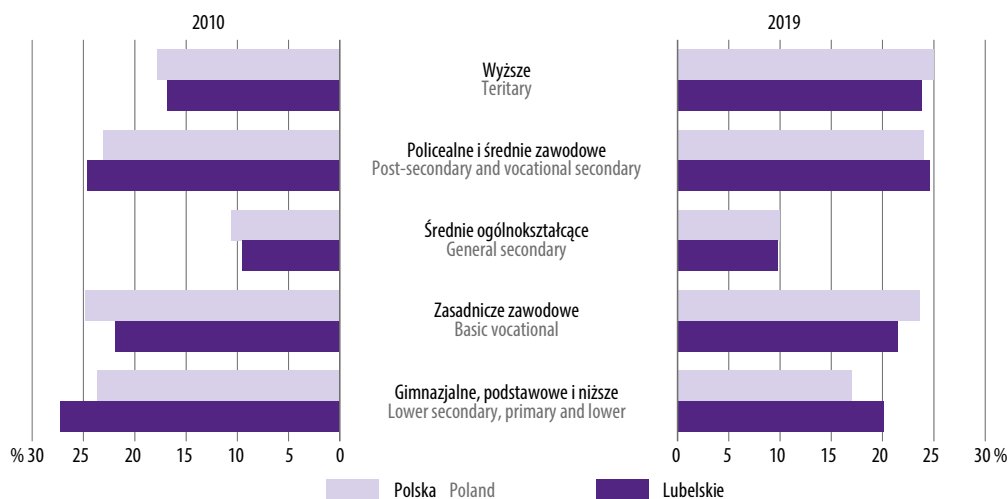
Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2019/20
Pre-primary education in the 2019/20 school year

Edukacja

Wykres 22. Ludność według poziomu wykształcenia
Chart 22. Population by level of educational attainment

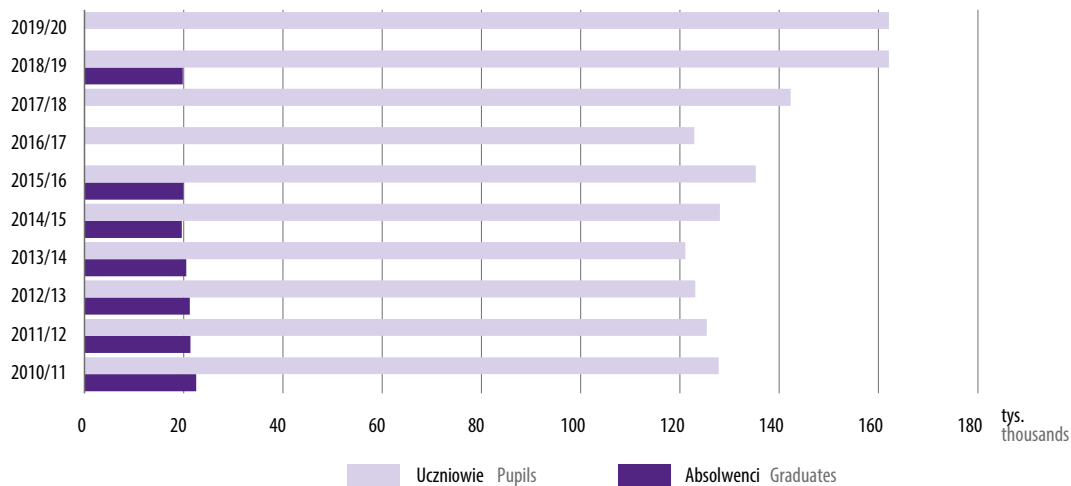

Edukacja w szkołach podstawowych

Według stanu na koniec września 2019 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 965 szkół podstawowych (w Polsce 14396), z czego zdecydowana większość szkół zlokalizowana była na terenach wiejskich (76,4%), podobnie jak i w kraju (59,6%).

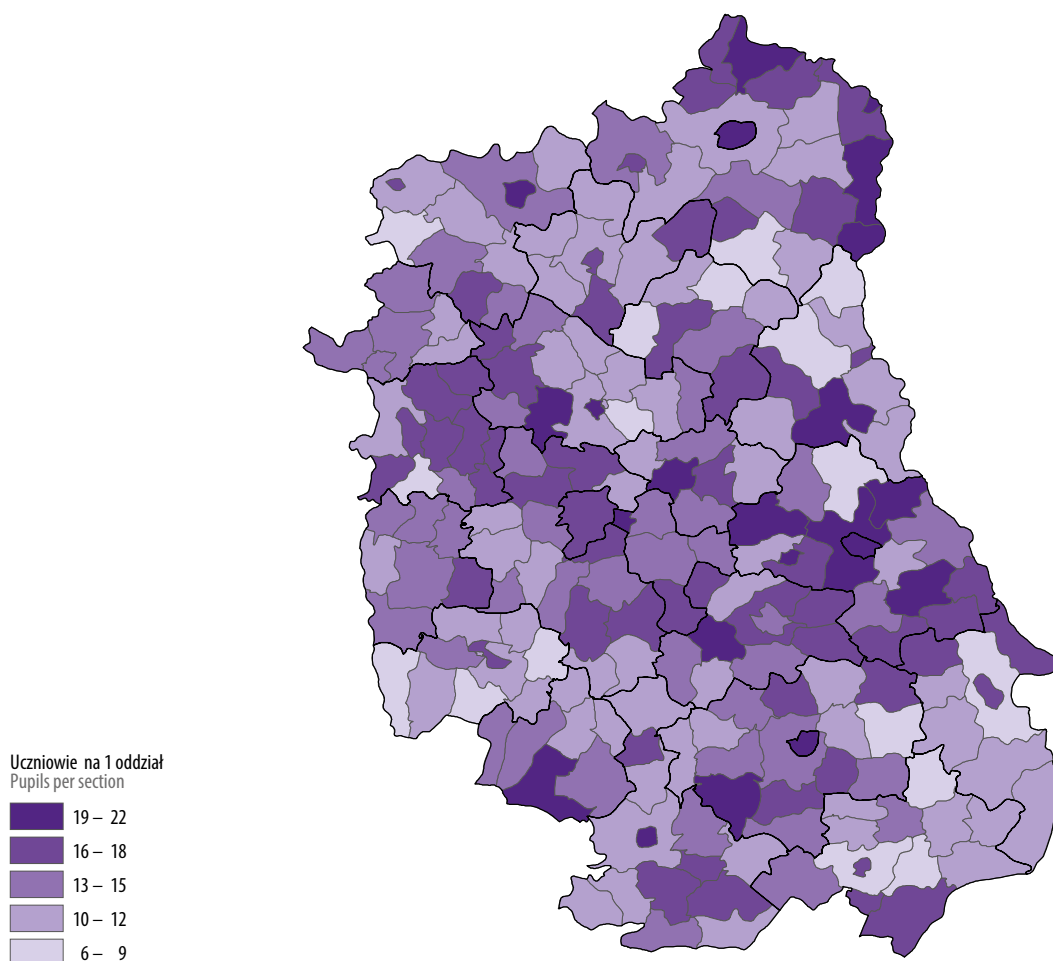
W badanym roku szkolnym do szkół podstawowych w województwie lubelskim uczęszczało 162,1 tys. dzieci i młodzieży (w Polsce 3064,9 tys.). Dziewczęta stanowiły 48,7% ogółu uczniów szkół podstawowych w województwie lubelskim, natomiast w kraju 48,4%.

Wykres 23. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 23. Pupils and graduates of primary schools

Mapa 22.
Map 22.

Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2019/20
Pupils in primary schools in the 2019/20 school year

Edukacja w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Na początku roku szkolnego 2019/20 w województwie lubelskim w 401 szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych dla młodzieży kształciło się 88,5 tys. uczniów (w kraju w 6551 szkołach było 1512,9 tys. uczniów). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zarówno liczba szkół, jak i liczba uczniów zwiększyła się, odpowiednio o 3,1% i o 8,0%. W Polsce natomiast liczba szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych wzrosła o 3,4%, zaś uczniów o 32,1%. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba tych szkół w województwie lubelskim zmniejszyła się o 22,0% (w Polsce o 6,0%), natomiast liczba uczniów o 5,1% (w kraju wzrosła o 4,0%).

W roku szkolnym 2019/20 w porównaniu z rokiem poprzednim utworzono 1 nową szkołę branżową I stopnia, 8 liceów ogólnokształcących, 1 technikum i 3 szkoły specjalne przysposabiające do pracy, natomiast zlikwidowano 1 ogólnokształcącą szkołę artystyczną. W Polsce natomiast utworzono 92 nowe szkoły branżowe I stopnia, 99 nowych liceów ogólnokształcących, 8 nowych techników, 16 nowych szkół specjalnych przysposabiających do pracy.

W roku szkolnym 2019/20 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 138 liceów ogólnokształcących (w Polsce 2334), w których uczyło się 39,8 tys. młodzieży (w kraju 642,3 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2018/19 liczba liceów ogólnokształcących w województwie lubelskim zwiększyła się o 6,2% (w Polsce o 4,4%), a liczba uczniów o 32,0% (w kraju o 36,6%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba liceów ogólnokształcących zmniejszyła się o 19,8% (w Polsce o 1,1%), a uczniów o 13,9% (w kraju zwiększyła się o 1,6%).

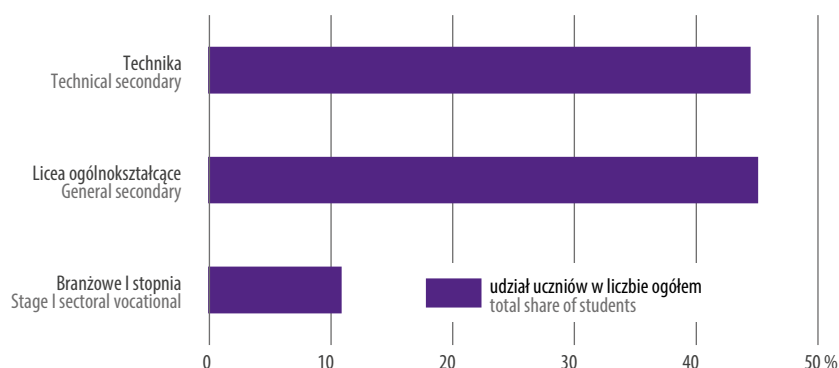
W omawianym roku szkolnym w województwie lubelskim działało 137 techników (w Polsce 1887) i 5 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (w kraju 122). W szkołach tych łącznie uczyło się 39,2 tys. młodzieży (w Polsce 662,6 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2018/19 liczba techników w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,7% (w kraju wzrosła o 0,4%), zaś ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe zmniejszyła się o 16,7%. Liczba uczniów w technicach w województwie lubelskim zwiększyła się o 25,1% (w kraju wzrosła o 28,3%), zaś w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe wzrosła o 2,0% (w Polsce wzrosła o 9,7%). W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba techników w województwie lubelskim, zmniejszyła się o 18,5%, zaś liczba uczniów w tych szkołach wzrosła o 22,1% (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 10,2% i zwiększyła się o 19,0%). Natomiast liczba ogólnokształcących szkół artystycznych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 16,7% (w kraju wzrosła o 6,1%), a liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 10,0% (w Polsce wzrosła o 10,3%).

W roku szkolnym 2019/20 na terenie województwa lubelskiego działało 121 szkół branżowych I stopnia łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy (w kraju 2208), w których uczyło się łącznie 9,4 tys. młodzieży (w Polsce 207,9 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2018/19 liczba tych szkół wzrosła o 3,4% (w kraju o 5,1%), a uczniów o 22,5% (w Polsce o 32,6%).

W roku szkolnym 2019/20 świadectwa ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej otrzymało 18,2 tys. uczniów (w Polsce 299,279 tys.), czyli o 7,2% mniej, niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju mniej o 4,6%). W województwie lubelskim, podobnie jak i w kraju najwięcej absolwentów ukończyło licea ogólnokształcące (w województwie 50,3% ogółu absolwentów, w kraju 48,3%).

Wykres 24. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2019/20

Chart 24. Students of upper secondary and post-primary schools by types of schools in the 2019/20 school year

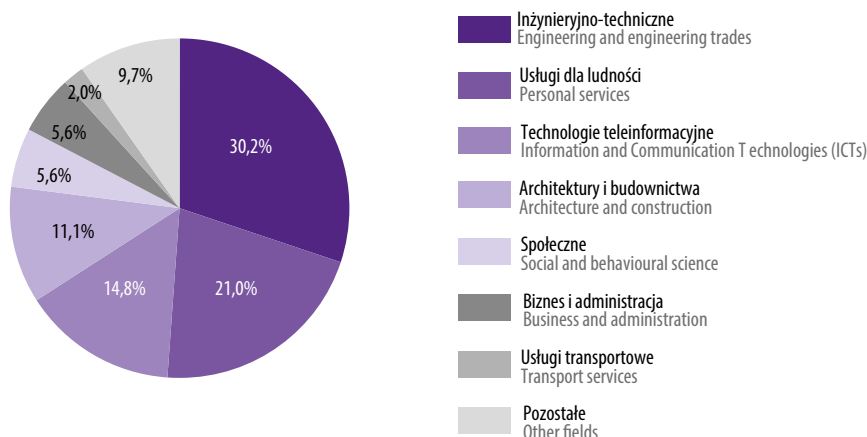
W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 37,3%, w kraju zmniejszyła się o 31,2%.

Według stanu na koniec września 2019 r. w województwie lubelskim działało 95 szkół policealnych (w kraju 1638). Z ogólnej liczby 11,4 tys. słuchaczy tych szkół (w Polsce 188,4 tys.), kobiety stanowiły 75,0% (w kraju stanowiły 70,9%). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół policealnych zmniejszyła się o 17,4% (w kraju o 17,3%), a słuchaczy o 16,5% (w Polsce o 13,8%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba szkół policealnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 44,4% (w kraju o 44,3%), liczba słuchaczy w tym okresie zmniejszyła się o 44,9% (w Polsce o 37,0%).

Szkołę policealną w województwie lubelskim w roku szkolnym 2018/19 ukończyło 4,4 tys. słuchaczy (w Polsce 55,4 tys.), czyli mniej o 12,7% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym (w kraju mniej o 15,4%) i o 24,7% mniej w stosunku do roku szkolnego 2010/11 (w kraju mniej o 32,1%).

Wykres 25. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2018/19

Chart 25. Graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2018/19 school year

Szkolnictwo wyższe¹

Według stanu w dniu 31 grudnia 2019 r. w publicznych i niepublicznych szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego kształciło się 67,4 tys. studentów (w Polsce w tym czasie uczyło się 1204,0 tys. studentów). Do publicznych szkół wyższych uczęszczało 47,6 tys. osób (w kraju 862,3 tys.), a do niepublicznych 19,8 tys. (w Polsce 341,7 tys.). Na studiach stacjonarnych kształciło się 51,7 tys. osób (w Polsce 790,7 tys.). Stanowili oni ponad trzy czwarte (76,8%) ogółu studentów (w kraju 65,7%). W uczelniach publicznych z tej formy kształcenia skorzystało 84,5% (w Polsce 79,4%), a w niepublicznych 58,0% studentów (w kraju 31,1%).

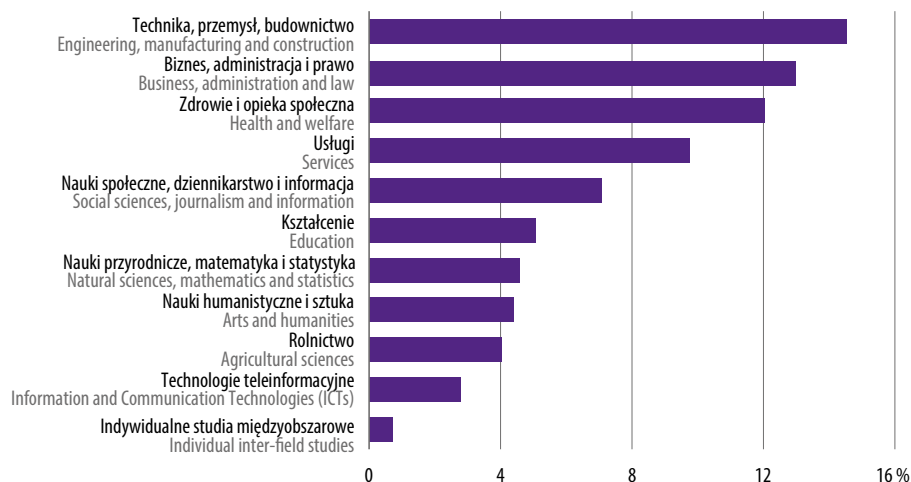
W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studentów na uczelniach mających siedzibę w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,4%. Na uczelniach publicznych w omawianym roku akademickim kształciło się o 0,2% mniej studentów niż w roku akademickim 2018/19, zaś w prywatnych o 1,6% więcej. W tym czasie liczba studentów na studiach stacjonarnych zmniejszyła się o 0,3%, zaś na niestacjonarnych wzrosła o 2,4%.

W roku akademickim 2019/20 najwięcej osób studiowało na kierunkach z grupy „biznes administracja i prawo” (13,5%) oraz „technika, przemysł, budownictwo” (12,4%). Natomiast najmniej na kierunkach z grupy „rolnictwo” (3,6%) oraz „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (3,6%).

¹ Studentów i absolwentów w województwie lubelskim wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych uczelni łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. Podane informacje nie zawierają danych dotyczących uczelni resortu obrony oraz resortu spraw wewnętrznych. Studenci i absolwenci według grup i podgrup kierunków studiów zostali wykazani zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Wykres 26.
Chart 26.

Absolwenci według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2018/19
Graduates by broad fields of education in the 2018/19 academic year

W roku akademickim 2018/19 w uczelniach mających siedzibę w województwie lubelskim dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 18,0 tys. osób (w kraju 313,8 tys.). Spośród ogólnej liczby absolwentów przeważającą grupę stanowiły osoby, które ukończyły studia zawodowe pierwszego stopnia (52,7% ogółu absolwentów (w Polsce 53,5%)) oraz absolwenci studiów drugiego stopnia (36,2% (w kraju 40,2%)). Absolwenci studiów magisterskich jednolitych stanowili tylko 11,1% ogółu osób, które w roku akademickim 2018/19 ukończyły studia wyższe (w Polsce 6,3%). W odniesieniu do formy kształcenia 77,9% absolwentów ukończyło studia stacjonarne (w kraju 66,5%), a 22,2% niestacjonarne (w Polsce 33,5%).

W roku akademickim 2018/19 liczba absolwentów szkół wyższych mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego zmniejszyła się o 3,7% w porównaniu z rokiem akademickim 2017/18 (w Polsce o 4,2%), przy czym na studiach stacjonarnych o 2,9% (w kraju o 4,3%).

Kształcenie dorosłych

Według stanu na koniec września 2019 r. w województwie lubelskim działały 59 szkoły dla dorosłych, w tym 1 szkoła podstawowe i 58 liceów ogólnokształcących. W Polsce natomiast funkcjonowało 106 szkół podstawowych dla dorosłych, 55 gimnazjów i 1100 liceów ogólnokształcących.

W szkole podstawowej dla dorosłych w województwie lubelskim w omawianym roku szkolnym kształciły się 3 osoby (w kraju 3472), z czego 33,3% stanowiły kobiety (w Polsce 32,3%).

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2019/20 w liceach ogólnokształcących dla dorosłych uczyło się 4,7 tys. osób (w Polsce 114,4 tys.), czyli mniej o 12,1% w stosunku do roku szkolnego 2018/19 i o 4,7% w porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 (w kraju odpowiednio mniej o 12,9% i o 6,6%). Licea ogólnokształcące dla dorosłych w roku szkolnym 2018/19 ukończyło 1,5 tys. uczniów (w Polsce 33,6 tys.), a więc o 22,3% mniej niż w roku wcześniejszym (w kraju o 15,7% mniej), zaś ponad 2-krotnie więcej jak w roku szkolnym 2010/11 (w Polsce o 54,3% więcej).

W województwie lubelskim w 2019 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata wyniósł 5,5% (w Polsce 4,8%) i w stosunku do roku wcześniejszego był niższy o 1,1 p. proc. (w kraju o 0,9 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2010 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata również zmniejszył się o 0,3 p. proc. (w Polsce o 0,4 p. proc.).

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie

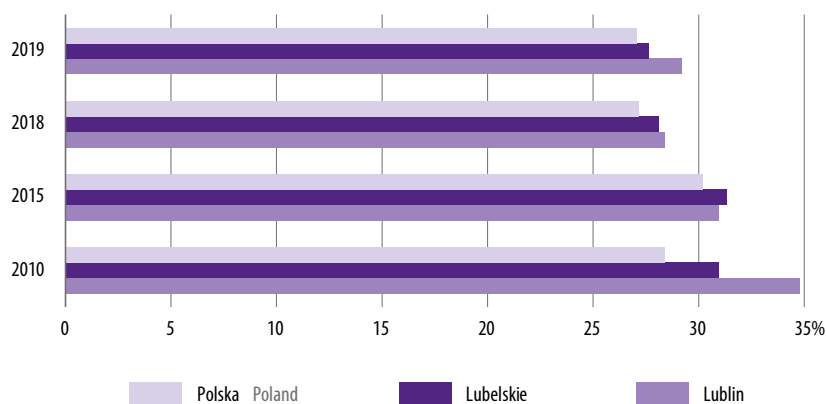
Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie (z budżetu województwa oraz z budżetów powiatów i gmin) w 2019 r. w województwie lubelskim wyniosły 4,1 mld zł., z czego 2,3 mld zł są to wydatki budżetów gmin bez miast na prawach powiatów (w Polsce 39,7 mld zł). Udział wydatków na edukację w wydatkach ogółem poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2019 r. wyniósł 27,6% (w Polsce 27,1%).

Z wydatków budżetów gmin łącznie z miastami na prawach powiatów najwięcej środków w województwie lubelskim przeznaczono na funkcjonowanie szkół podstawowych – 51,7% (w kraju 49,3%) i przedszkoli – 14,0% (w Polsce 18,8%).

W porównaniu do roku wcześniejszego wydatki jednostek samorządu terytorialnego na edukację w województwie lubelskim wzrosły o 6,3% (w kraju o 7,6%), przy czym największy wzrost odnotowano w przypadku wydatków na szkoły podstawowe o 19,5% (w Polsce o 18,9%). W stosunku do 2010 r. wydatki na edukację ogółem również wzrosły o 40,7% (w kraju o 50,3%), a na szkoły podstawowe i przedszkola zarówno w województwie lubelskim, jak i w Polsce blisko dwukrotnie.

Wykres 27.
Chart 27.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na edukację Educational expenditure of budgets of local governments units

Zasoby pracy Labour resources

W IV kwartale 2020 r. wskaźnik aktywności zawodowej wyniósł 54,8% i uplasował województwo lubelskie na 11. miejscu w kraju. Zmniejszyła się liczba biernych zawodowo. Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim był niższy o 2,6 p. proc. niż średnio w kraju.

W 2019 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 860,5 tys. osób i była wyższa o 0,7% w porównaniu z 2018 r. Większość osób pracowało w sektorze prywatnym. Województwo charakteryzował wysoki odsetek osób pracujących w rolnictwie. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie pracowało średnio 408 osób.

W końcu 2020 r. w województwie lubelskim zaobserwowano pogorszenie się sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano zwiększenie ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz wzrost stopy bezrobocia. W porównaniu z 2019 r. zaobserwowano zmniejszenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy. Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły znaczącą część bezrobotnych zarejestrowanych, a odsetek tych osób był wyższy od notowanego przed rokiem.

Według danych BAEL w IV kwartale 2020 r. zbiorowość osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim liczyła 913 tys. osób, co stanowiło 5,3% ogólnej liczby osób aktywnych zawodowo w kraju. Liczba osób biernych zawodowo wyniosła natomiast 754 tys. osób, co stanowiło 5,7% wielkości krajowej. Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2020 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 0,7%, natomiast w odniesieniu do sytuacji z 2010 r. zmniejszyła się o 18,0%.

W ogólnej liczbie aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni (55,5%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania - mieszkańcy wsi (54,3%).

Wskaźnik obciążenia pracujących osobami niepracującymi (w przeliczeniu na 100 pracujących) wyniósł 92 osoby. Wśród aktywnych zawodowo na 100 mężczyzn przypadało 80 kobiet, a na 100 mieszkańców wsi przypadało 84 z miast.

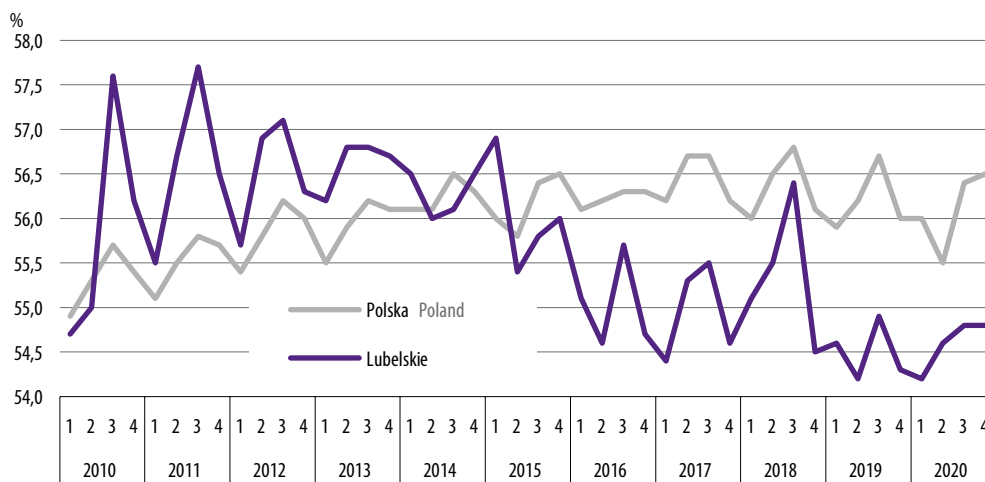
Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale według BAEL
Table 12. Economic activity of the population aged 15 and more in quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1113	1165	907	913	17086
pracujący employed persons	1007	1062	863	869	16555
bezrobotni unemployed persons	106	103	44	44	531
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	868	917	764	754	13170
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	56,2	56,0	54,3	54,8	56,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	50,8	51,0	51,6	52,1	54,7
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	9,5	8,8	4,9	4,8	3,1

W województwie lubelskim wśród osób aktywnych zawodowo najwięcej, bo 36,3% ogółu, ukończyło szkołę wyższą. Najmniejszą grupę aktywnych zawodowo (6,5%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

W omawianym okresie, w województwie lubelskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,8% (w kraju – 56,5%). W ujęciu rocznym zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zwiększył się o 0,5 p. proc., a w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – zmniejszył się o 1,4 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,5 p. proc. i o 1,1 p. proc.).

Wykres 28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 28. Activity rate by quarters

Województwo lubelskie znalazło się w IV kwartale 2020 r. na 11 miejscu pod względem wskaźnika aktywności zawodowej. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w województwie mazowieckim – 59,8%, zaś najniższą w województwie śląskim – 53,6%.

W IV kwartale 2020 r. wyższy współczynnik aktywności zawodowej na terenie województwa lubelskiego odnotowano w populacji mężczyzn (63,4%) niż kobiet (46,9%). W miastach współczynnik ten wyniósł 55,1%, a na wsi 54,6%.

Rozpatrując wiek badanych, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób w wieku 45-54 lata (87,5%). Natomiast najniższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w grupie osób w wieku 55 lat i więcej (24,4%).

Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia badanej grupy mieszkańców województwa lubelskiego w wieku 15 lat i więcej dotyczył osób, które ukończyły szkołę wyższą i wyniósł 80,0%. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego współczynnik ten ukształtował się na najniższym poziomie i wyniósł 18,3%.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim wyniósł 52,1% i był niższy o 2,6 p. proc. niż średnio w kraju (54,7%). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2019 r. zwiększył się on o 0,5 p. proc. i o 1,3 p. proc. w porównaniu z 2010 r. (w skali kraju odpowiednio wzrost o 0,3 p. proc. i o 4,5 p. proc.).

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia w badanym okresie osiągnął wartość 83,9% i dotyczył osób w wieku 45-54 lata. Z kolei najniższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób w wieku 55 lat i więcej (23,6%).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (77,3%), natomiast najniższy wskaźnik - w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (15,5%).

W IV kwartale 2020 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 754 tys. osób i stanowiła 45,2% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w kraju w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,5%. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,3%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była niższa o 13,1% (w skali kraju odpowiednio spadek o 1,1% i 4,7%). W ogólnej liczbie osób biernych zawodowo

w województwie lubelskim przeważały kobiety, których udział w IV kwartale 2020 r. wyniósł 61,0% oraz mieszkańcy wsi (54,6%). Większość osób biernych zawodowo to osoby w wieku 55 lat i więcej (66,2%).

W strukturze biernych zawodowo mieszkańców województwa lubelskiego, przyjmując za kryterium poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (264 tys. osób), a ich udział w ogólnej liczbie tej zbiorowości wyniósł 35,0%.

W województwie lubelskim w IV kwartale 2020 r. zbiorowość osób nieposzukujących pracy liczyła 750 tys. Ponad połowę osób należących do tej grupy stanowiły kobiety (60,9%) oraz mieszkańcy wsi (54,7%). Przewagę mężczyzn odnotowano przede wszystkim w grupie osób nieposzukujących pracy z powodu choroby, niesprawności (60,2%).

W końcu grudnia 2019 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy) w województwie lubelskim wyniosła 860,5 tys. osób i zwiększyła się w stosunku do 2018 r. o 0,7% i o 8,4% do 2010 r. W kraju natomiast liczba pracujących wyniosła 15783,0 tys. osób i była wyższa o 1,1% w stosunku do 2018 r i o 14,6% do 2010 r.

W 2019 r. udział osób pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 67,9 liczby mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wielkość tego wskaźnika, województwo lubelskie uplasowało się na 5. miejscu w kraju. O wysokiej lokacie województwa lubelskiego przesądzał przede wszystkim najwyższy w kraju odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa (35,8%), podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 15,1%. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 13,6% zbiorowości pracujących, a w kraju 20,6%.

W porównaniu z 2018 r. zaobserwowano zwiększenie liczby pracujących w poszczególnych sekcjach PKD, w tym w największej skali m.in. w sekcjach: budownictwo (o 5,0%), zakwaterowanie i gastronomia (o 4,7%), transport i gospodarka magazynowa (o 4,5%), informacja i komunikacja (o 3,6%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 2,1%). Spadek liczby pracujących odnotowano natomiast w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości (o 4,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 3,6%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 1,1%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 0,6%).

Liczba pracujących w gospodarce narodowej, w województwie lubelskim, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2019 r. wyniosła 408 osób (w Polsce – 411 osób). Wskaźnik ten uplasował województwo na 9. miejscu w kraju. W sektorze prywatnym pracowało 80,3% ogółu pracujących (w kraju – 80,4%).

W końcu 2019 r. wśród pracujących w gospodarce narodowej 53,9% stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. W Polsce udział ten był znacznie wyższy i wynosił 73,7% ogółu pracujących. W porównaniu z 2018 r. liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wzrosła o 1,7%, a w kraju zwiększyła się o 1,5%.

Mapa 23.

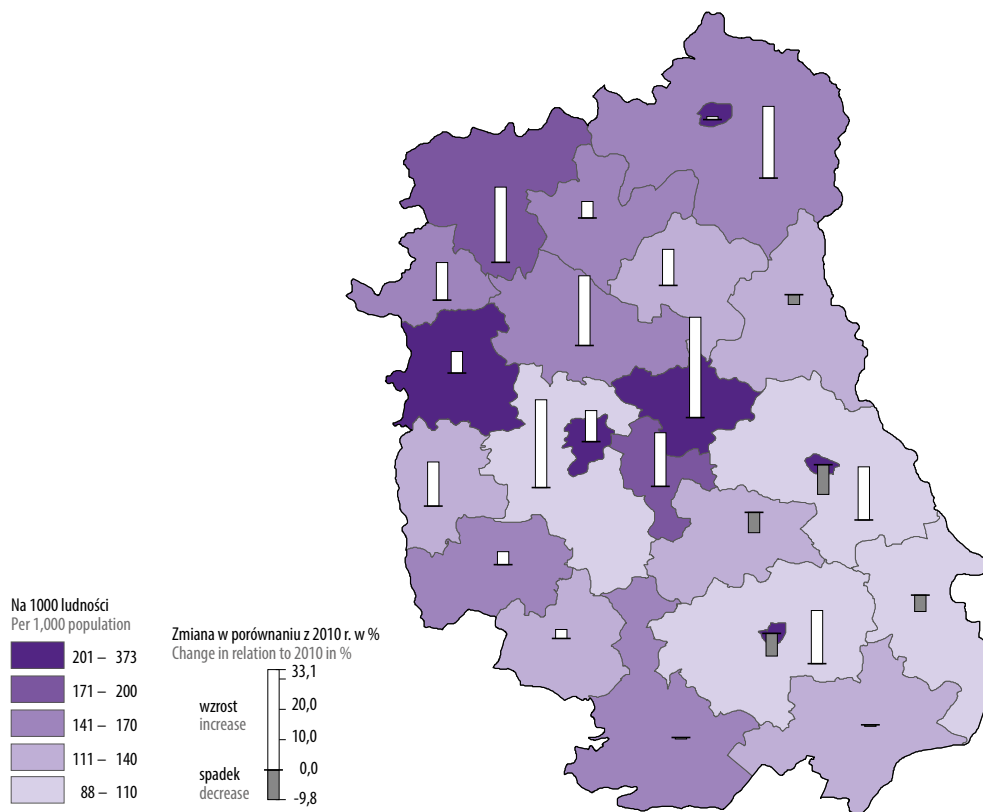
Pracujący^a w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 23.

Employed persons^a in 2019

As of 31 December

a Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding persons employed in budgetary entities operating in the scope of national defence and public safety; by actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 people.

Według stanu na koniec 2019 r. w województwie lubelskim liczba pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 402,4 tys. osób i zwiększyła się o 1,5% w skali roku. Natomiast w odniesieniu do 2010 r. liczba pracujących była wyższa o 9,4%. Udział kobiet w tej grupie pracujących wyniósł 51,4% i spadł w porównaniu z 2018 r. o 0,3 p. proc. Pracujący w sektorze prywatnym stanowili 57,8% ogółu pracujących (więcej o 0,6 p. proc niż w 2018 r.).

W 2019 r. w porównaniu z poprzednim rokiem największy wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wystąpił w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 6,3%), budownictwo (o 6,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 5,7%). Największe spadki liczby pracujących zanotowano natomiast w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 4,4%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 2,3%), obsługa rynku nieruchomości (o 2,2%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 1,3%).

Wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w porównaniu z 2018 r. odnotowano w większości powiatów ziemskich województwa lubelskiego. Największy wzrost zaobserwowano w powiatach: łukowskim (o 5,9%), bialskim (o 5,5%) oraz świdnickim (o 4,8%). Spadek odnotowano natomiast w 5 powiatach województwa lubelskiego, największy w powiatach: włodawskim (o 9,0%) oraz krasnostawskim (o 1,6%).

Osoby pracujące w powiatach grodzkich: Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość stanowiły 42,8% wszystkich pracujących w województwie lubelskim. Roczny wzrost liczby pracujących zaobserwować można było w powiatach grodzkich, tj.: Lublin (o 0,5%), Biała Podlaska (o 0,8%) oraz Zamość (o 1,5%). Spadek odnotowano jedynie w Chełmie (o 2,1%).

W końcu grudnia 2020 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego wyniosła 76,5 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 7,1 tys. osób, tj. o 10,3%), a niższa niż w 2010 r. (o 43,2 tys. osób, tj. o 36,1%). Zmiany zaobserwowano również w skali kraju – na koniec 2020 r. liczba bezrobotnych była wyższa o 20,8% niż w 2019 r. (wobec spadku o 10,6% w 2018 r.), natomiast w stosunku do 2010 r. spadek wyniósł 46,5%.

W województwie lubelskim w porównaniu z 2019 r., odnotowano zwiększenie liczby bezrobotnych w większości powiatów. Najwyższy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w powiecie puławskim (o 29,3%), radzyńskim (o 17,9%) oraz zamojskim (o 15,2%). Spadek bezrobocia odnotowano jedynie w powiecie hrubieszowskim (o 5,0%).

W omawianym okresie 88,7% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2019 r. – 88,6%), 80,7% stanowiły osoby wcześniej pracujące (podobnie w 2019 r.), a 54,4% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 55,1%).

W końcu grudnia 2019 r., w województwie lubelskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety, podobnie w kraju (53,7%). Bezrobotni mężczyźni stanowili 49,4% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była wyższa o 13,4% niż rok wcześniej. Wzrost w skali roku zaobserwowano również w populacji bezrobotnych kobiet (o 7,4%) natomiast ich odsetek zmniejszył się w ujęciu rocznym o 1,3 p. proc. i wyniósł 50,6%.

W końcu grudnia 2020 r. największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 29,8% ogółu bezrobotnych. Udział osób w wieku do 24 lat wyniósł 14,7% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. w największym stopniu, tj. o 12,2% zwiększyła się liczba bezrobotnych w wieku 35-44 lata oraz w grupie wiekowej 45-54 lata – o 12,0%.

Na koniec grudnia 2020 r. wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy najwięcej było osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 25,1% (w 2019 r. – 25,3%) oraz gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego 23,0% (podobnie w 2019 r.), a najmniej ze średnim ogólnokształcącym – 13,1% (w 2019 r. – 12,6%). W porównaniu z tym samym miesiącem 2019 r. największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 14,6%) i wyższym (o 10,1%).

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, w końcu grudnia 2020 r., najliczniejsza była grupa osób pozostających bez pracy przez ponad 1 rok, stanowiły one 45,8% wszystkich bezrobotnych (w 2019 r. – 42,3%). W tej grupie 27,0% bezrobotnych pozostawało bez pracy dłużej niż 24 miesiące. Najmniej liczną grupę, czyli 7,6% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc lub krócej.

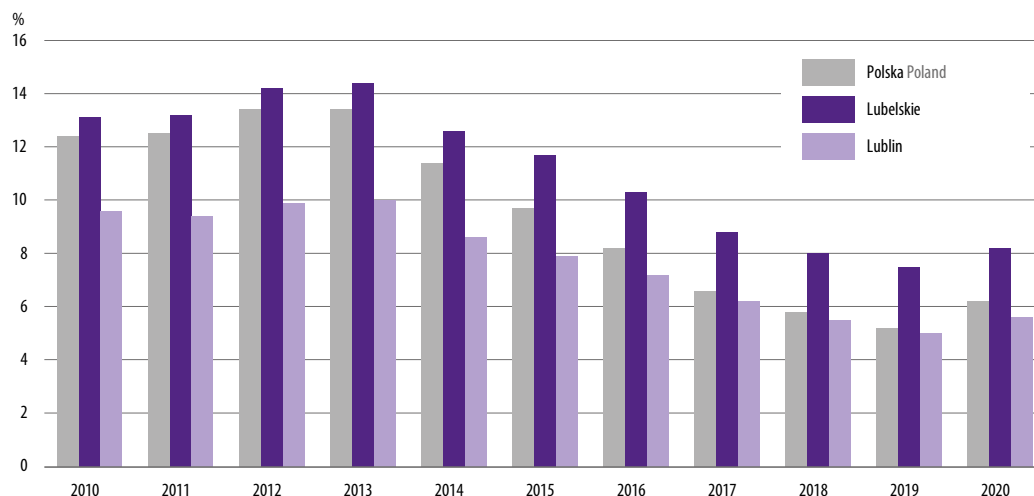
Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące oraz z krótkim stażem (1 rok i mniej), które łącznie stanowiły prawie połowę ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio 19,3% i 26,3%). W porównaniu z 2019 r. najbardziej pogorszyła się sytuacja osób ze stażem 1-5 lat, których odsetek wzrósł o 0,7 p. proc.

Wykres 29. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 29. Registered unemployment rate

As of 31 December

W województwie lubelskim, w końcu grudnia 2020 r., liczba bezrobotnych we wszystkich kategoriach osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była wyższa niż w 2019 r., w tym najbardziej zwiększyła się w przypadku osób długotrwale bezrobotnych² (o 13,3%) oraz osób do 25 roku życia (o 11,7%). Najmniejszy wzrost odnotowano w przypadku osób powyżej 50 roku życia (o 6,1%). Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, w porównaniu z analogicznym okresem 2019 r., zwiększył się o 1,5 p. proc. do poziomu 57,0%. Zmiany odnotowano także w przypadku osób bezrobotnych do 30 roku życia (wzrost o 0,1 p. proc. do 30,3%). Zwiększył się również udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 0,1 p. proc. do 14,7%). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 2,1 p. proc. do 17,9%), udział osób niepełnosprawnych (o 1,1 p. proc. do 3,9%) oraz udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,9 p. proc. do 23,3%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju, jak i województwa, była wyższa w porównaniu z 2019 r. W końcu grudnia 2020 r. stopa bezrobocia w kraju wyniosła 6,2% i była wyższa o 1,0 p. proc. w odniesieniu do poziomu zanotowanego na koniec 2019 r., a niższa o 6,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. W województwie lubelskim w końcu 2020 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 8,2% i była wyższa o 0,7 p. proc. niż w 2019 r., a niższa o 4,9 p. proc. w stosunku do 2010 r. W rankingu województw, lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia uplasowało się na 11. miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,7%), śląskim (4,9%) oraz małopolskim (5,2%), a najwyższy w województwie warmińsko-mazurskim (10,1%), podkarpackim (9,1%) oraz kujawsko-pomorskim (8,9%).

W województwie lubelskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: włodawski (16,0%), chełmski (12,9%) oraz hrubieszowski (12,7%), o najniższej zaś: łukowski (4,7%), biłgorajski (5,3%) oraz łęczyński (5,5%). W porównaniu z grudniem 2019 r. stopa bezrobocia zwiększyła się w 23 powiatach, w największym stopniu w powiecie puławskim (o 1,5 p. proc.) oraz opolskim, zamojskim i Zamościu (o 1,1 p. proc.). Stopa bezrobocia zmniejszyła się jedynie w powiecie hrubieszowskim (o 0,6 p. proc.).

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

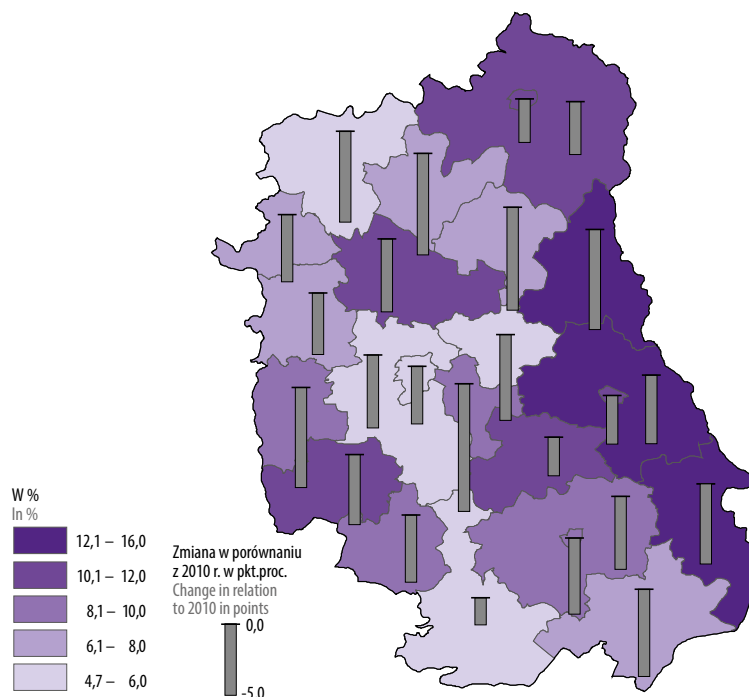
Mapa 24. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 24.

Registered unemployment rate in 2020

As of 31 December

W 2020 r. w województwie lubelskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 86,4 tys. Stanowili oni 6,4% wszystkich zarejestrowanych w tym okresie w kraju. Było ich mniej o 17,1 tys. (tj. o 16,6%) niż w 2019 r. i mniej o 83,0 tys. (tj. o 49,0%) w porównaniu z 2010 r. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w stosunku do 2019 r. (o 2,0 p. proc.) i wyniósł 80,6%. Spośród wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych 16,1% dotychczas nie pracowało, a 53,9% zamieszkiwało na wsi. Rejestrujący się w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki stanowili 10,5%.

W 2020 r. z ewidencji urzędów pracy województwa lubelskiego wyłączono 79,3 tys. bezrobotnych, którzy stanowili 6,8% wszystkich wyrejestrowanych w kraju. Wyrejestrowanych bezrobotnych było mniej o 27,0% w porównaniu z 2019 r. i o 52,5% – z 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 44,4 tys. osób (wobec 52,9 tys. w 2019 r.). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 7,2 p. proc. do 55,9%, przy czym 8,5% ogółu wyrejestrowanych podjęło pracę subsydiowaną (w 2019 r. – 7,8%). W strukturze osób wykreślonych z ewidencji, zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (spadek o 7,2 p. proc. tj. do 10,4%), dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego (spadek o 3,1 p. proc., tj. do 8,6%), a także udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (wzrost o 1,9 p. proc., tj. do 14,4%). Udział osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe nie zmienił się w ujęciu rocznym i osiągnął poziom 0,4%.

W 2020 r., w województwie lubelskim bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano więcej osób niż wyłączono z ewidencji (o 7,1 tys.). Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 109,0%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 115,5%.

Wskaźnik płynności rynku pracy, będący stosunkiem liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w analizowanym okresie 51,3% i był wyższy o 0,3 p. proc. od wskaźnika zanotowanego w grudniu 2019 r.

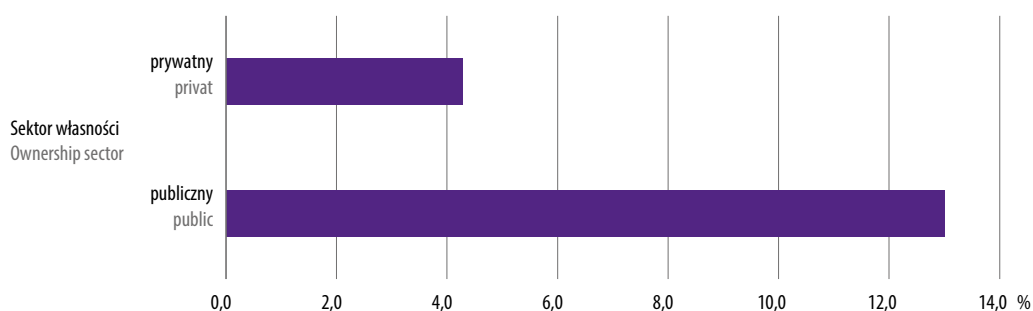
Powiatowe urzędy pracy w województwie lubelskim w ciągu 2020 r. miały do dyspozycji 40,1 tys. ofert pracy, tj. mniej o 18,6% niż rok wcześniej. W końcu grudnia 2020 r. na 1 ofertę pracy przypadało 66 bezrobotnych (wobec 48 osób w 2019 r.) i wskaźnik ten był wyższy niż w skali kraju. Najkorzystniejszą sytuację odnotowano w powiatach: lubelskim (19 osób na 1 ofertę), janowskim (34 osoby) oraz Chełmie (40 osób). W Lublinie na 1 ofertę przypadało 71 osób bezrobotnych.

Zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to między innymi otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna.

W końcu grudnia 2020 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie lubelskim wyniósł 7,4%. Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była wyższa niż w prywatnym (13,0, wobec 4,3%). W skali całej gospodarki wykorzystanie pracy zdalnej w celu ograniczenia zagrożenia epidemicznego było zróżnicowane w zależności od wielkości podmiotów. W jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób 8,2% pracujących świadczyło pracę zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną, podczas gdy w jednostkach zatrudniających do 9 osób było to 5,0% pracujących. Praca zdalna spowodowana sytuacją epidemiczną była wdrożona przez pracodawców w poszczególnych województwach w różnej skali. Najwyższy udział pracy zdalnej w końcu IV kwartału 2020 r. odnotowano w województwie mazowieckim 19,7% oraz małopolskim 12,5%, a najniższy w województwach: świętokrzyskim (4,5%) oraz warmińsko-mazurskim (5,4%).

Wykres 30. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według sektorów własności na koniec IV kwartału 2020 r.

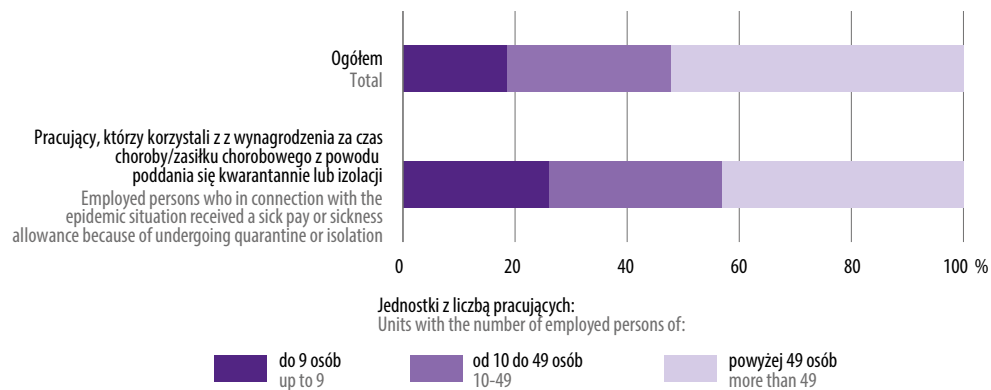
Chart 30. Share of employed persons performing telework in connection with the epidemic situation by ownership sectors at the end of quarter 4 of 2020

W IV kwartale 2020 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2020 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili 3,4% ogółu pracujących. Takie przypadki odnotowano w podobnej skali zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Biorąc pod uwagę wielkość jednostek można zauważyć, że udział pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją był zróżnicowany w zależności od wielkości jednostek. W województwie lubelskim w jednostkach zatrudniających powyżej 49 osób udział pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją wyniósł 2,8%, podczas gdy w jednostkach zatrudniających do 9 osób – 4,7%. Sytuacje kwarantanny lub

izolacji pracujących miały miejsce we wszystkich województwach, przy czym relatywnie w największym stopniu wystąpiły w województwie zachodniopomorskim (4,5% ogółu pracujących w tym województwie), podczas gdy w kraju średnio 3,0%.

Wykres 31. **Struktura pracujących według wielkości jednostki na koniec IV kwartału 2020 r.**
Chart 31. Structure of employed persons by size of units at the end of quarter 4 of 2020

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw na 2020 r., w województwie lubelskim było wyższe w porównaniu z 2019 r. Zmniejszył się czas przepracowany natomiast wzrosło średnie wynagrodzenie za godzinę.

W analizowanym okresie odnotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów oraz przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto.

Z roku na rok poprawia się sytuacja materialna gospodarstw domowych w województwie. W porównaniu z 2018 r. odnotowano niższą stopę ubóstwa „ustawowego” oraz granicę ubóstwa skrajnego (tzw. minimum egzystencji), natomiast relatywna granica ubóstwa pozostała na tym samym poziomie.

W 2020 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 4585,19 zł i było wyższe o 5,4% w porównaniu z 2019 r. i o 58,5% z 2010 r. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 5411,45 zł i było również wyższe o 4,7% w odniesieniu do 2019 r. i o 57,6% do 2010 r. W Lublinie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4977,72 zł.

W stosunku do 2019 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 7,9%), w obsłudze rynku nieruchomości (o 6,4%) oraz w informacji i komunikacji (o 5,9%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2020 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim zanotowano w sekcji informacja i komunikacja; przekroczyły one o 69,7% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia stwierdzono m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (odpowiednio o 32,9% i 20,1% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

Tablica 13.
Table 13.

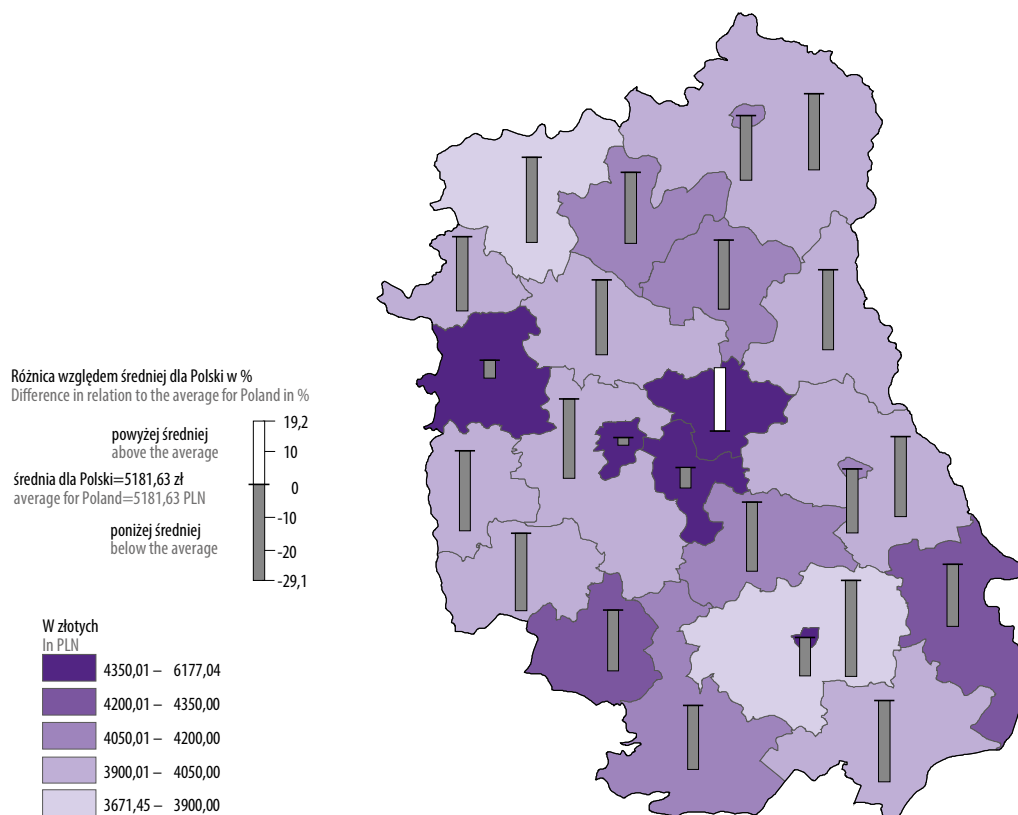
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	2892,38	3543,24	4352,10	4585,19
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	84,2	86,0	84,2	84,7

Mapa 25.
Map 25.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2019 r.
Average monthly gross wages and salaries^a in 2019

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

W 2020 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 350,4 mln godzin, tj. mniej o 1,0% niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 129,6 mln (37,0% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 77,2 mln (22,0%), najmniej zaś w zakwaterowaniu i gastronomii – 5,1 mln (1,4%) oraz w informacji i komunikacji – 5,3 mln (1,5%). Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r. wyniósł 145 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 31,66 zł. W porównaniu z 2019 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 5,5%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 51,71 zł, a najniższe w zakwaterowaniu i gastronomii – 20,20 zł.

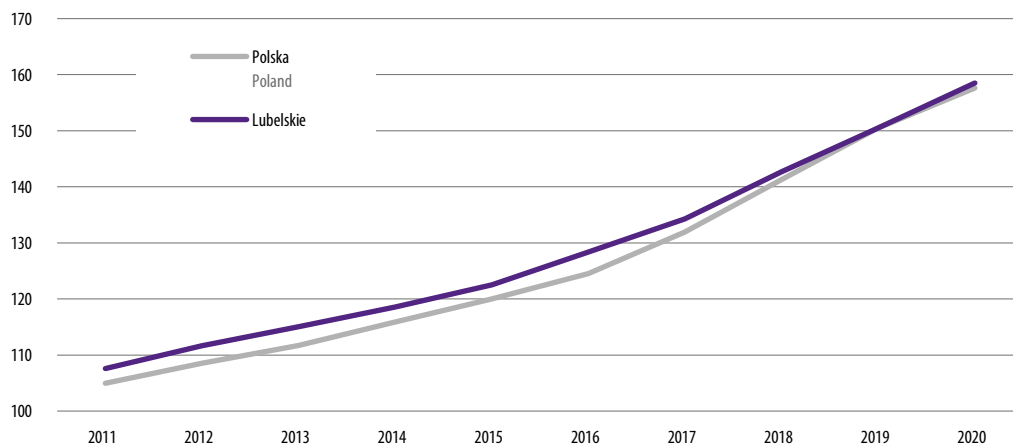
Wykres 32. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Rok poprzedni=100

Chart 32.

Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Previous year=100

W 2020 r. w województwie lubelskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 525,1 tys. osób i była wyższa o 0,2% od notowanej w 2019 r., a niższa o 3,5% niż w 2010 r. W kraju, w omawianym roku, świadczenia otrzymywało 8818,7 tys. osób, czyli więcej o 0,5% niż w 2019 r.

Tablica 14.

Table 14.

Świadczenia społeczne

Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	543,9	507,6	523,9	525,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1404,45	1776,99	2049,58	2170,28
w tym emerytura of which retirement pension	1529,95	1903,84	2137,33	2250,32
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	947,04	1175,20	1297,11	1383,90
w tym emerytura of which retirement pension	988,56	1201,50	1308,56	1390,56

W 2020 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie, w ogólnej ich zbiorowości w Polsce, wyniósł 5,9%. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa lubelskiego stanowili 4,9% całej populacji, zaś świadczeniobiorcy z KRUS – 12,9%.

W 2020 r. w województwie lubelskim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 385,6 tys. osób, tj. więcej o 1,6% niż w 2019 r. i o 7,0% w odniesieniu do 2010 r. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w 2020 r. stanowili emeryci (75,5% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierający renty z tytułu niezdolności do pracy (10,7%).

W porównaniu z 2019 r. wzrosła o 3,5% liczba emerytów. Zmniejszeniu uległa przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 7,4%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,8%).

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2020 r. pobierało 139,5 tys. osób (mniej o 3,4% niż w 2019 r. i o 24,1% w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku spadek (o 3,2%) zaobserwowano również w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy, a także zmniejszeniu uległa zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 0,7%. Podobnie jak w przypadku osób pobierających świadczenia z ZUS, najliczniejszą grupę wśród świadczeniobiorców z KRUS stanowili emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 79,0%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,6% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie lubelskim, w 2020 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2170,28 zł i była wyższa o 5,9% niż w 2019 r. (w kraju wzrost o 5,6%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1383,90 zł i zwiększyło się o 6,7% w ciągu roku (w kraju o 6,5%).

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS. W ostatnim roku różnica wyniosła 0,8 p. proc. w województwie. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. odnotowano, zarówno w województwie jak i w kraju, w przypadku przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacanej przez KRUS (w województwie, jak i w kraju po 8,2%).

W 2020 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Województwo lubelskie, podobnie jak przed rokiem, należało do województw, gdzie wypłacana była jedna z najniższych w Polsce przeciętna emerytura i renta z ZUS (14. miejsce w kraju). W przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych województwo plasowało się na 9. miejscu w kraju.

Tablica 15.
Table 15.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2019 Polska Poland
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	978,49	1226,74	1527,69	1556,76	1819,14
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	929,75	1174,92	1473,19	1497,96	1768,65

W 2019 r. w województwie lubelskim badaniem budżetów objęto 2,0 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło 5,6% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju. Przeciętne gospodarstwo domowe w województwie lubelskim liczyło 2,70 osób (w kraju – 2,61). Przeciętna liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się o 9,1% w relacji do 2010 r., natomiast zwiększyła się o 0,4% w porównaniu z 2018 r. (w kraju obniżyła się odpowiednio: o 9,7% i o 1,1%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Istotny wpływ na poziom życia członków gospodarstwa domowego ma dochód rozporządzalny. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stopniową, jednak wyraźną, poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2019 r. wykazały, że w województwie lubelskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę ukształtował się na poziomie 1556,76 zł i był wyższy o 1,9% w porównaniu z 2018 r. i o 59,1% niż w 2010 r. W kraju dochód rozporządzalny przeciętnego gospodarstwa domowego zwiększył się o 7,4% w stosunku do 2018 r. i o 52,5% w relacji do 2010 r.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej, a następnie dochody ze świadczeń społecznych. Przeciętny dochód rozporządzalny z pracy najemnej na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 678,64 zł i stanowił 43,6% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem (w kraju – 941,65 zł i 51,8%) i w skali roku odsetek ten wzrósł o 1,0 p. proc. Z kolei, przeciętny dochód ze świadczeń z społecznych przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 580,00 zł i stanowił 37,3% (w kraju – 584,43 zł i 32,1%). W skali roku udział ten wzrósł o 1,9 p. proc.

Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej wyniósł 85,6%. Województwo lubelskie znalazło się w wśród 12 województw, w których przeciętne dochody były niższe od średniej krajowej. Podobnie jak w 2018 r., najwyższymi przeciętnymi dochodami na 1 osobę dysponowały gospodarstwa domowe z województwa mazowieckiego (2108,01 zł). Dochody te były o 15,9% wyższe niż przeciętny krajowy dochód na osobę. Najniższe dochody wystąpiły w województwie podkarpackim (1471,49 zł) – o 19,1% poniżej średniej krajowej.

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki gospodarstwa domowego, jest dochodem do dyspozycji, który gospodarstwa domowe przeznaczają na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2019 r. dysponował dochodem, który wyniósł miesięcznie 1497,96 zł i był wyższy o 1,7% od dochodu z 2018 r. oraz był niższy o 15,3% od średniej krajowej.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2019 r. wyniosły 1114,35 zł (w Polsce – 1251,73 zł). Były one realnie wyższe o 2,6% od wydatków ponoszonych w 2018 r. i o 35,0% w porównaniu z 2010 r. W województwie lubelskim wydatki stanowiły 71,6% dochodu rozporządzalnego, a w 2010 r. było to 84,4% dochodu (w Polsce odpowiednio 68,8% i 83,1%). Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły średnio 1055,55 zł (średnio w Polsce 1201,23 zł) i były realnie wyższe o 2,4% w stosunku do 2018 r. i 35,9% do 2010 r.

Zasięg ubóstwa jest to odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego¹) był niższy od przyjętej granicy ubóstwa.

Przyjęte granice ubóstwa ekonomicznego:

Relatywna granica ubóstwa, ustalona na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych (obliczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych).

Ustawowa granica ubóstwa, określona jako kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.

Poziom minimum egzystencji, przyjmowany jako **granica ubóstwa skrajnego**. Minimum egzystencji obliczane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Uwzględnia ono jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia

W 2019 r. w województwie lubelskim gospodarstwa domowe 26,0% swoich wydatków przeznaczały na zakup żywności i napojów bezalkoholowych. Ważną pozycję w wydatkach gospodarstw domowych sta-

nowiły również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (15,7% i były one wyższe o 0,2 p. proc. w stosunku do 2018 r.). W 2019 r. w województwie lubelskim wydatki na 1 osobę stanowiły 89,0% średniej krajowej.

W 2019 r. nadwyżka przeciętnego dochodu rozporządzalnego nad wydatkami osób w gospodarstwach domowych województwa lubelskiego wyniosła 442,41 zł, co dało gospodarstwu domowemu większy przyrost oszczędności. Nadwyżka ta była o 0,1% wyższa od uzyskanej w 2018 r.

W 2019 r., pomimo wzrostu dochodów i niewielkiego spadku wydatków lubelskich gospodarstw domowych, odnotowano zróżnicowanie wskaźników obrazujących zasięg ubóstwa. W gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzw. minimum egzystencji) funkcjonowało 6,8% osób, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż w 2018 r. i o 2,6 p. proc. w 2010 r. Poniżej relatywnej granicy ubóstwa żyło 17,5% osób (podobnie w 2018 r. i mniej o 9,8 p. proc. w 2010 r.). Stopa ubóstwa „ustawowego” wyniosła 12,6% będąc niższą od zanotowanej w 2018 r. o 0,2 p. proc., natomiast w odniesieniu do 2010 r. była wyższa o 0,8 p. proc.

W 2019 r. w Polsce tendencja była natomiast spadkowa. Wszystkie wskaźniki dot. ubóstwa spadły w porównaniu z 2018 r. – najbardziej, bo o 1,9 p. proc. zmniejszyła się stopa ubóstwa „ustawowego”.

Tablica 16.
Table 16.

Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych

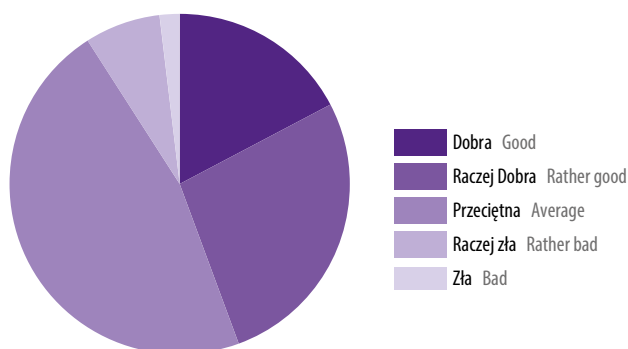
Poverty rates in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2019 Polska Poland
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach domowych – o wydatkach poniżej: Persons – in % of total persons in households – with expenditure below:					
relatywnej granicy ubóstwa relative poverty threshold	27,3	19,2	17,5	17,5	13,0
„ustawowej” granicy ubóstwa "legal" poverty threshold	11,8	14,9	12,8	12,6	9,0
granicy ubóstwa skrajnego extreme poverty threshold	9,4	8,6	7,8	6,8	4,2

Obserwowana w 2019 r. poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych miała wpływ na lepszą ocenę ich aktualnej sytuacji finansowej. W 2019 r. jako dobrą albo raczej dobrą swoją sytuację materialną określiło 44,4% gospodarstw (w Polsce 48,6%), a 9,1% jako raczej złą albo złą (w kraju 7,0%). Jako przeciętną swoją sytuację postrzegało 46,6% gospodarstw (dla Polski średnia wynosiła 44,4%).

W województwie lubelskim w skali roku nastąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą o 5,8 p. proc. (w Polsce o 4,6 p. proc.) oraz spadek odsetka gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą albo złą o 1,6 p. proc. (w kraju o 1,1 p. proc.). Zmniejszył się także udział osób określających swoją sytuację jako przeciętną o 4,2 p. proc. (dla Polski spadek o 3,5 p. proc.).

Wykres 33. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2019 r.
Chart 33. Subjective evaluation of the material situation of household in 2019

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2019 r. świadczeniem w ramach programu „Rodzina 500 plus” objęto większą liczbę dzieci niż rok wcześniej. Wyższa była również kwota przeznaczona na świadczenia. Kartę Dużej Rodziny posiadało 58,7 rodzin. Przeciętnie w województwie 329 osób na 10 tys. ludności korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Utrzymuje się spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, jak i liczby gospodarstw domowych objętych pomocą. Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo. W 2019 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało 58,3% gospodarstw domowych. Wzrasta liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

W 2019 r. nastąpiły zmiany w zasadach wypłacania świadczenia wychowawczego w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus”. W pierwszym półroczu 2019 r. świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dzieci (do ukończenia 18 roku życia) niezależnie od dochodu, natomiast na pierwsze dziecko, jeżeli dochód netto na osobę w rodzinie nie przekraczał 800 zł lub 1200 zł dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym. Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochód uzyskiwany przez rodzinę. W województwie lubelskim świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł, w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r., wypłacano każdego miesiąca przeciętnie dla 213,4 tys. dzieci poniżej 18 roku życia, a w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2019 r., gdy świadczenie przysługiwało również na pierwsze dziecko, bez limitu dochodowego – dla 325,4 tys. dzieci do 18 lat. Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły w sumie 1679,6 mln zł i stanowiły 5,5% wydatków ogółem w Polsce.

Tablica 17. Świadczenie wychowawcze
Table 17. Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2018	2019
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1049637,4	1337889,0	1679593,8
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze Monthly average number of families receiving a child-raising benefit	149055	138060	136134 ^b
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit	234001	217228	<u>213418</u> 325409 ^c

a W okresie kwiecień–grudzień. b–c Dane dotyczą okresu: b – od 1 stycznia do 30 czerwca; od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze, c – w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a In the period April–December. b–c Data concern the period: b – from 1 January to 30 June; since 1 July 2019, information on the number of families receiving the child-raising benefit has not been collected, c – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnym, tj. minimum z trójką dzieci poniżej 18 roku życia, 25 roku życia jeśli kontynuują naukę lub/oraz gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2019 r. w województwie lubelskim 58,7 tys. rodzin posiadało tę kartę (30,1 tys. w 2018 r.), co w skali roku oznacza wzrost prawie 2-krotny (podobnie w kraju). W układzie powiatów województwa najwięcej kart przyznano rodzinom w powiecie białskim (9,4% wszystkich wydanych kart w województwie), Lublinie (8,8%) oraz powiecie łukomskim (8,1%), natomiast najmniej w powiatach: włodawskim (1,6%), Chełmie (1,7%) i powiecie parczewskim (2,0%).

Oprócz stacjonarnych form pomocy społecznej realizowana jest również pomoc środowiskowa polegająca na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania.

W 2019 r. w województwie lubelskim świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 69,5 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania (mniej o 6,9 tys. osób niż w 2018 r. i o 56,3 tys. osób w 2010 r.). Osoby te wchodziły w skład 47,9 tys. rodzin, w których łącznie było 116,1 tys. osób.

Tablica 18.
Table 18.

Świadczenia pomocy społecznej
Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	125783	109340	76369	69478
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	190150,7	184151,6	170631,2	175388,3
pomoc pieniężna financial assistance	137306,6	129193,2	111073,9	111810,5
pomoc niepieniężna non-financial assistance	52844,1	54958,4	59557,3	63577,8
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	577	510	360	329

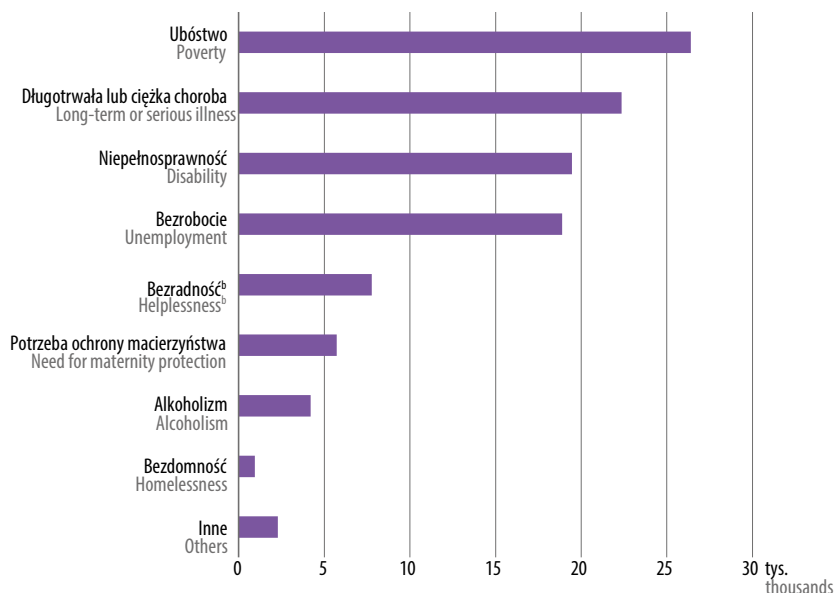
Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniósł w województwie 329 osób na 10 tys. ludności (w 2018 r. – 360).

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej. W 2019 roku, tak jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu:

- ubóstwa – było ono przyczyną przyznania świadczenia dla 26,4 tys. rodzin (o 3,2 tys. mniej niż w 2018 r.), które łącznie liczyły 61,5 tys. osób;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby – 22,4 tys. rodzin (o 1,2 tys. mniej niż w roku poprzednim) liczących łącznie 44,9 tys. osób;
- bezrobocia – 18,9 tys. rodzin (mniej o 2,9 tys.), które łącznie liczyły 50,7 tys. osób;
- niepełnosprawności – 19,5 tys. rodzin (mniej o 1,6 tys.), które łącznie liczyły 37,5 tys. osób;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 7,8 tys. rodzin (mniej o 0,5 tys.), w skład których wchodziło łącznie 27,3 tys. osób;
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 5,7 tys. rodzin (mniej o 0,5 tys.), w skład których wchodziło łącznie 29,2 tys. osób.

Wykres 34. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2019 r.
 Chart 34. Reasons for granting social assistance to a family^a in 2019

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
 a By virtue of an administrative decision. b Care and education as well as household management problems.

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią między innymi różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W 2019 r., w województwie lubelskim z obu form pomocy społecznej skorzystało 89,2 tys. osób, tj. o 8,6 tys. mniej niż w 2018 r.

W 2019 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji w województwie lubelskim 52,2 tys. osób (w 2018 r. – 56,5 tys.). Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 9,9 tys. osób, zasiłki okresowe – 15,9 tys. osób. Dużą grupę beneficjentów (26,3 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 37,0 tys. osób (w 2018 r. – 41,2 tys.). Był to głównie codzienny gorący posiłek (29,5 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegowniach, schroniskach i domach dla bezdomnych (0,5 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (0,2 tys. osób), usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (6,7 tys. osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zlecone), a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie (zadania własne oraz z zakresu administracji rządowej), na pomoc społeczną w 2019 r. w województwie lubelskim wydano łącznie 175,4 mln zł (więcej o 4,8 mln zł niż w 2018 r.), co stanowiło 5,0% tego typu wydatków w kraju.

Pomoc pieniężna w 2019 r. wyniosła 111,8 mln zł (więcej o 0,7 mln zł niż w 2018 r.). Wydatki te stanowiły 63,8% wydatkowanej kwoty ogółem. Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 53,0 mln zł (więcej o 1,0 mln zł niż w 2018 r.), na zasiłki okresowe – 32,4 mln zł (mniej o 1,0 mln zł niż w 2018 r.), na zasiłki celowe – 26,0 mln zł (więcej o 0,8 mln zł niż w 2018 r.).

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 63,6 mln zł, tj. 36,2% kwoty ogółem (więcej o 4,0 mln zł niż w 2018 r.). Na zapewnienie posiłków przeznaczono 15,5 mln zł tj. 24,4% kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną (mniej o 1,5 mln zł niż w 2018 r.). Wyższą kwotę niż w roku poprzednim wydano na schronienie (1,9 mln zł – więcej o 0,2 mln zł niż w 2018 r.). Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano kwotę 45,6 mln zł (więcej o 5,4 mln zł niż w 2018 r.).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy - gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zmianami).

W 2019 r., w województwie lubelskim, ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 47,9 tys. gospodarstw domowych, w których było 113,3 tys. osób. W odniesieniu do 2018 r. liczba gospodarstw domowych uległa w województwie zmniejszeniu o 7,1%, a liczba członków tych gospodarstw o 9,8% (w kraju analogicznie: o 7,9% oraz o 9,9%). Natomiast w porównaniu z 2010 r. liczba gospodarstw domowych była niższa o 31,6%, a liczba członków o 48,4%. Z ogółu beneficjentów zdecydowana większość (66,8%) mieszkała na wsi i było ich mniej o 0,2 p. proc. w porównaniu z 2018 r. W 2019 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało w województwie lubelskim 58,3% gospodarstw domowych (w kraju 55,6%). W porównaniu z 2018 r. udział takich gospodarstw domowych uległ zmniejszeniu o 3,3 p. proc i o 4,5 p. proc. z 2010 r. (w kraju odpowiednio 4,1 p. proc. i 8,3 p. proc.). W Lublinie wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 6,2 tys. gospodarstw domowych, w których było 9,9 tys. osób.

Tablica 19.
Table 19.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	70070	64415	51586	47948
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	219726	183946	125567	113282
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	1007	858	592	536

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2019 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności było 536 mieszkańców województwa lubelskiego, natomiast w 2010 r. – 1007 (w kraju odpowiednio: 463 oraz 867 osób). Wśród województw w 2019 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie wartości omawianego miernika. Najmniej korzystną sytuację notowano w województwie warmińsko-mazurskim, w którym na 10 tys. mieszkańców ze wsparcia korzystało 797 osób, a najbardziej korzystną wyróżniało się śląskie z wynikiem 304 osoby.

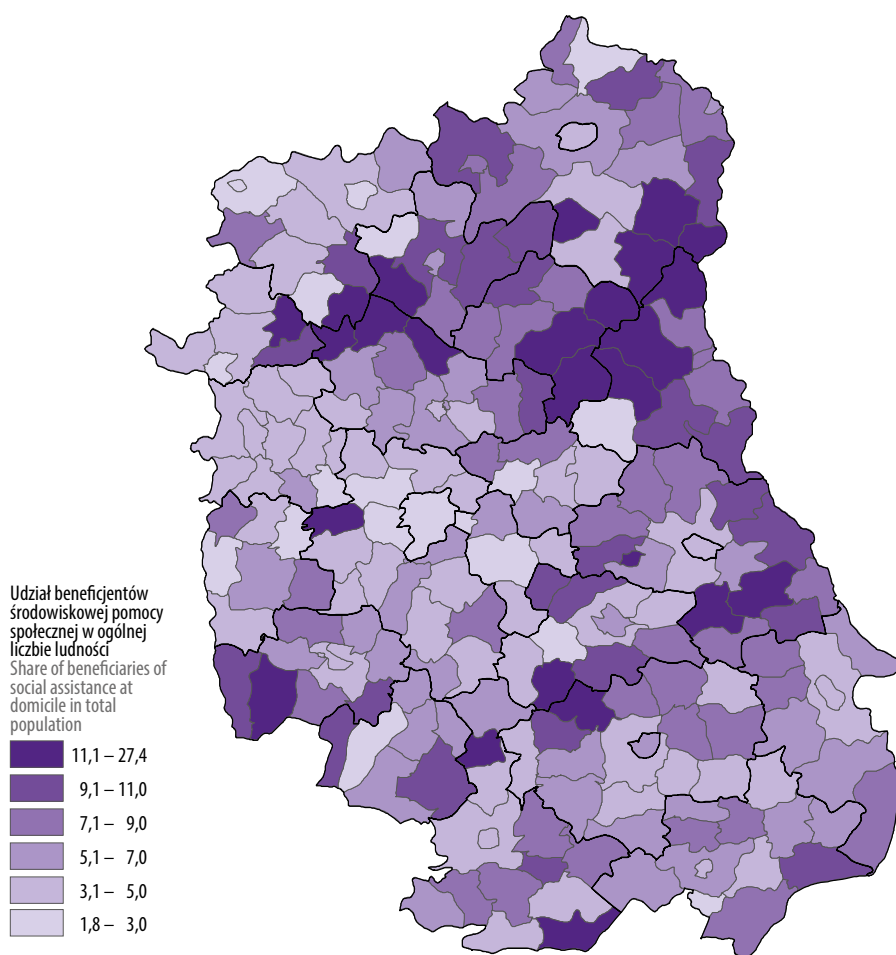
W ujęciu powiatów województwa lubelskiego najmniej korzystną relacją liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby ludności wyróżniał się powiat parczewski, w którym wskaźnik przyjął najwyższą wartość (1040 osób), a najbardziej korzystną miasto Lublin (290 osób). W przestrzeni gmin województwa największym wsparciem finansowym w przeliczeniu na 10 tys. ludności objęta była gmina Wyryki (2736 osób), a najmniejszym miasto Łuków (175 osób).

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w województwie wyniósł 5,4% i był niższy o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2018 r. i o 4,7 p. proc. z 2010 r. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 4,6%. W województwie wskaźnik na wsi wynosił 6,7%, a w miastach 3,8%. Zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej pomiędzy gminami w województwie było duże. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminach: Wiryki (27,4%) oraz Dębowa Kłoda (21,7%). Najmniejszy zasięg beneficjentów korzystających z pomocy społecznej (1,8%) wystąpił natomiast w mieście Łuków, a także w mieście Stoczek Łukowski (1,9%), a także w gminie Nałęczów (2,0%) oraz Konopnica i Poniatowa (po 2,1%). W Lublinie omawiany miernik w 2019 r. wyniósł 2,9% i był niższy o 0,4 p. proc. w stosunku do 2018 r. i o 2,2 p. proc. do 2010 r.

W Polsce zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej było najwyższe w województwie warmińsko-mazurskim (8,0%) oraz kujawsko-pomorskim (6,6%). Najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano natomiast w województwie śląskim (3,0%) oraz dolnośląskim (3,3%). Województwo lubelskie pod względem tego wskaźnika uplasowało się na 6. miejscu w kraju.

Mapa 26.
Map 26.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2019 r.
Scope of use of social assistance at domicile in 2019

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 6 marca 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. na terenie województwa lubelskiego działało 181 żłobków i klubów dziecięcych oraz 1 oddział żłobkowy. Placówki tego typu stanowiły 4,0% wszystkich tego typu placówek w kraju. Wśród wszystkich placówek największy odsetek stanowiły żłobki (89,6%). W końcu 2020 r. najwięcej placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 funkcjonowało w Lublinie (69). W porównaniu z 2019 r. liczba placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zwiększyła się o 18 placówek, najbardziej w Lublinie oraz powiecie puławskim i lubelskim (o 4 placówki).

Spośród wszystkich placówek opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku do lat 3 – 74,7% żłobków i klubów dziecięcych należało do sektora prywatnego. W sektorze prywatnym 64,7% placówek prowadzonych było przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, natomiast w sektorze publicznym 89,1% placówek było prowadzonych przez samorząd gminny.

Tablica 20.

Żłobki^a i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20.

Nurseries^a and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2019	2020
Żłobki Nurseries	22	52	140	163
w tym publiczne of which public	20	22	38	41
Oddziały żłobkowe Nursery sections	3	7	2	1
Kluby dziecięce Children's clubs	5	15	22	18
w tym publiczne of which public	-	-	2	4
Miejsca: Places:	1678	2819	5907	6923
w żłobkach in nurseries	1525	2413	5471	6562
w klubach dziecięcych in children's clubs	56	228	380	330
Dzieci przebywające (w ciągu roku): Children staying (during the year):	2440	3801	8544	9153
w żłobkach in nurseries	2122	3335	7978	8714
w klubach dziecięcych in children's clubs	62	255	461	379

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.

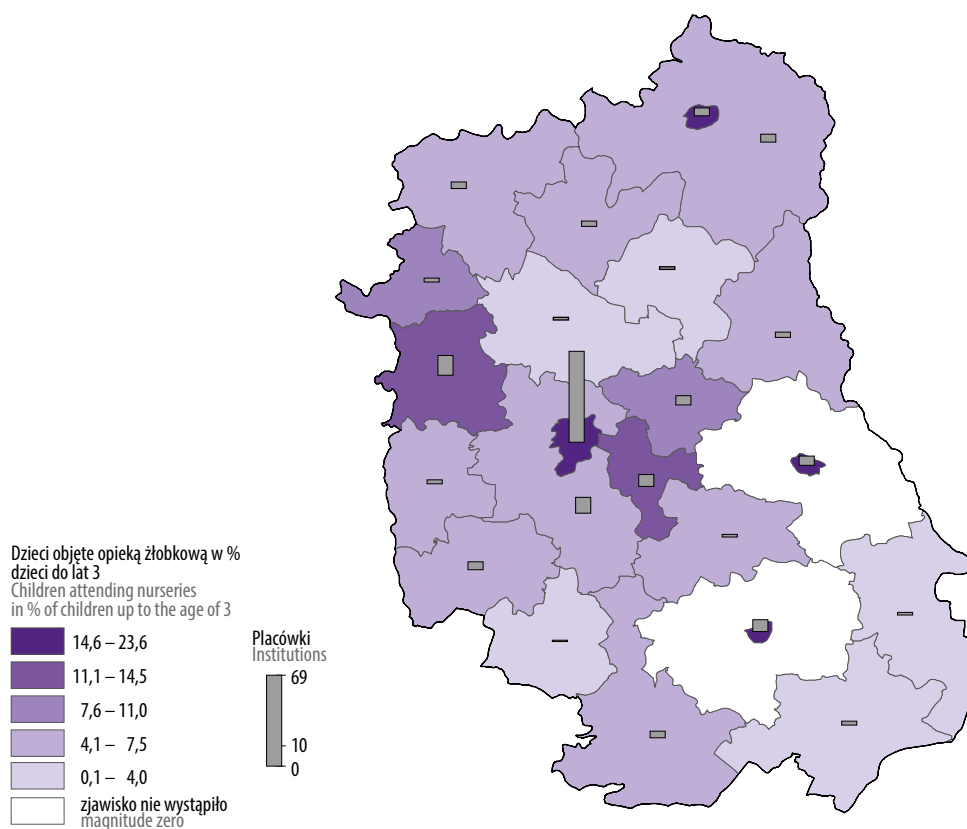
a Including nursery sections.

Liczba miejsc we wszystkich placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła z 1,7 tys. w 2011 r. do 6,9 tys. w 2020 r. W porównaniu z 2019 r. liczba miejsc wzrosła o 17,2%, a w stosunku do 2011 r. liczba miejsc zwiększyła się 4-krotnie. W końcu 2020 r. w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym przebywało 5,6 tys. dzieci. Ponad połowę dzieci stanowili chłopcy (53,4%).

Wskaźnik liczby miejsc w placówkach w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 w województwie lubelskim wzrastał w kolejnych latach. Wskaźnik ten wzrósł z 25,1 w 2011 r. do 122,8 w 2020 r. Dla Polski wartość tego wskaźnika w 2020 r. wyniosła 156,3 podczas gdy w 2011 r. – 29,7. Najwyższe wartości tego wskaźnika w województwie lubelskim odnotowano w Lublinie (288,5) oraz Chełmie (286,0). Wysokie wskaźniki miały także pozostałe powiaty grodzkie: Biała Podlaska (211,7) i Zamość (250,3). Z kolei niższe wartości wskaźnika wyróżniały powiaty ziemskie, m.in: świdnicki (123,0) i puławski (172,4).

Mapa 27.
Map 27.

Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r.
Nurseries and children's clubs in 2020

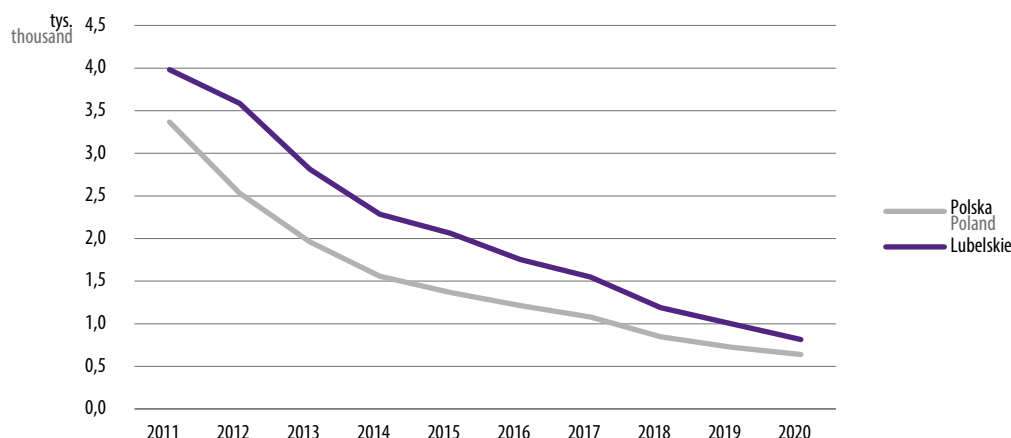
Wykres 35. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 35.

Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs

As of 31 December

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery sections.

Wskaźnik liczby dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wzrósł z 22,9 w 2011 r. do 100,2 w 2020 r. Analizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na poziomie województwa warto zauważyć, że podobnie jak w 2019 r. największy odsetek dzieci korzystających ze żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych charakteryzował powiaty grodzkie: Lublin (236,5), Chełm (217,4), Zamość (198,0) oraz Biała Podlaska (175,7). Wśród powiatów ziemskim najwyższe wartości odnotowano m.in. w powiatach: świdnickim (113,3) i puławskim (120,5) natomiast najniższe – parczewskim (24,7) oraz lubartowskim (25,7).

Łącznie w ciągu całego 2020 r. z placówek skorzystało 9,2 tys. dzieci. W porównaniu z 2019 r. liczba dzieci w placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła o 7,1%, a w porównaniu z 2011 przybyło ponad 3-krotnie więcej dzieci w tego typu placówkach. Koszty pobytu w placówkach zostały częściowo lub całkowicie pokryte przez gminy 58,8% dzieciom przebywającym w ciągu całego roku.

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., odnotowano wzrost liczby mieszkań o 0,8%, powierzchni użytkowej o 1,1% oraz izb o 0,9%. Wzrósł także odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej zwiększyła się o 1,3%, kanalizacyjnej o 4,1%, a gazowej o 1,4%. Wzrósł wskaźnik ludności korzystającej z sieci gazowej w % ogółu ludności – 0,8 p. proc., kanalizacyjnej – 0,6 p. proc., wodociągowej – 0,2 p. proc.

Według stanu koniec 2019 r. zasoby mieszkaniowe w województwie liczyły 787,7 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 61070,2 tys. m², w których znajdowało się 3037,7 tys. izb. W porównaniu z 2018 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań o 0,8%, a z 2010 r. – o 7,5%, powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 1,1% i 9,9% oraz izb – odpowiednio wzrost o 0,9% i o 8,6%. W kraju w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost liczby mieszkań wyniósł 1,4%, wobec wzrostu o 10,0% w stosunku do 2010 r., powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 1,6% i o 13,1% oraz izb – odpowiednio wzrost o 1,3% i o 10,4%.

Na koniec 2019 r. w miastach zlokalizowanych było 405,5 tys. mieszkań (wzrost o 1,0% w stosunku do 2018 r.) o powierzchni użytkowej 26717,0 tys. m² (wzrost o 1,1%), w których było 1508,6 tys. izb (wzrost

o 0,9%). Na terenach wiejskich znajdowało się 382,1 tys. mieszkań (wzrost o 0,7% w stosunku do 2018 r.) o powierzchni użytkowej 34353,2 tys. m² (wzrost o 1,1%), w których było 1529,1 tys. izb (wzrost o 1,0%).

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w województwie lubelskim przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 77,5 m² i wzrosła o 1,7 m² w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio 74,4 m² i 2,1 m²), a przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wyniosła 29,0 m² i wzrosła o 3,5 m² (w kraju odpowiednio 28,7 m² i 3,4 m²). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 3,86 wobec 3,82 w 2010 r. (w kraju 3,82 ,wobec 3,81).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21.

Dwelling stocks

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Mieszkania w tys. Dwellings in thousands	732,8	761,5	781,1	787,7
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	336,4	355,9	368,9	373,6
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,82	3,84	3,85	3,86
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	75,8	76,9	77,4	77,5
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,97	2,81	2,71	2,68

W województwie lubelskim wskaźnik dotyczący przeciętnej liczba osób przypadającej na 1 mieszkanie systematycznie maleje – z 2,97 w 2010 r. do 2,68 w 2019 r. (w kraju odpowiednio z 2,86 do 2,59). W układzie terytorialnym notuje się jego wyraźne zróżnicowanie; w województwie w 2019 roku wyniósł od 2,16 w Lublinie do 3,34 w powiecie janowskim. Wyraźnie zróżnicowana jest także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Najmniejsze były mieszkania w miastach na prawach powiatu: Lublin – 60,2 m², Chełm – 63,2 m² i Zamość – 66,9 m², a największe w powiatach lubelskim – 99,6 m² i janowskim – 92,7 m².

W województwie systematycznie rośnie odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. W 2019 r. wodociąg wyposażonych było 91,8% mieszkań (wobec 91,2% w 2010 r.), w ustęp – 85,3% (84,1% w 2010 r.), w łazienkę – 82,9% (81,5%), w centralne ogrzewanie – 76,1% (74,1%), a w gaz sieciowy – 44,4% (42,1%).

W 2019 r. pomiędzy miastem a wsią nadal utrzymywały się różnice w wyposażeniu mieszkań w podstawowe instalacje. W województwie lubelskim do wodociągu podłączone było 98,1% mieszkań w miastach i 85,1% na wsi, w ustęp wyposażone było 96,7% mieszkań w miastach i 73,3% na wsi, w łazienkę odpowiednio 95,2% i 69,8%, a w centralne ogrzewanie odpowiednio 91,0% i 60,3%. Największa różnica widoczna była w wyposażeniu mieszkań w gaz z sieci, gdzie w miastach podłączonych do sieci gazowej było 72,3% mieszkań, a na wsi tylko 14,8%.

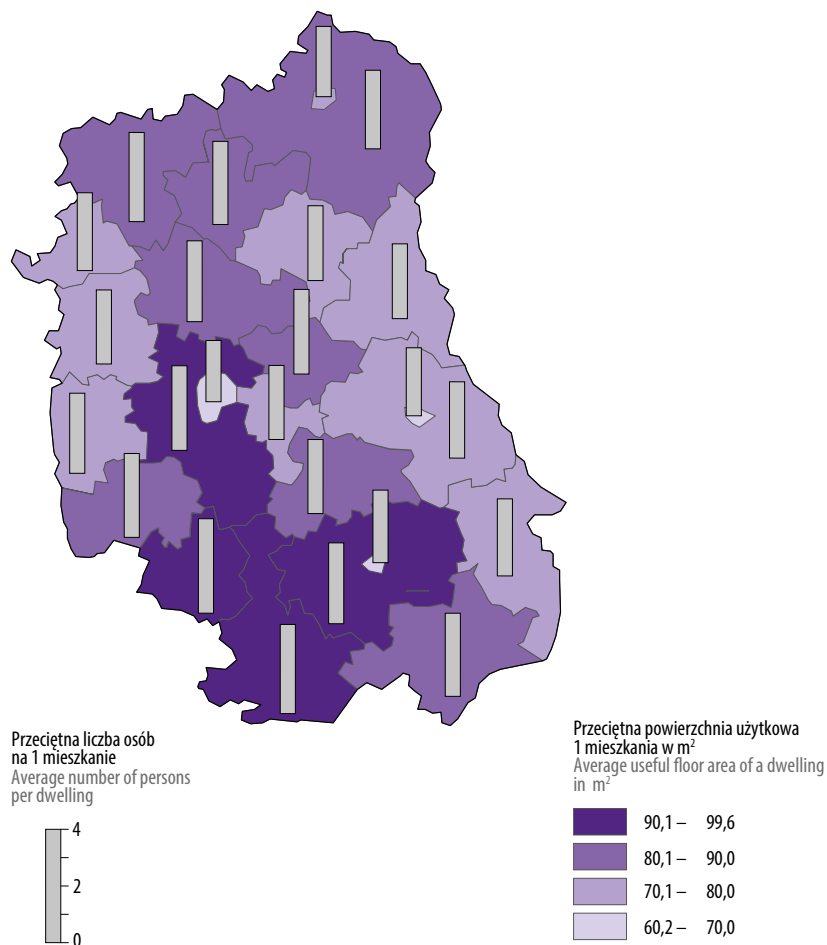
Mapa 28. Warunki mieszkaniowe ludności w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 28.

Housing conditions of population in 2019

As of 31 December

W Polsce odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg wyniósł 96,9% (wobec 96,6% w 2010 r.), wstęp – 93,9% (93,2% w 2010 r.), w łazienkę – 91,7% (wobec 90,7% w 2010 r.), w centralne ogrzewanie – 82,8% (80,8% w 2010 r.), a w gaz z sieci 56,0% (56,4% w 2010 r.).

W województwie lubelskim w 2019 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej osiągnęła 21,8 tys. km i w porównaniu z 2018 r. r. zwiększyła się o 287,1 km (o 1,3%), a z 2010 r. o 2380,4 km (o 12,3%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 388,4 tys. sztuk i zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 1,7%, a z 2010 r. o 12,8%.

W kraju długość sieci wodociągowej rozdzielczej w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 1,0%, a w stosunku do 2010 r. o 13,9%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 1,9%, a z 2010 r. o 17,1%.

W 2019 r. na terenach wiejskich znajdowało się 86,2% (18,8 tys. km) długości sieci wodociągowej (w kraju 77,1%) i w stosunku do 2018 r. długość jej wzrosła o 1,4% (261,2 km). Na terenach miejskich długość sieci wodociągowej wyniosła 3,0 tys. km i w ciągu roku wzrosła o 0,9% (25,9 km).

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2019 r. wyniosło ono 86,7 km na 100 km² (w kraju 99,4 km na 100 km²) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 1,1 km na 100 km² (w kraju o 1,0 km na 100 km²).

Na terenach wiejskich wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2019 r. wyniósł 77,9 km na 100 km² i w porównaniu z 2018 r. był wyższy o 1,0 km na 100 km². Tereny miejskie odznaczały się znacznie większym zagęszczeniem sieci wodociągowej, ze wskaźnikami zagęszczenia w 2019 r. wynoszącym 294,3 km na 100 km² (wzrost w stosunku do 2018 r. o 2,5 km na 100 km²).

W 2019 r. zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wyniosło 61,2 hm³ (w kraju 1292,2 hm³) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 0,2% (w kraju o 0,9%), a przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca wyniosło 29,0 m³ (w kraju 33,7 hm³) i w porównaniu z 2018 r. zwiększyło się o 0,2 m³ (w kraju o 0,4 m³). Na obszarach wiejskich zużycie wody na jednego mieszkańca wzrosło o 0,4 m³ (w kraju o 0,6 m³), a w miastach odnotowano spadek o 0,1 m³ (w kraju wzrost o 0,1 m³).

W województwie lubelskim w 2019 r. z sieci wodociągowej korzystało 87,3% ogółu ludności (w kraju 92,2%), co w porównaniu z 2018 r. oznaczało wzrost o 0,2 p. proc., a w odniesieniu do 2010 r. o 6,2 p. proc. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,1 p. proc. i o 4,8 p. proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 94,7% ogółu ludności (w kraju 96,6%), a na terenach wiejskich 80,9% (w kraju 85,5%).

W 2019 r. w 75% gmin województwa lubelskiego ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ponad 80% ogółu ludności w tych gminach, przy czym w dwóch gminach – Obsza i Wólka – wskaźnik ten sięgnął 100%. Udział mieszkańców korzystających z wodociągów wynoszący poniżej 20% odnotowano w gminie Łabunie (7,1%) i Miączyn (3,6%), a w gminie Bełzec nie korzystano z sieci wodociągowej.

Tablica 22.

Wodociągi

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22.

Water supply system

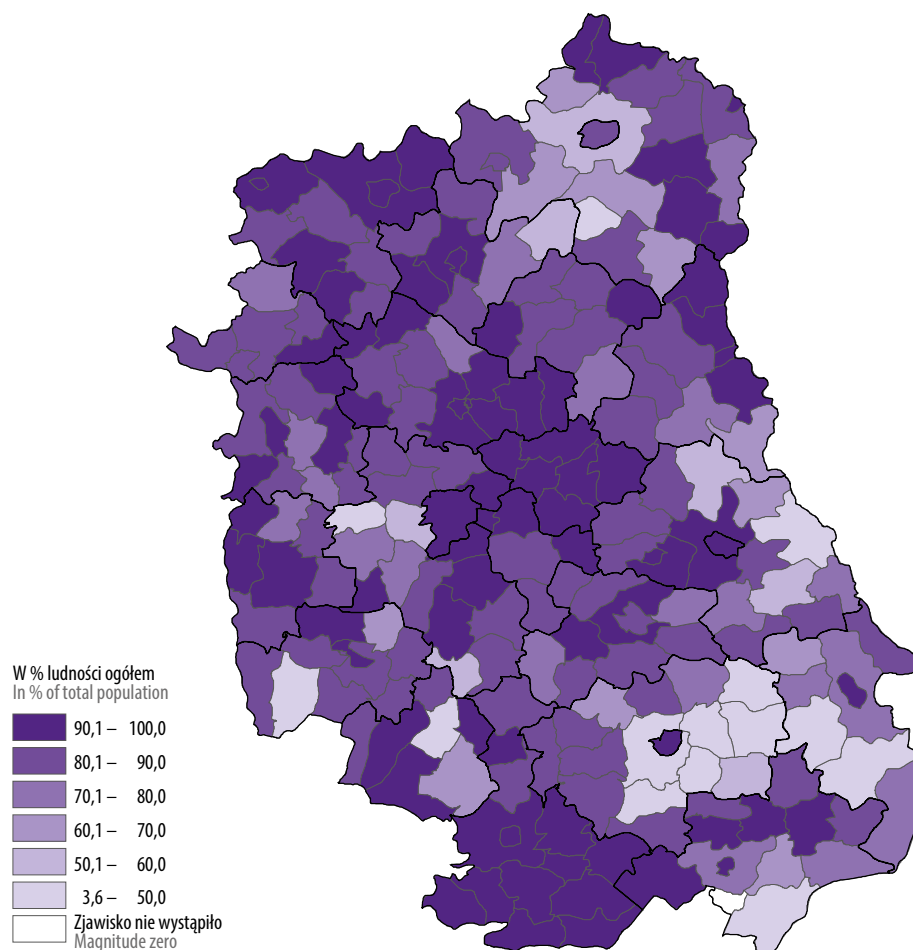
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	19402,8	21023,5	21496,1	21783,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	344347	369593	381839	388373
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	57,2	61,1	61,0	61,2

Mapa 29.
Map 29.

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2019 r.
Population connected to the water supply system in 2019

W 2019 r. sieć kanalizacyjna w województwie lubelskim osiągnęła długość 6957,7 km i w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 271,2 km (o 4,1%) i o 2525,6 km (o 57,0%) do 2010 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 144,7 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 4,8%, a z 2010 r. o 44,9%.

W kraju sieć kanalizacyjna w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 2,8%, a w stosunku do 2010 r. o 53,6%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 3,1%, a z 2010 r. o 49,7%.

W 2019 r. na terenach wiejskich znajdowało się 58,4% (4060,7 km) długości sieci kanalizacyjnej (w kraju 59,3%) i w stosunku do 2018 r. długość jej wzrosła o 5,3% (204,9 km). Na terenach miejskich długość sieci kanalizacyjnej wyniosła 2897,0 km i w ciągu roku wzrosła o 2,3% (o 66,3 km).

Również w przypadku infrastruktury kanalizacyjnej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2019 r. gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² wyniosła w województwie 27,7 km i w porównaniu z 2018 r. wzrosła o 1,1 km na 100 km² (w kraju o 1,4 km). W miastach województwa lubelskiego

w 2019 r. zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wyniosło 284,4 km na 100 km² i w porównaniu z 2018 r. zwiększyło się o 6,5 km na 100 km² a na terenach wiejskich wyniosło 16,8 km na 100 km² i w porównaniu z 2018 r. zwiększyło się o 0,8 km na 100 km².

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2019 r. wyniosła 50,8 hm³ (w kraju 1343,3 hm³) i w porównaniu z 2018 r. była wyższa o 0,1%, a z 2010 r. – o 1,3% (w kraju wyższa odpowiednio o 1,0% i o 3,5%).

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

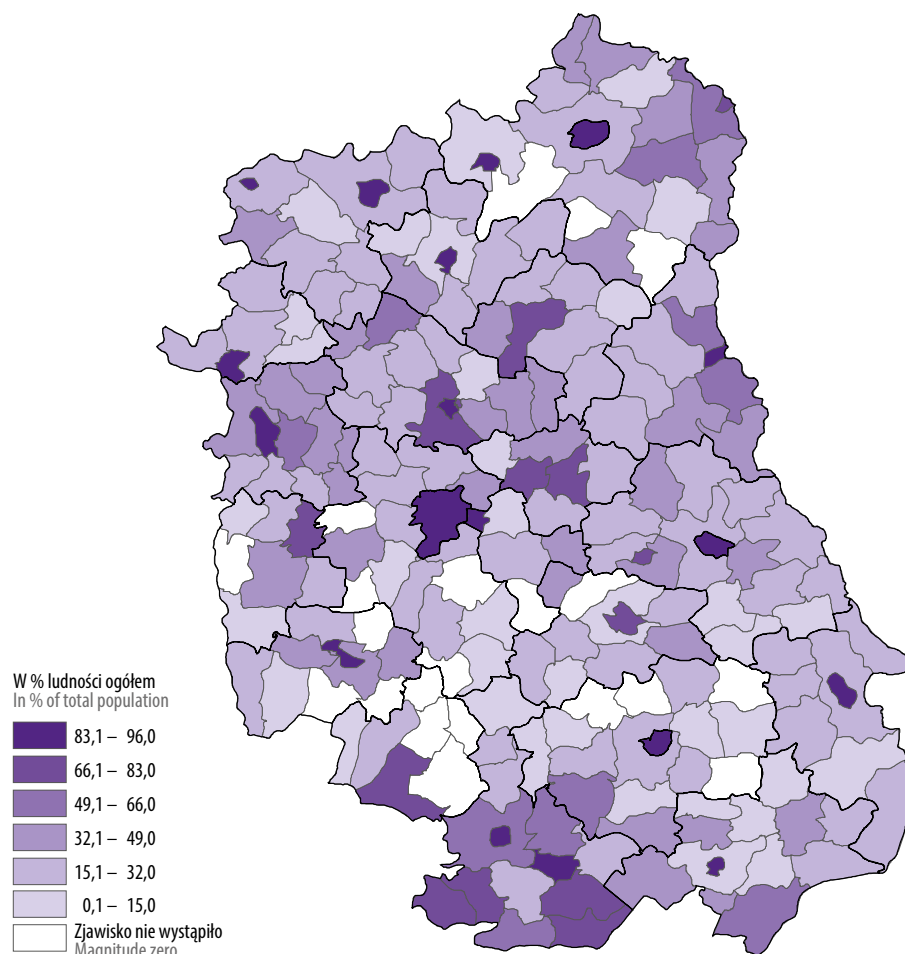
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	4432,1	6278,9	6686,5	6957,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	99841	128063	137997	144677
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	50,2	49,1	50,8	50,8
w tym oczyszczone of which treated	50,2	49,1	50,8	50,8

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Z sieci kanalizacyjnej w 2019 r. korzystało 53,6% ogółu mieszkańców województwa lubelskiego (w kraju 71,2%). Wskaźnik ten wzrósł o 0,6 p. proc. w porównaniu z 2018 r. i o 6,4 p. proc. w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,4 p. proc. i o 9,2 p. proc.). W miastach udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 89,2% (w kraju 90,5%), na obszarach wiejskich 22,7% (w kraju 42,2%).

Mapa 30.
Map 30.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2019 r.
Population connected to the sewage system in 2019

Wśród gmin województwa lubelskiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w miastach: Puławy (96,0%), Świdnik (94,8%), Chełm (93,4%), Lubartów (93,3) i Włodawa (93,1%), a w 21 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Na koniec 2019 r. długość sieci gazowej w województwie lubelskim wynosiła 9426,9 km i w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 126,2 km (o 1,4%) i o 1438,5 km (o 18,0%) w stosunku do 2010 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 161,3 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 3,0%, a z 2010 r. o 24,9%. W kraju sieć gazowa ogółem osiągnęła długość 157,9 tys. km i w porównaniu z 2018 r. zwiększyła się o 2,3%, i o 18,6% a w stosunku do 2010 r., a liczba przyłączy prowadzących do budynków wyniosła 3,0 mln i zwiększyła się w porównaniu z 2018 r. o 3,8%, a z 2010 r. o 24,1%.

Na terenach wiejskich długość sieci gazowej wynosiła 6438,2 km i stanowiła 68,3% całej sieci gazowej województwa lubelskiego, a liczba wszystkich przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła – 81,2 tys. (50,3% ogółu). W odniesieniu do 2018 r. długość sieci na obszarach wiejskich wzrosła o 72,9,0 km (o 1,1%), a w miastach o 53,3 km (o 1,8%).

Także i w przypadku infrastruktury gazowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci gazowej rozdzielczej. W 2019 r. wyniosło ono 33,4 km na 100 km² (w kraju 43,7 km na 100 km²) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 0,5 km na 100 km² (w kraju o 1,1 km na 100 km²). Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2019 r. wyniósł 22,8 km na 100 km² i w porównaniu z 2018 r. był wyższy o 0,3 km na 100 km². Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa i w 2019 r. wyniosła 283,3 km na 100 km² (wzrost o 5,3 km na 100 km² w stosunku do 2018 r.).

W 2019 r. w województwie lubelskim zużycie gazu z sieci ogółem przez gospodarstwa domowe wyniosło 1899,9 GWh (w kraju 47855,3 GWh) i w porównaniu z 2018 r. wzrosło o 3,2% (w kraju o 2,0%), przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 3,0% (w kraju o 1,9%). W miastach, w stosunku do 2018 r. miał miejsce wzrost zużycia gazu o 2,0% (w kraju o 0,1%) przy wzroście liczby odbiorców o 3,2% (w kraju o 1,2%), a na obszarach wiejskich odnotowano wzrost zużycia gazu o 6,1% (w kraju wzrost o 8,3%), podczas gdy liczba odbiorców zwiększyła się o 2,5% (w kraju o 6,3%).

W 2019 r. przeciętne zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca wyniosło 899,5 kWh i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 3,7% (w kraju 1246,7 kWh i wzrosło o 2,1%), przy czym w miastach zużycie gazu na 1 mieszkańca wyniosło 1372,7 kWh i wzrosło o 2,6% (w kraju 1557,1 kWh i wzrosło o 0,3%), a na terenach wiejskich – 489,0 kWh i wzrosło o 6,5% (w kraju 779,8 kWh i wzrosło o 8,2%).

W województwie lubelskim w 2019 r. z sieci gazowej korzystało w 41,9% ogółu ludności wobec 41,1% w 2018 r. (w kraju 52,9% wobec 52,3% w 2018 r.), w miastach wskaźnik ten wyniósł 71,3% (w kraju 71,4%), a na wsi 16,5% (w kraju 25,2%).

Najwyższy odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wystąpił w miastach: Świdnik (97,1%), Zamość (96,5%), Kraśnik (94,7%) oraz Tomaszów Lubelski (92,1%), natomiast w 80 gminach województwa nie korzystano z sieci gazowej.

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

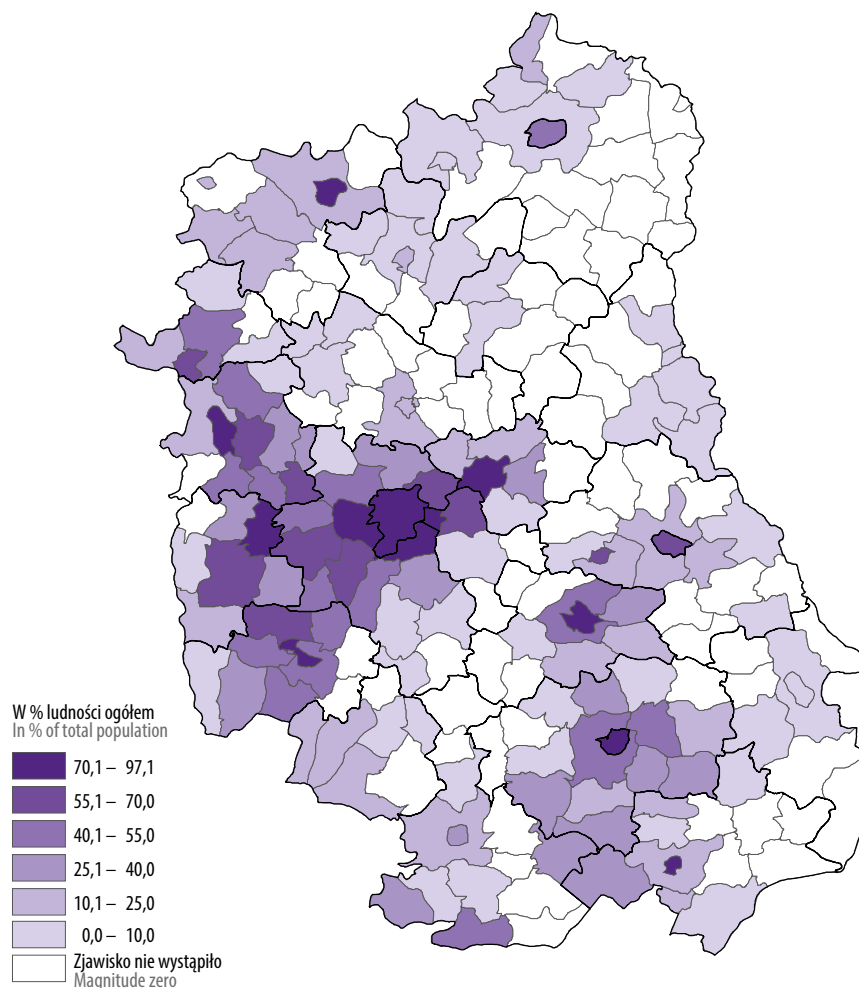
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	7988,4	8654,8	9300,7	9426,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	129080	143356	156617	161266
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	294,7	318,8	329,0	338,4
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	161,8 ^b	1678,2	1841,0	1899,9
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	75,1 ^c	783,0	867,7	899,5

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.
a Including gas customers using collective gas-meters b, c In natural units: b – hm³, c – m³.

Mapa 31.
Map 31.

Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2019 r.
Population connected to the gas supply system in 2019

Ochrona zdrowia

Health care

W końcu 2019 r., w województwie lubelskim, w głównym miejscu pracy, pracowało 5,3 tys. lekarzy oraz 0,9 tys. lekarzy dentyistów. W 2019 r. lekarze specjaliści stanowili w województwie 66,4% wszystkich lekarzy. Placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej było mniej o 3,5% w porównaniu z 2018 r. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2018 r. skorzystał średnio z 9 porad lekarskich. W województwie lubelskim było 46 szpitali ogólnych, co stanowiło 5,2% wszystkich szpitali w Polsce. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadają 47 łóżek, a na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadają 211 osób. W porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się liczba aptek a zwiększyła liczba ludności na 1 aptekę i punkt apteczny. Na jedną jednostkę systemu ratownictwa medycznego przypadają przeciętnie 18,9 tys. mieszkańców województwa. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” były wyższe o 12,1% w porównaniu z 2018 r.

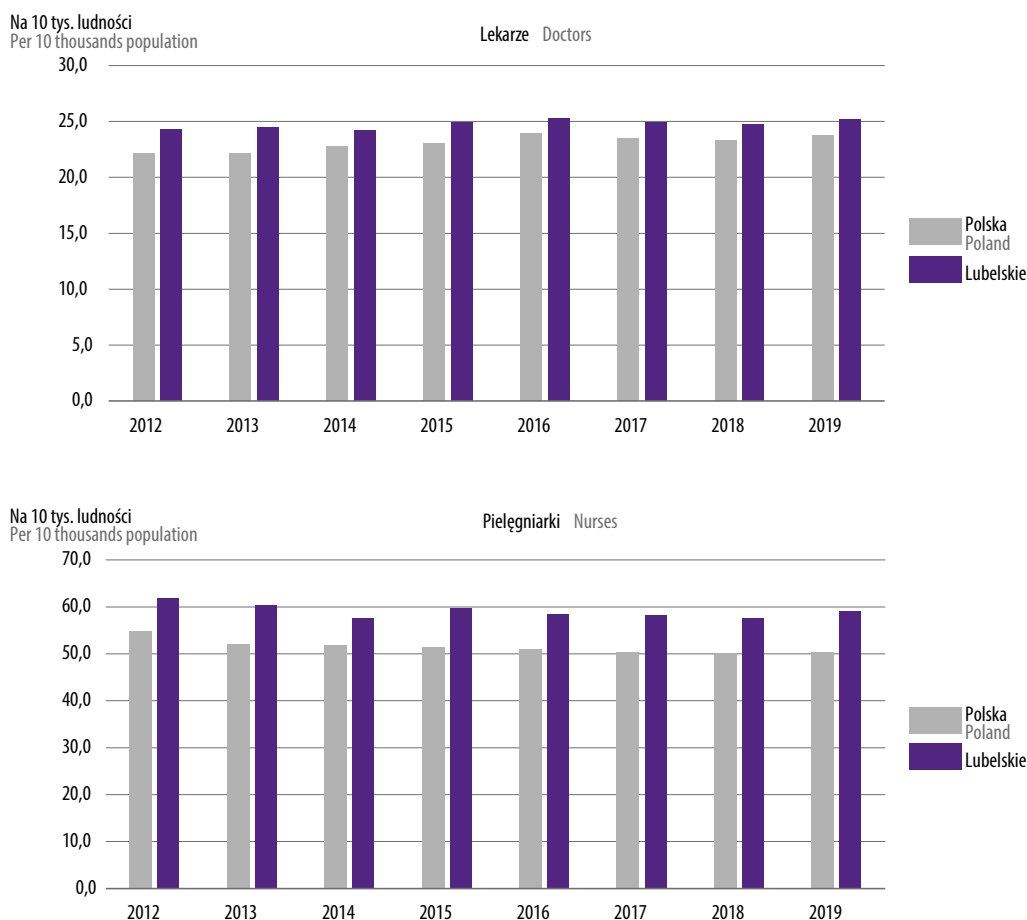
W końcu 2019 r., w województwie lubelskim, w głównym miejscu pracy, pracowało 5,3 tys. lekarzy, było ich więcej o 1,6% w porównaniu z 2018 r. i o 1,0% z 2012 r. Lekarze stanowili 5,9% wszystkich lekarzy w kraju. Lekarzy dentyistów było 0,9 tys. (więcej o 3,4% w porównaniu z 2018 r.) i stanowili oni 6,5% wszystkich tego typu lekarzy w Polsce. W województwie było również 1,8 tys. farmaceutów (bez techników farmacji), 1,5 tys. fizjoterapeutów oraz 0,7 tys. diagnostów laboratoryjnych. Personel medyczny reprezentowało również 12,5 tys. pielęgniarek oraz 1,6 tys. położnych. W porównaniu z 2018 r. liczba pielęgniarek zwiększyła się o 1,8%, a położnych o 1,6%. Pielęgniarki w 2019 r. stanowiły 6,4% wszystkich pielęgniarek w kraju, a położne 6,8%.

W 2019 r., liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. ludności wyniosła 25,2 (w kraju 23,7). W Polsce wskaźnik ten wahał się od 15,1 w województwie wielkopolskim do 28,5 w województwie łódzkim. Pod względem powiatowym, w województwie lubelskim, najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (3,1), a najwyższy w Lublinie (78,2).

Wykres 36. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 36. Doctors and nurses per 10 thousand population As of 31 December

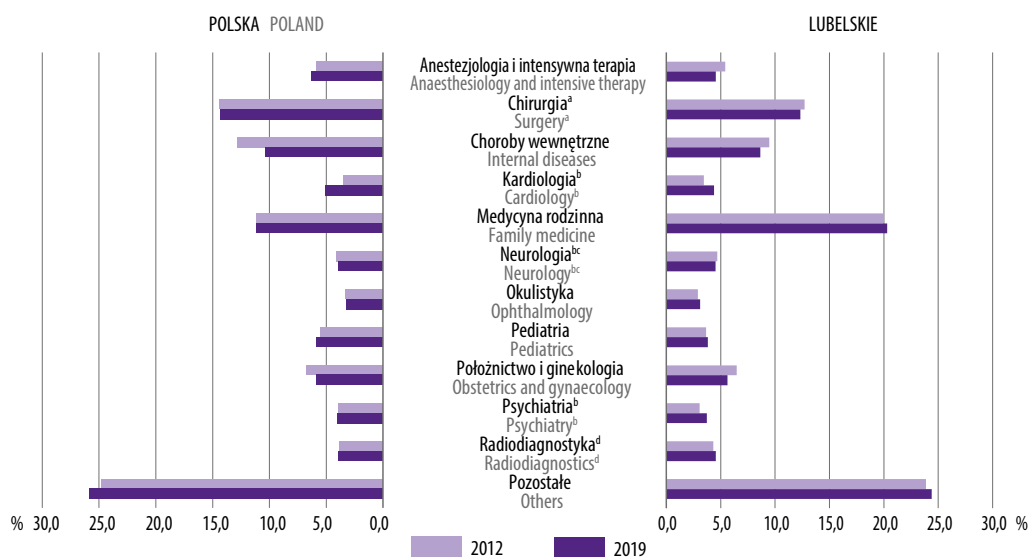

Liczba pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców w 2019 r. wyniosła 59,1 i była wyższa 1,4 pkt w porównaniu z 2018 r. (w kraju 50,3 – wyższy o 0,1 pkt). Wskaźnik ten był jeden z najwyższych w Polsce. W powiatach województwa lubelskiego najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (7,9) i lubelskim (17,1), a najwyższy w Zamościu (159,1) i Lublinie (137,2). Anali-

zując podział terytorialny w kraju najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w województwie wielkopolskim – 34,2 pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców oraz w województwie pomorskim – 39,3. Poza województwem lubelskim najwięcej pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców odnotowano w województwie podkarpackim – 60,3 oraz w świętokrzyskim – 62,7.

W analizowanym roku liczba lekarzy specjalistów, w województwie lubelskim, wyniosła 3,5 tys. osób (5,8% wszystkich lekarzy specjalistów w kraju). W porównaniu z 2018 r. było ich więcej o 0,4%, a mniej o 4,4% w stosunku do 2012 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,8% i 4,4%). Z ogólnej liczby lekarzy specjalistów pracujących w województwie w 2019 r. największy odsetek stanowili chirurdzy (12,3%). W strukturze wyróżniali się także lekarze specjaliści w zakresie: medycyny rodzinnej (20,3% ogółu lekarzy specjalistów), chorób wewnętrznych (8,7%), położnictwa i ginekologii (5,6%), anestezjologii i intensywnej terapii (4,6%), kardiologii (4,4%) oraz pediatrii (3,8%). W 2019 r. lekarze specjaliści stanowili w województwie 66,4% wszystkich lekarzy (w kraju – 67,1%). Wskaźnik ten był niższy o 0,8 p. proc. w porównaniu z 2018 r. i o 3,8 p. proc. w stosunku do 2012 r.

Wykres 37. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 37. Medical specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c - neuropatologii, d - radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c - neuropathology, d - radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej działało 1556 placówek. Było ich w stosunku do 2018 r. mniej o 3,5%, a więcej o 2,0% w porównaniu z 2012 r. Stanowiły one 5,9% wszystkich placówek w kraju. Przychodnie stanowiły 79,0% wszystkich placówek. W miastach województwa lubelskiego zlokalizowanych było 70,6% wszystkich przychodni oraz 56,9% praktyk lekarskich.

W województwie lubelskim, w 2019 r., na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadało 1355 osób (w kraju – 1461). Analizując gminy województwa lubelskiego, najlepszy dostęp ludności do placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej odnotowano w mieście Stoczek Łukowski, gdzie na 1 podmiot miało dostęp średnio 625 osób. Najmniej korzystną sytuację odnotowano natomiast w gminie Łuków – 9115 osób na 1 podmiot. W Lublinie na 1 podmiot przypadało średnio 1023 osoby.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie lubelskim udzielono 18,9 mln porad (więcej o 0,6% niż w 2018 r.) i stanowiły one 5,7% wszystkich porad w kraju. Najczęściej korzystano z porad udzielanych w przychodniach (96,3% ogółu porad). Udzielono w nich 99,8% ogółu porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, 97,3% specjalistycznych porad lekarskich oraz 76,5% porad stomatologicznych.

W 2019 r. przeciętnie mieszkańiec województwa skorzystał z 9 porad w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju – 8), w tym: 5 u lekarza opieki podstawowej, 3 u lekarza specjalisty i 1 u stomatologa. Najwięcej porad w województwie lubelskim udzielono w mieście Lubartów i Tomaszów Lubelskim (po 18 porad).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25.

Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Przychodnie Out-patient departments	1103	1186	1261	1229
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	423	414	352	327
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:				
lekarskie medical	17952,6	19122,9	18765,8	18879,8
stomatologiczne dental	15263,2	16137,3	16404,9	16623,5
Szpitala ogólne General hospitals	2689,4	2985,6	2360,8	2256,3
	50	57	45	46

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year.

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Według stanu w dniu 31 XII 2019 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 46 szpitali ogólnych (w kraju – 890), co stanowiło 5,2% wszystkich szpitali w Polsce. Było ich więcej o 2,2% w porównaniu z 2018 r., a mniej o 8,0% z 2012 r. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 10,0 tys. łóżek. W porównaniu z 2018 r. liczba łóżek zmniejszyła się o 9,1% i o 15,6% z 2012 r. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 47 łóżek, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 43. Na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 211 osób.

W 2019 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 454,6 tys. osób (bez międzyodziałowego ruchu chorych), tj. 6,1% leczonych w szpitalach ogólnych w kraju. Najwięcej pacjentów odnotowano na oddziałach: chirurgicznych – 108,1 tys., chorób wewnętrznych – 60,3 tys. i ginekologiczno-położniczych – 56,1 tys.

Według stanu w dniu 31 XII 2019 r. opiekę długoterminową świadczyło 40 placówek, które posiadały 1,9 tys. łóżek. W ciągu roku w placówkach tych przebywało 5,4 tys. pacjentów, z tego 29,9% w zakładach opiekuńczych typu ogólnego.

W województwie funkcjonowało w 2019 r. również 5 zakładów stacjonarnej opieki psychiatrycznej, z tego: 3 szpitale psychiatryczne, 1 ośrodek rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz 1 MONAR. Liczba łóżek we wszystkich tego typu zakładach wyniosła 1,1 tys., większość z nich należała do szpitali psychiatrycznych (95,2%).

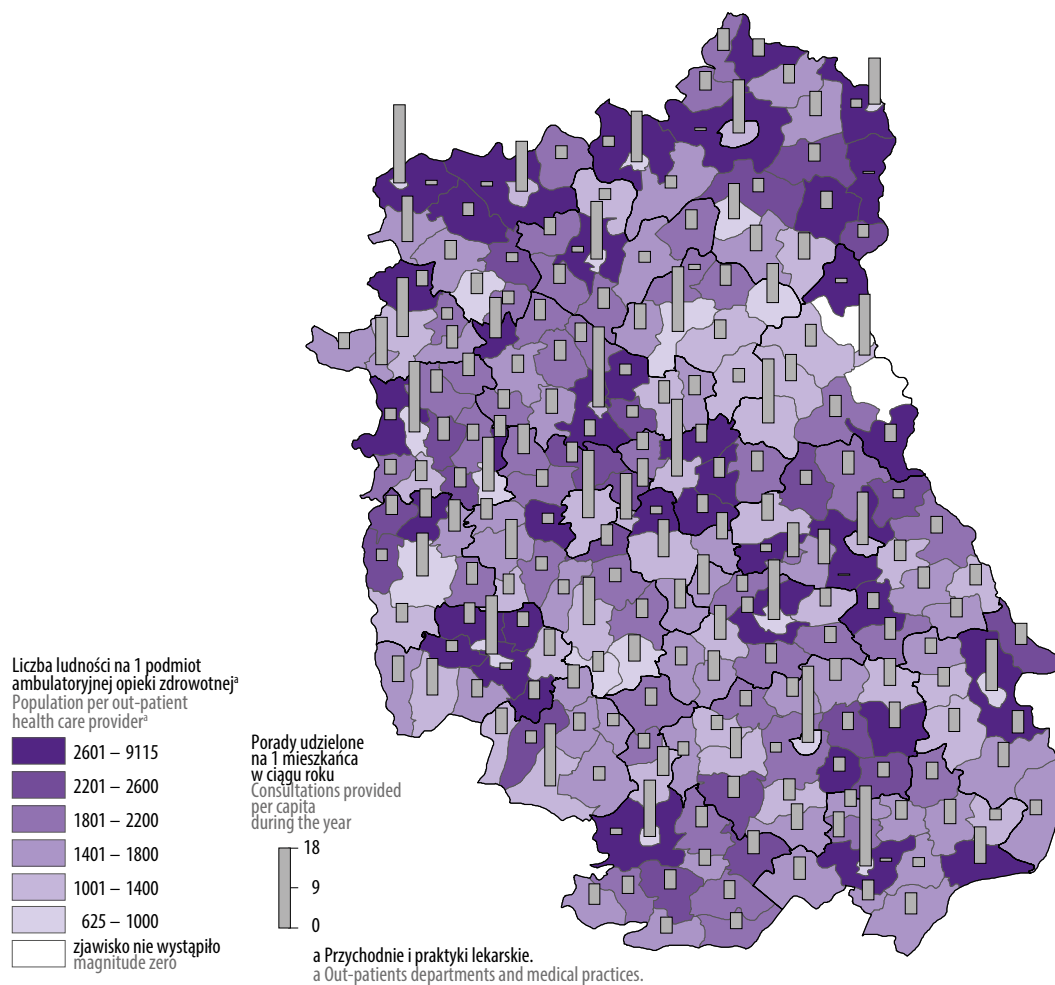
Sprzedaż leków i środków medycznych w 2020 r. prowadziło 739 aptek i 53 punkty apteczne. W porównaniu z 2019 r. nastąpił spadek liczby aptek o 1,9% i o 6,8% w odniesieniu do 2010 r. Liczba aptek w województwie stanowiła 6,1% ogółu aptek w kraju. W efekcie tych zmian zwiększyła się liczba ludności obsługiwanej przez 1 placówkę. W 2020 r. przeciętnie było to 2646 osób (w kraju 2897 osób), podczas gdy w 2019 r. było 2612 osób.

Mapa 32. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 32. Out-patient health care in 2019

As of 31 December

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

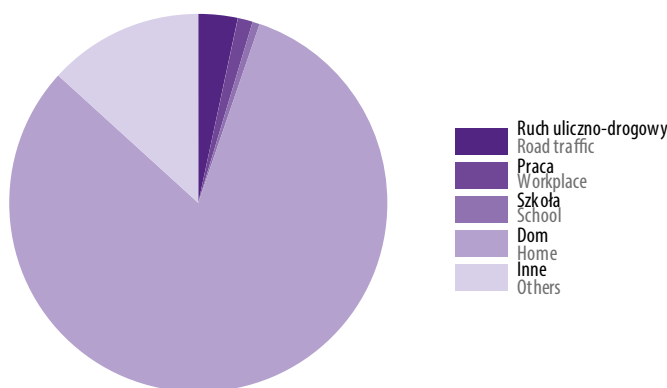
Szybką pomoc medyczną w nagłych przypadkach w 2020 r. świadczyło na terenie województwa lubelskiego 111 jednostek systemu ratownictwa medycznego (w kraju – 1841). Na jedną jednostkę przypadało przeciętnie 18,9 tys. mieszkańców (w kraju – 20,8 tys.).

W 2020 r. zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego dokonały 155,9 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (mniej o 14,3% niż 2019 r.), z tego 81,5% to wyjazdy do domu, a 3,4% do zdarzeń w ruchu uliczno-drogowym. Z ich pomocy skorzystało 156,4 tys. osób (mniej o 14,4% niż w 2019 r.).

W trybie ambulatoryjnym świadczeń w nagłych wypadkach udzielało 22 izby przyjęć i 17 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Z ich usług skorzystało 214,1 tys. osób, mniej o 34,9% niż w 2019 r. Najczęściej udzielano pomocy o charakterze chirurgicznym (35,6% ogółu świadczeń), następnie ogólnym (16,7%) i z zakresu chorób wewnętrznych (15,5%). Najrzadziej natomiast udzielano porad w zakresie ginekologii i położnictwa (3,5%).

Wykres 38.
Chart 38.

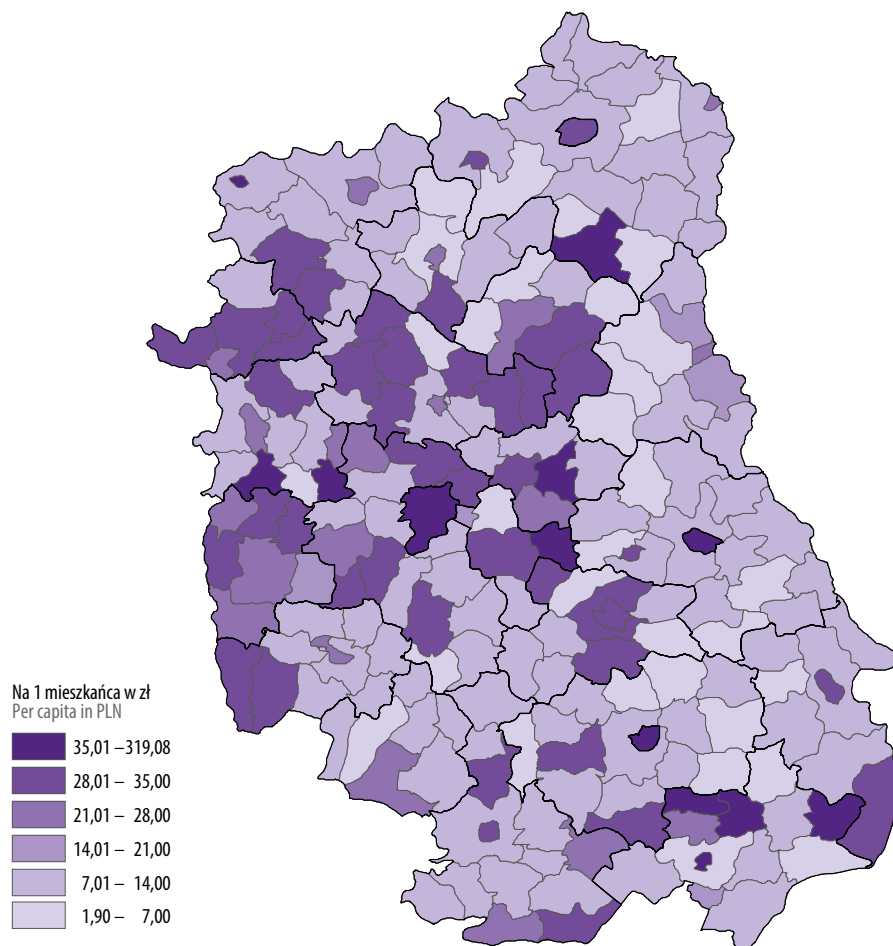
Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.
Responses of emergency medical services by place of accident in 2020

W 2019 r., w województwie lubelskim, wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” wyniosły 55,6 mln zł (w porównaniu z 2018 r. więcej o 12,1% i o 4,3% z 2010 r.). Wydatki stanowiły 2,9% łącznych wydatków na ten cel z budżetu kraju natomiast w województwie lubelskim stanowiło to 0,5% wszystkich wydatków gmin i miast na prawach powiatu. W województwie lubelskim na 1 mieszkańca wydatkowano średnio 26,30 zł (w kraju – 49,39 zł). Kwota ta była wyższa o 12,6% w porównaniu z 2018 r. i o 7,7% z 2010 r. W województwie lubelskie wydatki na 1 mieszkańca z działu „Ochrona zdrowia” są najniższe w kraju. Pod względem terytorialnym w województwie najniższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminach: Skierbieszów – 1,90 zł, Komarów Osada – 3,58 zł i Tyszowce – 3,61 zł, natomiast najwyższe w Nałęczowie – 319,08 zł, Zamościu – 116,17 zł oraz Wisznicach – 106,46 zł. W Lublinie wydano średnio 48,05 zł na 1 mieszkańca.

Mapa 33.
Map 33.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2019 r.
Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2019

Kultura
Culture

Według stanu w dniu 31 grudnia 2019 r. na terenie województwa lubelskiego działało 574 biblioteki publiczne. W porównaniu z 2019 r. zwiększyła się (o 11,8%) liczba muzeów i oddziałów muzealnych. Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muzycznych stanowili 1,6% ogółu widzów w kraju. W odniesieniu do 2019 r. zmniejszyła się liczba kin stałych (o 6,1%) oraz liczba widzów w tych kinach (o 67,1%). Zwiększa się liczba centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic na terenie województwa. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego były wyższe o 3,1% w porównaniu z 2018 r. Spadek w ostatnim roku zwiedzających we wszystkich placówkach kulturalnych spowodowany był wprowadzonymi ograniczeniami w ich funkcjonowaniu w związku z COVID-19.

W 2019 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 574 biblioteki publiczne, w tym 350 filii bibliotecznych. Biblioteki publiczne w województwie stanowiły 7,3% wszystkich placówek tego typu w kraju. Większość bibliotek publicznych i filii prowadziło działalność na wsi (74,0%). Na terenie województwa działało również 153 punkty biblioteczne.

W porównaniu z 2018 r. liczba placówek bibliotecznych (biblioteki łącznie z filiami oraz punktami bibliotecznymi) było taka sama, natomiast było ich mniej o 4,3% w porównaniu z 2010 r. (w kraju odpowiednio spadek o 1,5% i 9,2%). Na 1 placówkę biblioteczną przypadało przeciętnie w województwie 2900 mieszkańców (w kraju – 4324). Najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteką odnotowano w Chełmie (12386 osób) i Białej Podlaskiej (9528 osób), a najmniej w powiecie lubartowskim (1606 osób) i parczewskim (1578 osób). W Lublinie na 1 placówkę przypadało 7902 osoby.

Na koniec 2019 r. księgozbiór bibliotek publicznych liczył 6388,0 tys. woluminów, co stanowiło 5,0% całego księgozbioru w kraju. Było ich więcej o 0,3% w porównaniu z 2018 r. i o 1,0% z 2010 r.

W stosunku do 2018 r. zmniejszyła się o 0,6% liczba zarejestrowanych czytelników (w kraju wzrost o 0,5%). W 2019 r. ich liczba wyniosła 353,6 tys. co stanowiło 5,9% wszystkich czytelników w kraju.

W 2019 r. liczba wypożyczeń w województwie lubelskim wyniosła 6390,6 tys. co stanowiło 6,2% wszystkich wypożyczeń w kraju. W porównaniu z 2018 r. wypożyczeń było mniej o 0,3% i o 14,6% z 2010 r. Przeciętny czytelnik w 2019 r. wypożyczył 18 pozycji (w kraju 17). Najwięcej – średnio 25 woluminów wypożyczył czytelnik w Białej Podlaskiej, a najmniej – 14 woluminów – w Chełmie. W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie wielkopolskim (20 woluminów), a najniższy w pomorskim (14).

Sieć bibliotek publicznych w województwie lubelskim wspomagana była przez placówki biblioteczno-informacyjne. Według stanu na koniec 2019 r. w województwie lubelskim działało 86 placówek biblioteczno-informacyjnych. Wśród wszystkich placówek najliczniejszą grupę stanowiły biblioteki naukowe (60,7%), a następnie biblioteki fachowe (20,2%), biblioteki pedagogiczne (11,2%), natomiast najmniej działało bibliotek fachowo-beletrystycznych (3,4%) oraz bibliotek towarzystw naukowych (1,1%). W województwie lubelskim status biblioteki publicznej i naukowej posiadała tylko jedna biblioteka.

W 2020 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 57 muzeów (łącznie z oddziałami muzealnymi), stanowiły one 6,1% wszystkich muzeów w kraju. W porównaniu z 2019 r. było ich więcej o 11,8% i o 26,7% z 2010 r.

Tablica 26.

Instytucje kultury

Stan w dniu 31 grudnia

Table 26.

Cultural institutions

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	760	757	727	.
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	2867	2827	2900	.
Muzea i oddziały muzealne Museums with branches	45	53	51	57
Kina Cinemas	29	30	33	32
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	161 ^a	172	184	184
Kluby i świetlice Clubs and community centres	17 ^a	18	45	44

^a Dane za 2011 r.

^a Data for 2011.

Muzea odwiedziło 562,7 tys. osób, co oznacza spadek o 53,8% w porównaniu z 2019 r. i o 40,7% z 2010 r. W zorganizowanych grupach odwiedziło muzea 10,9% zwiedzających, przy czym większość stanowiły grupy młodzieży (4,7% spośród ogółu zwiedzających). Z ogólnej liczby zwiedzających, 44,6% osób skorzystało z „bezpłatnych” wstępów do muzeów. Największym zainteresowaniem cieszyły się muzea geo-

logiczne – 25,2% ogółu zwiedzających, interdyscyplinarne – 21,6% oraz muzea na wolnym powietrzu – 19,2%. Na 1000 mieszkańców muzea w województwie lubelskim odwiedziło 267 osób (w kraju – 434).

Muzea miały w swoich zasobach 334,0 tys. szt. zbiorów muzealnych (mniej o 3,2% niż w 2019 r.). Dominowały eksponaty z etnografii (20,3% ogółu muzealiów), historii (18,3%), archeologii (17,5%), a także muzealia z dziedziny sztuki (15,9%) oraz numizmaty (12,8%).

Według stanu w końcu 2020 r., w województwie lubelskim, działalność prowadziło 31 kina (mniej o 2 placówki w porównaniu z 2019 r.), z tego 8 znajdowało się w Lublinie. Stanowiły one 6,0% wszystkich kin w kraju.

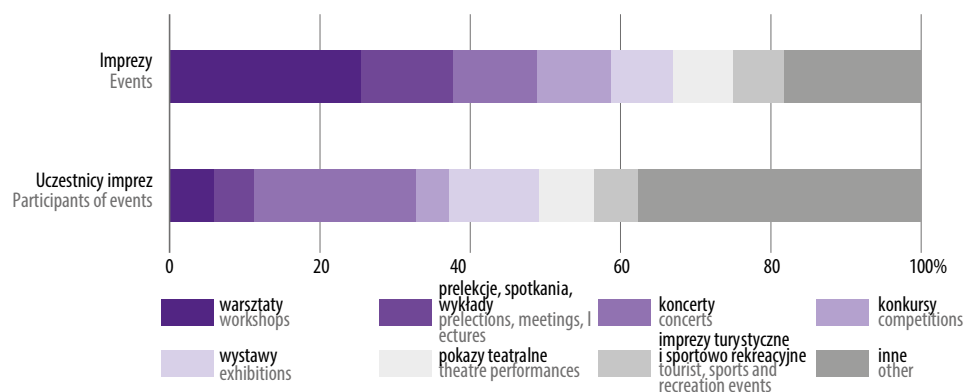
W kinach stałych, w województwie lubelskim, wyświetlono 40,8 tys. seansów. W porównaniu z 2019 r., ogólna liczba seansów zmniejszyła się o 46,7%. W ciągu całego 2020 r. na seansach filmowych obecnych było 742,3 tys. widzów (mniej o 67,1% niż w 2019 r.). Filmy produkcji polskiej zgromadziły 348,8 tys. widzów (mniej o 50,3% niż w 2019 r.). W województwie lubelskim widzowie oglądający filmy polskie stanowili 47,0% ogółu widzów w kinach stałych. Przeciętna frekwencja na jednym seansie w 2020 r. wyniosła 18 osób.

W 2020 r. w województwie lubelskim działało: 38 centrów kultury, 110 ośrodków kultury, 39 domów kultury, 12 klubów i 32 świetlice. Spośród wymienionych instytucji 67,5% zlokalizowanych było na wsi, 32,5% w mieście. Było ich więcej o 0,9% w porównaniu z 2019 r. i o 29,8% z 2011 r.

Najwięcej centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic zlokalizowanych było w powiecie łukowskim i bialskim – odpowiednio 32 i 25, najmniej we włodawskich i lubartowskich (po 4). Miasta na prawach powiatu skupiały 22 instytucje – najwięcej instytucji zlokalizowanych było w Lublinie (16), najmniej w Białej Podlaskiej i Chełmie (po 1).

Wykres 39. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2020 r.

Chart 39. Events organized by centres of culture, cultural establishments, clubs and community centres and event participants in 2020

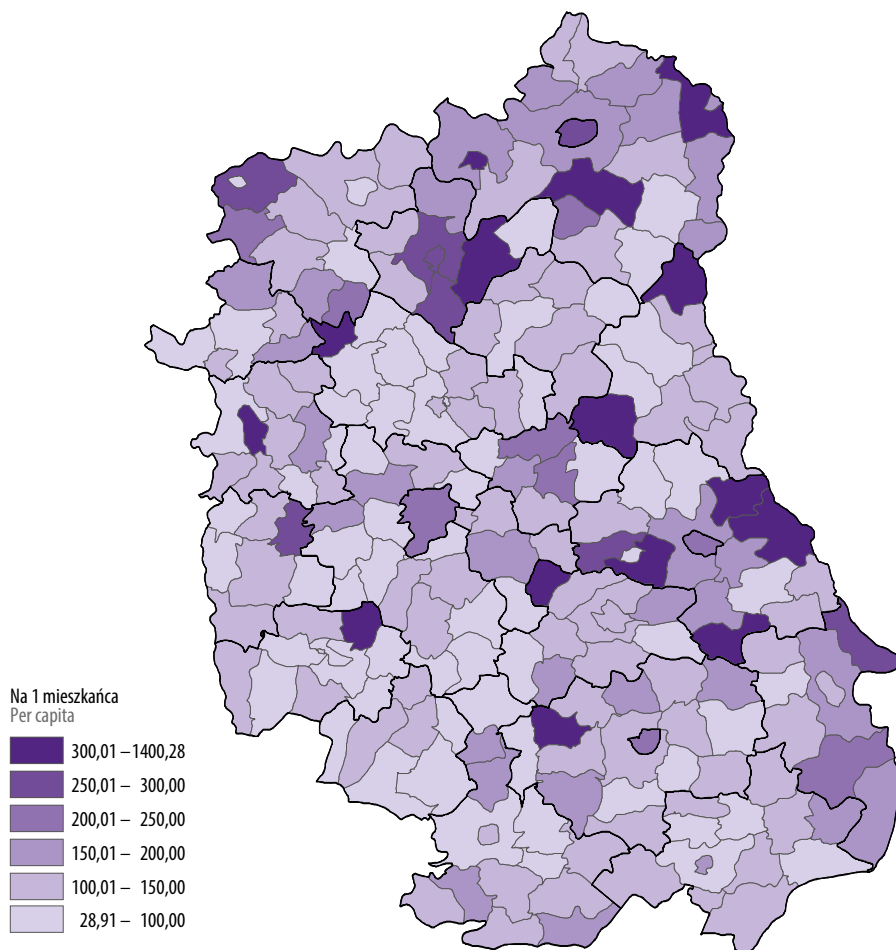

Centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 7,3 tys. imprez (mniej o 46,7% niż w 2019 r. i o 30,6% w 2011 r.). Wśród imprez organizowanych przez instytucje kultury dominowały warsztaty (25,4%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,4%), koncerty (11,0%), konkursy (9,9%), wystawy (8,2%) czy pokazy teatralne (8,0%). W imprezach zorganizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice uczestniczyło 791,7 tys. osób (mniej o 70,7% niż w 2019 r. i 65,0% z 2011 r.). Przeciętnie w 1 imprezie uczestniczyło 109 osób, przed rokiem 198 osób. Ośrodki w Lublinie zorganizowały najwięcej, bo 1,8 tys. imprez, które zgromadziły 285,3 tys. uczestników (mniej o 70,3% niż w 2019 r.).

Ofertę kulturalną na terenie województwa lubelskiego w 2020 r. uzupełniało: 11 instytucji paramuzealnych (w tym m.in. jeden ogród zoologiczny i jeden ogród botaniczny), 7 teatrów i instytucji muzycznych oraz 9 galerii.

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2019 r.

Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2019

W 2019 r. wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w województwie lubelskim wyniosły 366,4 mln zł. W porównaniu z 2018 r. wydatków tych było więcej o 3,1% i o 42,0% z 2010 r. Wydatki te stanowiły 4,8% wszystkich wydatków z budżetów gmin i miast na prawach powiatu poniesionych w województwie.

W 2019 r. wydatki budżetu gmin i miast na prawach powiatu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 173,47 zł (w 2018 r. – 167,46 zł). W kraju na 1 mieszkańca wydano średnio 199,83 zł (w 2018 r. – 193,54 zł). W województwie lubelskim największe wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Hanna (1025,17 zł) i Księżpol (638,04 zł), natomiast najmniejsze w gminie Wólka (34,72 zł) i Chrzanów (37,20 zł). W Lublinie wydano średnio 191,95 zł. W kraju natomiast największe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w województwie dolnośląskim (273,77 zł), a najmniej w świętokrzyskim (142,49 zł).

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2020 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r. o 13,5%, a wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję był niższy o 1,7 p. proc. Niższa niż w 2019 r. była liczba wypadków drogowych (o 18,3%), zmniejszyła się także liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych (o 8,2%) oraz rannych w wypadkach (o 23,2%).

W 2020 r. w województwie lubelskim odnotowano 29,1 tys. przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, co stanowiło 3,8% ogólnej liczby przestępstw w kraju. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 13,5%), jak i z 2014 r. (o 21,2%). W kraju również odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych w stosunku do 2019 r., jak i 2014 r. (odpowiednio o 3,9% i o 11,8%).

W województwie lubelskim w 2020 r. w ogólnej liczbie przestępstw dominowały przestępstwa o charakterze kryminalnym – 17,9 tys. (61,5%) i było ich mniej o 11,0% niż w 2019 r. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym zmniejszyła się w ciągu roku o 21,9%, a liczba przestępstw drogowych – o 12,5%.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie wyniósł 81,3% wobec 83,0% w 2019 r. i 72,2% w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 73,3%, 73,1% i 65,2%). Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności w województwie w 2020 r. wyniosła 13,8 wobec 15,9 w 2019 r. i 17,1 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 20,0, 20,8 i 22,6).

W 2020 r. najwyższy wskaźnik zagrożenia przestępczością (liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności) odnotowano w miastach na prawach powiatu: Chełm (20,2), Biała Podlaska oraz Lublin (po 18,7), najniższy zaś wystąpił w powiecie janowskim (8,1). Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2020 r. odnotowano w powiecie włodawskim i hrubieszowski (po 88,5%), najniższy zaś wystąpił w Lublinie (69,9%).

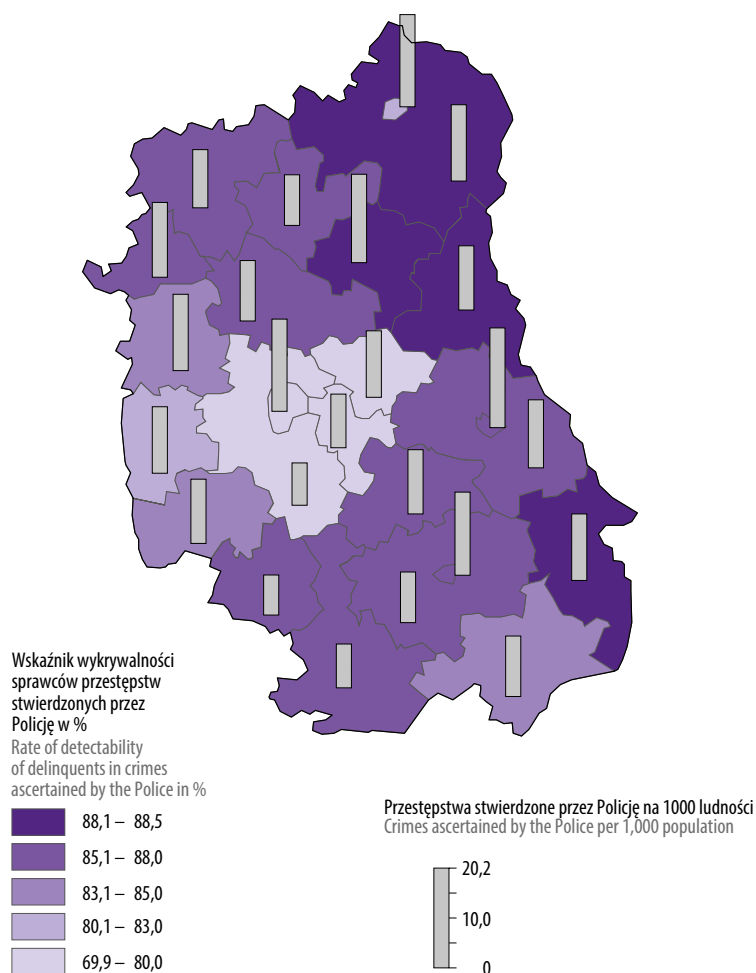
Tablica 27.
Table 27.

Wypadki drogowe oraz ich skutki Road accidents and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Wypadki Accidents	1820	1252	1139	931
Ofiary śmiertelne Fatalities	256	188	170	156
Ranni Injured persons	2288	1436	1233	947

Mapa 35.
Map 35.

Zagrożenie przestępczością w 2020 r.
Crime risk in 2020

W 2020 r. na drogach województwa lubelskiego odnotowano 931 wypadków (co stanowiło 4,0% ogólnej liczby wypadków w kraju), tj. mniej o 18,3% niż w 2019 r. i o 33,9% niż w 2014 r. (w kraju odpowiednio mniej o 22,3% i o 32,7%). W porównaniu z 2019 r. oraz 2014 r. zmniejszyła się zarówno liczba ofiar śmiertelnych wypadków (odpowiednio o 8,2% i o 20,0%), jak i rannych w wypadkach (odpowiednio o 23,2% i 43,2%).

W 2020 r. wskaźnik wypadków drogowych na 100 tys. ludności osiągnął wartość niższą niż średnia w kraju i wyniósł 44,3 wobec 53,9 w 2019 r. i 65,4 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 61,4, 78,9 i 90,9). Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych była wyższa niż średnia w kraju i wyniosła 16,8 wobec 14,9 w 2019 r. i 13,8 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 10,6, 9,6 i 9,2). Liczba rannych na 100 wypadków drogowych była niższa niż średnia w kraju i wyniosła 101,7 wobec 108,3 w 2019 r. i 118,4 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 112,4, 117,1, 121,7).

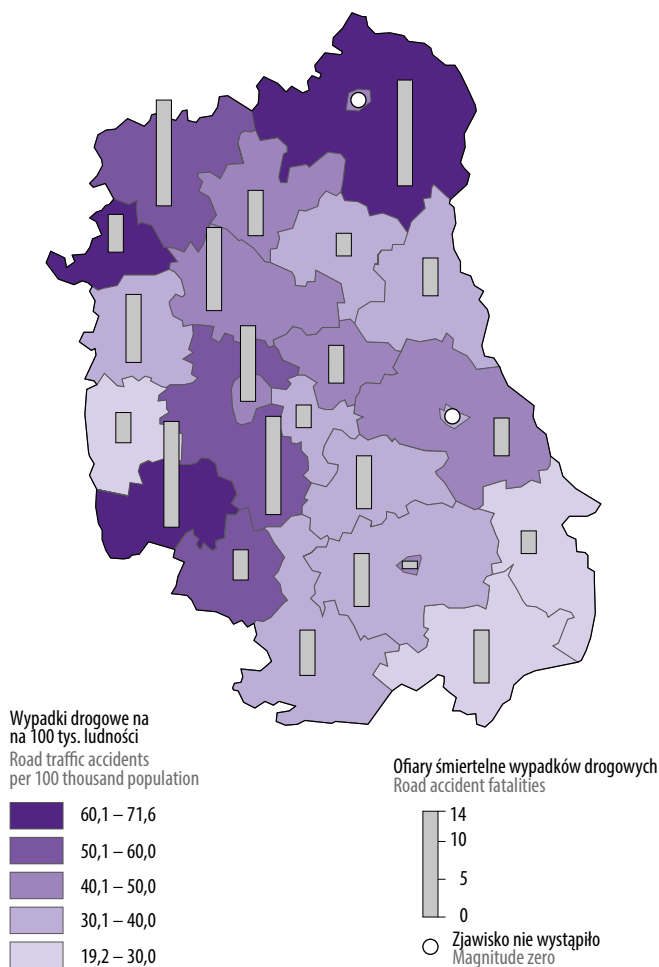
W 2020 r., spośród powiatów województwa lubelskiego, najwyższa liczba wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców odnotowana została w powiecie ryckim (71,6), najniższa zaś – w powiecie hrubie-

szowskim (19,2). Najwięcej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano w powiecie kraśnickim (14,7), najmniej natomiast w Zamościu (1,6); w dwóch powiatach (Chełm i Biała Podlaska) nie było ofiar śmiertelnych wypadków drogowych.

Mapa 36.
Map 36.

Bezpieczeństwo na drogach w 2020 r.
Road safety in 2020

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W województwie lubelskim w 2020 r. 87,2% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, natomiast 83,3% osób w tych gospodarstwach z niego korzystało. W ostatnich latach co roku powiększa się grupa osób, która dokonuje zakupów przez Internet. Zdecydowana większość społeczeństwa śledziła w ostatnim roku informacje dotyczące COVID-19, najczęściej poprzez telewizję.

W 2020 r. dostęp do Internetu posiadało 87,2% gospodarstw domowych (wobec 79,9% w 2019 r.). Dla porównania w 2020 r. w Polsce dostęp do Internetu miało 90,4% gospodarstw (w 2019 r. – 86,7%). W ogólnej liczbie gospodarstw domowych, województwo lubelskie w 2020 r. zajęło 14. miejsce w kraju pod wzglę-

dem gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu. Najwięcej gospodarstw domowych z dostępem do Internetu było w województwie mazowieckie (92,5%).

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and individuals using the Internet

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	78,6	79,9	87,2
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the internet	72,0	75,8	83,3
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	62,3	70,0	74,3

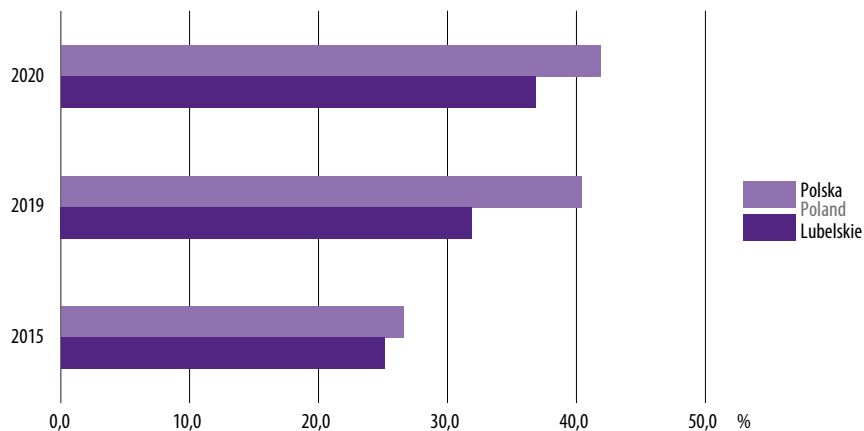
W 2020 r. w województwie lubelskim regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 74,3% osób w wieku 16–74 lata (wobec 70,0% w roku poprzednim).

W skali roku udział gospodarstw domowych korzystających z Internetu poprzez szerokopasmowe łącze internetowe zwiększył się o 8,4 p. proc i osiągnął poziom 86,7% (w kraju o 6,3 p. proc. do 89,6%), a przez szerokopasmowe łącze mobilne zwiększył się o 11,2 p. proc. do poziomu 68,5% (w kraju o 12,4 p. proc. do 66,7%). W Lublinie 93,5% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, tyle samo gospodarstw posiadało również łącza szerokopasmowe.

W 2020 r. odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy wyniósł 36,8%, tj. więcej o 4,9 p. proc. w odniesieniu do 2019 r. i o 11,7 p. proc. do 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 41,9% i był wyższy o 1,5 p. proc. w stosunku do 2019 r. i o 15,3 p. proc. do 2015 r. W 2020 r. odsetek osób pobierających formularze w województwie wyniósł 19,6% (spadek w skali roku o 0,8 p. proc.), a wysyłających – 26,5%, (wzrost o 3,4 p. proc.).

Wykres 40. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

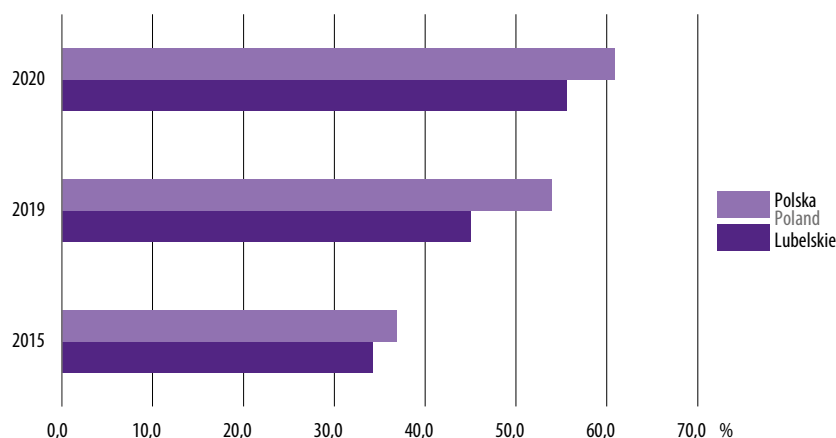
Chart 40. Individuals using e-government services during the last 12 months

W 2020 r. zakupów przez Internet w województwie dokonywało 55,6% osób w wieku 16-74 lata (w kraju 60,9%). W porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost odsetka osób kupujących przez Internet o 10,6 p. proc i o 21,4 p. proc. do 2015 r. W 2020 r. w województwie lubelskim odnotowano najniższy w kraju odsetek osób zamawiających lub kupujących przez Internet, najwyższy natomiast był w województwie mazowieckim (67,7%).

Wykres 41. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 41. Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

W 2020 r. w województwie lubelskim 99,4% osób w wieku 16-74 lata śledziło informacje dotyczące COVID-19. Najpopularniejszym źródłem informacji wśród respondentów była telewizja (korzystało z niej 90,9% osób), strony internetowe (63,9%) oraz serwisy społecznościowe (32,5%).

Z możliwości pracy zdalnej podczas epidemii COVID-19 skorzystało 10,0% pracujących. Natomiast z możliwości opieki nad dzieckiem w wieku do 8 lat w związku z zamknięciem z powodu COVID-19 żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły 6,5% pracujących.

W czasie trwania epidemii 12,7% osób w wieku 16-74 lat skorzystało z możliwości nauki, korepetycji czy szkoleń przez Internet. Natomiast 19,4% chciało załatwić jakieś sprawy administracyjne przez Internet za miast osobiście, z tego 8,6% osób udało się załatwić wszystkie sprawy.

Aktywność społeczna

Social activity

Na terenie województwa lubelskiego aktywnie działało 5,0 tys. rejestrowanych organizacji non-profit. W województwie lubelskim w 2020 r. wpisanych do rejestru REGON było 8,2 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,2% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

W 2018 r. na terenie województwa lubelskiego aktywnie działało 5,0 tys. rejestrowanych organizacji non-profit³ (tj. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego). Wśród organizacji najliczniejszą grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (83,6%), a następnie fundacje (11,6%). W badanej zbiorowości 0,6 tys. jednostek posiadało status organizacji pożytku publicznego. Podmioty ekonomii społecznej stanowiły 98,7% aktywnych organizacji.

³ Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2018 r. - wyniki wstępne.

Organizacje non-profit prowadziły na terenie województwa różnorodną działalność. W 2018 r. w ramach swojej działalności statutowej omawiane organizacje najczęściej zajmowały się ratownictwem (27,6%), a następnie – sportem, turystyką, rekreacją, hobby (24,1%). Dość często wskazywały one jako główną dziedzinę swojej działalności kulturę i sztukę (10,5%), edukację i wychowanie, badania naukowe (9,0%) oraz pomoc społeczną i humanitarną (6,7%).

Wskaźniki kapitału stowarzyszeniowego odnoszą się do dobrowolnego uczestnictwa (aktywności, zaangażowania) w mniej lub bardziej sformalizowanych organizacjach (świeckich organizacjach pozarządowych oraz wspólnotach, organizacjach lub grupach religijnych, a także związkach zawodowych i innych organizacjach pracowników, organizacjach samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców, spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, partiach politycznych, inicjatywach będących częścią działalności instytucji publicznych). Wskaźnik ten obliczono jako udział osób w wieku 16 lat i więcej, które zadeklarowały zaangażowanie w co najmniej jednym rodzaju stowarzyszenia.

Aktywne organizacje rejestrowe wykazały, że na koniec 2018 r. posiadały łącznie 0,3 mln członków. Do badanych organizacji non-profit częściej należeli mężczyźni niż kobiety – w 2018 r. mężczyźni stanowili 63,7% ogółu zrzeszonych osób.

Przeważająca część organizacji non-profit działała w 2018 r. wyłącznie w oparciu o pracę społeczną⁴. Brak korzystania z płatnego personelu deklarowało 61,8% z nich. W latach 2010-2018 odsetek ten zmniejszył się o 7,7 p. proc.

W organizacjach non-profit korzystających z pracy płatnej, częściej występowało zatrudnienie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) niż zatrudnienie etatowe. Korzystanie z pracy płatnej wyłącznie w oparciu o umowy cywilnoprawne dotyczyło w 2018 r. 25,1% ogółu organizacji i wzrosło o 6,6 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Korzystanie z pracy wykonywanej społecznie w 2018 r. zadeklarowało 88,0% organizacji (o 3,4 p. proc. więcej niż w 2010 r.). Wolontariat świadczyło w 2018 r. 84 tys. osób (zarówno członków organizacji, jak i osób niebędących członkami).

Odsetek organizacji non-profit zatrudniających pracowników na podstawie stosunku pracy w 2018 r. wyniósł 13,1% i zwiększył się o 1,0 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Na koniec 2018 r. w organizacjach non-profit zatrudnionych było na podstawie stosunku pracy 9,6 tys. osób (w 2010 r. – 8,3 tys.). Przeciętna liczba pracowników w organizacjach zatrudniających wyniosła 15 osób (w 2010 r. – 13 osób).

Przeciętne zatrudnienie etatowe w 2018 r. wyniosło 7,8 tys. etatów. Zatrudnienie w organizacjach non-profit charakteryzuje się niezmiennie wyraźną feminizacją. W 2018 r. aż 70,8% zatrudnionych stanowiły kobiety (w 2010 r. – 63,7%).

Organizacje non-profit zatrudniały również personel na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2018 r. takich pracowników było 20,0 tys. (w 2010 r. – 17,7 tys.), z czego dla 2,0 tys. było to główne źródło utrzymania.

⁴ Praca społeczna, inaczej wolontariat, jest pracą świadczoną dobrowolnie i bez wynagrodzenia zarówno przez członków organizacji, jak i osoby niebędące jej członkami.

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register

As of 31 December

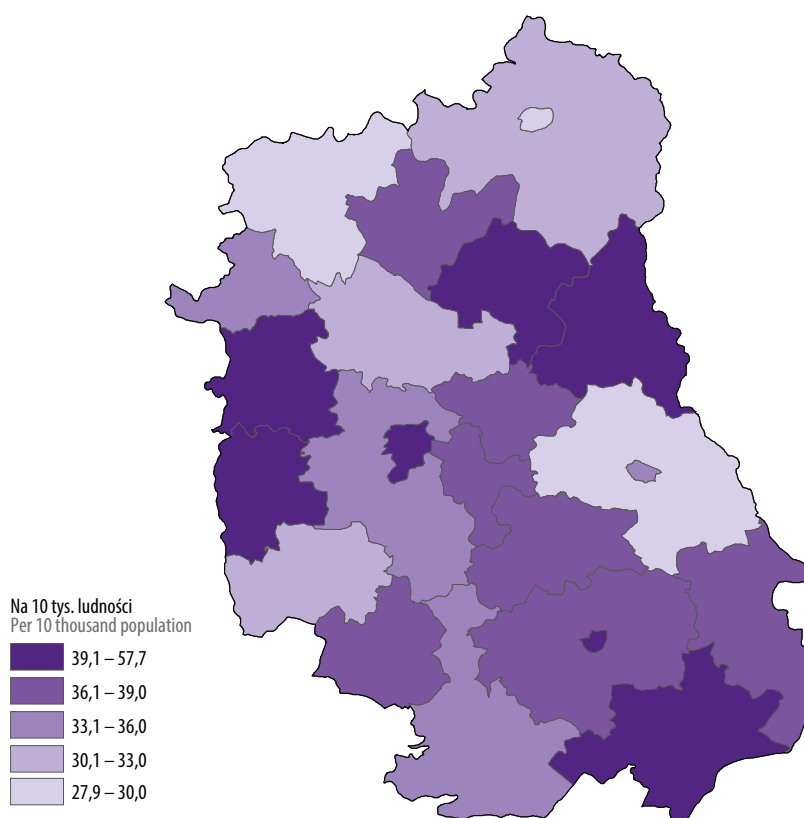
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem Total	6101	7557	8036	8178
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	28	35	38	39

Mapa 37.**Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2020 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 37. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2020

As of 31 December

W województwie lubelskim w 2020 r. wpisanych do rejestru REGON było 8,2 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,2% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W porównaniu z 2019 r. liczba tego typu podmiotów była większa o 1,8% i o 34,0% z 2010 r. Wszystkie fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 5,4% wszystkich tego typu podmiotów w kraju.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie lubelskim przypadło 39 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności (w kraju podobnie). Porównując powyższy wskaźnik do innych województw, lubelskie zajęło 8. miejsce w kraju. Najlepszą sytuację wśród powiatów województwa lubelskiego odnotowano w Lublinie (58) oraz powiecie włodawskim (44), najmniej korzystnej przedstawiała się sytuacja w powiecie chełmskim i Białej Podlaskiej (po 28).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6. 1. Gross domestic product

W 2019 r. według wstępnych szacunków w województwie lubelskim wytworzono 86053 mln zł produktu krajowego brutto – 3,8% wartości w kraju. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 40741 zł – najmniej wśród wszystkich województw.

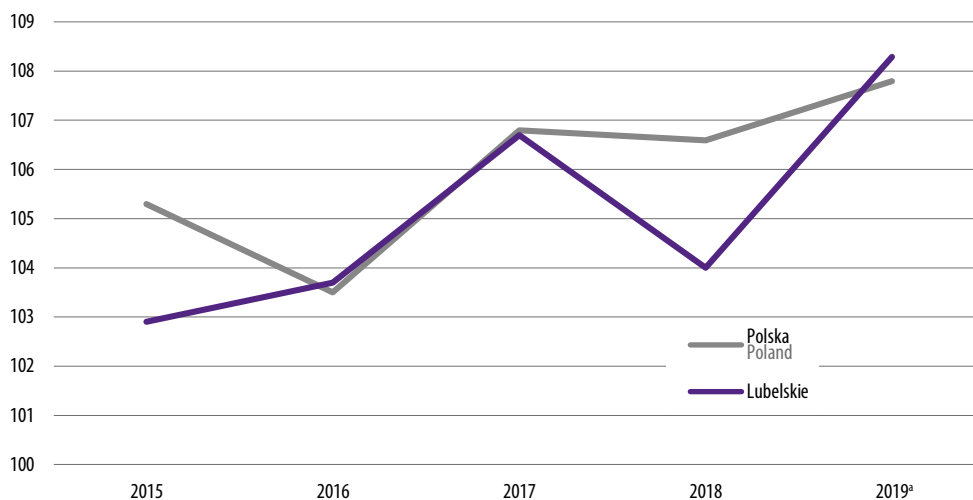
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnego szacunku w 2019 r. wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie lubelskim wyniosła 86053 mln zł i w stosunku do 2018 r. w cenach bieżących wzrosła o 8,3%, a w porównaniu z 2010 r. o 51,8%. W kraju wartość PKB kształtowała się na poziomie 2287738 mln zł i w porównaniu z poprzedzającym go rokiem wzrosła o 7,8 %, a w stosunku do 2010 r. o 58,1%. Udział województwa w wytworzeniu krajowego PKB wyniósł 3,8%, więcej niż w 2018 r. o 0,1 p.proc. i mniej o 0,1 p.proc. niż w 2010 r. W przeliczeniu na każdego mieszkańca w województwie wytworzono 40741 zł PKB, więcej o 3283 zł niż w 2018 r. i o 14748 zł niż w 2010 r. W 2019 r. województwo lubelskie zajmowało ostatnie miejsce wśród regionów. Omawiany wskaźnik stanowił 68,4% wartości średniej krajowej, podczas gdy w 2018 r. był on niższy o 0,5 p.proc., a w 2010 r. wyższy o 0,8 p.proc. Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w 2019 roku w regionie warszawskim stołecznym przewyższał ponad 3-krotnie wartość PKB na 1 mieszkańca województwa lubelskiego. Według wstępnych szacunków w 2019 r. PKB województwa lubelskiego według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS wyniosło 15500 € i stanowiło 49,7% średniej wartości tego wskaźnika dla Unii Europejskiej (dla 27 krajów) i było o 42,2% wyższe niż w 2010 r.

W 2018 r. w podregionie lubelskim wytworzono 45,0% PKB województwa lubelskiego. Na drugiej pozycji uplasował się podregion chełmsko-zamojski z udziałem 22,4%, następnie podregion puławski – 20,0%, a na ostatnim miejscu podregion bialski – 12,6%. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział podregionu lubelskiego (o 2,6 p.proc.) puławskiego (o 0,5 p.proc.) i bialskiego (o 0,1 p.proc.), a zmniejszył się udział podregionu chełmsko-zamojskiego (o 3,2 p.proc.). W 2018 r. w podregionie lubelskim wytworzono 1,7% PKB w kraju, tyle samo, co 2010 r. W województwie lubelskim PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtował się następująco: podregion lubelski – 50226 zł (więcej o 16739 zł niż w 2010 r.), podregion bialski – 33147 zł (więcej o 10290 zł), podregion puławski – 33115 zł (więcej o 10918 zł) i podregion chełmsko-zamojski – 28359 zł (więcej o 6203 zł). Tylko PKB per capita podregionu lubelskiego przekroczył średnią dla województwa i był od niej wyższy o 34,1%. PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podregionie bialskim stanowiło 88,5% wartości średniej wojewódzkiej, w podregionie puławskim – 88,4%, a w podregionie chełmsko-zamojskim – 75,7%. Żaden z podregionów nie przekroczył średniej ogólnopolskiej. PKB per capita w podregionie lubelskim stanowił 90,9% jej wartości, w bialskim i puławskim – po 60,0%, a w chełmsko-zamojskim – 51,3%. Wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów dla województwa lubelskiego w 2018 r. wyniósł 22,9% i zwiększył się w stosunku do 2010 r. o 3,9 p.proc.

Wykres 42. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

rok poprzedni=100

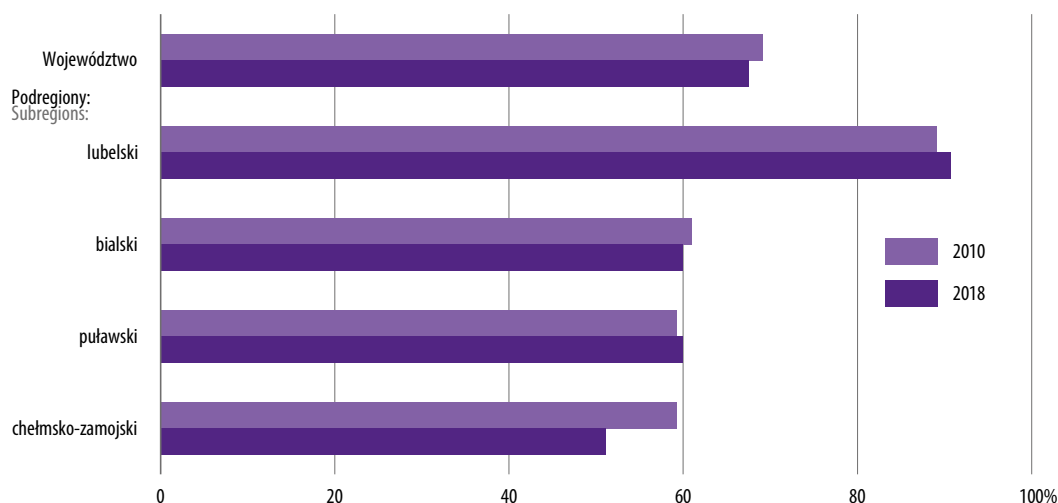
Chart 42. Indices of gross domestic product (current prices)
previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wykres 43. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

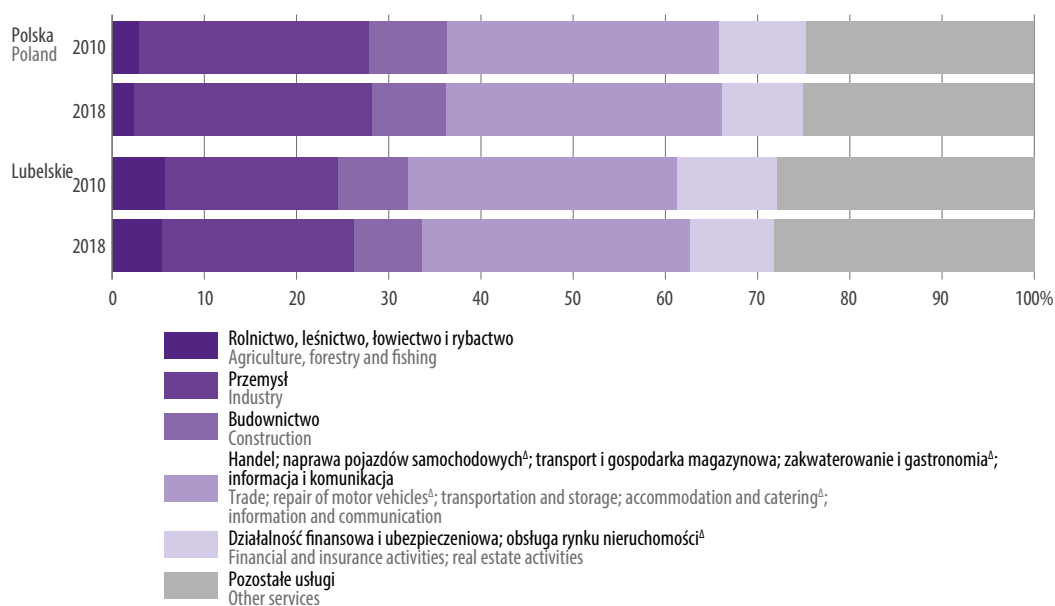
Chart 43. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

W 2018 r. wartość dodana brutto w województwie lubelskim wyniosła 69580 mln zł, co stanowiło 3,7% wielkości krajowej. W porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 39,5%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 28,9% (29,2% w 2010 r.). Drugą grupą pod względem udziału w tworzeniu WDB w województwie lubelskim były jednostki oferujące pozostałe usługi – 28,3 % (27,8%). Kolejną grupą były jednostki przemysłowe (tj. z sekcji: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja) – 20,7% wielkości wojewódzkiej (18,6%). Działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości wygenerowały 9,1% WDB (10,7%), budownictwo – 7,5% (7,7%), a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 5,6% (6,0%). Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego wyniosła w 2018 r. 88072 zł, co stanowiło 71,3% wielkości krajowej. W 2010 r. była ona niższa o 22197 zł i stanowiła 71,6% wielkości krajowej.

Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Chart 44. Gross value added by kind of activity (current prices)

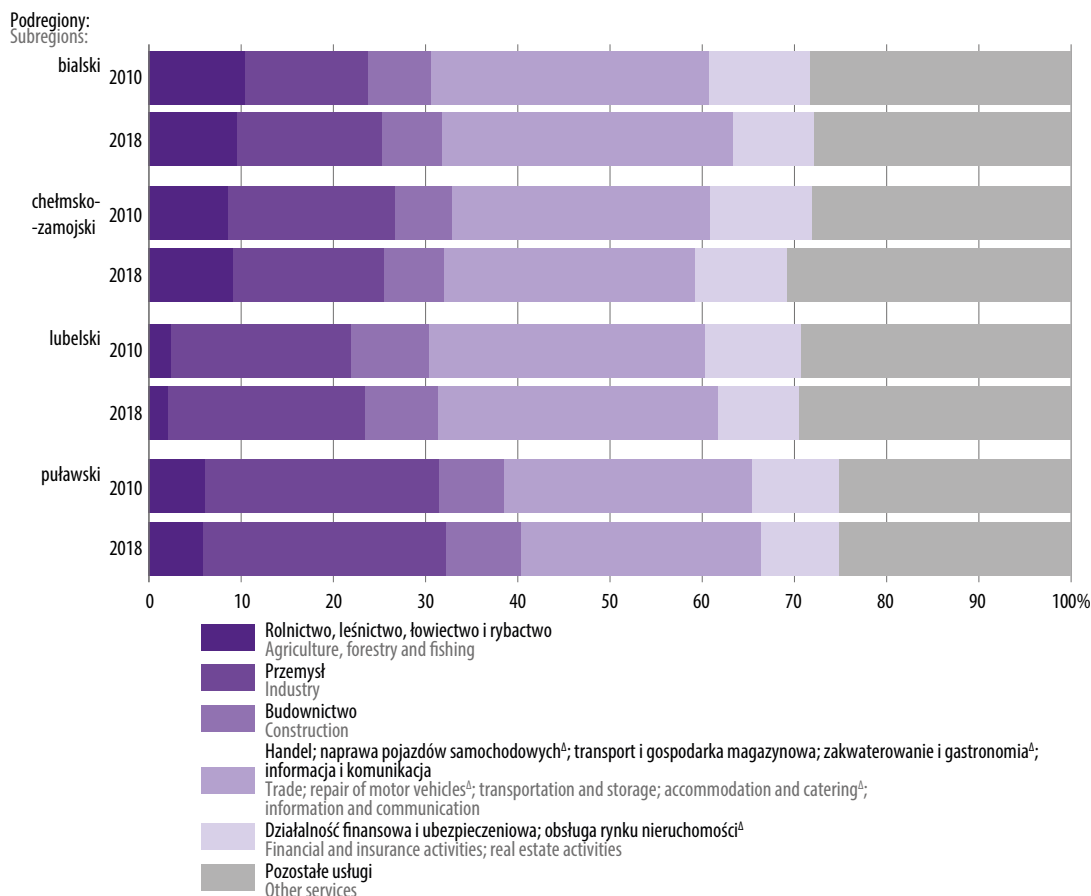

W 2018 r. wartość dodana brutto w podregionie lubelskim wyniosła 31315 mln zł (45,0% wielkości wojewódzkiej) i w porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 48,1%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 30,3% (30,0% w 2010 r.). W podregionie chełmsko-zamojskim WDB wyniosła 15562 mln zł (22,4%), w stosunku do 2010 r. była ona wyższa o 14,1%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: pozostałe usługi 30,4% (27,7% w 2010 r.). W podregionie puławskim WDB wyniosła 13929 mln zł (20,0%) i w porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 43,0%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki przemysłowe – 26,5% (20,2% w 2010 r.). W podregionie bialskim WDB wyniosła 8773 mln zł (12,6%), więcej o 40,3% niż w 2010 r. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 31,5% (30,3% w 2010 r.).

Najwyższą wydajność pracy mierzoną WDB na 1 pracującego w 2018 r. odnotowano w podregionie lubelskim – 106270 zł (86,1% wartości krajowej), więcej o 28067 zł niż w 2010 r. Na drugim miejscu pod tym względem uplasował się podregion bialski – 85550 zł (69,3%), więcej o 22547 zł niż w 2010 r. W podregionie puławskim wydajność pracy ukształtowała się na poziomie 76555 zł (62,0%) i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 20863 zł. Podregion chełmsko-zamojski był ostatnim spośród podregionów pod względem WDB na 1 pracującego – 73806 zł (59,8%), tj. więcej o 13886 zł niż w 2010 r.

Wykres 45. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 45. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

We wszystkich badanych obszarach przedsiębiorcy w kwietniu 2021 r. ocenili koniunkturę lepiej niż rok wcześniej. Największy wzrost ocen w tym zakresie odnotowano w sekcji transport i gospodarka magazynowa. Najmniejsze polepszenie ocen sygnalizowały firmy z sekcji informacja i komunikacja. Jako największą barierę w działalności gospodarczej przedsiębiorcy wskazali niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, kłęski żywiołowe).

Tablica 30.
Table 30.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
General business climate indicator by kind of activity

Wyszczególnienie Specification	Styczeń	Styczeń	Styczeń	Styczeń	Kwiecień	Kwiecień
	January 2011	January 2016	January 2020	January 2021	April 2021	April 2021 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-10,0	6,1	11,9	5,2	12,6	-4,0
Budownictwo Construction	-17,7	-14,3	-4,1	-27,1	-11,6	-13,7
Handel hurtowy Wholesale trade	7,9	-3,4	-6,6	-7,9	-1,7	1,3
Handel detaliczny Retail trade	-18,0	-16,8	-4,2	-21,0	-18,1	-8,3
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-28,3	-3,6	-2,5	-6,5	-6,3	-0,8
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	8,9	12,4	-9,0	-41,9	-22,9	-39,2
Informacja i komunikacja Information and communication	35,5	-1,4	48,3	14,1	19,4	11,7

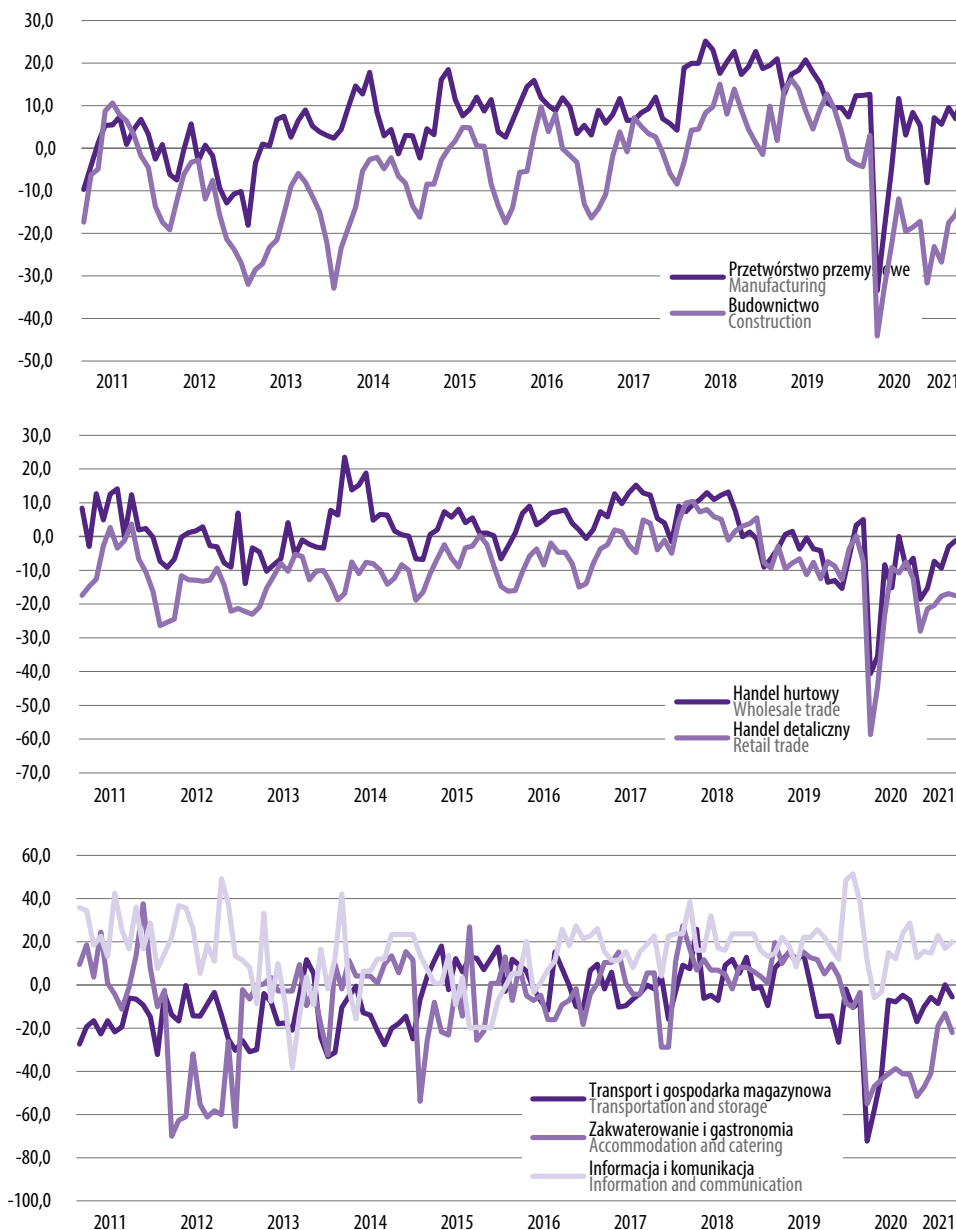
W kwietniu 2021 r. w województwie lubelskim przedsiębiorcy z większości prezentowanych rodzajów działalności ocenili koniunkturę negatywnie. Najgorsze oceny odnotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia, gdzie wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie minus 22,9. Najbardziej korzystne opinie formułowały podmioty z sekcji informacja i komunikacja. W tej sekcji wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie plus 19,4.

Polepszenie ocen koniunktury w stosunku do kwietnia 2020 r. odnotowano we wszystkich badanych obszarach. Największy wzrost wartości wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury zaobserwowano w sekcji transport i gospodarka magazynowa – o 67,2 p. W pozostałych rodzajach działalności wzrost wartości

omawianego wskaźnika kształtował się następująco: przetwórstwo przemysłowe – o 46,4 p., handel detaliczny – o 41,4 p., handel hurtowy – o 39,7 p., zakwaterowanie i gastronomia – o 33,3 p., budownictwo – o 32,8 p., informacja i komunikacja – o 8,7 p.

Wykres 46.
Chart 46.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
General business climate indicator by kind of activity

Największe trudności wskazywane przez podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym związane były z niedoborem wykwalifikowanych pracowników (48,0% badanych przedsiębiorców w kwietniu 2021 r., 27,4% rok wcześniej) oraz wysokim obciążeniem na rzecz budżetu (odpowiednio 44,0% i 39,2%). Znaczenie pierwszej z barier wzrosło najbardziej w skali roku. W porównaniu z kwietniem 2020 r. najbardziej spadło znaczenie bariery wynikających z niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej (z 63,5% do

43,8%).

W budownictwie najbardziej ograniczającymi działalność barierami były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (68,8% w kwietniu 2020 r., 69,6% rok wcześniej) oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu (odpowiednio 59,1% i 38,8%). Znaczenie drugiej z powyższych barier wzrosło najbardziej w skali roku. W stosunku do poprzedniego roku w największym stopniu spadło znaczenie innych barier (z 19,6% do 4,5%).

W największym stopniu ograniczającymi działalność w handlu hurtowym była niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (63,6% w kwietniu 2021 r., 77,0% w kwietniu 2019 r.) oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (odpowiednio 57,9% i 52,6%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie drugiej z wymienionych barier, natomiast spadło znaczenie innych barier (z 23,0% do 8,6%).

W handlu detalicznym przedsiębiorcy najczęściej jako barierę wskazywali niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (56,6% w kwietniu 2021 r., 55,7% rok wcześniej) oraz koszty zatrudnienia (odpowiednio 49,9% i 43,3%). W porównaniu z kwietniem 2020r. najbardziej wzrosło znaczenie zbyt dużej konkurencji na rynku (z 34,3% do 46,3%), natomiast spadło – innych barier (z 28,3% do 14,6%).

Największe trudności wskazywane przez podmioty zajmujące się transportem i gospodarką magazynową związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (71,8% w kwietniu 2021 r., 54,2% rok wcześniej) oraz kosztami zatrudnienia (odpowiednio 42,1% i 51,1%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie pierwszej z wymienionych barier, natomiast spadło – niedoboru wykwalifikowanych pracowników (z 45,0% do 6,6%).

W zakwaterowaniu i gastronomii najbardziej ograniczającymi działalność jednostek barierami były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (84,9% w kwietniu 2021 r., 22,7% rok wcześniej) oraz niedostateczny popyt (odpowiednio 47,0% i 73,3%). Znaczenie pierwszej z powyższych barier wzrosło najbardziej w skali roku, a spadło – drugiej.

W największym stopniu ograniczającymi działalność w informacji i komunikacji były wysokie obciążenia na rzecz budżetu (48,8% w kwietniu 2021 r., 74,9% w kwietniu 2020 r.) oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio 37,7% i 88,8%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie niedoboru wykwalifikowanych pracowników (z 2,3% do 27,3%), natomiast spadło drugiej z wymienionych barier.

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej stale rośnie. Tendencja wzrostowa utrzymuje się od 2005 r. W największym stopniu przyczynił się do tego wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 31. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	164076	173184	185315	185315	4,1
sektor publiczny public sector	5727	5750	5123	5123	4,6
sektor prywatny private sector	158349	166363	177734	177734	4,1
Z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships and companies	18608	22382	23741	23741	2,9
Fundacje Foundations	498	924	1177	1177	4,1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	5603	6633	6859	6859	5,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	127467	129484	139499	139499	4,3

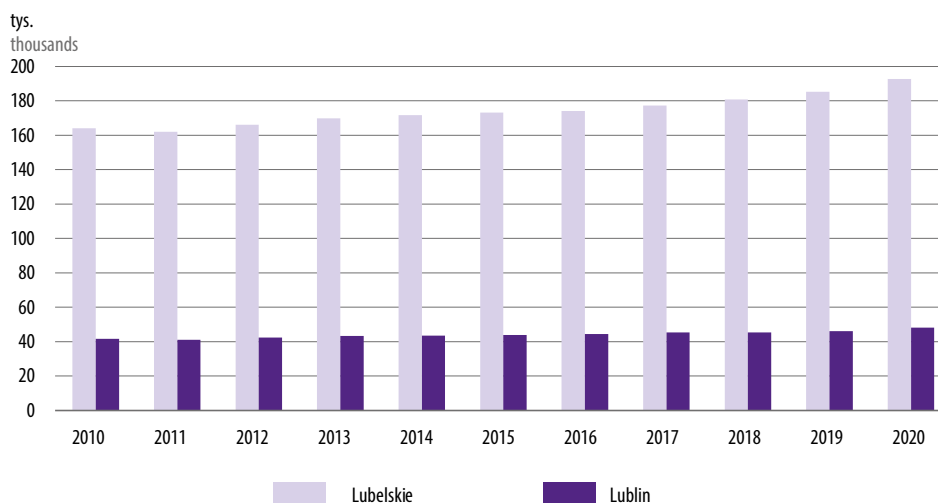
Wykres 47. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 47.

Entities of the national economy

As of 31 December

W 2020 r. z ogólnej liczby podmiotów w rejestrze REGON, najczęściej zarejestrowanych było w podregionie lubelskim – 41,1%, a następnie w chełmsko-zamojskim – 26,2%, puławskim – 20,3%, a najmniej w białskim – 12,4%. Jeden na trzy podmioty funkcjonował w powiatach grodzkich (Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość), a w samym Lublinie jeden na cztery. W powiatach ziemskich najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w powiecie lubelskim (7,6%) i puławskim (5,4%), zaś najmniej w parczewskim (1,4%), włodawskim (1,5%) oraz łączyńskim i janowskim (po 1,9%). Największą liczbę podmiotów na 1000 ludności odnotowano w Lublinie (141), a najmniejszą w powiecie chełmskim (59). W porównaniu do 2019 r. zanotowano wzrost ogólnej liczby podmiotów we wszystkich powiatach - największy w powiecie chełmskim (o 5,9%), zamojskim (o 5,5%) oraz lubelskim i biłgorajskim (po 5,3%). Najmniejszy wzrost liczby podmiotów odnotowano w Chełmie (o 1,2%).

W 2020 r. wpisano do rejestru REGON 15,7 tys. podmiotów, najwięcej w podregionie lubelskim – 42,1% ogółu (w samym Lublinie 2882 podmioty tj. 25,5% ogółu), następnie chełmsko-zamojskim – 25,6%, puławskim – 19,6% i białskim – 12,7%. Wśród podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby fizyczne (84,6%), spółki handlowe stanowiły 9,8% (w tym z udziałem kapitału zagranicznego – 3 jednostki). Z ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w 2020 roku 3,3% jednostek nie przetrwało do końca grudnia. W omawianym roku z rejestru REGON wykreślono 7,6 tys. podmiotów, o 29,8% mniej niż w poprzednim roku. W większości (84,1%) były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a spółki handlowe stanowiły (8,4%), w tym z udziałem kapitału zagranicznego – 23,5% ogółu spółek handlowych.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie przeważały jednostki małe o przewidywanej liczbie pracujących do 9 osób. W 2020 r. stanowiły one 96,6% zarejestrowanych podmiotów. W tej grupie najczęściej jednostek funkcjonowało w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Budownictwo”. Podmioty średnie liczące od 10 do 49 pracujących obejmowały 2,7% wszystkich podmiotów. W tej grupie najwięcej podmiotów było w sekcji „Edukacja” oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”. Jednostki duże powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% ogółu podmiotów, najwięcej z nich działało w sekcji „Edukacja” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”.

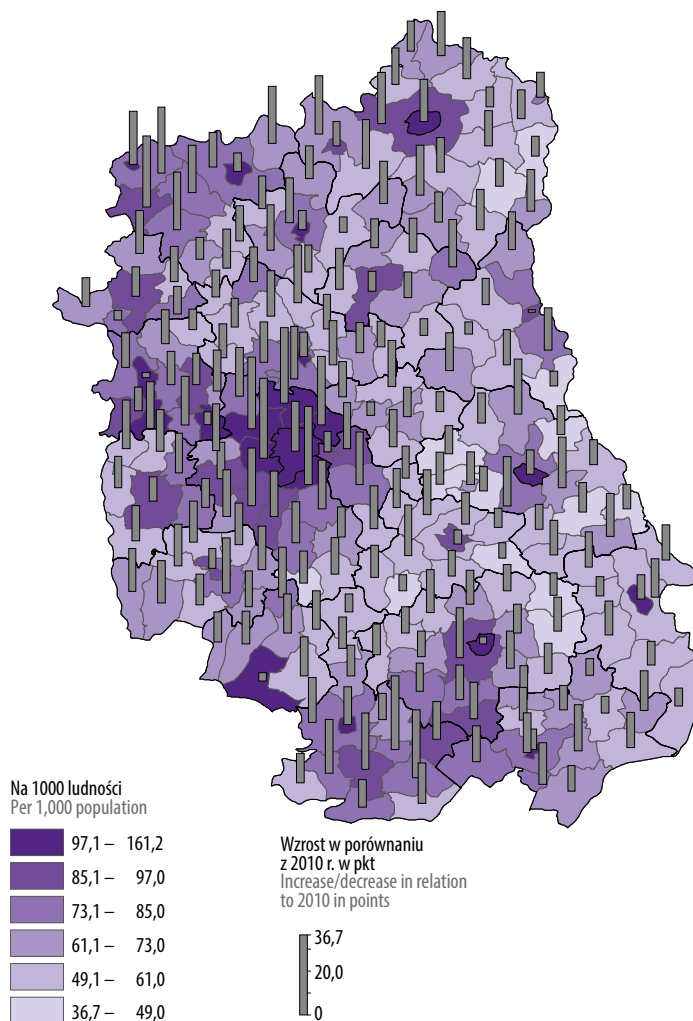
Mapa 38. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 38.

Entities of the national economy in 2020

As of 31 December

W 2020 r. z ogólnej liczby podmiotów w województwie, najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział wyniósł 75,6% ogółu podmiotów. Znaczący udział w rejestrze miały również spółki – 12,8%. Ponad połowę z nich stanowiły spółki handlowe, a przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W porównaniu z 2010 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim w 2020 r. wzrosła o 17,5%. W największym stopniu zwiększyła się liczba fundacji – odnotowano ich prawie dwupółkrotnie więcej. Liczba spółek handlowych wzrosła o 68,8%, a stowarzyszeń i organizacji społecznych – o 24,0%. Struktura podmiotów ze względu na formę prawną w analizowanym okresie uległa nieznacz-

nej zmianie. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział spółek handlowych, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji, zmniejszył się natomiast udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, spółek cywilnych i spółdzielni.

W rejestrze REGON w końcu 2020 r. na terenie województwa wpisanych było 14,8 tys. spółek handlowych. Stosunkowo duży udział stanowiły spółki należące do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” – 23,8%, „Przemysł” – 15,1%, „Budownictwo” – 12,0% oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, – 11,3%. W pozostałych sekcjach udziały stanowiły poniżej 10%. Strukturę spółek handlowych w województwie według rodzaju kapitału charakteryzuje duży udział spółek prywatnych krajowych – 83,6%, udział spółek zagranicznych to 14,6%.

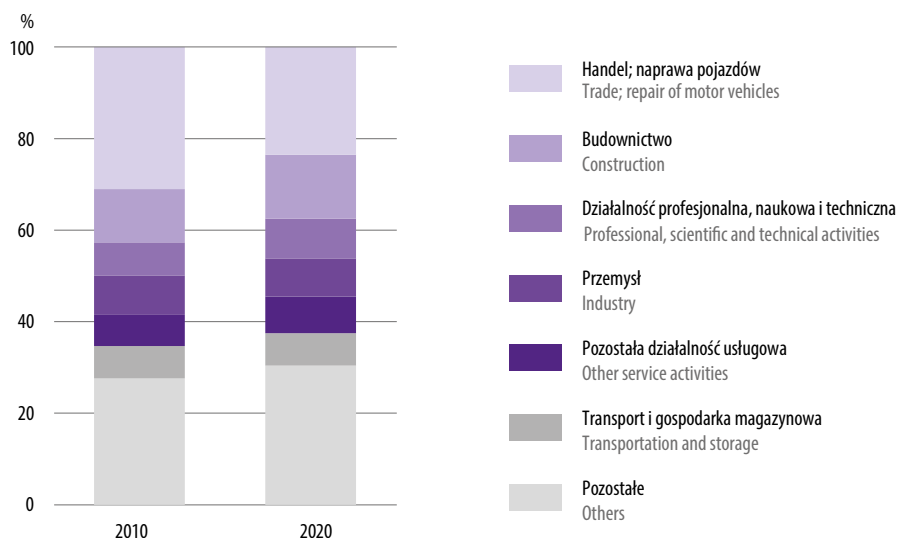
W porównaniu z rokiem 2010 wyższe udziały zaobserwowano w sekcjach takich jak „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja”, „Budownictwo”, niższym udziałem spółek handlowych charakteryzowały się m.in. sekcje „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Przemysł”. W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału największy procentowy wzrost wystąpił w liczbie spółek zagranicznych (blisko dwukrotnie), największy spadek odnotowano w liczbie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (o 70,0%).

Wykres 48. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 48. Entities of the national economy by selected PKD sections in 2020

As of 31 December

W grupie spółek handlowych w układzie według rodzaju kapitału wzrost w skali roku dotyczył liczby spółek z kapitałem prywatnym krajowym – o 5,1% i spółek z kapitałem zagranicznym – o 6,7%. Spadek liczby podmiotów zaobserwowano w liczbie spółek z kapitałem Skarbu Państwa – o 4,2%, samorządu terytorialnego – o 2,7% i z kapitałem państwowych osób prawnych – o 1,4%.

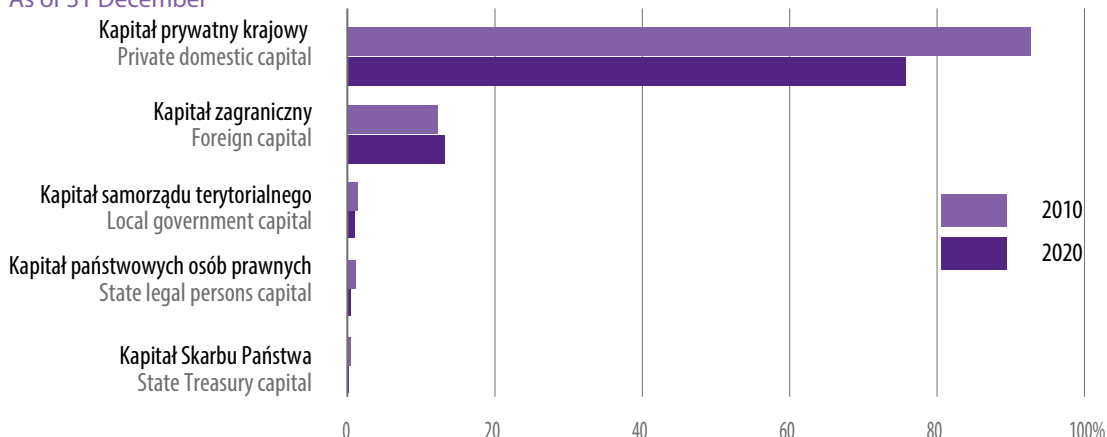

Wykres 49. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 49. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to „total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna**Research and development as well as innovation activity**

W 2019 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyniosła 986,5 mln zł i w porównaniu z 2018 r. była wyższa o 22,3%. W ciągu ostatnich lat rosną nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność badawczą i rozwojową w nakładach wewnętrznych wyniósł 35,5%. W województwie lubelskim aktywność innowacyjną w latach 2017-2019 zadeklarowało 18,7% przedsiębiorstw przemysłowych i 7,4% przedsiębiorstw usługowych.

W badaniu z zakresu działalności badawczej i rozwojowej według stanu w dniu 31 XII 2019 r. 263 podmioty w województwie lubelskim wykazały prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej. W porównaniu z 2018 r. ich liczba wzrosła o 19 podmiotów. Stanowiły one 4,5% wszystkich podmiotów tego typu w kraju.

Wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczą i rozwojową w województwie lubelskim w 2019 r. wyniosła 986,5 mln zł i stanowiła 3,3% wszystkich poniesionych tego typu nakładów w kraju. W porównaniu z 2018 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową zwiększyła się o 22,3% i ponad 2-krotnie z 2010 r.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów kosztów, podobnie jak w latach poprzednich dominowały nakłady bieżące, które w 2019 r. stanowiły 79,4% wszystkich nakładów wewnętrznych na badania naukowe i prace rozwojowe (w kraju – 82,4%). W stosunku do 2018 r. były wyższe o 24,1% (w kraju wzrost o 22,4%). W nakładach bieżących dominowały nakłady osobowe – 62,8% (w kraju – 57,7%). Nakłady inwestycyjne stanowiły 20,6% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową (w kraju – 17,6%).

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według sektorów finansujących w województwie lubelskim dominowały środki pochodzące z sektora rządowego, które w 2019 r. stanowiły 63,9% i były wyższe o 1,4 p. proc. w stosunku do 2018 r., a niższe o 2,1 p. proc. do 2010 r. Zwiększył się natomiast udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw w finansowaniu działalności badawczej i rozwojowej z 13,2% w 2010 r. do 25,0% w 2019 r.

W 2019 r., w województwie lubelskim najwięcej nakładów wewnętrznych bieżących na działalność badawczą i rozwojową przeznaczonych było na badania podstawowe (57,2%), w Polsce natomiast na prace rozwojowej (46,5%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure on research and development by sources of financing (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	362,2	733,7	806,6	986,5
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	239,2	434,0	503,9	630,4
Przedsiębiorstw Business enterprise	47,9	117,8	202,5	247,0
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	.	34,3	38,7
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	.	.	0,3	0,3
Zagranica Rest of the world	53,6	.	65,6	70,2

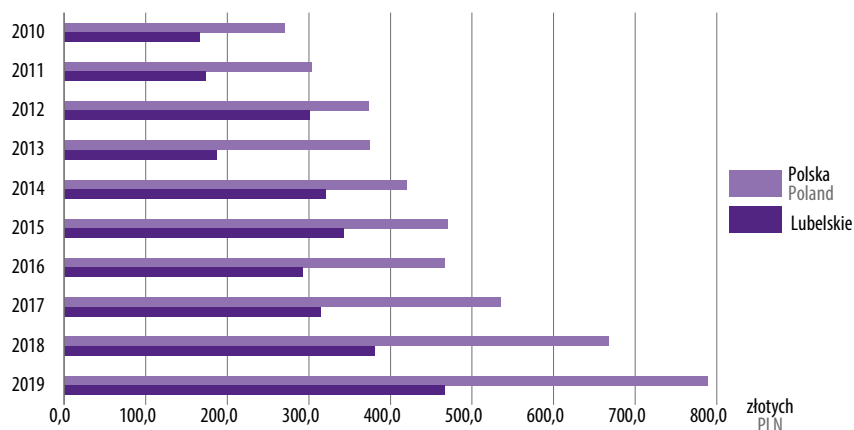
W ciągu ostatnich lat, w województwie lubelskim, jak i w Polsce, rosną nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W 2019 r. nakłady na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w województwie lubelskim wyniosły 467 zł i były wyższe o 22,8% w porównaniu z 2018 r. W Polsce natomiast średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 789 zł i wzrosła rok do roku o 18,2%.

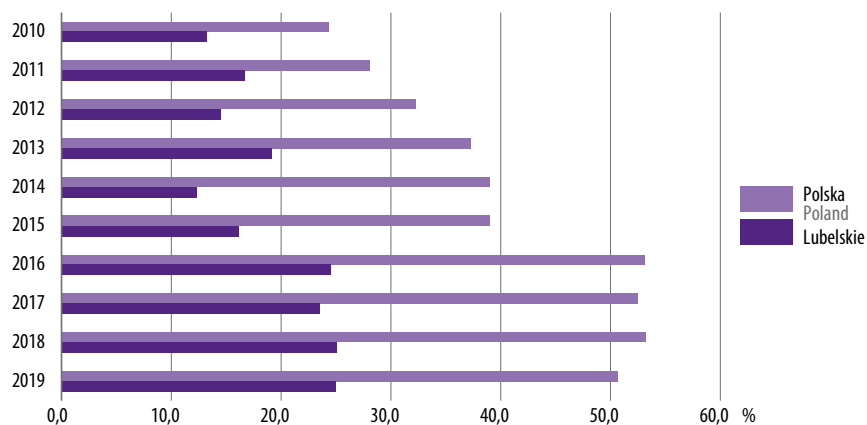
W 2019 r., w województwie lubelskim, udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność badawczą i rozwojową w nakładach wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyniósł 35,5% (w kraju – 62,8%). W porównaniu z 2018 r. udział tych nakładów uległ zmniejszeniu o 0,1 p. proc. (w kraju o 3,3 p. proc.), a zwiększył się o 22,1 p. proc. w porównaniu z 2010 r. (w kraju 36,2 p. proc.). Nakłady pochodzące z sektora przedsiębiorstw stanowiły 1,8% nakładów krajowych.

W województwie lubelskim w 2019 r. największym udziałem w strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyróżniał się sektor szkolnictwa wyższego, którego koszty związane z prowadzonymi pracami stanowiły 63,6% (w kraju – 33,6% nakładów wojewódzkich brutto na działalność badawczą i rozwojową).

Wykres 50. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca
Chart 50. Intramural expenditure on research and development per capita

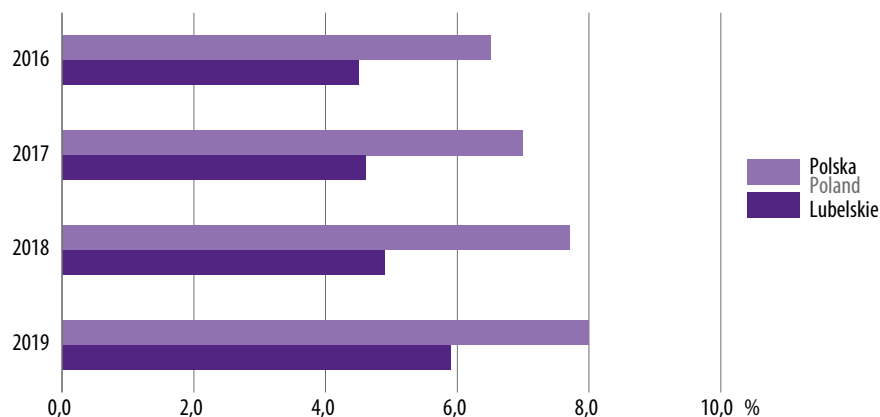
Wykres 51. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R
Chart 51. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Wykres 52. **Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b**
Chart 52. **Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b**

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

W 2019 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 5372,2 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło w skali roku o 17,5%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim w 2019 r. wyniósł 5,9 EPC (wzrost o 1,0 EPC w porównaniu z rokiem poprzednim). Wskaźnik ten był niższy o 2,1 EPC niż w Polsce, natomiast na tle pozostałych województw lubelskie zajęło 7. miejsce.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie lubelskim aktywność innowacyjną w latach 2017-2019 (tj. wdrożenie innowacji produktowych lub procesów biznesowych, bądź prowadzenie działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezakończonych) zadeklarowało 18,7% przedsiębiorstw przemysłowych i 7,4% przedsiębiorstw usługowych (w kraju 21,7% i 13,7%).

W tym okresie innowacje (nowe lub znacząco ulepszone produkty lub procesy biznesowe) wprowadziło 17,3% przedsiębiorstw przemysłowych i 6,8% przedsiębiorstw usługowych (w kraju – 18,9% i 11,9%). W porównaniu z 2018 r. nastąpił spadek odsetka przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe i procesowe. Zarówno innowacje produktowe, jak i innowacje procesów biznesowych częściej wprowadzały przedsiębiorstwa przemysłowe niż usługowe.

W latach 2017-2019 w ramach innowacji produktowych, nowe lub znacząco ulepszone wyroby wprowadziło 12,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 1,4% usługowych, natomiast nowe lub znacząco ulepszone usługi – 6,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 0,8% usługowych.

Innowacje procesów biznesowych wdrożyło 13,7% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 6,1% przedsiębiorstw usługowych. Przedsiębiorstwa przemysłowe najczęściej wprowadzały nowe lub znacząco ulepszone metody wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług (9,2%), a podmioty usługowe – nowe lub znacząco ulepszone metody księgowania lub inne czynności administracyjne (4,2%).

Największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wystąpił w działach produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana (66,0%), produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (50,0%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (46,2%), natomiast w usługach – w działach działalność w zakresie telekomunikacji (33,3%) oraz działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (18,8%).

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2016–2018	2017–2019	2017–2019 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	17,1	18,4	30,7	17,3	18,9
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,5	11,7	22,2	13,7	13,6
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	14,2	13,4	24,5	13,7	15,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	12,0	8,6	19,1	6,8	11,9
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,7	3,4	4,2	2,1	6,3
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	9,2	6,7	17,9	6,1	10,3

a W latach 2008-2010, 2013-2015 dane dotyczą innowacji procesowych, od 2016-2018 – innowacji procesów biznesowych.

a In 2008-2010 and 2013-2015, the data relate to process innovations, whereas since 2016-2018 – to business process innovations.

W 2019 r. w województwie lubelskim nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 657,6 mln zł, tj. o 79,5 mln zł mniej niż w 2018 r. Środki te stanowiły 2,8% nakładów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych działających w Polsce.

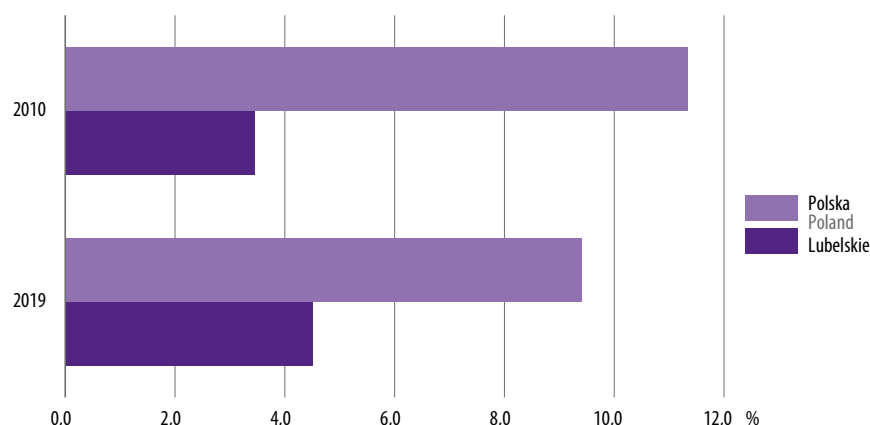
Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw sektora usług z województwa lubelskiego wyniosły w 2019 r. 28,5 mln zł, co stanowiło 0,2% wydatków poniesionych przez wszystkie przedsiębiorstwa z tego sektora w kraju.

W 2019 r. przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa lubelskiego charakteryzował mniejszy udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ogółem niż wartość tego wskaźnika dla Polski. Udział przychodów ze sprzedaży innowacyjnych produktów (wprowadzonych na rynek w latach 2017–2019) w przychodach przedsiębiorstw przemysłowych ogółem wyniósł w 2019 r. w województwie lubelskim 4,5%, natomiast w Polsce 9,3%.

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie lubelskim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2017–2019) w przychodach ogółem w 2019 r. wyniósł 0,9%. Dla przedsiębiorstw usługowych w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 3,0%.

Wykres 53. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 53. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2020 r., w województwie lubelskim, 97,6% przedsiębiorstw posiadało dostęp do Internetu. Najczęściej przedsiębiorstwa wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 30 do 100 Mbit/s. Własną stroną internetową posiadało 63,2% przedsiębiorstw, która służyła najczęściej przedsiębiorstwom do prezentacji produktów, towarów lub usług oraz cenników. Województwo lubelskie wyróżniało się jednym z niższych udziałów przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT.

Dzięki wykorzystaniu urządzeń przenośnych pozwalających na mobilne połączenie z Internetem, możliwa stała się praca poza siedzibą przedsiębiorstwa, na przykład w trakcie podróży służbowej. Pracownik wyposażony w taki sprzęt może mieć bowiem dostęp do swojego konta e-mail lub aplikacji firmowych i pracować tak, jakby przebywał w przedsiębiorstwie. W Polsce 2020 r. ponad trzy czwarte przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne. W województwie lubelskim wskaźnik ten wyniósł 69,1%, natomiast odsetek pracowników posiadających dostęp do Internetu wyniósł 46,7% (w kraju 50,2%).

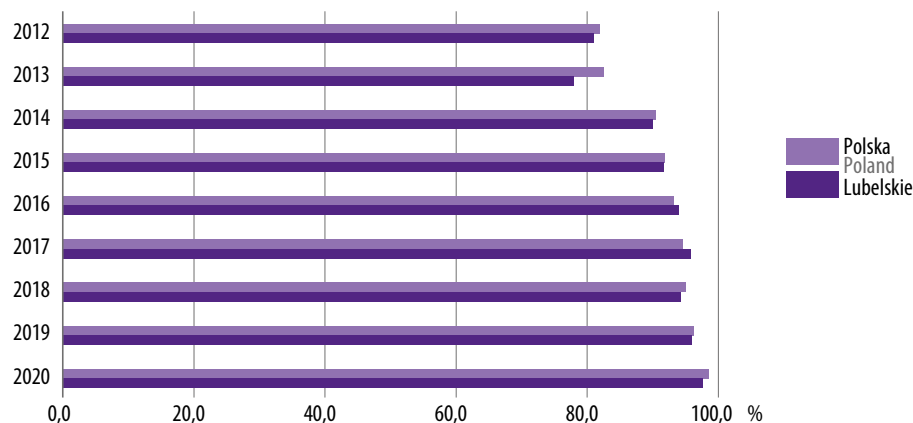
Odsetek podmiotów mających dostęp do Internetu wyniósł 97,6%, tj. więcej o 1,6 p. proc. niż w 2019 r. (w kraju 98,6%). W 2020 r. najwyższy wskaźnik dostępu do Internetu odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (99,3%), a najniższy – w opolskim (97,4%).

W 2020 r. za pomocą łącza szerokopasmowego korzystało z Internetu 97,6% przedsiębiorstw, natomiast szerokopasmowe łącze stałe posiadało 81,4% przedsiębiorstw. Udział przedsiębiorstw z dostępem do łącza szerokopasmowego z roku na rok ulega poprawie (z 84,0 % w 2011 r. do 97,6% w 2020 r.). Podobna tendencja utrzymuje się również w kraju.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Najczęściej przedsiębiorstwa w województwie lubelskim wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 30 do 100 Mbit/s – 27,7% (w kraju 26,5%). Mniejszy był udział przedsiębiorstw dysponujących stałym łączem o przepustowości z zakresu do 30 Mbit/s (20,7%; w kraju 16,1%). Przepustowością przynajmniej 100 Mbit/s, ale mniej niż 500 Mbit/s dysponowało 17,2% przedsiębiorstw (w kraju 24,0%), natomiast przepustowością przynajmniej 500 Mbit/s, ale mniej niż 1 Gbit/s dysponowało 6,7% przedsiębiorstw (w kraju 9,8%). Najmniej przedsiębiorstw było wyposażonych w stałe łącza o prędkości przynajmniej 1 Gbit/s (9,1%; w kraju 9,0%).

Wykres 54. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu (stały lub mobilny)
Chart 54. Enterprises connected to the Internet via broadband (fixed or mobile)

Własną stronę internetową posiadało w województwie lubelskim 63,2% przedsiębiorstw, podczas gdy w Polsce – 71,3%. Strona internetowa najczęściej służyła przedsiębiorstwom do prezentacji produktów, towarów lub usług oraz cenników – 58,7% (w kraju – 66,8%). Przedsiębiorstwa coraz częściej wykorzystują ten aspekt posiadania strony WWW w swojej działalności. Przykładem takiego zastosowania jest usługa czat, którą w 2020 r. oferowało swoim klientom 4,9% podmiotów, przy czym chat na którym na pytania potencjalnych klientów odpowiadał pracownik proponowało 4,8% firm, natomiast czatbot – 0,9%.

W 2020 r. z płatnych usług chmury obliczeniowej korzystało 18,5% przedsiębiorstw. Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej najczęściej zakupywano te, związane z udostępnieniem poczty e-mail (13,7% przedsiębiorstw w województwie), a także z przechowywaniem plików (9,9%) czy oprogramowanie biurowe (9,6%).

W 2020 r. 6,6% przedsiębiorstw wykorzystywało roboty, a 17,9% korzystało z urządzeń lub systemów w ramach tzw. Internetu rzeczy.

W 2019 r. 7,7% przedsiębiorstwo w województwie lubelskim prowadziło analizy Big Data. Drukarkami 3D dysponowało 3,0% przedsiębiorstw.

Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

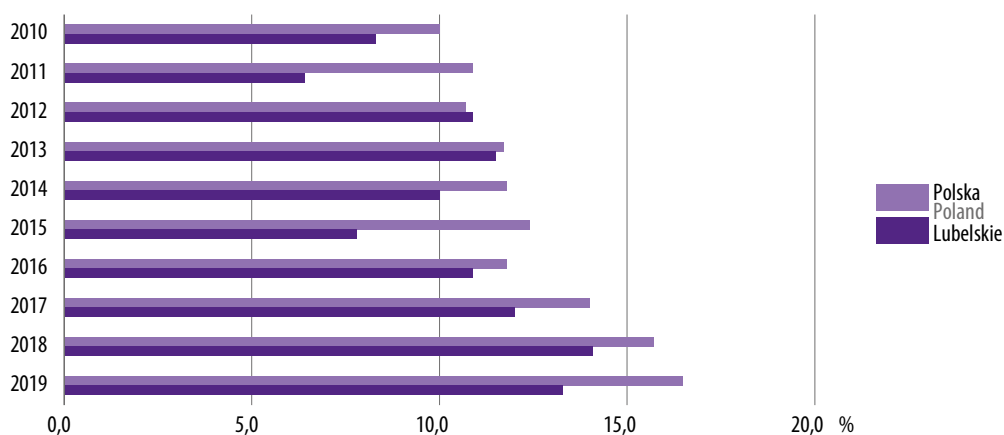
Z transakcji e-handlu wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających handel elektroniczny od handlu tradycyjnego zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2019 r., odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe w województwie lubelskim wyniósł 13,3% (w kraju 16,5%). W porównaniu z 2018 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8 p. proc. (w kraju wzrost o 0,8 p. proc.). W 2019 r. w czterech województwach odsetek podmiotów otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe był wyższy niż wskaźnik dla kraju, a największy jego poziom odnotowano w województwie mazowieckim (20,2%).

W 2019 r. sprzedaży poprzez własną stronę internetową lub aplikację mobilną dokonywało 10,5% przedsiębiorstw, za pośrednictwem zewnętrznych internetowych platform handlowych, serwisów aukcyjnych – 5,8%, a poprzez wiadomości typu EDI 2,5%.

W 2019 r. 11,4% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia od odbiorców indywidualnych; natomiast 7,7% od innych przedsiębiorstw lub jednostek administracji publicznej.

Wykres 55. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 55. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

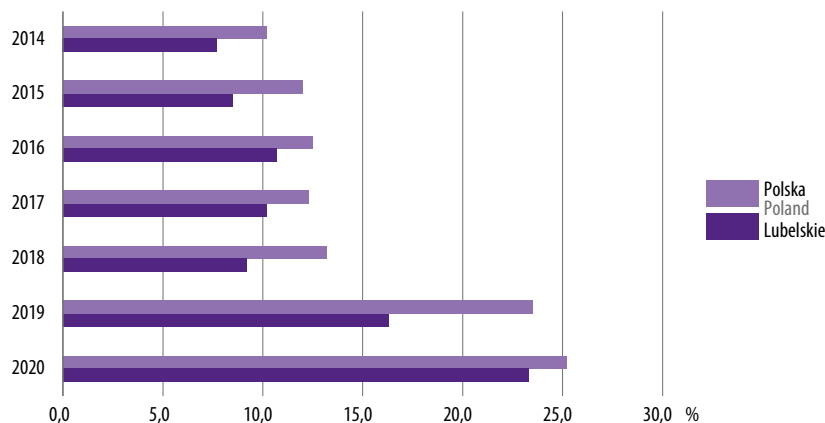
Działalność administracji publicznej generuje duże ilości danych, które w większości mają charakter publiczny i stanowią użyteczne źródło informacji dla podmiotów gospodarczych. Ponadto pełnią one funkcję wspomagającą w procesie planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2019 r. z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 17,3% przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (15,9%), natomiast najmniejsze – informacjami z danych z zakresu kultury, sportu i turystyki (3,4%).

Województwo lubelskie wyróżniało się niskim udziałem przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT, czyli osób posiadających umiejętności w zakresie rozwoju, obsługi, utrzymania systemów lub aplikacji ICT, dla których ww. czynności były głównym zajęciem. W 2020 r. odsetek przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT, kształtował się w województwie lubelskim na poziomie 23,3%. Przeciętnie w kraju udział przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT wyniósł 25,2%.

W województwie lubelskim udział przedsiębiorstw, które w 2019 r. zapewniły swoim pracownikom szkolenia podnoszące umiejętności z zakresu ICT wyniósł 11,5% (w kraju – 17,8%). Szkolenia zapewniano zarówno specjalistom z zakresu ICT (5,4% przedsiębiorstw; w kraju 7,8%), jak i pozostałym pracownikom (10,1%; w kraju 15,9%). Rekrutację specjalistów ICT prowadziło 2,1% przedsiębiorstw (w kraju – 4,4%). Zdecydowana większość przedsiębiorstw w 2019 r. zlecała zadania związane z ICT podmiotom zewnętrznym (91,1%; w kraju 80,9%).

Wykres 56. Przedsiębiorstwa zatrudniające specjalistów ICT
Chart 56. Enterprises employing ICT specialists

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych⁵

Financial results of non-financial enterprises

W 2020 r. w województwie lubelskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były wyższe niż rok wcześniej. Poprawiły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem wskaźnika płynności finansowej I stopnia.

Przychody z całokształtu działalności uzyskane w 2020 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie lubelskim wyniosły 65033,3 mln zł i były niższe o 0,4% niż w 2019 r. (w kraju o 0,9%), a wyższe o 43,2% niż w 2010 r. (w kraju o 58,0%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 63645,9 mln zł (spadek o 0,7% w stosunku do 2019 r., a wzrost o 43,7% w porównaniu z 2010 r.). W stosunku do 2019 r. najwyższa dynamika spadku przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wystąpiła w „administrowaniu i działalności wspierającej” – o 22,7%, ale udział tej sekcji w przychodach wyniósł 0,3%. Wśród grup o znaczącym udziale w przychodach dynamikę spadku odnotowano m.in. w „transporcie i gospodarce magazynowej” (o 8,9%, udział 3,5%), „budownictwie” (o 3,5%, udział 3,1%) oraz w „przetwórstwie przemysłowym” (o 2,4%, udział 44,3%). Wzrost przychodów odnotowano m.in. w „handlu; naprawie pojazdów samochodowych” (o 3,4%, udział 30,1%).

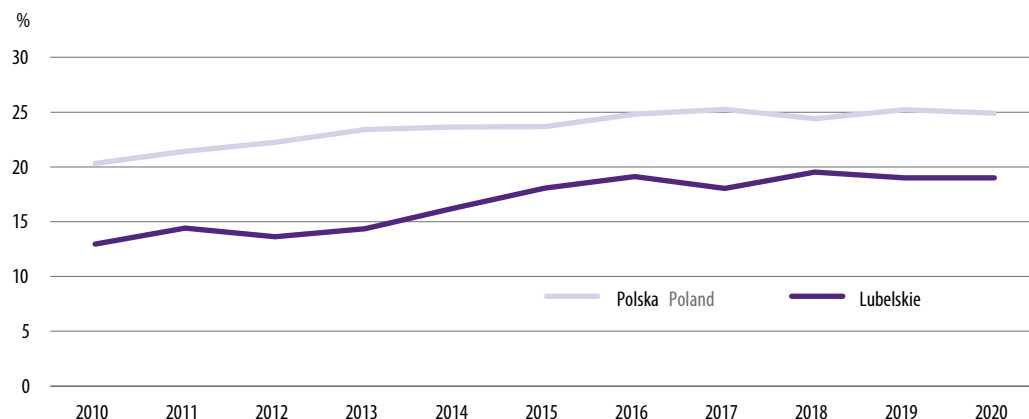
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzspółnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2020 r. wyniosły 12112,5 mln zł i były o 0,5% niższe od osiągniętych w 2019 r. Udział eksportu w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów w porównaniu z 2019 r. nie zmienił się i wyniósł 19,0%. W strukturze przychodów na eksport na przychody ze sprzedaży produktów przypadało 80,5% oraz na towary i materiały – 19,5% (w 2019 r. odpowiednio 83,1% i 16,9%).

⁵ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wykres 57. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 57. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2020 r. koszty uzyskania przychodu z całokształtu działalności wyniosły 60634,4 mln zł i były o 0,8% niższe od poniesionych w 2019 r. (w kraju także o 0,8%), a wyższe o 39,8% niż w 2010 r. (w kraju 59,4%). W 2020 r. strukturze rodzajowej kosztów ogółem w stosunku do 2019 r., zwiększył się udział podatków i opłat oraz wynagrodzeń (po 0,5 p. proc.), amortyzacji (o 0,3 p. proc.) oraz ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,1 p. proc.). Zmniejszył się udział zużycia materiałów i energii (o 0,8 p. proc.) oraz usług obcych (o 0,3 p. proc.). Udział pozostałych kosztów rodzajowych pozostał na niezmiennym poziomie.

Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniósł 58835,6 mln zł i był niższy o 0,9% w stosunku do 2019 r., a w porównaniu z 2010 r. wyższy o 40,5% (w kraju niższy o 1,7% niż w 2019 r., a wyższy o 59,1% niż w 2010 r.). W stosunku do 2019 r., spośród grup o dużym udziale w kosztach, najwyższą dynamikę spadku odnotowano w „przetwórstwie przemysłowym” (o 2,2%, udział 44,5%), a wzrostu w „handlu; naprawie pojazdów samochodowych” (o 1,7%, a udział 31,4%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 4810,3 mln zł i był wyższy o 1,6% niż w 2019 r. i o 99,2% niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio wyższy o 3,5% i o 46,1%). Poprawił się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z –360,4 mln zł w 2019 r. do –327,1 mln zł w 2019 r.) oraz wynik na operacjach finansowych (z –258,9 mln zł do –84,4 mln zł).

Wynik finansowy brutto wyniósł 4398,9 mln zł i był wyższy o 6,9% niż przed rokiem i o 114,8% niż w 2010 r. (w kraju niższy o 3,2% niż rok wcześniej i wyższy o 32,6% niż w 2010 r.), a jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 719,0 mln zł, tj. o 8,3% mniej niż w 2019 r. i więcej o 89,1% niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio więcej o 0,6% i o 45,7%).

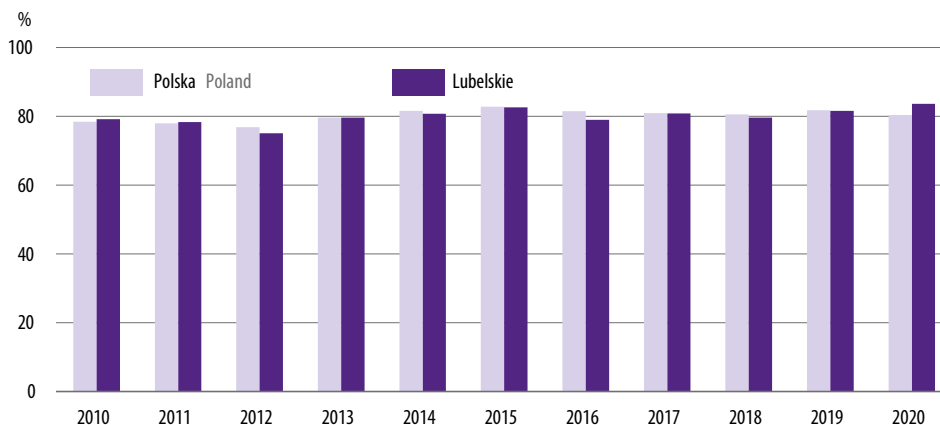
Wynik finansowy netto wyniósł 33679,9 mln zł i był wyższy o 10,5% niż 2019 r. i o 120,6% niż w 2010 r. (w kraju niższy o 4,1% niż rok wcześniej i o 30,0% wyższy niż w 2010 r.). Zysk netto wyniósł 3866,8 mln zł i był wyższy o 7,3% od uzyskanego w 2019 r. i o 103,6% w 2010 r., a strata netto wyniosła 186,9 mln zł i zmniejszyła się o 31,1% w stosunku do 2019 r. i o 19,0% w porównaniu z 2010 r.

W 2020 r. wzrost wyniku finansowego netto w porównaniu z 2019 r. wystąpił w większości sekcji, w tym najwyższy w „handlu; naprawie pojazdów samochodowych” (o 122,4%, udział tej sekcji w wyniku finansowym netto – 15,0%), w „budownictwie” (o 25,4%, udział 3,3%), a także w „przetwórstwie przemysłowym” (o 12,7%, udział 49,4%).

Zysk netto wykazało 83,6% ogółu przedsiębiorstw, wobec 81,6% rok wcześniej i 79,2% w 2010 r. (w kraju analogicznie: 80,4%, 81,8%, 78,4%), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 95,4% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw, wobec 85,3% rok wcześniej i 89,9% w 2010 r. (w kraju analogicznie: 80,0%, 87,6%, 87,5%).

Wykres 58. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw

Chart 58. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of surveyed enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych o zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów z 93,7% w 2019 r. do 93,2% w 2020 r. (w kraju pogorszył się o 0,2 p. proc. i wyniósł 95,6%). W skali roku zwiększyły się wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto 7,4% w 2019 r. do 7,6% w 2020 r.), rentowności obrotu brutto (z 6,3% do 6,8%), obrotu netto (z 5,1% do 5,7%) oraz płynności finansowej II stopnia (z 96,2% do 98,0%). Zmniejszył się wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 32,6% do 31,7%).

W kraju wyższy niż przed rokiem był wskaźnik rentowności sprzedaży brutto (o 0,2 p. proc.) oraz wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio o 5,8 p. proc. i 4,5 p. proc.), niższe zaś były wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto (odpowiednio o 0,2 p. proc. i 0,1 p. proc.).

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprise

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,5	91,5	93,7	93,2	95,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	5,5	8,3	7,4	7,6	4,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,5	8,5	6,3	6,8	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,7	7,2	5,1	5,7	3,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	38,8	33,7	32,6	31,7	43,9
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	107,3	113,9	96,2	98,0	103,4

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych wyniosła na koniec grudnia 2020 r. 19878,7 mln zł, co oznacza wzrost o 0,1% w skali roku i o 39,8% w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 5,6% i 72,6%). Wartość zapasów ukształtowała się na poziomie 6672,9 mln zł, tj. o 4,3% wyższym niż rok wcześniej. Odnotowano wzrost należności krótkoterminowych (o 0,6%), spadek zaś krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 7,3%) i inwestycji krótkoterminowych (o 6,2%). W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział należności krótkoterminowych (z 43,2% do 43,5%) oraz zapasów (z 32,2% do 33,6%), obniżył się zaś udział inwestycji krótkoterminowych (z 22,2% do 20,8%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,3% do 2,2%). W strukturze zapasów ogółem wzrósł udział materiałów (z 28,4% do 29,1%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 13,5% do 14,9%), a obniżył udział produktów gotowych (z 19,5% do 17,4%) i towarów (z 37,5% do 36,1%),

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw niefinansowych na koniec grudnia 2020 r. wyniosły 19644,8 mln zł i były o 1,0% wyższe niż przed rokiem i o 61,1% niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 8,4% i 96,5%). Zobowiązania długoterminowe stanowiły 33,6% ogółu zobowiązań (wobec 30,6% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 6600,0 mln zł i była o 10,9% większa niż w grudniu 2019 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 13044,8 mln zł i w skali roku były niższe o 3,4%, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług – o 6,9%, a z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – wyższe o 4,6%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu wyniosła 82,4% wobec 87,7% w 2019 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2019 r. skróceniu uległ cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 35 dni), cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług pozostał na tym samym poziomie (42 dni), a cykl rotacji zapasów wydłużył się o 2 dni (do 38 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

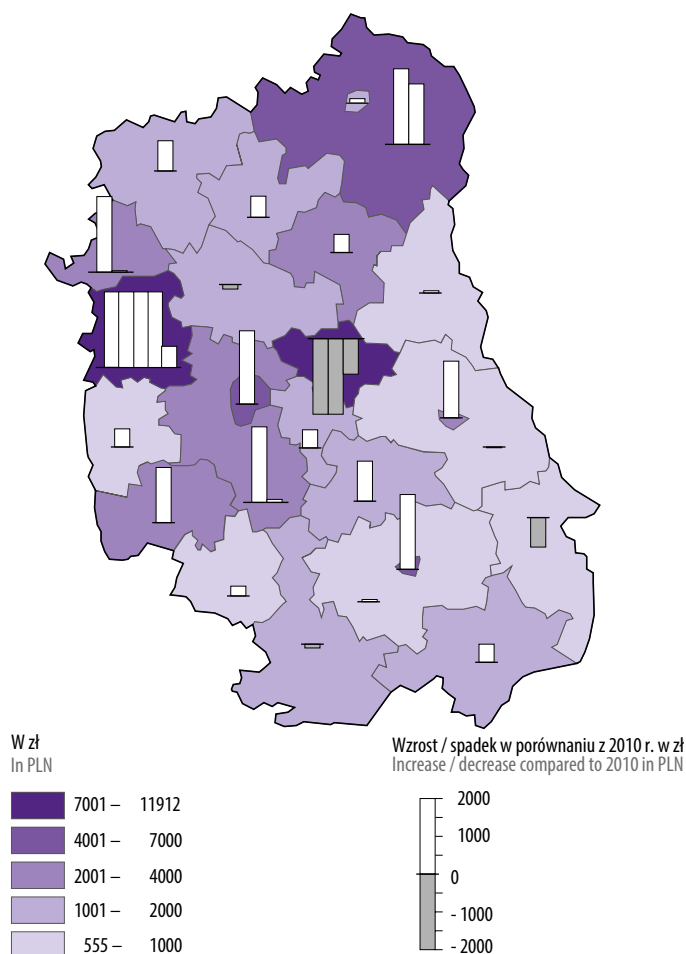
W 2019 r. wartość nakładów inwestycyjnych w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób wzrosła w skali roku o 15,3%.

W 2020 r. odnotowano w stosunku do 2019 r. spadek (o 3,5%) nakładów inwestycyjnych w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Mniejsza również była liczba i wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji.

Mapa 39.
Map 39.

Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2019 r.

Investment outlays per capita in 2019

W 2019 r. wartość nakładów inwestycyjnych w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (wg lokalizacji inwestycji) w cenach bieżących wyniosła 6477,6 mln zł i wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim – o 15,3%, jak i z 2010 r. – o 71,2% (w kraju odpowiednio o 10,1% i o 75,2%). W 2019 r. najwyższą dynamikę wzrostu wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w sekcji działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – o 140,9%, ale udział tej sekcji w nakładach ogółem wynosił 1%. Natomiast spośród sekcji o największym udziale w nakładach ogółem najwyższą dynamikę wzrostu zanotowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność

w sekcjach transport i gospodarka magazynowa (o 55,5%, udział – 22,0%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 10,8%, udział – 33,4%). Najwyższą dynamikę spadku wartości nakładów inwestycyjnych, spośród sekcji o znaczącym udziale w nakładach ogółem, odnotowano w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 22,0%, udział – 6,8%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady wyniosły 3067 zł i były wyższe o 15,8% w porównaniu z 2018 r. i o 76,9% w stosunku do 2010 r. W kraju wyniosły one 5207 zł i były wyższe analogicznie o 10,2% i o 75,8%. Najwyższe nakłady osiągnięto w powiecie puławskim (11912 zł), najniższe zaś w powiecie chełmskim (555 zł). Najwyższy wzrost nakładów w porównaniu z 2010 r. wystąpił w powiecie puławskim (o 8564 zł), spadek zaś w powiecie łęczyńskim (o 4944 zł).

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

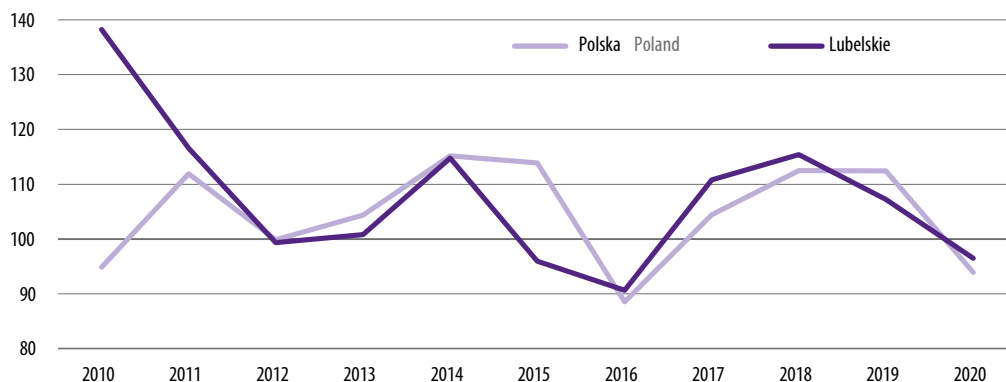
Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2020 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe⁶, mające siedzibę na terenie województwa wyniosła 4618,2 w mln zł i były (w cenach bieżących) o 3,5% niższe niż rok wcześniej, wyższe zaś o 54,2% w porównaniu z 2010 r. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych – licząc w cenach bieżących – zmniejszyła się w skali roku o 6,1%, a w stosunku do 2010 r. była wyższa o 67,9%.

Wykres 59. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni = 100

Chart 59. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year = 100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

⁶ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
 Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	2994,5	3850,4	4784,4	4618,2
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,4	2,8	3,0	3,1
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	55,3	54,8	59,6	49,6
Zakupy Purchases	44,5	44,6	40,2	50,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	36,7	39,1	35,0	45,4
środków transportu transport equipment	7,8	5,5	5,2	4,6

W 2020 r., w województwie lubelskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 2289,9 mln zł (o 19,8% mniej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2098,6 mln zł (o 25,4% więcej), a na środki transportu – 210,8 mln zł (o 15,1% mniej). Zakupy inwestycyjne osiągnęły wartość 2309,5 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 20,2%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 9,8 p. proc.

Spadek wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2020 r., w porównaniu z 2019 r., odnotowano w większości sekcji. Spośród sekcji mających znaczący udział w nakładach inwestycyjnych najwyższą dynamikę spadku odnotowano w sekcji „handel, naprawa pojazdów samochodowych” (o 22,4%), najwyższy zaś wzrost w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (o 23,7%). W 2020 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie „przemysłu”, na który przypadało 91,2% ogółu poniesionych nakładów, w tym na „przetwórstwo przemysłowe” 37,2%.

W 2020 r. w województwie lubelskim inwestorzy rozpoczęli realizację 3757 nowych inwestycji (mniej o 15,6% niż w roku poprzednim), o łącznej wartości kosztorysowej 1957,0 mln zł (mniej o 26,1%). W kraju w omawianym roku liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 1,7%, a ich wartość kosztorysowa była niższa o 7,8%. W województwie lubelskim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 46,3% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 39,2%). Niższa w skali roku była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m.in. w „transporcie i gospodarce magazynowej” (o 45,4%) i w „przetwórstwie przemysłowym” (o 27,3%), wyższa zaś w „budownictwie” (o 75,2%) czy też w „handlu, naprawie pojazdów samochodowych” (o 34,9%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

Według stanu w czerwcu 2020 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim w stosunku do czerwca 2019 r. zmniejszyła się o 1,3%, zaś pogłowie trzody chlewnej zwiększyło się o 13,8%.

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2020 r. była wyższa o 2,8% niż w roku wcześniejszym, żyta była o 10,1% niższa, natomiast cena skupu żywca wołowego i wieprzowego w wadze żywej obniżyła się odpowiednio o 3,6% i o 4,3%. Również cena skupu drobiu rzeźnego była niższa w czerwcu 2020 r. w stosunku do czerwca 2019 r. o 15,2%. Odwrotnie natomiast cena mleka w skupie była o 1,8% wyższa niż rok wcześniej.

Wartość rolniczej produkcji globalnej w cenach stałych w województwie lubelskim w 2019 r., w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 4,4%, co było wynikiem spadku wartości produkcji zwierzęcej o 1,3% oraz produkcji roślinnej o 5,7%.

Według stanu w czerwcu 2020 r. pogłowie bydła w województwie lubelskim liczyło 348,3 tys. szt., co stanowiło 6,1% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2019 r. liczebność stada w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,3%, zaś w kraju o 0,2%. Natomiast w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost pogłowia bydła zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 4,6% i o 10,8%.

Pogłowie krów w województwie lubelskim w czerwcu 2020 r. wyniosło 141,0 tys. szt. i w stosunku do analogicznego okresu roku wcześniejszego zmniejszyło się o 0,6% (w Polsce natomiast wzrosło o 0,3%). Krowy stanowiły 36,7% w ogólnej strukturze stada bydła (w kraju 38,9%), a ich udział w porównaniu z czerwcem 2019 r. zwiększył się o 0,3 p. proc. (w Polsce o 0,2 p. proc.). W porównaniu z 2010 r. pogłowie krów w województwie lubelskim zmniejszyło się o 23,8%, zaś w kraju o 7,1%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych (przeliczona według powierzchni z 2019 r.) w województwie lubelskim w czerwcu 2020 r. w porównaniu z czerwcem 2019 r. zmniejszyła się z 26,8 do 26,4 (o 1,3%), w Polsce natomiast z 43,3 do 43,2 (o 0,2%). W stosunku do 2010 r. w województwie lubelskim również odnotowano spadek obsady bydła na 100 ha użytków rolnych o 0,5%, zaś w kraju wzrost o 12,1%.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 486,0 tys. sztuk, co stanowiło 4,3% ogólnego pogłowia w kraju. W porównaniu z rokiem wcześniejszym liczebność stada zwiększyła się o 13,8% (w Polsce o 6,0%), natomiast w stosunku do 2010 r. (stan w końcu lipca) zmniejszyła się o 51,0% (w kraju o 23,1%). Pogłowie loch ogółem w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. wynosiło 32,9 tys. szt. i w porównaniu z dniem 1 czerwca 2019 r. zwiększyło się o 12,9% (w Polsce o 5,3%), natomiast w stosunku do 2010 r. zmniejszyło się o 65,5% (w kraju o 43,1%).

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych (przeliczona według powierzchni z 2019 r.) w województwie lubelskim w czerwcu 2020 r. w porównaniu z czerwcem 2019 r. zwiększyła się z 29,4 do 33,4 (o 13,8%), w Polsce natomiast z 73,4 do 77,8 (o 6,0%). W stosunku do 2010 r. odnotowano spadek zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 53,4% i o 22,2%.

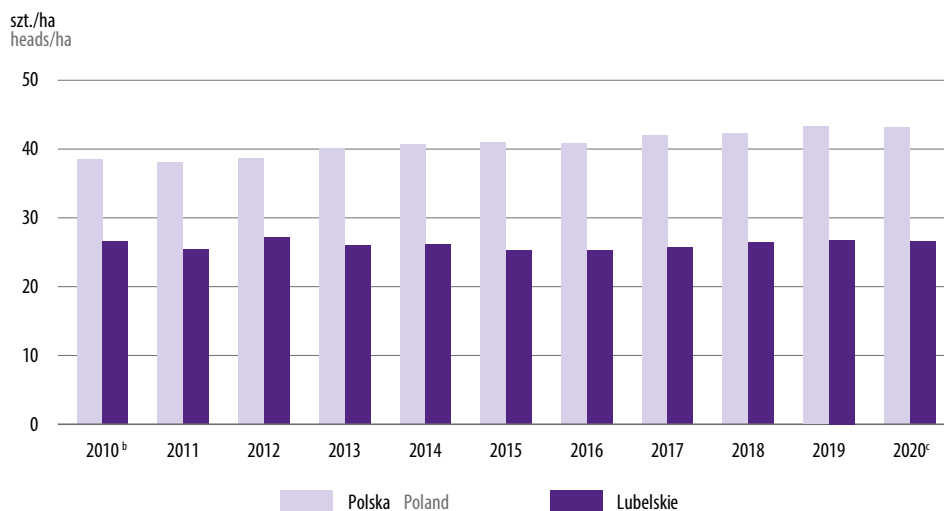

Wykres 60. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych^a

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 60. Cattle density per 100 ha of agricultural land^a

As of 1 June

a Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów). b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2020 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2019 r. Wstępne informacje wynikowe za 2020 r., obliczone na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020, dostępne będą na koniec czerwca 2021 r.

a Since 2010, the holders of agricultural land not conducting agricultural activities and the holders of agricultural land of less than 1 ha conducting agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds) have not been included in agricultural surveys. b Data of the Agricultural Census as of 30 June; see general note. c The data on agricultural land as of 1 June 2019 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2020. Preliminary data for 2020, calculated on the basis of the 2020 Agricultural Census, will be available at the end of June 2021.

Wartość skupu produktów rolnych w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 4043,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), a w kraju 67210,9 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,0%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszył się o 7,2% (w Polsce natomiast wzrosła o 2,5%).

W 2020 r. skupiono 835,2 tys. t. ziarna zbóż ogółem (w kraju 13826,7 tys. t.), w tym 733,5 tys. t. zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), a w Polsce 10629,5 tys. t. Skup ziarna zbóż ogółem w województwie lubelskim stanowił 6,0% skupu krajowego. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem zwiększyła się o 12,4% (w Polsce o 29,6%), zaś zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych o 16,3% (w Polsce po 33,2%).

Skup ziemniaków ogółem w 2020 r. ukształtował się na poziomie 62,2 tys. t. (w kraju 1938,6 tys. t.), co stanowiło 3,2% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2019 r. odnotowano zwiększenie ilości skupionych ziemniaków o 30,8% (w Polsce o 24,3%).

W 2020 r. skupiono 232 tys. t. żywca rzeźnego w wadze żywej (w kraju 6381,9 tys. t.) i w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano wzrost o 2,7% (w Polsce o 2,4%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 3,6%. W badanym roku skupiono 102,6 tys. t. żywca wieprzowego, czyli o 8,4% więcej niż w roku poprzednim. W kraju skupiono 2329,7 tys. t. żywca wieprzowego i było to o 8,2% mniej niż w 2019 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,4% skupu krajowego. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 49,3 tys. t. i był o 7,1% niższy niż w 2019 r. W Polsce skupiono 775,8 tys. t. żywca wołowego i było to o 3,0% mniej niż w 2019 r. Skup wojewódzki stanowił 6,4% skupu krajowego. Żywca drobiowego skupiono 79,5 tys. t. (więcej o 4,2% niż w 2019 r.), w tym największej indy-

ków (45,7%) i kurczaków (43,5%). W kraju skupiono 3263,6 tys. t. żywca drobiowego (więcej o 0,02% niż w 2019 r.), w tym kurczaki stanowiły 76,2%, a indyki 16,3%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 2,4%.

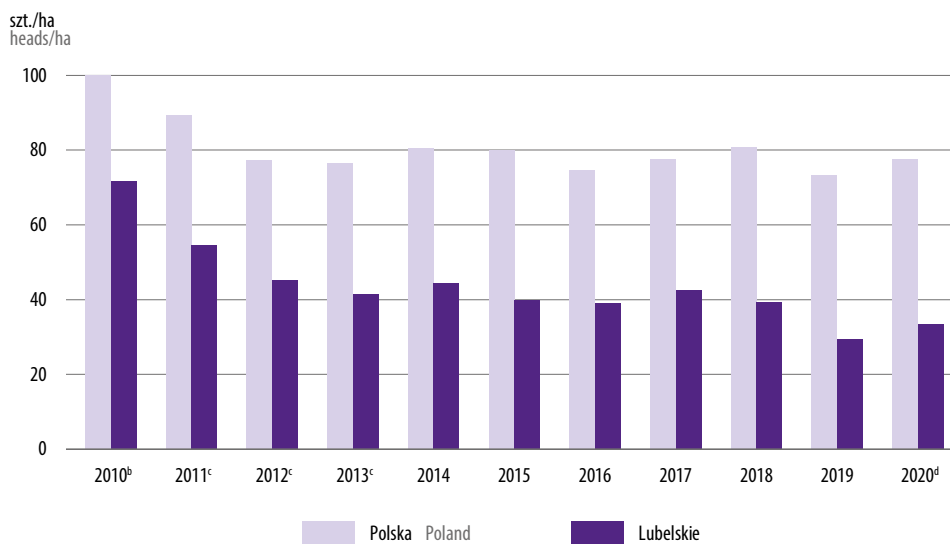
Wielkość skupu mleka krowiego w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 580,7 mln l. i była o 1,3% wyższa niż przed rokiem. W kraju skup mleka krowiego wyniósł 12108,8 mln l. i tym samym był o 2,4% wyższy niż w 2019 r. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 4,8%.

Wykres 61. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych^a

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 61. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów). b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. c Do 2013 r. stan w końcu lipca. dla 2010 r. d Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2020 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2019 r. Wstępne informacje wynikowe za 2020 r., obliczone na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020, dostępne będą na koniec czerwca 2021 r.

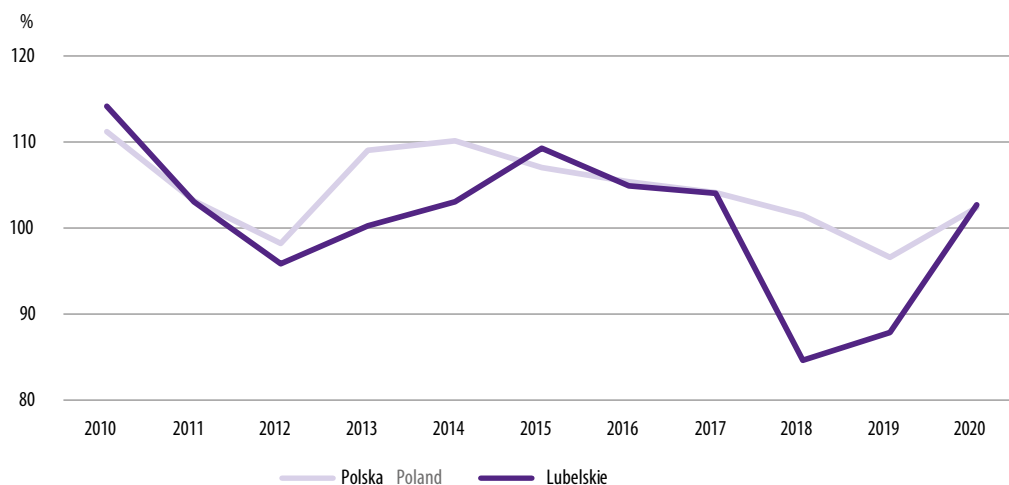
a Since 2010, the holders of agricultural land not conducting agricultural activities and the holders of agricultural land of less than 1 ha conducting agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds) have not been included in agricultural surveys. b Data of the Agricultural Census as of 30 June. c Until 2013, as of the end of July. d The data on agricultural land as of 1 June 2019 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2020. Preliminary data for 2020, calculated on the basis of the 2020 Agricultural Census, will be available at the end of June 2021.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

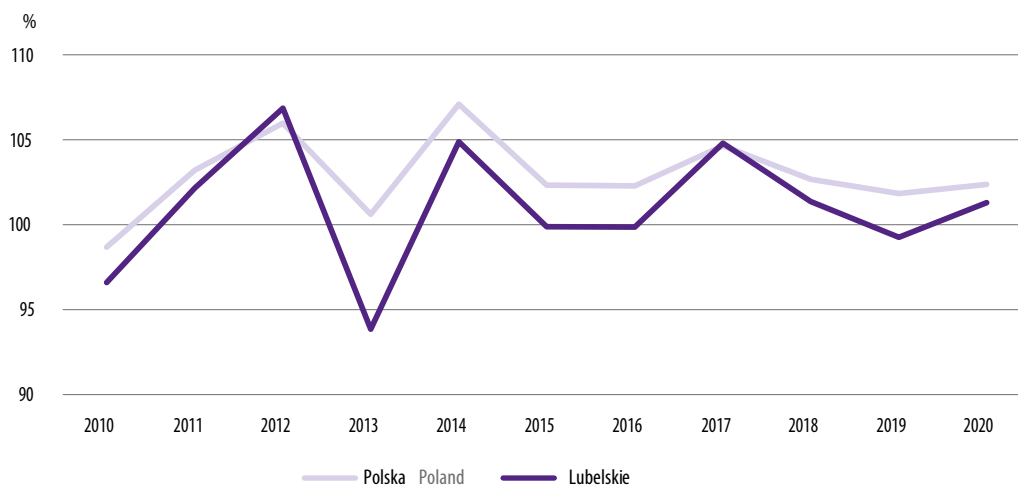
Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2019 r. wynosiła 72,06 zł/dt (w kraju 75,03 zł/dt) i była wyższa o 2,8% niż rok wcześniej (w Polsce wyższa o 3,8%). W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 51,23 zł/dt (w kraju 56,40 zł/dt) i była niższa o 10,1% w porównaniu z zanotowaną w 2019 r. (w Polsce niższa o 6,7%). W 2020 r. za ziemiaki jadalne w skupie płacono 114,98 zł/dt (w kraju 64,59 zł/dt), czyli o 18,7% więcej niż przed rokiem (w Polsce mniej o 23,6%).

Wykres 62. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
 Rok poprzedni=100
 Chart 62. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)
 Previous year=100

Wykres 63. Dynamika skupu mleka
 Rok poprzedni=100
 Chart 63. Indices of cows` milk procurement
 Previous year=100

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2019 r. wynosiła 72,06 zł/dt (w kraju 75,03 zł/dt) i była wyższa o 2,8% niż rok wcześniej (w Polsce wyższa o 3,8%). W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 51,23 zł/dt (w kraju 56,40 zł/dt) i była niższa o 10,1% w porównaniu z zanotowaną w 2019 r. (w Polsce niższa o 6,7%). W 2020 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 114,98 zł/dt (w kraju 64,59 zł/dt), czyli o 18,7% więcej niż przed rokiem (w Polsce mniej o 23,6%).

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 6,79 zł/kg (w kraju – 6,40 zł/kg), czyli zmniejszyła się o 3,6% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w Polsce zwiększyła się o 1,2%). Cena skupu w województwie lubelskim w 2020 r. była o 6,1% wyższa niż w kraju. Cena żywca wieprzowego w wadze żywej w skupie osiągnęła wartość 5,03 zł/kg (w kraju – 5,13 zł/kg), czyli była niższa o 4,3% niż w 2019 r. (w Polsce niższa o 4,9%). Cena w skupie w województwie lubelskim w 2020 r. była o 1,9% niższa niż w kraju. W 2020 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,04 zł/kg (w kraju – 3,52 zł/kg) i była niższa o 15,2% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w Polsce niższa o 9,9%). Średnia cena skupu drobiu w województwie lubelskim w 2020 r. była o 14,8% wyższa od notowanej w kraju.

Za 1 l mleka krowiego w omawianym roku płacono 1,37 zł (w kraju – średnio 1,38 zł), czyli o 1,8% więcej niż przed rokiem (w Polsce więcej o 2,4%). Średnia cena skupu mleka w województwie lubelskim w 2020 r. była o 0,7% niższa niż w kraju.

Wartość rolniczej produkcji globalnej w cenach stałych w województwie lubelskim w 2019 r., w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 4,4%, co było wynikiem spadku wartości zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej, odpowiednio o 5,7% i o 1,3%.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6%, w ogólnopolskiej produkcji towarowej 8,2%, zaś w ogólnokrajowej produkcji końcowej 8,1%. W 2019 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 6,7% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju wzrosła o 6,7%).

W 2019 r. wartość produkcji końcowej w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była niższa o 1,5%. Przyczynił się do tego zarówno spadek produkcji zwierzęcej o 2,2%, jak i produkcji roślinnej o 1,2%. W 2019 r. w porównaniu z 2018 r. zaobserwowano wzrost udziału o 0,2 p. proc. produkcji roślinnej w produkcji końcowej województwa lubelskiego, zaś zmniejszenie się udziału produkcji zwierzęcej o 0,2 p. proc.

W 2019 r. wartość produkcji towarowej ogółem zmniejszyła się o 4,6%, co spowodowane było niższą niż przed rokiem produkcją roślinną, której spadek wyniósł 4,8%, a także niższą o 4,4% produkcją zwierzęcą. Udział produkcji roślinnej w produkcji towarowej województwa lubelskiego w 2019 r. wyniósł 64,3% i w stosunku do roku wcześniejszego był niższy o 0,1 p. proc. Natomiast udział produkcji zwierzęcej wyniósł 35,7% i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 0,1 p. proc.

Przemysł Industy

W 2020 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił spadek produkcji sprzedanej przemysłu. Zanotowano wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) i spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2020r. w województwie osiągnęła wartość 39579,2 mln zł (w cenach bieżących) i była niższa o 1,1% (w cenach stałych) w odniesieniu do zanotowanej w 2019 r., a wyższa o 25,0% niż w 2015 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji odpowiednio zmniejszyła się o 1,0% i zwiększyła się o 19,7%. Dynamika wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku ulegała wahaniom w kolejnych okresach narastających 2020 roku (w I kwartale 99,4, w I półroczu 92,6, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 96,9).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w 2020 r. w województwie lubelskim stanowiła 2,6% produkcji przemysłowej w kraju (tyle samo, co w 2019 r.)

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Tablica 36.
Table 36.

Przemysł
Industry

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	21783,9	31762,6	39769,2	39579,2
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,3	2,7	2,6	2,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	77,5	74,3	76,3	76,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	84,0	90,9	102,0	99,1

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2020 r. w województwie lubelskim w głównej mierze wpłynęła produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 30197,2 mln zł, co stanowiło 76,3% produkcji przemysłowej (tyle samo, co w 2019 r.). Największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji artykułów spożywczych – 22,4 % (21,3% w 2019 r.), wyrobów z metali – 6,0% (6,3%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 5,2% (5,3%) oraz napojów – 5,2% (4,9%).

Wyższy niż w 2019 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 18 (spośród 31) działach przemysłu. Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, największy wzrost w odniesieniu do grudnia ub. roku odnotowano w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 17,5%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 15,0%), metali (o 13,8%) oraz produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 7,3%). Największy spadek produkcji sprzedanej przemysłu nastąpił natomiast w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 28,7%), maszyn i urządzeń (o 11,0%) oraz wyrobów z metali (o 6,3%).

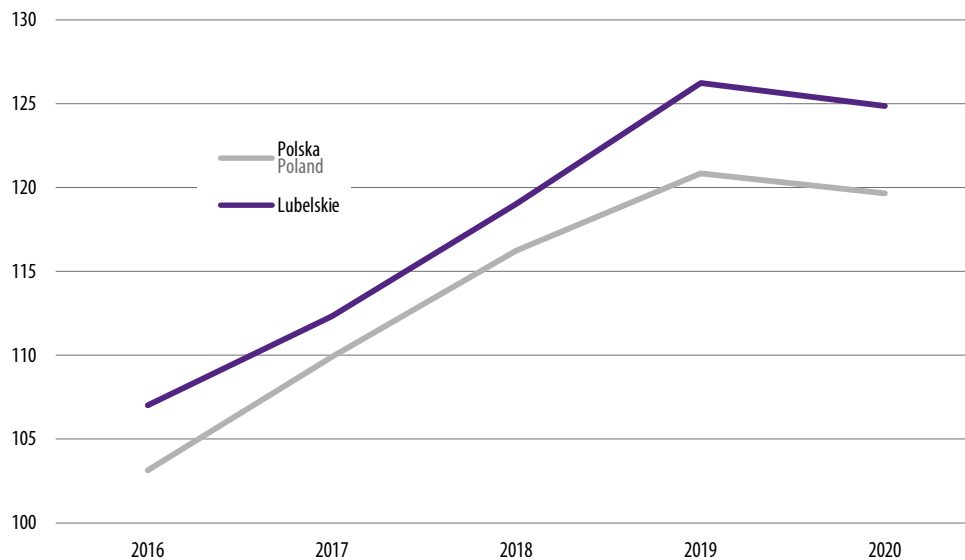
Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 64.

Indices of sold production of industry (constant prices)

2015=100

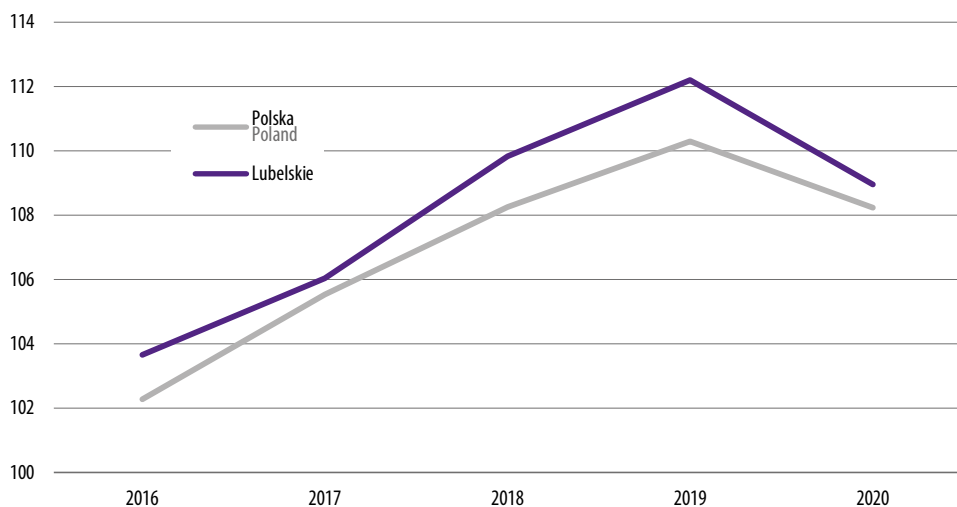
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosło 99,1 tys. osób, w tym w przetwórstwie przemysłowym 74,3 tys. osób.

Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubelskim w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia o 2,9%, a wzrost o 9,0% w stosunku do 2015 r. W kraju zanotowano również spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 1,9% w odniesieniu do roku poprzedniego i wzrost o 8,3% w porównaniu z 2015 r.

Wydajność pracy w przemyśle w 2020 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w województwie lubelskim wyniosła 399,6 tys. zł i była o 1,9% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 0,9%.

Wykres 65. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

Chart 65. Indices of average employment in industry
2015=100

Budownictwo Construction

W 2020 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była produkcja budowlano-montażowa. Zmniejszyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, a zwiększyło się przeciętne zatrudnienie.

W 2020 r. w województwie lubelskim w stosunku do 2019 r. zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto, a zmniejszyła się liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zgodnie z projektem budowlanym.

W 2020 r. w województwie lubelskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 6007,8 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,1% (w skali kraju odnotowano wzrost o 0,4%). Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2020 r. w województwie lubelskim stanowiła 2,3% produkcji budownictwa w kraju (tyle samo, co w 2019 r.). Pod tym względem województwo lubelskie zajęło 11. lokatę wśród innych województw.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 37.
Table 37.

Budownictwo
Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	4452,3	4270,7	6136,8	6007,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,8	2,3	2,3	2,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	68,4	66,7	69,8	71,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	17,9	14,9	17,4	18,2

Wykres 66.

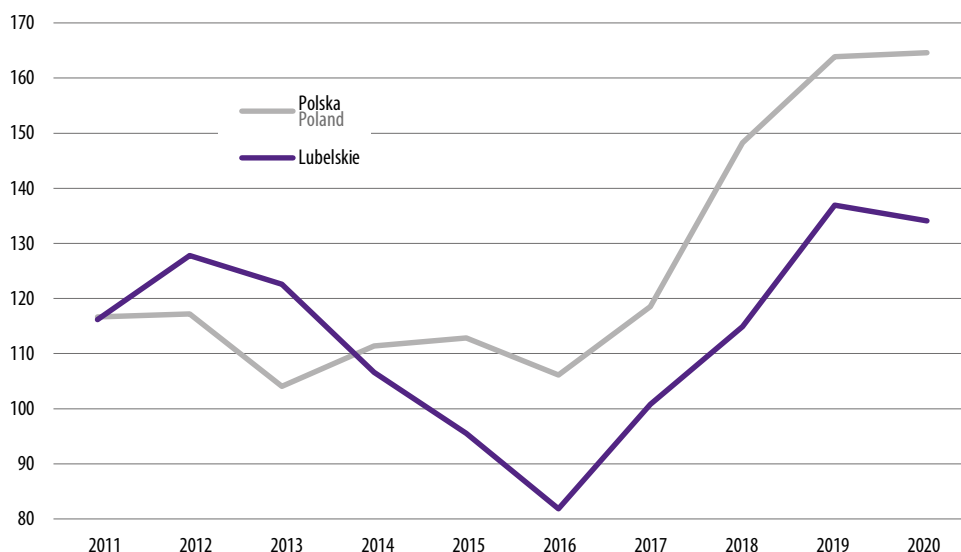
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2010=100

Chart 66.

Indices of sold production of construction (current prices)

2010=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecających przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2020 r. w województwie lubelskim produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 4277,9 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1% (w skali kraju odnotowano wzrost o 0,4%). Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo lubelskie zajmowało 8. lokatę w kraju (3,9% produkcji krajowej), a pod względem wskaźnika dynamiki w porównaniu z rokiem poprzednim 7. miejsce.

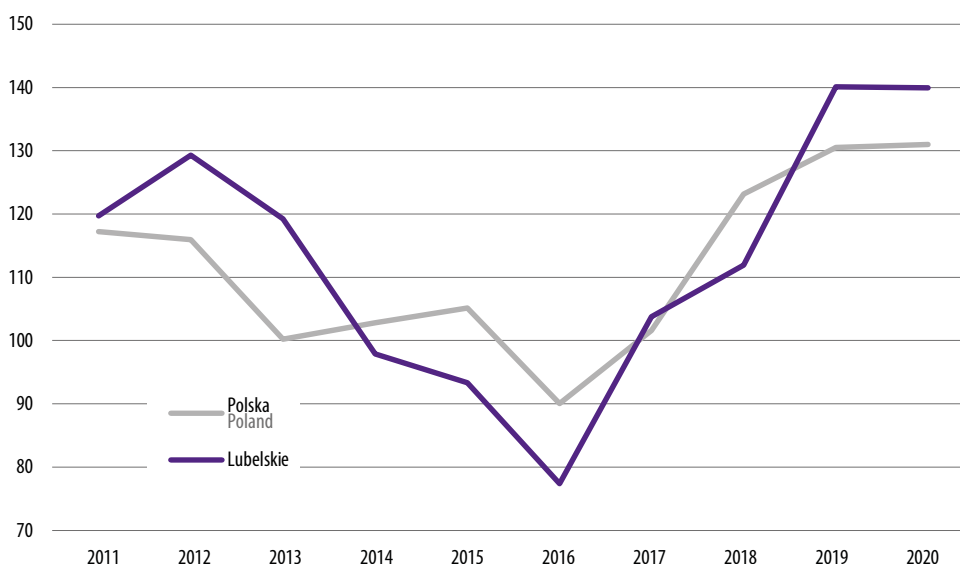
W 2020 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 13,1%).

Wykres 67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2010=100

Chart 67. Indices of construction and assembly production (current prices)

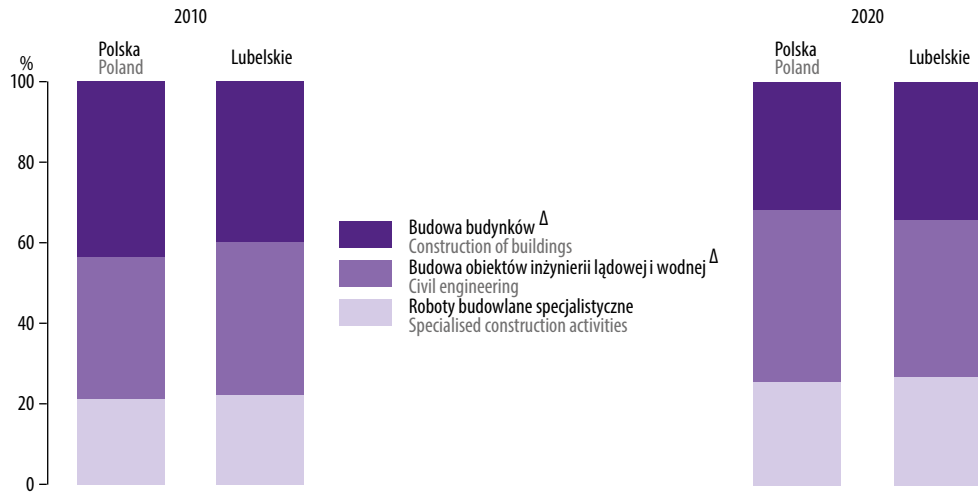
2010=100

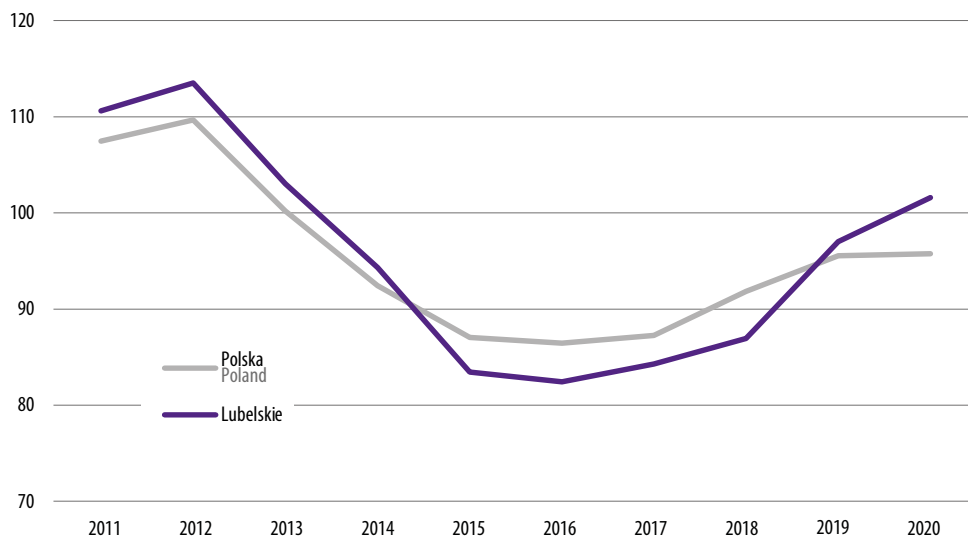
W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się udział podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 2,9 p. proc. (do 25,9%) w odniesieniu do 2019 r. oraz przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków o 1,7 p. proc. (do 34,5%). Zwiększył się natomiast udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 4,6 p. proc. (do 39,6%). W porównaniu do 2010 r. zaobserwowano wzrost udziału podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 3,6 p. proc. i przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 1,8 p. proc., a spadek udziału przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków o 5,4 p. proc.

W województwie lubelskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie wzrosło w porównaniu z 2019 r. o 4,7% do poziomu 18,2 tys. osób. W kraju przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 0,2%.

Wykres 68. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 68. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

Wykres 69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
 2010=100
 Chart 69. Indices of average employment in construction
 2010=100

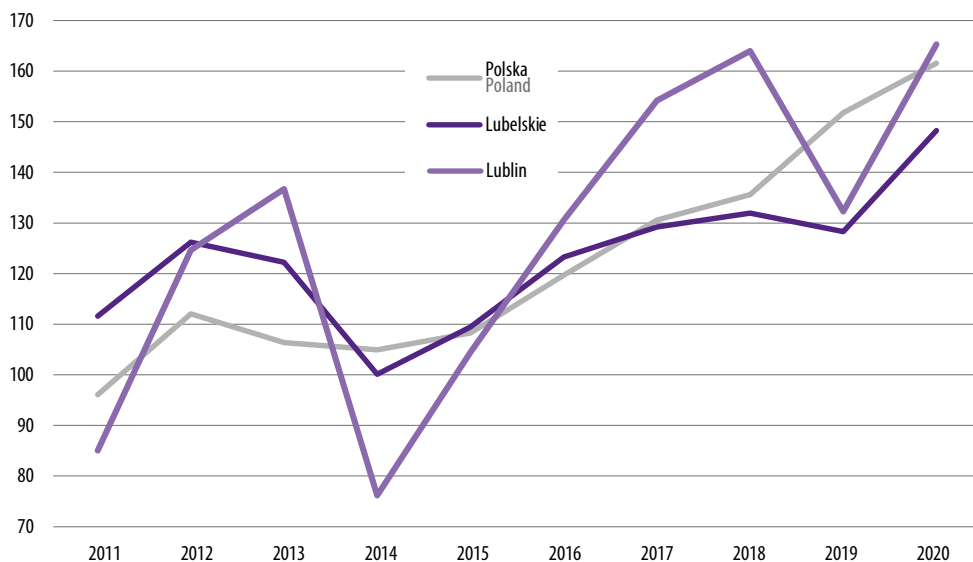

W 2020 r. w województwie lubelskim wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, wyniosła 330,3 tys. zł i była o 6,5% niższa niż przed rokiem.

W 2020 r. w województwie lubelskim oddano do użytkowania 8449 mieszkań o łącznej powierzchni 813,3 tys. m². Oznacza to w skali roku wzrost liczby mieszkań o 15,6%, a powierzchni o 10,5% (w kraju odpowiednio o 6,5% i o 6,6%). Natomiast w porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa o 49,1%, a ich powierzchnia o 33,2% (w kraju odpowiednio o 62,6% i o 35,9%).

Wykres 70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

Chart 70. Indices of the number of dwellings completed
2010=100

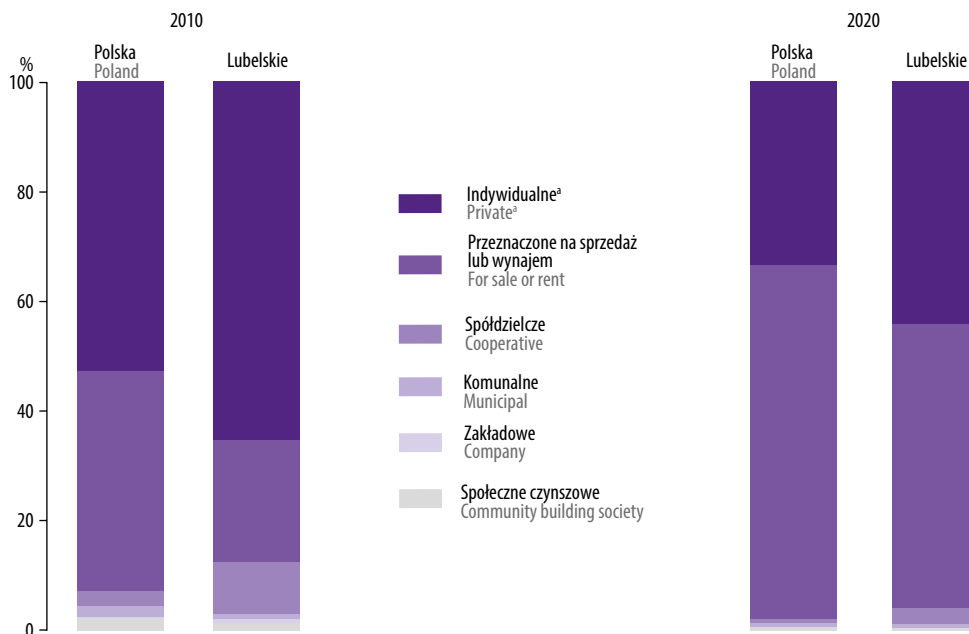
Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe

Table 38. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,6	2,9	3,5	4,0	5,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	107,7	105,4	100,7	96,3	88,7
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or whose construction projects were registered per 1,000 population	3,5	3,7	5,0	5,0	7,2
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,3	3,6	4,6	4,6	5,8

Najwięcej mieszkań wybudowali deweloperzy z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, a w dalszej kolejności inwestorzy indywidualni; przy czym odsetek tych pierwszych w badanym okresie wzrósł, a drugich – zmniejszył się. W województwie lubelskim w 2010 r. udział mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem w ogólnej ich liczbie wyniósł 22,4%, a 10 lat później – 49,6%; w przypadku indywidualnych było to odpowiednio 65,1% i 46,3%.

Wykres 71. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 71. Dwellings completed by construction form

a Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” dotyczą tylko mieszkań realizowanych na własne potrzeby inwestora; mieszkania na sprzedaż lub wynajem dotychczas zaliczane do tej formy budownictwa zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

a Since January 2018, the data regarding the effects of “private construction” concern only dwellings realized for the investor’s own needs; dwellings for sale or rent, included in this form of construction so far, have been included in the “for sale or rent” form of construction.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

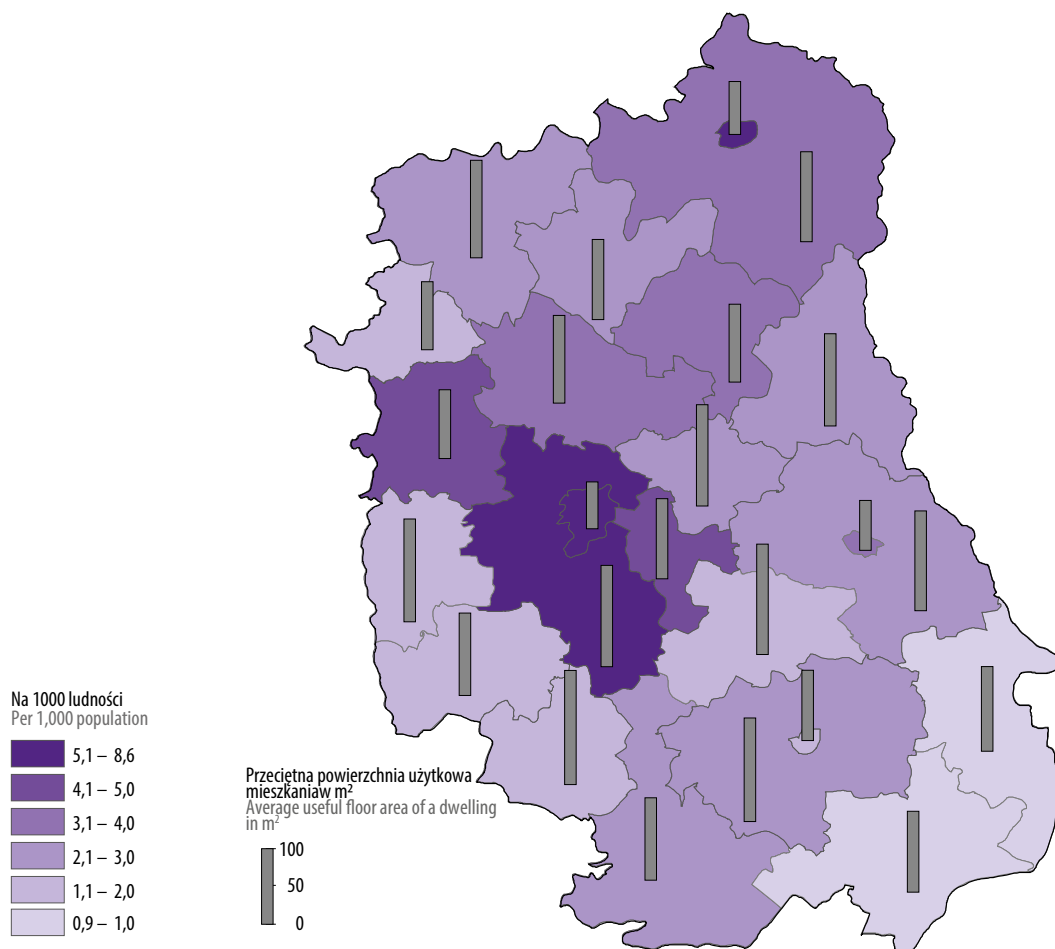
W 2020 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wyniosła 96,3 m². Było to mniej o 4,5 m² niż rok wcześniej i o 11,5 m² niż w 2010 r. . Mieszkania w miastach są mniejsze niż na wsi – w ostatnim badanym roku ich powierzchnia wynosiła odpowiednio 71,7 m² wobec 133,8 m², a 10 lat wcześniej – 84,7 m² wobec 139,0 m². Przeciętna powierzchnia mieszkań w województwie jest większa niż w kraju; w 2020 r. o 7,6 m², przy czym mieszkania w miastach o 1,1 m², a na terenach wiejskich o 7,2 m². Mieszkania oddane do użytkowania w województwie są większe niż w kraju także pod względem przeciętnej liczby izb. W 2020 r. wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 4,2 wobec 3,8. Zarówno w kraju, jak i w województwie mieszkania w miastach mają średnio nieco ponad 3 izby, a na wsi – ponad 5.

W 2020 r. największą powierzchnię użytkową miały mieszkania wybudowane w powiatach janowskim (151,0 m²), ryckim (147,5 m²) i krasnostawskim (146,2 m²), a najmniejszą w Lublinie (61,6 m²), Chełmie (66,5 m²) oraz Białej Podlaskiej (70,3 m²).

W województwie lubelskim w 2020 r. na 1000 ludności przypadało 4,0 mieszkania oddanych do użytkowania (w Polsce 5,8). Wskaźnik ten jest wyraźnie zróżnicowany terytorialnie i wynosi od 0,9 w powiecie hrubieszowskim do 8,6 w Lublinie.

Mapa 40.
Map 40.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Dwellings completed in 2020

W 2020 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym dla 10596 mieszkań, co oznacza spadek o 0,5% w porównaniu z rokiem poprzednim i wzrost o 38,2% w ciągu 10 lat (w kraju w tym samym czasie odnotowano wzrost odpowiednio o 2,9% i o 57,9%). Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 50,9% stanowiły mieszkania indywidualne, 45,2% przeznaczone na sprzedaż lub wynajem; 3,8% spółdzielcze i 0,1% komunalne. Na budowę mieszkań społecznych czynszowych i zakładowych nie wydano pozwoleń, ani nie dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. W większości powiatów województwa (w 15) nastąpił wzrost liczby omawianych mieszkań; relatywnie największy w powiecie parczewskim (o 112,3%) i puławskim (o 61,4%). Nagłębszy spadek zaobserwowano w Białej Podlaskiej (o 36,5%), powiecie krańickim (o 35,7%) i białskim (o 26,8%).

W ostatnim omawianym roku rozpoczęto budowę 9646 mieszkań, tj. więcej o 0,1% niż w 2019 r. i o 32,1% niż w 2010 r. (w Polsce odnotowano spadek o 5,7% w skali roku i wzrost o 41,6% w porównaniu z 2010 r.). Wśród mieszkań rozpoczętych najczęściej było indywidualnych (50,0%), przeznaczone na sprzedaż lub wynajem stanowiły 44,9%, spółdzielcze 4,6%, a społeczne czynszowe 0,5%.

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2020 r. sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe była wyższa o 2,1% niż rok wcześniej, natomiast sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była niższa o 0,4%

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

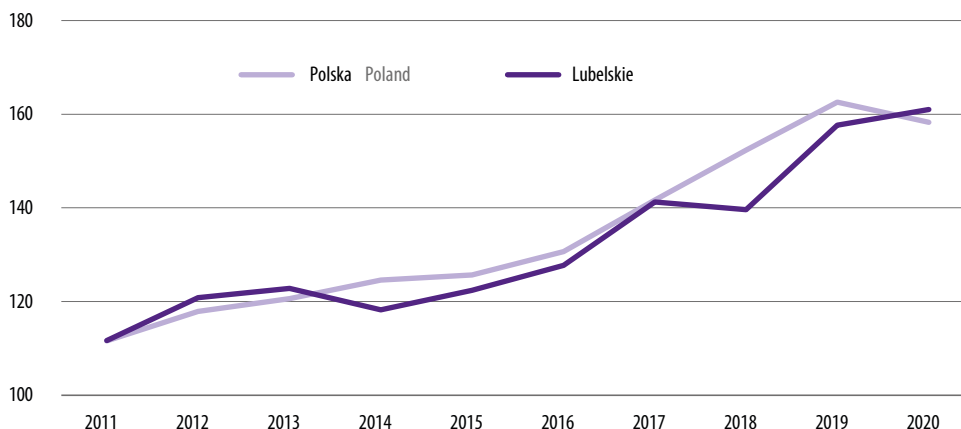
W województwie lubelskim w 2020 r. wartość sprzedaży detalicznej⁷ wzrosła w skali roku o 2,1% i o 61,0% w stosunku do 2010 r. W kraju wartość ta była niższa w stosunku do 2019 r. o 2,6%, wyższa zaś w stosunku do 2010 r. – o 58,3%). W 2019 r., w porównaniu z 2018 r., wartość sprzedaży detalicznej w województwie była wyższa o 12,9%, w kraju – o 6,7%.

Wykres 72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2010=100

Chart 72. Indices of retail sales of goods (current prices)

2010=100

W 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego najwyższą dynamikę wzrostu sprzedaży detalicznej odnotowano w grupie „pozostałe” (o 10,5%), natomiast najwyższa dynamika spadku, spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej, wystąpiła w grupie „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 12,3%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2020 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (49,4%), następnie przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (11,5%) oraz zajmujące się sprzedażą: farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortope-

⁷ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

dycznego (9,7%), paliw stałych, ciekłych i gazowych (7,5%), pojazdów samochodowych, motocykli, części (7,2%) i mebli, RTV, AGD (7,0%). W pozostałych grupach udział wahał się od 1,3% do 2,1%.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Tablica 39. **Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)**
Table 39. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	108,3	103,5	112,9	102,1	97,4
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	112,3	108,3	95,5	95,5	86,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	99,1	88,5	115,7	87,7	83,4
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	107,5	103,5	118,9	107,5	102,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	103,3	89,4	124,8	87,9	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	131,3	102,2	107,3	96,1	101,0
Tekstyli, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	96,5	126,4	125,1	68,7	82,7
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	119,3	105,2	101,3	100,3	105,4
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	97,9	102,2	90,8	86,7	96,7
Pozostałe Others	108,0	113,4	99,9	110,5	92,3

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation

W 2020 r. w województwie lubelskim wartość sprzedaży hurtowej towarów⁸ w jednostkach handlowych była niższa o 0,4% niż przed rokiem, natomiast w porównaniu z 2010 r. była wyższa o 38,2%. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe wyższa analogicznie o 3,8% i 33,2%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2020 r. była o 0,9% niższa niż w 2019 r. i wyższa o 79,0% niż w 2010 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe wyższa analogicznie

8 W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

o 0,3% i o 68,1%). W 2019 r. w odniesieniu do 2018 r. odnotowany był wzrost sprzedaży hurtowej towarów w jednostkach handlowych – w województwie – o 7,9%, a w kraju – o 6,6% (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe – w województwie – o 8,0%, a w kraju – o 5,0%).

W 2020 r. w województwie lubelskim najwyższa dynamika wzrostu sprzedaży hurtowej realizowanej przez przedsiębiorstwa hurtowe w stosunku do 2019 r. wystąpiła grupie „sprzedaż hurtowa żywności” – o 15,3%, której udział w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł 19,0%, a następnie w grupie „sprzedaż hurtowa kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych” – o 13,8%, a także w grupie „sprzedaż hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu” – o 13,4%, a udział tych grup w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł odpowiednio 10,5% i 40,1%. Najwyższą dynamikę spadku sprzedaży hurtowej w ujęciu rocznym odnotowano w grupie „sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie” (o 81,9%), a udział tej grupy w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł 1,2%.

Transport

Transport

W 2019 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie lubelskim zmniejszyła się o 2,8% w ciągu roku. Zwiększyła się o 13,9% liczba przewiezionych pasażerów komunikacją miejską, natomiast zmniejszyła się liczba pasażerów w transporcie lotniczym – o 22,4%.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

W 2019 r. długość dróg publicznych w województwie lubelskim wyniosła 37196,4 km i w porównaniu z 2018 r. było ich mniej o 2,4%, a w stosunku do 2010 r. – więcej o 9,4%. Stanowiły one 8,8% dróg publicznych w Polsce.

Dróg publicznych o twardej nawierzchni było 22852,8 km (o 2,8% mniej niż w 2018 r. i więcej o 13,0% niż w 2010 r.), z czego 95,4% stanowiły drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej. W 2019 r. w ogólnej długości dróg publicznych o twardej nawierzchni udział dróg miejskich wyniósł 12,0%, a zamiejskich 88,0%. Dróg gruntowych było 14343,6 km (o 1,7% mniej niż rok wcześniej i o 4,0% więcej niż w 2010 r.). W 2019 r. w granicach województwa leżało 7,4% ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej w kraju i 12,2% dróg gruntowych.

Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Table 40.

Stan w dniu 31 grudnia
Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Ogółem w km Total in km	34012,7	36209,6	38115,4	37196,4
o nawierzchni twardej hard surface	20217,1	21581,4	23516,6	22852,8
ulepszonej improved	19229,2	20468,2	22364,9	21805,1
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	13795,6	14628,2	14598,8	14343,6

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

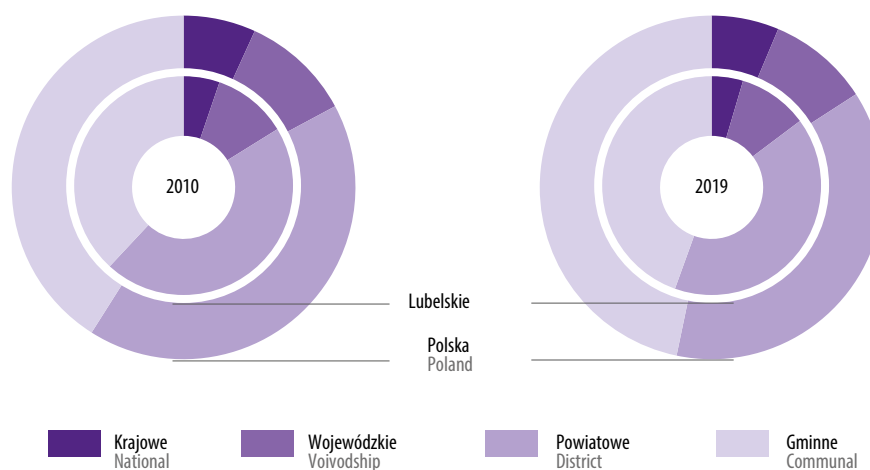
Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W strukturze dróg publicznych o nawierzchni twardej w 2019 r. dominowały drogi gminne (44,5%), a następnie powiatowe (40,8%), wojewódzkie (10,2%) oraz krajowe (4,6%).

Wykres 73. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Chart 73.

Stan w dniu 31 grudnia
Hard surface public roads
As of 31 December

W 2019 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało:

- 91,0 km dróg o nawierzchni twardej, wobec 93,6 km przed rokiem i 80,5 km w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 98,2 km, 97,2 km i 87,6 km),
- 4,2 km dróg krajowych o nawierzchni twardej wobec 4,1 km przed rokiem i 4,2 km w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 6,2 km, 6,2 km i 6,0 km)
- 9,3 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej wobec 9,1 km przed rokiem i 8,8 km w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 9,4 km, 9,2 km i 9,1 km),
- 77,6 km dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej wobec 80,3 km przed rokiem i 67,5 km w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 82,6 km, 81,8 km i 72,5 km).

Przez województwo lubelskie nie przebiegają autostrady, natomiast w ostatnich latach przybyło dróg ekspresowych. W 2019 r. było ich 135,7 km wobec 101,8 km w 2018 r. i 4,2 km w 2010 r. Na 1000 km² powierzchni województwa w 2019 r. przypadało 5,40 km dróg ekspresowych wobec 4,05 km przed rokiem i 0,17 km w 2010 r.

Udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wyniósł

42,4% w omawianym roku wobec 42,0% w 2018 r. i 44,9% w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 31,3%, 32,1% i 36,9%).

Najwyższą gęstością dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej, w województwie lubelskim charakteryzowały się miasta na prawach powiatu: Zamość, Chełm, Lublin, Biała Podlaska, a najsłabsze zagęszczenie wystąpiło w powiatach włodawskim i parczewskim.

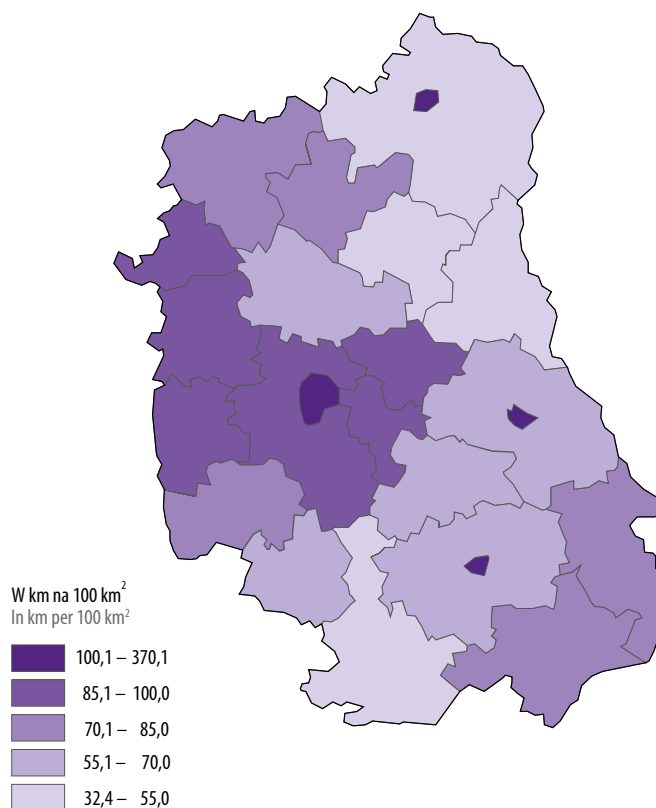
Mapa 41. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Mapa 41.

Improved hard surface communal and district roads in 2019

As of December

W 2019 r. w województwie lubelskim było 772 krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej), tj. o 10,8% mniej niż w 2018 r. i o 53,3% niż w 2010 r. Długość tych linii wynosiła 41,4 tys. km i zmniejszyła się o 9,4% w stosunku do roku poprzedniego i o 55,8% w porównaniu z 2010 r. Przewozy międzynarodowe regularnej komunikacji autobusowej (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu międzynarodowym) realizowane były 2 liniami, w 2018 r. było ich 4, wobec 73 w 2010 r. Długość linii międzynarodowych wynosiła 0,3 tys. km i zmniejszyła się o 88,1% w stosunku do roku poprzedniego i o 99,8% w porównaniu z 2010 r.

Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia
Hard surface public roads
As of 31 December

Table 41.

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Ogółem w km Total in km	20217,1	21581,4	23516,6	22852,8
na 100 km ² per 100 km ²	80,5	85,9	93,6	91,0
O nawierzchni ulepszonej With improved surface	19229,2	20468,2	22364,9	21805,1
Ekspresowe Expressways	4,2	79,3	101,8	135,7
Autostrady Motorways	-	-	-	-

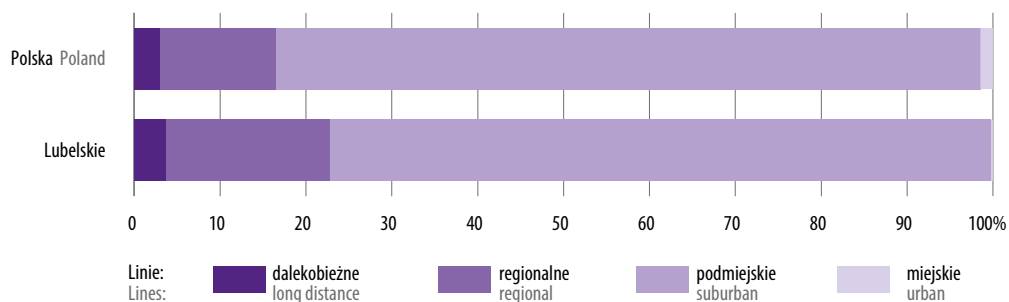
Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W 2019 r. w województwie lubelskim było 772 krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej), tj. o 10,8% mniej niż w 2018 r. i o 53,3% niż w 2010 r. Długość tych linii wynosiła 41,4 tys. km i zmniejszyła się o 9,4% w stosunku do roku poprzedniego i o 55,8% w porównaniu z 2010 r. Przewozy międzynarodowe regularnej komunikacji autobusowej (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu międzynarodowym) realizowane były 2 liniami, w 2018 r. było ich 4, wobec 73 w 2010 r. Długość linii międzynarodowych wynosiła 0,3 tys. km i zmniejszyła się o 88,1% w stosunku do roku poprzedniego i o 99,8% w porównaniu z 2010 r.

Wykres 74. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia
National lines of scheduled bus transport in 2019
As of 31 December

Chart 74.

W województwie lubelskim w 2019 r. przedsiębiorstwa zajmujące się przewozem osób (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) przewiozły ogółem 20,1 mln pasażerów, tj. mniej o 1,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 31,4% niż w 2010 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera wyniosła 30,9 km wobec 32,3 km w 2018 r. i 37,7 km w 2010 r.

Istotną rolę w przewozach pasażerskich w województwie lubelskim odgrywa komunikacja miejska. W 2019 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy pasażerów liniami komunikacyjnymi o łącznej długości 2426,5 km, z czego 2258,1 km to linie autobusowe i 168,4 km – trolejbusowe. W porównaniu z 2018 r. długość linii komunikacyjnych zmniejszyła się o 1,4% (autobusowych zmniejszyła się o 1,7%, a zwiększyła trolejbusowych – o 2,4%), a w stosunku do 2010 r. długość linii wzrosła 41,2% (autobusowych – o 37,9%, a trolejbusowych – o 107,9%). Komunikacja miejska dysponowała 425 autobusami oraz 120 trolejbusami i w skali roku tabor komunikacji miejskiej autobusowy zmniejszył się o 7,2%, a trolejbusowy pozostał na tym samym poziomie. W stosunku do 2010 r. było więcej autobusów – o 12,1%, a trolejbusów – o 106,9%. Liczba miejsc w autobusach wynosiła 43,9 tys. (niższa o 8,7% w stosunku do 2018 r., wyższa natomiast o 19,3% niż w 2010 r.), a w trolejbusach – 11,2 tys. (pozostała na tym samym poziomie w stosunku do roku poprzedniego i była wyższa o 80,6% niż w 2010 r.)

Tablica 42. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia
Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	1718,0	2138,0	2461,4	2426,5
linii autobusowych bus lines	1637,0	2012,2	2296,9	2258,1
linii trolejbusowych trolleybus lines	81,0	125,8	164,5	168,4
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	379	401	458	425
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	171	363	404	416
trolejbusy trolleybuses	58	109	120	120
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	36,8	41,6	48,1	43,9
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	18,9	37,9	43,5	43,3
Liczba miejsc w trolejbusach w tys. Number of seats in trolleybuses in thousands	6,2	9,5	11,2	11,2
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	98,9	143,5	128,8	146,7
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	45,3	67,0	60,7	69,5

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wyniosła 416 i zwiększyła się o 3,0% w porównaniu 2018 r. i o 143,3% niż w 2010 r. Ich udział w ogólnej liczbie autobusów zwiększył się z 45,1% w 2010 r. do 97,9% w 2019 r.

W 2019 r. liczba przewiezionych pasażerów wyniosła 146,7 mln i zwiększyła się w skali roku o 13,9% i o 48,3% w stosunku do 2010 r.

W 2019 r. w województwie lubelskim eksploatowanych było 970 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 491 km było zelektryfikowanych (w 2010 r. ich długość wynosiła odpowiednio 1039 km i 409 km). Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2019 r. wynosił 3,9 km na 100 km² wobec 4,1 km w 2010 r. (w kraju wynosił on odpowiednio 6,2 km i 6,5 km).

W 2019 r. porcie lotniczym Lublin łączna liczba startów i lądowań była o 16,9% niższa niż rok wcześniej i wyniosła 4389 (co stanowiło 0,9% startów i lądowań w kraju wobec 1,1% w 2018 r.), z czego ruch krajowy stanowił 32,2% ruchu ogółem (w 2018 r. – 16,0%). Udział samolotów polskich w przeprowadzonych operacjach lotniczych wyniósł 35,0% wobec 19,9% w 2018 r.

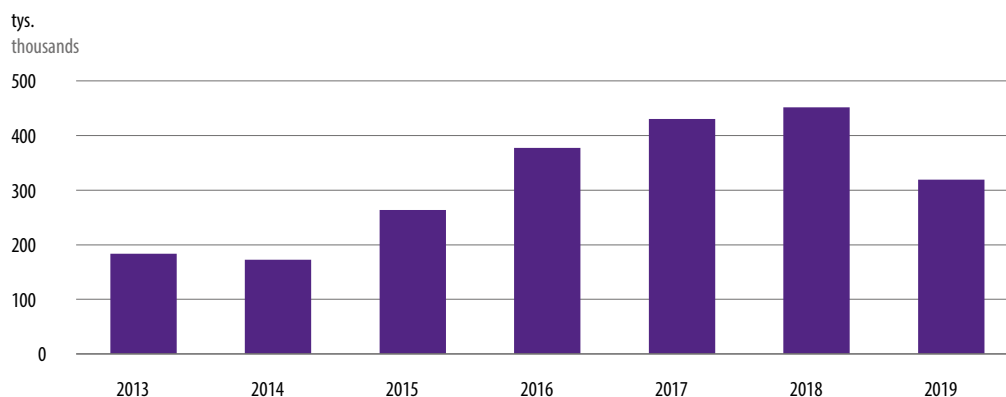
Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w tranzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Tablica 43. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin
Table 43 Passenger traffic at Lublin Airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2018	2019
Pasażerowie przybyli z portów^a: Passenger arrivals from airports ^a :			
krajowych domestic	430	3774	18264
zagranicznych foreign	131211	222183	159158
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	126990	221934	158996
Pasażerowie odprawieni do portów^a: Passenger departures to airports ^a :			
krajowych domestic	332	3766	18892
zagranicznych foreign	132157	229465	160026
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	127833	222981	160026

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

Wykres 75. Międzynarodowy ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin (przyjazdy i wyjazdy)
Chart 75. International passenger traffic at Lublin Airport (arrivals and departures)

Z usług lotniska skorzystało 356,3 tys. pasażerów, tj. o 22,4% mniej niż przed rokiem (co stanowiło 0,7% pasażerów korzystających ze wszystkich lotnisk w kraju wobec 1,0% w 2018 r.). W ruchu krajowym liczba przewiezionych pasażerów wzrosła prawie pięciokrotnie (z 7,5 tys. w 2018 r. do 37,2 tys. osób w 2019 r.), natomiast w ruchu międzynarodowym odnotowano spadek liczby przewiezionych pasażerów – o 29,3%. Udział pasażerów przewiezionych w komunikacji krajowej w ogólnej liczbie pasażerów obsłużonych w Porcie Lotniczym Lublin wyniósł 10,4% wobec 1,6% w 2018 r., a udział pasażerów obsługiwanych przewoźnikiem polskim wyniósł w omawianym roku 13,8% wobec 8,1% w 2018 r.

Energia Energy

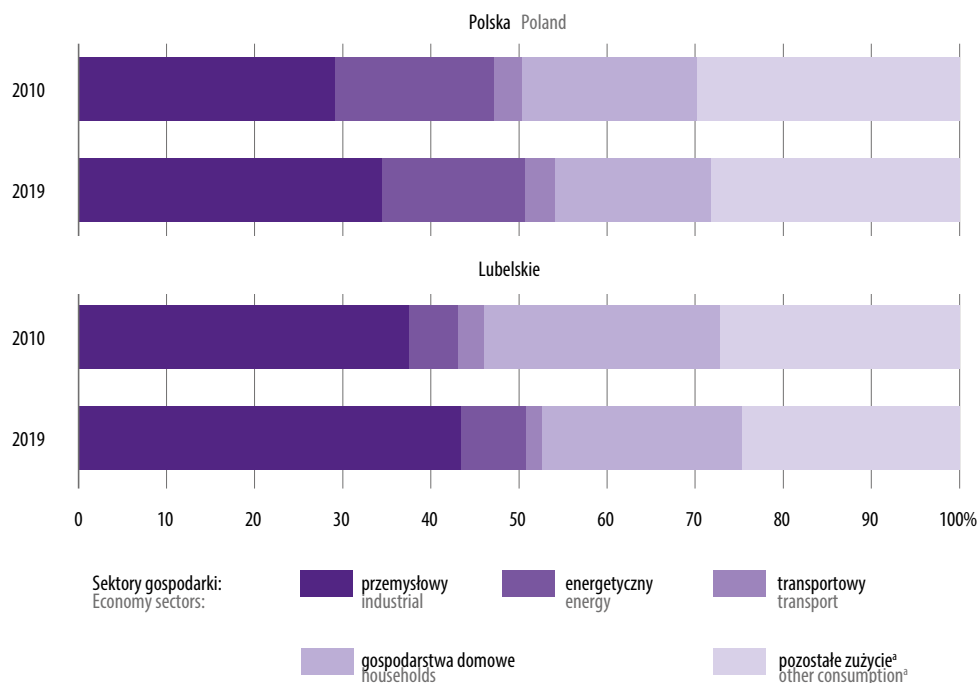
W 2019 r. produkcja energii elektrycznej była wyższa w porównaniu z 2018 r. o 18,2%, a zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych było niższe o 1,3%.

W 2019 r. w województwie lubelskim moc zainstalowana w elektrowniach wynosiła 712,5 MW (1,5% mocy zainstalowanej w Polsce) i w porównaniu z 2018 r. wzrosła o 9,4%, a w stosunku do 2010 r. o 60,4% (w kraju wzrost odpowiednio o 7,0% i o 31,6%). Moc osiągalna w elektrowniach w 2019 r. wynosiła 682,7 MW (1,5% krajowej mocy osiągalnej) i w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano jej wzrost o 9,6%, a w stosunku do 2010 r. o 63,7% (w kraju odpowiednio o 7,0% i o 28,4%).

Produkcja energii elektrycznej w 2019 r. wyniosła 2443,6 GWh (1,5% produkcji krajowej) i w stosunku do 2018 r. była wyższa o 18,2% i o 26,9% w porównaniu z 2010 r. W kraju odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej w porównaniu z 2018 r. (o 3,6%) oraz wzrost w stosunku do 2010 r. (o 4,0%).

W województwie lubelskim udział odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2019 r. wyniósł 23,2% i był wyższy o 0,3 p. proc. niż w 2018 r. i o 22,4 p. proc. niż w 2010 r. W kraju udział ten wyniósł 15,5% i był wyższy o 2,8 p. proc. niż w 2018 r. i o 8,6 p. proc. niż w 2010 r.

Wykres 76. **Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki**
 Chart 76. **Structure of electricity consumption by economy sectors**

a łącznie z rolnictwem.
 a Including agriculture.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Produkcja energii elektrycznej w 2019 r. wyniosła 2443,6 GWh (1,5% produkcji krajowej) i w stosunku do 2018 r. była wyższa o 18,2% i o 26,9% w porównaniu z 2010 r. W kraju odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej w porównaniu z 2018 r. (o 3,6%) oraz wzrost w stosunku do 2010 r. (o 4,0%).

W województwie lubelskim udział odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2019 r. wyniósł 23,2% i był wyższy o 0,3 p. proc. niż w 2018 r. i o 22,4 p. proc. niż w 2010 r. W kraju udział ten wyniósł 15,5% i był wyższy o 2,8 p. proc. niż w 2018 r. i o 8,6 p. proc. niż w 2010 r.

Tablica 44. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
 Table 44. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	765,9	777,8	812,4	806,7
miasta urban areas	386,6	395,5	418,4	416,1
wieś rural areas	379,3	382,2	394,0	390,6
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1448,7	1417,3	1467,2	1448,9
miasta urban areas	687,0	639,5	652,9	644,9
wieś rural areas	761,7	777,8	814,3	803,9
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1891,7	1822,2	1806,0	1795,9
miasta urban areas	1777,0	1616,7	1560,4	1549,9
wieś rural areas	2008,5	2034,9	2066,8	2058,0

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Energy.

W województwie lubelskim w 2019 r. liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosła 806,7 tys. (5,2% ogólnej liczby odbiorców w kraju). W porównaniu z 2018 r. odnotowano spadek liczby odbiorców o 0,7%, a w stosunku do 2010 r. wzrost – o 5,3%. W kraju, zarówno w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. wystąpił wzrost liczby odbiorców (odpowiednio o 1,2% i o 9,9%). W 2019 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach spadek liczby odbiorców w stosunku do 2018 r. wyniósł 0,5%, a na wsi – 0,9%.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2019 r. w województwie wyniosło 1448,9 GWh (4,7% zużycia krajowego), tj. mniej o 1,3% niż w 2018 r., natomiast w stosunku do 2010 r. zużycie pozostało na zbliżonym poziomie. W kraju gospodarstwa domowe zużyły energii elektrycznej o 0,4% więcej niż w 2018 r. i o 2,8% niż w 2010 r. W 2019 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach odnotowano spadek zużycia energii elektrycznej o 1,2% w stosunku do 2018 r., a na wsi – o 1,3%.

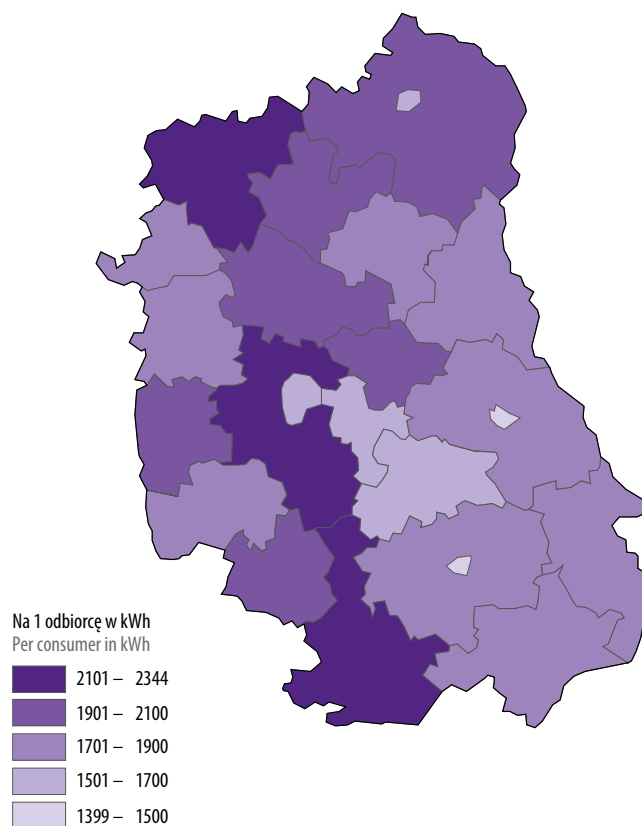
W 2019 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 odbiorcę wyniosło 1795,9 kWh i było niższe o 0,6% w stosunku do 2018 r. (w kraju odnotowano spadek o 0,9%). Podobnie zużycie kształtowało się na 1 odbiorcę w przekroju miasta/wieś. W miastach miał miejsce spadek zużycia o 0,7%, a na obszarach wiejskich – o 0,4% (w kraju w miastach odnotowano spadek – o 1,6%, a na wsi wystąpił wzrost – o 0,3%).

W 2019 r. najwyższe zużycie na odbiorcę wystąpiło w powiatach lubelskim (2344 kWh) i biłgorajskim (2198 kWh), najniższe zaś w miastach na prawach powiatu Chełm (1399 kWh) i Zamość (1414 kWh).

Mapa 42.
Map 42.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2019 r.
Consumption of electricity in households in 2019

W 2019 r. zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w województwie wyniosło 685,9 kWh i w porównaniu z 2018 r. było niższe o 0,8%, w miastach wyniosło 657,3 kWh i odnotowano spadek o 0,6%. W kraju zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2019 r. wyniosło 797,5 kWh i w porównaniu z 2018 r. wzrosło o 0,4%, w miastach wyniosło 777,9 kWh i wzrosło o 0,1%.

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finance of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of budgets of local government units

W 2019 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano również wzrost dochodów własnych. Od 2010 r. utrzymuje się tendencja wzrostowa. Tylko w 2015 r. odnotowano niewielki spadek dochodów ogółem.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w 2019 r. osiągnęły dochody ogółem w wysokości 14718,2 mln zł – 5,3% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 12,8% w porównaniu z 2018 r. oraz o 73,5% niż w 2010 r. Dochody własne ukształtowały się na poziomie 5326,2 mln zł, większym o 15,6% niż w 2018 r. Jednostki samorządu terytorialnego otrzymały również dotacje ogółem w kwocie 5207,6 mln zł oraz subwencję ogólną w wysokości 4184,4 mln zł, co stanowiło wzrost odpowiednio o 11,8% i 10,6% w stosunku do 2018 r. W porównaniu z 2010 r. poszczególne składowe dochodów zwiększyły się: dochody własne – o 92,7%, dotacje – o 112,1%, a subwencja ogólna – o 28,1%.

Tablica 45. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	3889	4786	6151	6968	36,2
Gminy ^a Gminas ^a	2646	3189	4469	4964	32,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3603	4770	6305	6882	47,8
Powiaty Powiats	879	895	1089	1272	35,4
Województwa Voivodships	345	533	408	572	24,7

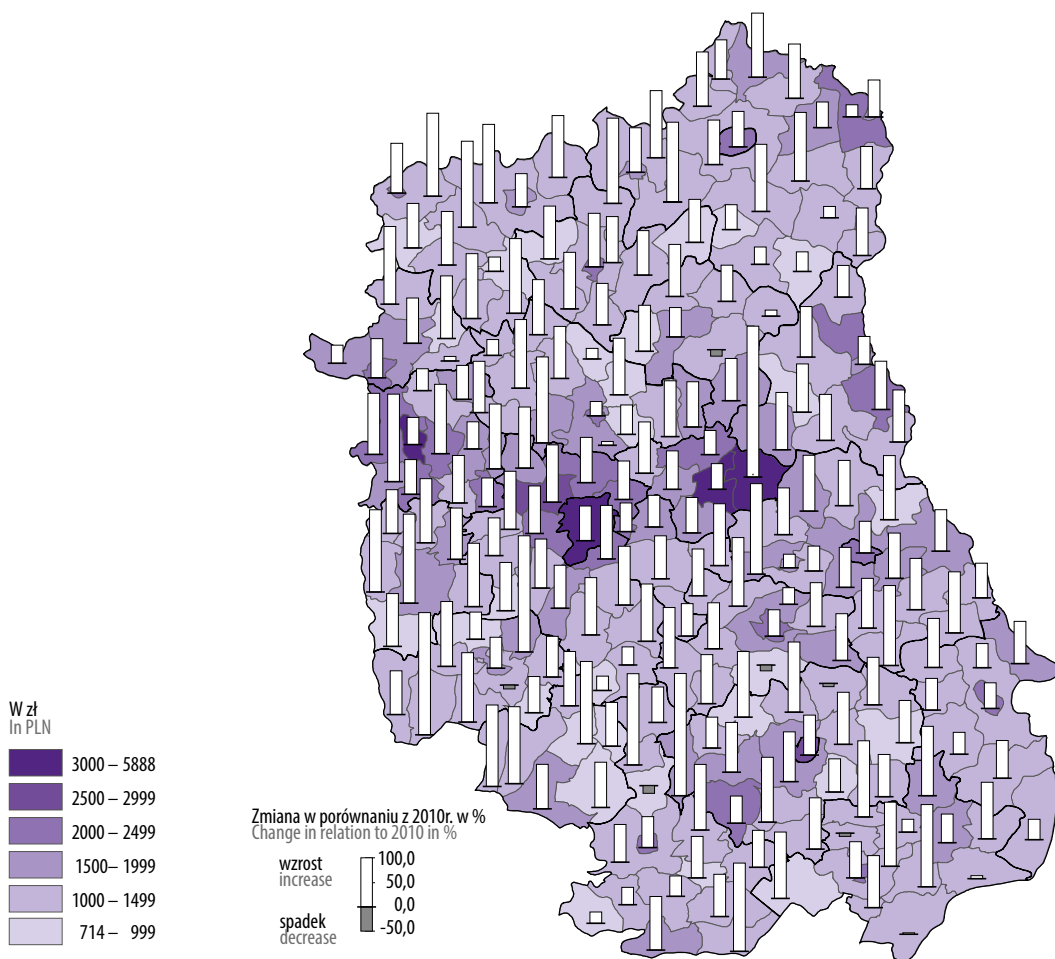
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2019 r. dochody poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 7889,2 mln zł, miasta na prawach powiatu – 3598,5 mln zł, powiaty – 2021,4 mln zł, a województwo – 1209,1 mln zł.

Największą pozycją dochodową jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2019 r. były dochody własne, które stanowiły 36,2% dochodów ogółem. Udział dotacji był mniejszy o 0,8 p.proc., a subwencji ogólnej – o 7,8 p.proc. Struktura dochodów gmin była następująca: dotacje – 38,9%, dochody własne – 32,8% i subwencja ogólna – 28,3%. W miastach na prawach powiatu największą częścią dochodów były dochody własne, których udział wyniósł 47,8%, a dotacje i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 27,7% i 24,5%. W powiatach największą częścią dochodów okazała się subwencja ogólna, której udział wyniósł 37,6%, a dochody własne i dotacje stanowiły odpowiednio 35,3% i 27,1%. W budżecie województwa największą częścią dochodów były dotacje z udziałem 49,6%, natomiast subwencja ogólna i dochody własne stanowiły odpowiednio 25,7% i 24,7%.

Mapa 43.
Map 43.

Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2019 r.
Own revenue of gminas budgets per capita in 2019

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku jst, spadki, zapisy i darowizny na rzecz j.s.t., dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody j.s.t., odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W 2019 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 6968 zł dochodów jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 817 zł niż w 2018 r. i o 3079 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dochodami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 6882 zł, a następnie gminy – 4964 zł i powiaty – 1272 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 572 zł dochodów budżetu województwa.

Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego per capita w 2019 r. wyniosły 2522 zł, więcej o 349 zł niż w 2018 r. i o 1255 zł niż w 2010 r. Najwyższe odnotowano w miastach na prawach powiatu – 3289 zł, a następnie w gminach – 1631 zł i powiatach – 450 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 142 zł dochodów własnych z budżetu województwa.

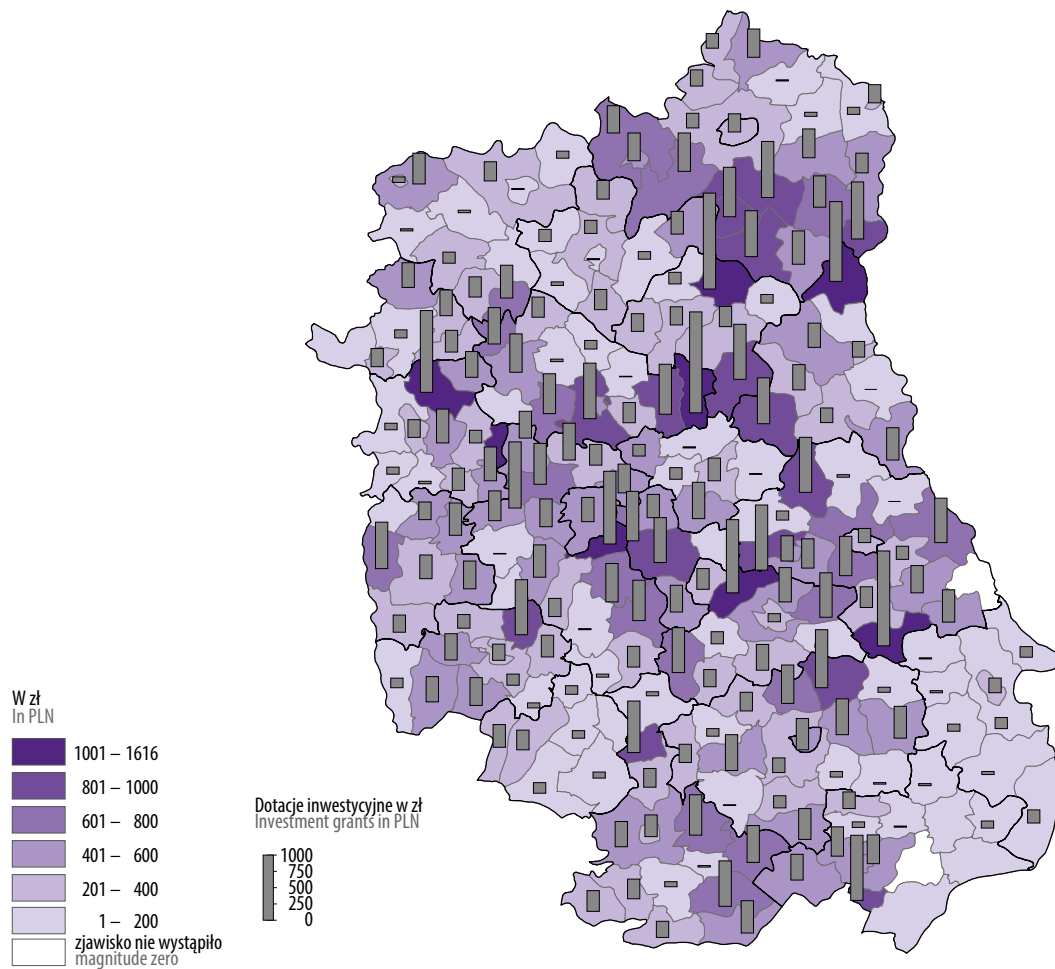
W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje celowe w kwocie 3710,7 mln zł, więcej o 8,9% niż w 2018 r. Kwota ta była ponad dwukrotnie wyższa w porównaniu z 2010 r. Dotacje celowe dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 2469,2 mln zł, miasta na prawach powiatu – 773,9 mln zł, powiaty – 350,0 mln zł, a województwo – 117,5 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 1757 zł dotacji celowych, więcej o 150 zł niż w 2018 r. i o 997 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami celowymi per capita charakteryzowały się gminy – 1554 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 1480 zł i powiaty – 220 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 56 zł dotacji celowych z budżetu województwa.

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz 205, 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych) dotacje w kwocie 1496,9 mln zł, więcej o 20,0% niż w 2018 r. i o 56,4% niż w 2010 r. Dotacje europejskie dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 596,1 mln zł, miasta na prawach powiatu – 221,3 mln zł, powiaty – 197,6 mln zł, a województwo – 482,0 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 709 zł dotacji europejskich, więcej o 121 zł niż w 2018 r. i o 343 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami europejskimi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 423 zł, a następnie gminy – 375 zł i województwo – 228 zł. Na każdego mieszkańca powiatów przypadało zaś 124 zł dotacji europejskich.

W 2019 r. 27,7% dotacji przeznaczonych było na inwestycje – 1443,9 mln zł, więcej o 10,6% niż w 2018 r. i o 79,5% 2010 r. W ramach dotacji inwestycyjnych gminy otrzymały 620,7 mln zł, województwo – 383,1 mln zł, powiaty – 250,3 mln zł, a miasta na prawach powiatu – 189,8 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca na inwestycje przekazano 684 zł z dotacji, więcej o 64 zł niż w 2018 r. i o 315 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami inwestycyjnymi per capita charakteryzowały się gminy – 391 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 363 zł i województwo – 181 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 157 zł dotacji inwestycyjnych z budżetu powiatów. Udział dotacji inwestycyjnych w finansowaniu wydatków inwestycyjnych wyniósł w 2019 r. 47,0% i był wyższy o 2,4 p.proc. niż w 2018 r. i o 10,8 p.proc. w porównaniu z 2010 r. Największym udziałem charakteryzowało się województwo – 65,1%, a następnie powiaty – 46,3% i gminy – 42,2%. Najniższy udział odnotowano w miastach na prawach powiatu i wyniósł on tylko 40,2%.

Mapa 44.
Map 44.

Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2019r.
Grants^a for gminas per capita in 2019

a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 according to the classification of budgetary revenue and expenditure.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of budgets of local government units

W 2019 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano również wzrost wydatków inwestycyjnych.

Wydatki ogółem jednostek samorządowych wyniosły 14723,3 mld zł. Stanowiły one 5,3% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 8,2% w porównaniu z 2018 r. oraz o 57,7% niż w 2010 r. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 3145,6 mln zł, większym o 4,7% niż w 2018 r. i o 38,5% niż w 2010 r. Jednostki samorządu przeznaczyły na inwestycje 3070,0 mln zł, więcej o 4,8% w stosunku do 2018 r. i o 38,3% w porównaniu z 2010 r.

Tablica 46. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of invest- ment expendi- ture in % of total expenditure
Ogółem Total	4281	4911	6415	6971	20,9
Gminy ^a Gminas ^a	2998	3181	4662	4956	18,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3938	4949	6534	6997	12,9
Powiaty Powiats	928	888	1128	1229	27,7
Województwa Voivodships	352	625	441	584	47,6

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2019 r. wydatki poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 7877,3 mln zł, miast na prawach powiatu – 3658,5 mln zł, powiaty – 1953,3 mln zł, a województwo – 1234,2 mln zł.

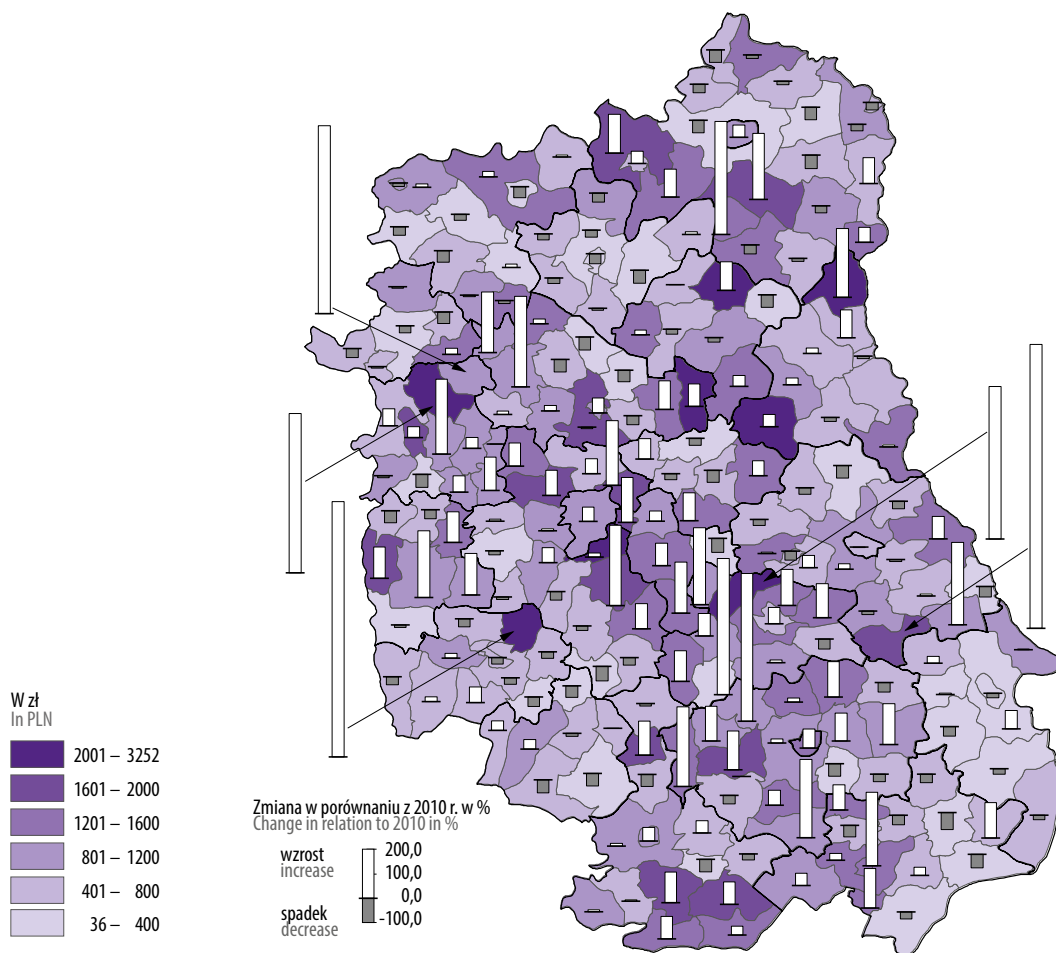
W 2019 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 6971 zł wydatków jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 556 zł niż w 2018 r. i o 2690 zł niż w 2010 r. Najwyższymi wydatkami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 6997 zł, a następnie gminy – 4956 zł i powiaty – 1229 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 584 zł dochodów budżetu województwa.

W 2019 r. średnio w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa lubelskiego samorządy wydały na inwestycje 1453 zł, więcej o 73 zł niż w 2018 r. i o 436 zł niż w 2010 r. Najwyższymi wydatkami inwesty-

cyjnymi per capita charakteryzowały się gminy – 925 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 903 zł powiaty – 340 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 278 zł wydatków inwestycyjnych województwa.

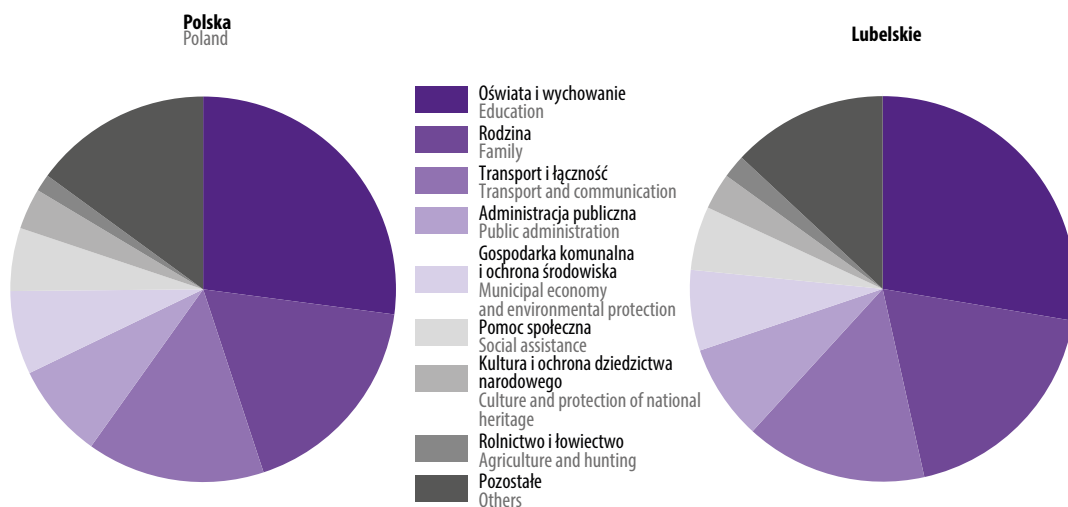
Mapa 45.
Map 45.

Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2019 r.
Investment expenditure of budgets of gminas per capita in 2019

Największą część środków w 2019 r. (27,6%) jednostki samorządu terytorialnego wydały na oświatę i wychowanie. Działami, na które przeznaczono znaczące kwoty były również rodzina, transport i łączność, administracja publiczna, gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz pomoc społeczna. Na oświatę i wychowanie największe wydatki wykazały gminy (29,6%), miasta na prawach powiatu (32,6%) oraz powiaty (25,7%). W budżecie województwa największy udział wydatków (52,5%) odnotowano w dziale transport i łączność.

Wykres 77. Wydatki budżetowe według działów w 2019 r.
 Chart 77. Budgetary expenditure by divisions in 2019

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W roku budżetowym 2019 w województwie lubelskim odnotowano deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego. W okresie od 2010 r. tylko w 2016 r. wystąpiła nadwyżka budżetowa.

Jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim zamknęły rok budżetowy 2019 deficytem, łącznie w wysokości 5,1 mln zł. W porównaniu do 2018 r. zmniejszył się on o 554,5 mln zł i o 848,2 mln w stosunku do 2010 r. W miastach na prawach powiatu deficyt wyniósł 60,0 mln zł, a w województwie 25,1 mln zł. W gminach i powiatach odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości odpowiednio 11,9 i 68,0 mln zł.

Tablica 47. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 47. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-853,3	-266,5	-559,6	-5,1
Gminy ^a Gminas ^a	-576,5	14,3	-308,2	11,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-181,2	-94,7	-119,9	-60,0
Powiaty Powiats	-80,7	12,3	-61,8	68,0
Województwa Voivodships	-14,8	-198,5	-69,7	-25,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

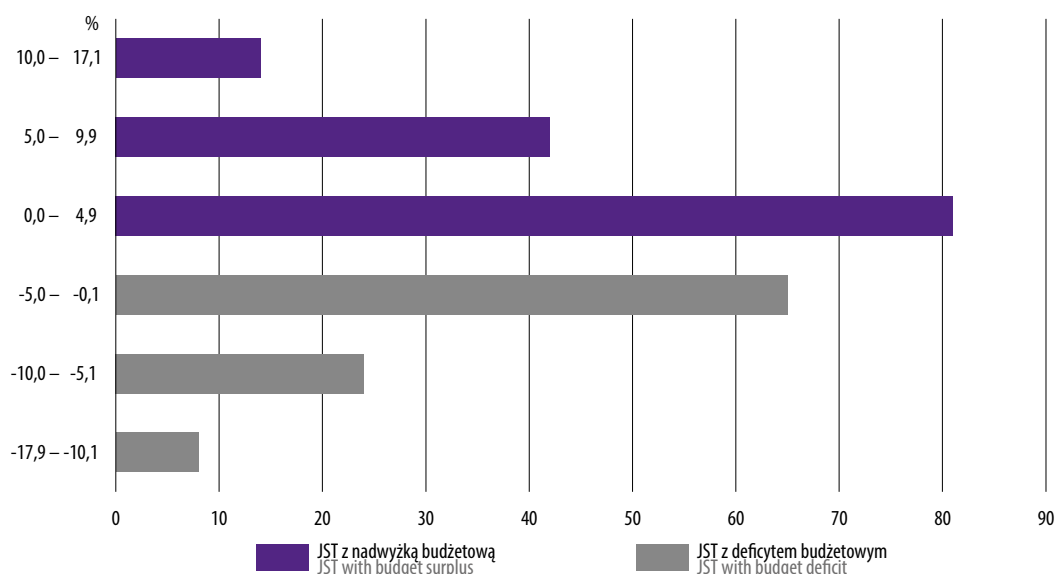
Relacja deficytu jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem wyniosła 0,0%, o 4,3 p.proc. więcej niż w 2018 r. i o 10,1 p.proc. niż w 2010 r. W w miastach na prawach powiatu relacja ta wyniosła 1,7%, a w województwie – 2,1%. W gminach nadwyżka budżetowa stanowiła 0,2% dochodów ogółem, a w powiatach – 3,4%.

Na jednego mieszkańca przypadało 2 zł deficytu budżetowego jednostek samorządu terytorialnego, o 262 zł mniej niż w 2018 r. i o 389 zł niż w 2010 r. W w miastach na prawach deficyt budżetowy per capita wyniósł 115 zł, a w województwie 12 zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca nadwyżka budżetowa w gminach wyniosła 8 zł, a w powiatach – 43 zł.

Rok 2019 dla 98 jednostek samorządu terytorialnego zamknął się deficytem na kwotę 318,2 mln zł (88 gmin, 2 miasta na prawach powiatu, 7 powiatów i województwo). Nadwyżkę w wysokości 313,2 mln zł wykazało 136 jednostek samorządu terytorialnego (121 gmin, 2 miasta na prawach powiatu i 13 powiaty). W 37 jednostkach deficyt przekroczył 10% dochodów, a w 5 jednostkach nadwyżka przekraczała 10% dochodów.

Wykres 78. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2019 r.

Chart 78. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2019

Tablica 48. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 48. Debt of local government units in 2019

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2018=100
Ogółem Total	4697,9	2224	31,9	106,9
Gminy ^a Gminas ^a	1654,4	1041	21,0	110,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1888,9	3613	52,5	106,9
Powiaty Powiats	449,3	283	22,2	111,0
Województwa Voivodships	705,2	334	58,3	98,1

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2019 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim wyniosły 4697,9 mln zł i w porównaniu do 2018 r. wzrosły o 6,9%. Wzrost zadłużenia w stosunku do 2018 r. odnotowano w gminach, miastach na prawach powiatu i powiatach. Najwyższy wzrost zadłużenia, o 11,0% nastąpił w powiatach. Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu i wyniosła 1888,9 mln zł, natomiast najniższe zobowiązania w kwocie 705,2 mln zł odnotowano dla budżetu województwa.

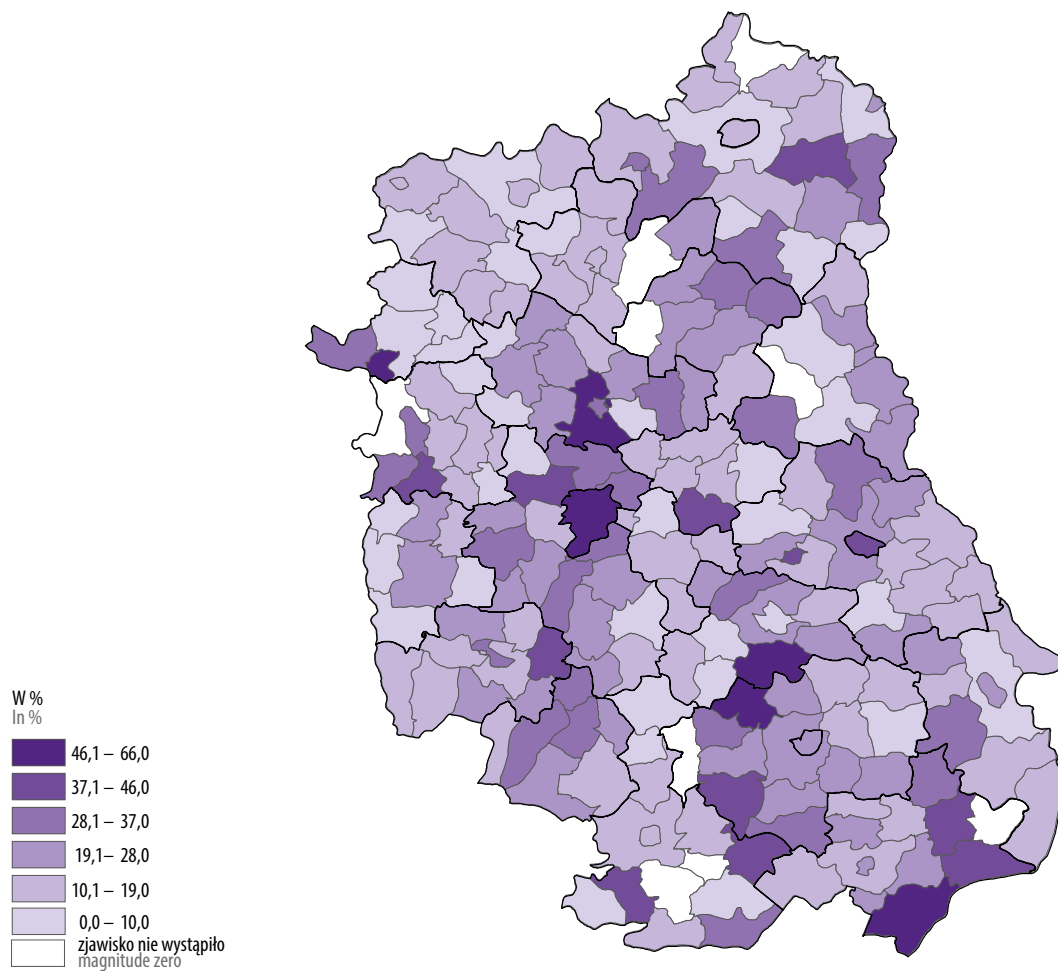
Mapa 46. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 46.

Debt of gminas in % of total revenue in 2019

As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności

7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund

W województwie lubelskim do końca 2020 r. wartość umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 wyniosła 28243,4 mln zł, a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej stanowiło 62,8% ogólnej kwoty.

W województwie lubelskim do końca 2020 r. podpisano 7887 umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 o wartości 28243,4 mln zł – 5,5% wartości umów w kraju. Dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej stanowiło 62,8% ogólnej kwoty. W ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 dostępne były takie programy jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Najwyższą wartość miały projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – 13801,3 mln zł. Dofinansowanie z Unii Europejskiej w tym wypadku stanowiło 67,8% wartości projektu.

Tablica 49. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie województwa do końca 2020 r.^a

Table 49. The total value of projects and the value of the EU co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014-2020 in the Voivodship by the end of 2020a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	28243,4	17744,3	13480	5,5^b
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	9698,6	5297,1	4629	4,5
Inteligentny Rozwój Smart Growth	2845,9	1653,0	1358	4,4
Polska Cyfrowa Digital Poland	1046,2	703,8	499	7,4
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	851,4	739,6	406	3,6
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programme	13801,3	9350,8	6587	7,5

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland, together with the funds of the Eastern Poland Operational Programme.

Należy podkreślić, że nie są to wszystkie środki europejskie wykorzystywane na terenie województwa, gdyż nie zawierają:

- funduszy z formalnie zakończonych poprzednich ram finansowych 2007-2013, lecz jeszcze w 2018 r. w niewielkim stopniu wykorzystywanych;
- środków pozaunijnych z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego czy funduszy norweskich;
- projektów unijnych na lata 2014-2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i FS (czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), np. Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie lubelskim

Selected data on Lubelskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	407091,5	532852,2	536871,7	385187,4	700345,9
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	144969,4	150593,9	114885,3	122276,4	128233,7
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dm^3	0,023	0,023	0,022	0,023	0,023
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	9,2	9,3	10,4	13,0	20,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,18	-0,74	-0,62	-1,44	-1,06
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10	10	10	9	9
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-2,25	-2,36	-2,38	-2,60	-2,68
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,4	14,6	15,0	15,4	15,9
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	636	677	689	741	699
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w %	50,4	50,8	50,6	50,8	50,7
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w %	55,9	56,6	56,5	56,6	56,3
Stopa bezrobocia według BAEL w %	9,9	10,3	10,5	10,3	9,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	108	211	140	119	73
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2892,38	3111,17	3229,35	3326,81	3428,42
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	543,9	533,4	523,3	516,2	508,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1404,45	1474,64	1562,15	1653,80	1719,53
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	978,49	1025,80	1056,45	1105,58	1208,35
Granica ubóstwa skrajnego w %	9,4	11,0	8,5	9,4	8,2
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	10,1	9,6	9,6	9,8	9,2
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	18,3	22,2	25,8	32,5	38,3
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	336,4	340,1	343,9	348,3	352,0
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m^3	26,2	26,6	26,8	26,8	26,7
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,6	6,9	6,6	7,2	7,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	Specification
483460,7	142243,6	164195,1	755510,1	681597,2	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
91008,6	41235,8	68085,8	95945,4	122002,6	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,023	0,024	0,024	0,024	0,024	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
22,7	25,9	28,6	32,6	39,2	.	Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
-1,45	-1,23	-1,19	-1,69	-1,77	-4,38	Natural increase per 1,000 population
9	9	10	9	9	9	Live births per 1,000 population
.	-1,9	-2,22	-2,53	-2,86	-2,06	Net migration for permanent residence per 1,000 population
16,4	16,9	17,4	18,0	18,6	19,1	Old age index in %
662	807	845	870	877	.	Children in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6
50,8	50,6	51,0	51,9	51,6	51,5	Employment rate by LFS in %
56,0	55,0	54,9	55,4	54,5	54,6	Activity rate by LFS in %
9,3	8,0	7,2	6,3	5,5	5,7	Unemployment rate by LFS in %
71	54	43	46	48	66	Registered unemployed persons per job offer
3543,24	3713,05	3882,99	4126,67	4352,10	4585,19	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ³ in PLN
507,6	508,4	508,9	521,2	523,9	525,1	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
1776,99	1812,13	1870,57	1953,74	2049,58	2170,28	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1226,74	1299,14	1436,58	1527,69	1556,76	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
8,6	7,8	6,8	7,8	6,8	.	Extreme poverty threshold in %
8,6	7,8	6,6	5,9	5,4	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
45,3	52,5	61,0	77,2	92,7	100,2	Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
355,9	359,9	364,2	368,9	373,6	.	Dwelling stocks per 1,000 population
28,5	28,0	27,8	28,8	29,0	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
7,5	7,5	7,7	7,7	7,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1506	1436	1419	1417	1336
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	95,5	93,5	94,8	94,1	93,8
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	3,7	5,5	4,2	4,7	5,0
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	2994,5	3491,4	3468,7	3497,4	4012,8
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	138,2	116,6	99,3	100,8	114,7
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	166	173,8	300,8	186,1	321
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	108,3	111,7	108,2	101,6	96,3
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	67,5	71,9	69,3	71,4	72,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	0,8	0,9	1,5	3,8	4,4
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
ogółem	32,6	33,4	34,3	35,0	35,9
gminy ^d	31,3	32,3	32,7	34,7	36,9
miasta na prawach powiatu	47,4	48,0	47,2	45,8	48,7
powiaty	22,3	21,6	22,3	24,6	25,8
województwo	21,0	22,6	26,3	22,8	17,3
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %					
ogółem	23,8	24,5	19,6	20,7	25,9
gminy ^d	26,3	24,7	18,8	15,9	18,6
miasta na prawach powiatu	14,8	18,9	18,2	22,5	25,0
powiaty	23,5	23,4	15,6	13,6	17,0
województwo	32,6	39,5	34,8	47,4	61,5
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
ogółem	804,5	1072,7	1061,0	1163,3	1492,7
gminy ^d	329,5	471,8	462,9	348,7	386,9
miasta na prawach powiatu	131,5	153,2	247,1	361,3	310,6
powiaty	214,3	214,0	191,1	104,2	132,4
województwo	129,2	233,7	159,8	349,1	662,8
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
ogółem	-853,3	-613,2	-37,2	-7,3	-458,2
gminy ^d	-576,5	-299	43,6	86,9	-70,3
miasta na prawach powiatu	-181,2	-192,2	-62,9	-66,3	-214,1
powiaty	-80,7	-76,4	46,2	11,9	-20,2
województwo	-14,8	-45,5	-64,1	-39,8	-153,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane e Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed status. e Sum of all types of investment grants.

2014	2015	2016	2017	2018	2020	Specification
1337	1319	1276	1313	1355	.	Population per out-patient health care unit
91,5	93,8	93,3	94,3	93,7	93,2	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
7,2	5,1	5,6	4,6	5,1	5,7	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
3850,4	3490,8	3868,0	4463,4	4784,4	4618,2	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
96,0	90,7	110,8	115,4	107,2	96,5	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
342,4	292,6	314,1	380,2	467,0	.	Intramural expenditure on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
103,5	104,3	110,6	98,8	112,9	102,1	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
72,7	74,1	75,5	80,3	77,6	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
5,8	18,0	23,5	22,9	23,2	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
						Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
37,8	37,0	35,7	35,3	36,2	.	total
37,3	34,0	32,4	32,2	32,9	.	gminas ^d
51,4	49,1	47,4	46,7	47,8	.	cities with powiat status
28,1	30,2	30,9	29,2	35,4	.	powiats
21,8	30,6	27,3	29,3	24,7	.	voivodship
						Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
22,7	11,7	15,1	21,5	20,9	.	total
19,0	9,9	13,2	21,4	18,7	.	gminas ^d
14,9	8,9	11,9	15,9	12,9	.	cities with powiat status
17,2	15,2	18,5	25,8	27,7	.	powiats
57,7	29,3	34,4	35,0	47,6	.	voivodship
						Total investment grants ^e for local government units in million PLN
1292,9	570,0	731,0	1306,0	1443,9	.	total
479,1	173,8	235,3	585,0	620,7	.	gminas ^d
169,3	99,4	171,4	299,6	189,8	.	cities with powiat status
146,8	108,2	118,6	260,3	250,3	.	powiats
497,7	188,6	205,8	161,1	383,1	.	voivodship
						Result of budgets of local government units in milion PLN
-266,5	316,2	-90,5	-559,6	-5,1	.	total
14,3	197,1	-9,9	-308,2	11,9	.	gminas ^d
-94,7	10,3	-60,3	-119,9	-60,0	.	cities with powiat status
12,3	28,5	-30,7	-61,8	68,0	.	powiats
-198,5	80,3	10,4	-69,7	-25,1	.	voivodship

dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

assets. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which are also cities with powiat

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Lublinie

Selected data on Lublin

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:					
gazowych	829917	795075	845804	657931	595194
pyłowych	413	339	313	389	236
Odpady wytworzone ^a w tys. t	121,9	195,3	511,3	724,3	138,9
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	298,1	301,7	307,0	292,9	253,1
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,92	0,60	0,70	0,10	0,44
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	52,7	53,7	55,5	58,1	60,2
Udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w %	6,7	7,4	8,6	10,7	11,8
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia)	9,6	9,4	9,9	10,0	8,6
Udział długotrwale bezrobotnych w %	38	42,9	42,7	46,5	51,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	164	138	59	47	19
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,52	2,49	2,45	2,38	2,35
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	877	884	870	911	874
Liczba osób na 1 przychodnię	1567	1330	1246	1245	1154
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	12,8	13,7	13,9	14,6	14,9
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	512	516	528	560	538
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	67	80	87	113	129
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	119	118	122	126	127
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	88	87	88	90	89
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	12	13	14	15	16
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	4,0	6,2	4,3	4,6	5,9
Nakłady inwestycyjne ^c na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	3004	4383	4262	3496	4273
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,0	4,3	6,3	6,9	3,9
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w zł	1929	2158	2390	2506	2820
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca w zł	636	882	1041	1621	1920

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących
a During the year; excluding municipal waste. b Data concern economic entities in which the number of employed persons

2015	2016	2017	2018	2019	2020	Specification
						Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in tonnes/year:
681159	798240	792210	732627	791210	.	gaseous pollutants
115	68	71	93	86	.	particulate pollutants
220,8	175,9	95,2	110,5	107,7	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
247,9	239,5	247,4	245,9	227,9	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
0,59	0,43	0,13	0,17	0,11	-2,47	Natural increase per 1,000 population
62,4	64,5	66,8	69,0	70,7	72,4	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 December)
13,0	15,1	17,5	20,5	23,5	23,6	Share of children up to the age of 3 attending nurseries and children's club in %
7,9	7,2	6,2	5,5	5,0	5,6	Registered unemployment rate (as of 31 December)
47,0	49,5	48,7	47,2	43,8	45,8	Share of long-term unemployed persons in %
33	44	36	57	67	71	Registered unemployed persons per job offer
2,31	2,28	2,23	2,19	2,16	.	Population per dwelling in dwelling stocks
828	963	994	1014	982	.	Children in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6
1175	1150	1072	1045	1100	.	Population per out-patients department
15,8	15,1	15,2	15,2	15,4	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
527	475	396	333	290	.	Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population
134	161	181	219	256	288	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
129	131	134	134	136	142	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
89	88	89	92	93	97	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
18	21	22	20	21	23	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
8,9	5,5	5,8	6,0	5,3	6,2	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^b in %
4814	3861	3881	4524	4936	.	Investment outlays ^c per capita (current prices) in PLN
5,4	6,7	8,0	8,5	6,9	8,6	Dwellings completed per 1,000 population
2804	2931	3116	3309	3694	.	Own revenue of gminas per capita in PLN
1066	637	1012	1381	988	.	Property expenditure of gminas per capita in PLN

przekracza 49 osób. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji.
exceeds 49 persons. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons, according to investment location .

